

Regerings proposition till riksdagen om godkännande av handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, och med förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och lag om provisorisk tillämpning av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen i avtalet

PROPOPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås att riksdagen ska godkänna det i juni 2012 undertecknade handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, samt lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och lagen om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet. Avtalet är till karaktären ett blandat avtal, där bestämmelserna dels hör till medlemsstaternas, dels till Europeiska unionens behörighet.

Förbindelserna mellan Europeiska unionen och Andinska gemenskapen bygger på ett regionalt ramavtal från 1993. År 2004 enades man om att inleda en förberedande process för ett associeringsavtal. I januari 2009 åtskiljdes förhandlingarna om handel från de politiska delområdena och man fortsatte förhandla med de villiga partnerländerna, dvs. med Ecuador, Peru och Colombia, tills Ecuador för sin del beslutade att avbryta förhandlingarna. Förhandlingarna om handel med Peru och Colombia kunde slutföras i mars 2010.

Avtalet syftar till att successivt liberalisera handeln, tjänster, investeringar och offentlig

upphandling, främja den regionala integrationen mellan länderna i Andinska gemenskapen, förenkla handelsförfarandena, skapa rättslig säkerhet, utveckla en stabil och förutsägbar marknad, öka transparensen i förfarandena samt stärka en hållbar utveckling och samarbetet.

Avtalet träder i kraft den första dagen i den andra månaden som följer på den dag då parterna har anmält till varandra att de har slutfört sina godkännandeförfaranden. I propositionen ingår ett förslag till lag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och ett förslag till lag om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet. Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen avses träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft i förhållande till Colombia eller Peru, vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. Lagen om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet föreslås träda i kraft vid en tidpunkt som fastställs genom förordning av statsrådet så snart som möjligt efter det att Finland i enlighet med avtalets slutbestämmelser har anmält att avtalet godkänts.

INNEHÅLL

PROPOPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL	1
INNEHÅLL	2
ALLMÄN MOTIVERING	4
1 INLEDNING.....	4
2 NULÄGE OCH BEDÖMNING AV NULÄGET	4
3 MÅLSÄTTNING OCH DE VIKTIGASTE FÖRSLAGEN	4
4 PROPOSITIONENS KONSEKVENSER	5
4.1 Ekonomiska konsekvenser	5
4.2 Konsekvenser för myndigheterna	5
4.3 Miljökonsekvenser	5
4.4 Samhälleliga konsekvenser	5
5 BEREDNINGEN AV PROPOSITIONEN	6
5.1 Beredningen inom Europeiska Unionen	6
5.2 Den nationella beredningen.....	6
DETALJMOTIVERING	8
1 AVTALETS INNEHÅLL	8
AVDELNING I: Inledande bestämmelser	8
AVDELNING II: Institutionella bestämmelser.....	9
AVDELNING III: Varuhandel.....	9
AVDELNING IV: Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel	15
AVDELNING V: Löpande betalningard och kapitalrörelser	19
AVDELNING VI: Offentlig upphandling.....	19
AVDELNING VII: Immateriella rättigheter	21
AVDELNING VIII: Konkurrens.....	23
AVDELNING IX: Handel och hållbar utveckling	25

AVDELNING X: Öppenhet och administrativa förfaranden.....	26
AVDELNING XI: Almäna undantag.....	27
AVDELNING XII: Tvistelösning.....	27
AVDELNING XIII: Tekniskt bistånd och handelsrelaerad kapacitetsuppbyggnad	28
AVDELNING XIV: Slutbestämmelser.....	29
2 LAGFÖRSLAG.....	30
2.1 Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan.....	30
2.2 Lagen om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan.....	31
3 IKRAFTTRÄDANDE.....	31
4 BEHOVET AV RIKSDAGENS SAMTYCKE OCH BEHANDLINGSORDNING.....	32
4.1 Behovet av riksdagens samtycke.....	32
4.2 Behandlingsordning.....	34
LAGFÖRSLAG.....	36
om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan.....	36
om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan.....	37
AVTALSTEXT.....	38

ALLMÄN MOTIVERING

1 Inledning

Relationerna mellan Europeiska unionen och Andinska gemenskapen (Comunidad Andina, CAN) bygger på ett regionalt ramavtal från 1993. Som resultat av toppmötet 2004 mellan EU, å ena sidan, och länderna i Latinamerika och Karibien, å andra sidan (EU-LAC) kom man överens om att inleda en förberedande process för ett association-savtal. I januari 2009 åtskiljdes förhandlingarna om handel från de politiska delområdena. För handelns del fortsatte man förhandla med de villiga partnerländerna, dvs. med Ecuador, Peru och Colombia, tills Ecuador beslutade att för sin del tills vidare avbryta förhandlingarna. Förhandlingarna om handel fortsatte därefter med Peru och Colombia och kunde slutföras i mars 2010. Avtalet undertecknades i Bryssel i den 26 juni 2012. De övriga medlemsländerna i Andinska gemenskapen, Ecuador och Bolivia, kan ansluta sig till avtalet om de så önskar.

Avtalet omfattar alla de viktigaste handelsområdena, däribland handeln med varor och tjänster, investeringar, offentlig upphandling, skydd av immateriell egendom, handelns skyddsåtgärder och konkurrenspolitiken. Vidare ingår det i avtalets viktigaste principer respekt för de mänskliga rättigheterna, främjande av en hållbar ekonomi samt respekt för och främjande av arbets- och miljönormer i enlighet med parternas internationella förpliktelser. Handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, är ett blandat avtal där bestämmelserna dels hör till unionens, dels till medlemsstaternas behörighet. Följaktligen är förutom Europeiska unionen även medlemsstaterna parter i avtalet, och det måste godkännas både av unionen och av medlemsstaterna.

2 Nuläge och bedömning av nuläget

Den avtalsmässiga grunden för samarbetet mellan EU och Andinska gemenskapen är ett regionalt ramavtal från 1993. Ett avtal mellan parterna om politisk dialog och samarbete undertecknades i Rom i december 2003. Finland har ett grundavtal om ekonomiskt, industriellt och teknologiskt samarbete med Colombia (FördrS 20/1981) och med Peru ett avtal om ekonomiskt och teknologiskt samarbete (FördrS 48/1965) och en överenskommelse om främjande av och skydd för investeringar (FördrS 32/1996).

År 2012 uppgick EU:s export till regionen till 11,7 miljarder euro och importen till 17,7 miljarder euro. EU importerar främst bränslen, kaffe och andra jordbruksprodukter från Colombia och produkter från utvinningsindustrin och jordbruksprodukter från Peru. EU exporterar maskiner, transportmedel, kemikalier och produktionsvaror till Colombia och Peru.

År 2012 uppgick Finlands export till Peru till 90,7 miljoner euro och till Colombia till 80,9 miljoner euro. Importen från Peru var rätt stor, 384 miljoner euro, men från Colombia endast 61,7 miljoner euro. Finland exporterar främst papper och olika slag av apparatur till Peru och Colombia. Från Peru och Colombia importeras det i huvudsak mineraler till Finland, men även kaffe och textilier.

Det kan anses ändamålsenligt att Finlands förbindelser till Colombia och Peru ordnas genom ett handelsavtal inom ramen för Europeiska unionen.

3 Målsättning och de viktigaste förslagen

Avtalet syftar till en successiv liberalisering av handeln, tjänster, investeringar och of-

fentlig upphandling. Ett genomgripande tema i avtalet är främjande av internationell handel i enlighet med principen om en hållbar utveckling.

När det gäller varuhandeln kommer den största nyttan av avtalet från nedsatta eller avskaffade tullar, förenklade handelsförfaranden, konvergens av tekniska föreskrifter, standarder och bedömning av överensstämmelse samt harmoniseringen av normerna för hälsa och hygien. Åtagandena om tjänster och investeringar inom olika sektorer skapar rättlig säkerhet för parternas aktörer och de ska främja uppkomsten av en stabil, förutsägbar marknad som tillhandahåller jämlika möjligheter. Avtalet innehåller långtgående bestämmelser om offentlig upphandling som ska förbättra tillträdet till parternas upphandlingsförfaranden. Det innehåller övergripande bestämmelser som gäller skyddet av immateriell egendom och som ska säkerställa ett tillräckligt och effektivt skydd av industriella rättigheter och upphovsrätt. Avtalet innehåller också en avdelning som täckande behandlar hållbar utveckling.

Det ingår två politiska standardklausuler i avtalet: de mänskliga rättigheterna (artikel 1) och förbudet mot massförstörelsevapen (artikel 2). Där ingår också en klausul som gör det möjligt att avbryta tillämpningen av avtalet (artikel 8) vid grov överträdelse av dessa klausuler.

Beträffande institutionella bestämmelser poängteras betydelsen av regional integration för att trygga den ekonomiska och sociala utvecklingen mellan parterna. Genom avtalet upprättas en handelskommitté som ska bestå av representanter för EU och för varje land i Andinska gemenskapen som har undertecknat avtalet. Kommitténs huvuduppgift är att övervaka verkställigheten av avtalet. Utöver handelskommittén inrättas det också flera underkommittéer för samråd om olika handelsfrågor.

Avtalet innehåller en snabb, effektiv och proaktiv tvistelösningsmekanism som är till för att lösa meningsskiljaktigheter mellan parterna om hur avtalet ska tolkas.

Propositionen syftar till att inhämta riksdagens godkännande för avtalet. Propositionen innehåller också ett förslag till så kal-

lad blankettlag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen och ett förslag till lag om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet.

4 Propositionens konsekvenser

4.1 Ekonomiska konsekvenser

Avtalet har inga direkta konsekvenser för statsbudgeten. Avtalet har stor betydelse för handelsutbytet mellan Europeiska unionen och Colombia och Peru genom att det liberaliserar handeln, tjänster, investeringar och offentlig upphandling. Med avseende på ekonomiskt samarbete och handel erbjuder avtalet också Finland och finländska företag bättre möjligheter till samarbete och export med Colombia och Peru.

4.2 Konsekvenser för myndigheterna

Avtalet har inga direkta konsekvenser för myndigheterna. De uppgifter som den genom avtalet inrättade handelskommittén och dess underkommittéers möten ger upphov till kan skötas med nuvarande personal enligt normal praxis.

4.3 Miljökonsekvenser

Avtalet har inga direkta konsekvenser för miljön. I avtalets viktigaste principer ingår dock respekt för och främjande av en hållbar ekonomi och miljönormer i enlighet med parternas internationella förpliktelser. Beträffande hållbar utveckling innehåller avtalet också en stark institutionell mekanism om övervakningen av åtagandena som täcker samarbetet med företrädare för det civila samhället.

4.4 Samhälleliga konsekvenser

Parterna åtar sig att främja demokrati och de mänskliga rättigheterna samt att förhindra spridningen av massförstörelsevapen. Parterna åtar sig att skydda och främja arbetsrättigheterna och avtalet innehåller också krav

om arbetslivsnormer. Även om avtalet inte kan anses ha några direkta samhällsliga konsekvenser i Finland, kan det bedömas ha en positiv inverkan för att stärka god förvaltning, demokratin och det civila samhället i Colombia och Peru.

5 Beredningen av propositionen

5.1 Beredningen inom Europeiska Unionen

Som resultat av toppmötet 2004 i Guadalajara mellan EU, å ena sidan, och länderna i Latinamerika och Karibien, å andra sidan (EU-LAC) kom man överens om att inleda en förberedande process för ett associationsavtal mellan EU och medlemsstaterna i Andinska gemenskapen (Peru, Colombia, Ecuador, Bolivia och Venezuela).

I april 2006 meddelade Venezuela att landet utträder ur den regionala andinska grupperingen. Kommissionens förhandlingsmandat för associationsavtalet godkändes i rådet för allmänna frågor och yttre förbindelser den 23 april 2007. I september 2007 inleddes förhandlingar med Andinska gemenskapen om ett regionalt associationsavtal med delområdena politisk dialog, samarbete och handel. Under förhandlingarnas gång framgick det att Andinska gemenskapen hade svårigheter med att bilda sig gemensamma ståndpunkter och medlemsstaterna hade också olika uppfattningar om innehållet och i vilken takt förhandlingarna skulle gå framåt och därför åtskiljdes förhandlingarna om handel i januari 2009 från de politiska delområdena. För handelns del fortsatte man förhandla med de villiga partnerländerna, dvs. med Ecuador, Peru och Colombia, tills Ecuador efter fyra förhandlingsomgångar i juli 2009 beslutade att för sin del tills vidare avbryta förhandlingarna.

Förhandlingarna om handel fortsatte därefter med Peru och Colombia och kunde efter nio förhandlingsomgångar slutföras i mars 2010. Slutförandet av förhandlingarna fick ett godkännande på det politiska planet vid EU-LAC-toppmötet i Madrid i maj 2010. I förhandlingarna har EU representerats av Europeiska kommissionen. EU har som mål att

ytterligare stärka den Andinska gemenskapens regionala integration. Av den anledningen får Ecuador och Bolivia, när de så önskar, ansluta sig till avtalet som har ingåtts med Colombia och Peru.

EU:s medlemsstater konsulterades under förhandlingarnas gång i rådets handelspolitiska kommitté och Europaparlamentet informerades i parlamentets utskott för internationell handel. Handelsavtalet har också behandlats i rådets arbetsgrupp för Latinamerika.

Den 27 november 2011 föreslog kommissionen att rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning samt om ingående av avtalet skulle fattas enbart i unionens namn. Majoriteten av medlemsstaterna, däribland Finland, förfäktade dock åsikten att avtalet skulle ingås som ett blandat avtal eftersom det innehåller bestämmelser som inte hör till unionens exklusiva behörighet. Sådana bestämmelser är åtminstone standardklausulen om massförstörelsevapen (artikel 2) och bestämmelserna om administrativa förfaranden (artiklarna 291 och 292). Vidare innehåller artikeln om immateriella rättigheter (artikel 202) en hänvisning till Tripsavtalet som har ingåtts som ett blandat avtal och bland annat innehåller straffrättslig reglering. Nya förslag, enligt vilka rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning samt ingående av avtalet ska fattas både i unionens och i medlemsstaternas namn, utfärdades den 20 april 2012.

EU, Colombia och Peru undertecknade avtalet den 26 juni 2012 i Bryssel. För att underlätta undertecknandeprocessen bad kommissionen Europeiska unionens medlemsstater att underteckna avtalet i rådet för utrikes frågor senast den 31 maj 2012. Finland undertecknade avtalet i rådet för utrikes frågor den 14 maj 2012. Europaparlamentets godkännande inhämtades den 11 december 2012.

5.2 Den nationella beredningen

De olika förhandlingsfaserna och avtalstexten har behandlats i sektionen för handelspolitiska frågor. Riksdagen har informerats i frågan under de olika behandlingsfaserna.

När det gäller förhandlingsmandatet till kommissionen för associationsavtalsförhandlingarna informerades riksdagen med en E-skrivelse den 31 januari 2007 (E 158/2006 rd), om ändringen av mandatet till att gälla ett handelsavtal med en skrivelse den 10 september 2009 (E 112/2009 rd) och med en kompletterande skrivelse den 21 juni 2011. Kommissionens förslag till rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning samt ingående av avtalet lämnades till riksdagen den 29 december 2011 med en U-skrivelse (U 75/2011 rd). Beträffande U-skrivelsen om undertecknande och provisorisk tillämpning samt ingående av avtalet instämde stora utskottet, i likhet med utrikesut-

skottets ställningstagande, med statsrådets ståndpunkt (StoUU 4/2012 rd). Propositionen har beretts vid utrikesministeriet. Propositionen har sänts på remiss till arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet, undervisnings- och kulturministeriet samt Ålands landskapsregering. Arbets- och näringsministeriet, finansministeriet, justitieministeriet, kommunikationsministeriet, social- och hälsovårdsministeriet och Ålands landskapsregering har lämnat utlåtanden. Kommentarna som förts fram i utlåtandena har beaktats i den sista bearbetningen av regeringens proposition.

DETALJMOTIVERING

1 Avtalets innehåll

Inledning. I inledningen till avtalet bekräftar parterna sitt engagemang för principerna i Förenta nationernas stadga och den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna. Parterna uttrycker sitt åtagande att genomföra avtalet i enlighet med målet om hållbar utveckling, vilket omfattar ekonomisk utveckling, arbetstagarnas rättigheter och miljöskydd, i enlighet med de internationella åtaganden som parterna ingått. I inledningen noteras viljan att främja ekonomisk utveckling som bygger på rättigheter och skyldigheter enligt Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen, nedan kallad WTO.

AVDELNING I: Inledande bestämmelser

KAPITEL 1 Väsentliga delar

Artikel 1. I artikeln bekräftar parterna sin respekt såväl för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, så som dessa formuleras i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, som för rättsstatsprincipen. Denna punkt definieras som en väsentlig del av avtalet.

Artikel 2. I artikeln enas parterna om att samarbeta och bidra till kampen mot spridningen av massförstörelsevapen och bärare av sådana vapen och åtar sig att genomföra sina relevanta internationella förpliktelser. Parterna är överens om att denna bestämmelse utgör en väsentlig del av avtalet. Parterna är också överens om att tillsammans verka för att alla stater ska ansluta sig till och genomföra avtalen om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen.

KAPITEL 2 Allmänna bestämmelser

Artikel 3. I artikeln upprättas ett frihandelsområde mellan parterna i överensstämmelse med artikel XXIV i allmänna tull- och han-

delsavtalet 1994 och artikel V i allmänna tjänstehandelsavtalet.

Artikel 4. I artikeln räknas målen med avtalet upp. De gäller handel med varor och tjänster, investeringar, kapitalrörelser, offentlig upphandling, skydd av immateriella rättigheter, fri konkurrens, en tvistelösningsmekanism, främjande av internationell handel och hållbar utveckling, samarbete om tekniskt bistånd och förstärkning av parternas handelskapacitet.

Artikel 5. I artikeln bekräftar parterna sina befintliga inbördes rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet.

Artikel 6. Artikeln innehåller en definition av parterna i avtalet. Enligt artikeln är en part i avtalet antingen Europeiska unionen eller dess medlemsstater eller Europeiska unionen och dess medlemsstater, inom deras respektive behörighetsområden, eller vart och ett av de avtalsslutande andinska länderna.

Artikel 7. Artikeln innehåller de handelsförbindelser och ekonomiska förbindelser som omfattas av avtalet. Enligt artikeln gäller bestämmelserna i avtalet för de bilaterala förbindelserna mellan, å ena sidan, varje enskilt avtalsslutande andinskt land och, å andra sidan, EU-parten, men inte för förbindelserna mellan enskilda avtalsslutande andinska länder. Vidare ska de rättigheter och skyldigheter som parterna fastställer i avtalet inte påverka rättigheterna och skyldigheterna mellan de avtalsslutande länderna i Andinska gemenskapen.

Artikel 8. I artikeln förbinder sig parterna att följa skyldigheterna enligt avtalet. Om en part underlåter att fullgöra sina skyldigheter enligt avtalet, får en annan part uteslutande tillgripa och följa tvistelösningsmekanismen i avdelning XII. Om en part bryter mot de väsentliga delar som avses i artiklarna 1 och 2 i avtalet, får en annan part omedelbart vidta lämpliga åtgärder i enlighet med folkrätten utan att det påverkar befintliga mekanismer för politisk dialog mellan parterna. I första hand bör de åtgärder väljas som minst stör avtalets funktion.

Artikel 9. Artikeln innehåller avtalets geografiska tillämpningsområde. Avtalet ska för EU:s del gälla på de territorier inom vilka fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas, på de villkor som fastställs i de fördragen, å ena sidan, och på Colombias respektive Perus territorium, å andra sidan.

Artikel 10. I artikeln erkänner parterna vikten av integrationsprocesserna mellan Europeiska unionens medlemsstater och Andinska gemenskapens medlemsländer som ett sätt att nå målen med avtalet. I artikeln uttrycks parternas strävan efter att uppnå en associering mellan de två regionerna när alla medlemsländer i Andinska gemenskapen har blivit parter i handelsavtalet.

KAPITEL 3 Allmänna definitioner

Artikel 11. Artikeln innehåller definitioner av vad i avtalet avses med dagar, varor, juridisk person, åtgärd och person.

AVDELNING II: Institutionella bestämmelser

Artikel 12. I artikeln kommer parterna överens om att inrätta en handelskommitté, om kommitténs medlemmar och sammanträden. Kommittén ska bestå av företrädare för EU-parten och företrädare för varje avtalsslutande andinskt land. Kommittén ska växelvis ledas av respektive part under ett år i taget. Kommittén ska sammanträda minst en gång per år på ministernivå och när så är lämpligt på tjänstemannanivå.

Artikel 13. I artikeln avtalas handelskommitténs uppgifter. Dessa är att granska tillämpningen av avtalsbestämmelserna, granska tillämpningen av artikel 105, övervaka arbetet i samtliga specialiserade organ samt vidareutvecklingen av avtalet, utvärdera resultaten av tillämpningen av avtalet och utvecklingen av handelsförbindelserna och de ekonomiska förbindelserna mellan parterna, fatta beslut i frågor som specialorganen överlämnar till kommittén för beslut, lösa problem som kan uppstå i samband med frågor som omfattas av avtalet, anta arbetsordning

och uppförandekod för skiljemän samt anta sin egen arbetsordning och dagordning för sina möten. I artikeln avtalas ytterligare om andra åtgärder handelskommittén kan vidta.

Artikel 14. I artikeln avtalas att handelskommittén ska fatta sina beslut med enhällighet.

Artikel 15. I artikeln avtalas om underkommittéer som ska inrättas. Dessa är underkommittéerna för marknadstillträde, för jordbruk, för tekniska handelshinder, för tullar, handelslättnader och ursprungsregler, för offentlig upphandling, för handel och hållbar utveckling, för sanitära och fytosanitära åtgärder samt för immateriella rättigheter. Det avtalas att handelskommittén också får inrätta andra underkommittéer, arbetsgrupper eller andra specialiserade organ.

Artikel 16. Det avtalas i artikeln att varje part ska utse en avtalssamordnare och samordnarens uppgifter räknas upp.

AVDELNING III: Varuhandel

KAPITEL 1 Marknadstillträde för varor

AVSNITT 1 GEMENSAMMA BESTÄMMELSER

Artiklarna 17–21. Artiklarna inbegriper mål och centrala begrepp i kapitlet. Handeln med varor mellan parterna ska progressivt liberaliseras under en övergångsperiod som inleds när avtalet träder i kraft. Med tull avses varje form av tull eller annan påлага som påförs vid eller i samband med import av en vara. Klassificeringen av varor ska vara den som anges i parternas respektive tulltaxenomenklatur. Varje part ska medge varor från en annan part nationell behandling, alltså minst lika förmånlig behandling som den de medger sina egna varor.

AVSNITT 2 AVVECKLING AV TULLAR

Artikel 22. Artikeln innehåller bestämmelser om avveckling av tullar på varor. Parterna ska avveckla sina tullar på varor med ursprung i en annan part i enlighet med bilaga I till avtalet. En tull som anges som bastullsats

i bilaga I får inte höjas eller ny tull införas. Parterna kan framdeles samråda om ett påskyndande eller en utvidgad omfattning av avvecklingen av tullar.

AVSNITT 3 ICKE-TARIFFÄRA ÅTGÄRDER

Artiklarna 23–27. Artiklarna innehåller bestämmelser om import- och exportrestriktioner, avgifter och pålagor, tullar och skatter vid export, import- och exportlicensförfaranden samt statliga handelsföretag. Parterna bekräftar sina åtaganden inom ramen för WTO med hänsyn till dessa områden. I regel får import- och exportrestriktioner inte tillämpas, avgifter och pålagor ska stå i proportion till kostnaden för de tillhandahållna tjänsterna, konsulära handlingar får inte krävas i samband med import av varor, tullar och skatter får inte påföras vid export bortsett från inhemska avgifter enligt nationell behandling, import- och exportlicensförfaranden får inte avvika från bestämmelserna i WTO-avtalet om importlicensförfaranden och de statliga handelsföretagen bör drivas icke-diskriminerande.

AVSNITT 4 JORDBRUKSVAROR

Artikel 28. Bestämmelserna i avsnittet gäller för åtgärder som parterna vidtar eller håller kvar i fråga om handeln med jordbruksvaror som omfattas av definitionen i bilaga I till WTO-avtalet om jordbruk.

Artikel 29. Parterna avtalar om särskilda bestämmelser med avseende på skyddsåtgärder på jordbruksområdet. Skyddsåtgärder på jordbruksområdet får emellertid inte tillämpas samtidigt beträffande samma vara som en multilateral skyddsåtgärd enligt kapitel 2 avsnitt 2 eller bilateral skyddsklausul enligt avsnitt 3. Enligt bestämmelsen i artikeln får parterna inte vidta eller hålla kvar en skyddsåtgärd på jordbruksområdet efter utgången av den övergångsperiod som anges i partens förteckning i bilaga IV (Skyddsåtgärder på jordbruksområdet).

Artikel 30. Artikeln innehåller bestämmelser om prisbandssystem. Colombia får

tillämpa det andinska prisbandssystemet. Peru får tillämpa det prisbandssystem som fastställs i dekret 115–2001-EF (jämte ändringar).

Artikel 31. Artikeln innehåller bestämmelser om ingångsprisssystemet som EU-parten får tillämpa.

Artikel 32. I artikeln finns bestämmelser om exportsubventioner och andra åtgärder med motsvarande verkan. Bestämmelserna förbjuder användningen av exportsubventioner och föreskriver om åtgärder som kan vidtas för att motverka verkan av exportsubventioner.

Artikel 33. I artikeln bestäms om förvaltning och genomförande av tullkvoter.

AVSNITT 5 BEHANDLING AV ADMINISTRATIVA FEL

Artikel 34. Artikeln innehåller bestämmelser enligt vilka parterna strävar efter att i samråd korrigera administrativa fel som får konsekvenser när det gäller importtullar.

AVSNITT 6 UNDERKOMMITTÉER

Artikel 35. En underkommitté för marknadstillträde inrättas i syfte att främja varuhandeln i enlighet med målen i avtalet.

Artikel 36. En underkommitté för jordbruk inrättas i syfte att underlätta handeln med jordbruksvaror mellan parterna.

KAPITEL 2 Handelspolitiska åtgärder

AVSNITT 1 ANTIDUMPINGS- OCH UTJÄMNINGSÅTGÄRDER

Artikel 37. I handeln mellan parterna tillämpas WTO-avtalet om tillämpning av artikel VI i allmänna tull- och handelsavtalet 1994, nedan kallat antidumpningsavtalet, WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder, nedan kallat subvention-savtalet, och WTO-avtalet om ursprungsregler, nedan kallat avtalet om ursprungsregler.

Artikel 38. Artikeln innehåller allmänna bestämmelser om öppenhet med avseende på undersökningsförfaranden. Parterna ska se

till att deras respektive nationella lagstiftning om handelspolitiska åtgärder är förenlig med WTO-reglerna.

Artiklarna 39–40. EU och Colombia är överens om att beakta allmänintresset före påförande av antidumpnings- eller utjämningstullar och att vid bestämningen av tullnivåerna tillämpa regeln om lägsta tull.

Artikel 41. I artikeln fastställs respektive parts behöriga utredande myndigheter.

Artikel 42. Parterna enas om att de inte får tillgripa tvistelösningsmekanismen som beskrivs i avdelning XII i frågor som gäller tolkningen av antidumpnings- och utjämningstullar.

AVSNITT 2 MULTILATERALA SKYDDSÅTGÄRDER

Artikel 43. WTO:s skyddsklausulavtal tillämpas mellan parterna.

Artikel 44. Artikeln innehåller allmänna bestämmelser om öppenhet vid undersökningsförfaranden.

Artikel 45. Ingen part får på samma vara samtidigt tillämpa en bilateral skyddsåtgärd enligt avsnitt 3 och en multilateral skyddsåtgärd enligt detta avsnitt.

Artiklarna 46–47. I artiklarna fastställs respektive parts behöriga utredande myndigheter. Parterna är överens om att de inte får tillgripa tvistelösningsmekanismen som beskrivs i avdelning XII när det gäller multilaterala skyddsåtgärder, med undantag för artikel 45.

AVSNITT 3 BILATERAL SKYDDSKLAUSUL

Artikel 48. Parterna avtalar om möjligheten att tillämpa en bilateral skyddsåtgärd. Artikeln innehåller de allmänna förutsättningarna för situationer där tillämpning av en bilateral skyddsåtgärd är möjlig. En bilateral skyddsåtgärd får emellertid endast tillämpas under övergångsperioden.

Artiklarna 49–52. Artiklarna innehåller detaljerade bestämmelser om inledandet av en undersökning och om samråd som den berörda parten ska hålla innan åtgärder fastställs, om typen av åtgärder, undersöknings-

förfarandet och åtgärdernas villkor och varaktighet.

Artikel 53. I vissa kritiska situationer under bestämda omständigheter är provisorisk tillämpning av åtgärderna i enlighet med artikeln möjlig. Varaktigheten för en provisorisk åtgärd får inte överstiga 200 dagar.

Artiklarna 54–55. Parterna enas om samråd angående kompensation i sådana fall där en part vill förlänga en bilateral skyddsåtgärd och om förnyad tillämpning av en åtgärd.

Artikel 56. Om en produkt med ursprung i de avtalslutande andinska länderna förs in till territoriet för Europeiska unionens yttersta randområden i ökade mängder och orsakar eller riskerar att orsaka en försämring av den ekonomiska situationen i EU:s yttersta randområden, får exceptionella förfaranden vidtas.

Artikel 57. I artikeln fastställs respektive parts behöriga utredande myndigheter.

KAPITEL 3 Tullar och handerlslättnader

Artiklarna 58–59. Parterna är överens om att stärka samarbetet på området för tullar och handerlslättnader i syfte att säkerställa att de relevanta lagarna och förfarandena hos respektive part samt den administrativa kapaciteten hos deras respektive förvaltning uppfyller målen med effektiv kontroll och främjande av handerlslättnader. Parterna ska inrätta effektiva, öppna och förenklade förfaranden för att minska kostnaderna och för att säkerställa förutsägbarhet. Parterna är överens om att deras respektive lagar och förfaranden på handels- och tullområdet ska bygga på internationella instrument och standarder, bl.a. Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden, HS-konventionen om varukategorisering samt Världstullorganisationen WCO:s mall för tulluppgifter. Ytterligare ska lagstiftningen bygga på skydd och underlättande av handeln, krav på de ekonomiska aktörerna som är rimliga, icke-diskriminerande och förhindrar bedrägeri, tillämpning av moderna tullmetoder, utveckling av systemen för att underlätta elektroniskt informationsutbyte samt avgifter och pålagor som är skäliga. I syfte att förbättra arbetsmetoderna och säker-

ställa icke-diskriminering, öppenhet, effektivitet, integritet och ansvarsskyldighet i verksamheten ska parterna, där så är möjligt, förenkla krav och formaliteter i fråga om omgående klarering och frigörande av varor och genom att tillhandahålla förfaranden för att garantera rätten att överklaga beslut om import, export eller transitering av varor.

Artikel 60. På skriftlig begäran ska parterna innan en vara importeras genom sina behöriga tullmyndigheter ge skriftliga förhandsbesked om tullklassificering, ursprung eller liknande frågor, om parterna kommer överens om en sådan möjlighet i dessa frågor. I övrigt iakttas beträffande förhandsbesked vad som bestäms i respektive parts lagar och förordningar. I artikeln bestäms att, med förbehåll för eventuella sekretesskrav i respektive lagstiftning, parterna ska offentliggöra sina förhandsbesked om tullklassificering och liknande frågor som parterna kommer överens om.

Artikel 61. Parterna ska använda riskhanteringssystem som gör det möjligt för tullmyndigheterna att koncentrera sin kontrollverksamhet på högrisktransaktioner och att påskynda frigörandet av lågriskvaror. Parterna ska verka för utbyte av information om de metoder för riskhantering som tillämpas och utbyta kunskap.

Artikel 62. Parterna främjar genomförandet av begreppet 'godkänd ekonomisk aktör' enligt WCO:s Safe-ramverk. En part ska bevilja aktörer som uppfyller dess tullsäkerhetsstandarder säkerhetsstatus som godkänd ekonomisk aktör och handelslättnader i enlighet med sin inhemska lagstiftning.

Artikel 63. Parterna ska säkerställa fri transitering genom sitt territorium på den färdväg som lämpar sig bäst för transiteringen. Begränsningar, kontroller eller krav som eventuellt tillämpas ska vara icke-diskriminerande och proportionella och tillämpas på ett enhetligt sätt. Parterna ska inrätta transportsystem under tullkontroll som gör att varor kan transiteras utan att tull eller andra avgifter behöver betalas, förutsatt att lämpliga garantier ställs.

Artikel 64. Parterna ser till att all tullrelaterad lagstiftning och förfaranden samt tullar,

avgifter och pålagor offentliggörs, i möjligaste mån på elektronisk väg, och att de iakttar en rimlig övergångstid för ny eller ändrad tullrelaterad lagstiftning och förfaranden eller tullar och andra avgifter. Näringslivet ges möjlighet att lämna synpunkter på tullrelaterade lagförslag och förfaranden genom att det inrättas mekanismer för samråd mellan förvaltning och aktörer.

Artikel 65. För tullvärdeberäkningen ska avtalet om tillämpning av artikel VII i Gatt 1994 (WTO-avtalet om tullvärdeberäkning) gälla.

Artiklarna 66–68. Parterna främjar och underlättar samarbetet mellan sina tullförvaltningar samtidigt som de håller kvar sina kontrollmöjligheter. Samarbetet ska bl.a. omfatta utbyte av information om tullagstiftning, tullförfaranden och tullmetoder samt främjande av samordning mellan relaterade organ. Tullkontrollen av immateriella rättigheter ska ske i enlighet med avdelning VII i avtalet. Parternas myndigheter ska ge varandra administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i bilaga V (Ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor). Parterna inrättar en underkommitté för tullar, handelslättnader och ursprungsregler som bl.a. ska övervaka genomförandet och förvaltningen av detta kapitel och av bilaga II (Definition av begreppet "ursprungsprodukter" och metoder för administrativt samarbete) till detta avtal. Underkommittén ska utgöra ett forum för samråd och diskussioner i alla tullfrågor, särskilt tullförfaranden, tullvärdeberäkning, tullnomenklatur och frågor som rör ursprungsregler. Vad gäller ursprungsregler ska ärskilt ansökningar om ursprungskumulation enligt artiklarna 3 och 4 i bilaga II behandlas och förslag till ändringar av bilaga II läggas fram för handelskommittén. Om det uppkommer meningsskiljaktigheter mellan parterna i frågor som gäller ursprung eller klassificeringen av varor, ska underkommittén sträva efter att nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar. Om frågan inte kan lösas i underkommittén, ska den hänskjutas till WCO:s kommitté för Harmoniserade systemet. Sådana beslut är bindande för parterna.

Artikel 69. Artikeln innehåller bestämmelser om tekniskt bistånd när det gäller tullar och handelslättnader.

Artikel 70. Peru tillämpar bestämmelsen i artikel 59.2 f om utveckling av systemen för att underlätta elektroniskt informationsutbyte och bestämmelserna i artikel 60 om förhandsbesked två år efter avtalets ikraftträdande.

KAPITEL 4 Tekniska handelshinder

Artiklarna 71–72. I artiklarna finns bestämmelser om mål och definitioner som gäller för kapitel 4.

Artiklarna 73–74. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet om tekniska handelshinder. Det avtalet införlivas i tillämpliga delar i handelsavtalet och utgör en integrerad del av det. Kapitlet gäller för utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som kan påverka varuhandeln mellan parterna.

Artikel 75. Parterna intensifierar samarbetet sinsemellan inom tekniska föreskrifter, standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi, gränskontroll i varuhandeln och marknadsövervakning.

Artiklarna 76–78. Parterna är överens om att använda internationella standarder som grund när de utarbetar sina tekniska föreskrifter, såvida de internationella standarderna inte är ett ineffektivt eller olämpligt sätt att uppnå det legitima mål som eftersträvas. Parterna förbinder sig till de åtgärder för underlättande av bedömning av överensstämmelse som fastställs i artikeln.

Artiklarna 79–80. I artiklarna finns bestämmelser om öppenhet och anmälningsförfaranden med avseende på tekniska föreskrifter och bedömning av överensstämmelse samt om praxis i gränskontrollen av varor och marknadsövervakning.

Artiklarna 81–84. I artiklarna finns bestämmelser om praxis i situationer, där en part kräver obligatorisk märkning av varor. Artikel 81 tillämpas senast ett år efter avtalets ikraftträdande. Parterna erkänner vik-

ten av tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad på handelsområdet och fastställer tyngdpunkter för detta, inrättar en underkommitté för tekniska handelshinder och fastställer dess uppgifter samt avtalar om tidsfrister för informationsutbyte.

KAPITEL 5 Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 85. I artikeln definieras målen för sanitära och fytosanitära åtgärder. Åtgärderna syftar till att skydda människors, djurs eller växters liv och hälsa på parternas territorier samtidigt som man underlättar handeln mellan parterna på området för sanitära och fytosanitära åtgärder. Målet är också att samarbeta för att fortsatt genomföra WTO-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder, nedan kallat SPS-avtalet, och se till att SPS-åtgärderna inte utgör omotiverade hinder för handeln mellan parterna. Ett ytterligare mål är att utveckla mekanismer och förfaranden för att effektivt lösa de problem som uppstår mellan parterna som en följd av utvecklingen och genomförandet av sanitära och fytosanitära åtgärder och att stärka kommunikationen och samarbetet mellan parternas behöriga myndigheter i sanitära och fytosanitära frågor och underlätta genomförandet av särskild och differentierad behandling, med hänsyn till asymmetrin mellan parterna.

Artiklarna 86–90. Parterna bekräftar att deras rättigheter och skyldigheter är i enlighet med SPS-avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder. I avtalet mellan EU och Colombia och Peru avgränsas tillämpningsområdet för rättigheterna och skyldigheterna enligt SPS-avtalet till sanitära och fytosanitära åtgärder som direkt eller indirekt kan påverka handeln mellan parterna. Bestämmelserna i kapitel 5 tillämpas på standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse endast om det i dem hänvisas till sanitära och fytosanitära åtgärder. Tillämpningsområdet omfattar även djurskyddsfrågor. Det anges att definitionerna i SPS-avtalet ska gälla för kapitel 5. De behöriga myndigheterna finns förtecknade i tillägg I till bilaga VI (Sanitära

och fytosanitära åtgärder). Parterna enas om allmänna principer enligt vilka sanitära och fytosanitära åtgärder inte får användas som omotiverade hinder för handeln mellan parterna. En ytterligare princip är öppenhet, rimlighet och undvikande av dröjsmål.

Artiklarna 91–92. Importkrav och förfaranden fastställs: icke-diskriminering, övergångstider för ändringar, tidsfrist på 90 arbetsdagar för importtillstånd, skäliga inspektionsavgifter och angivande av skäl till ändringar, vid import av animaliska produkter ska förteckning över anläggningar som uppfyller kraven anges, godkännande av anläggningar enligt bilaga VI samt information om vad avvisningar grundat sig på.

Artikel 93. Parterna har rätt att kontrollera kontrollsystemet hos en annan parts myndigheter. Kostnaderna för kontrollen bärs av den part som utför den. Ett kontrollbesök ska anmälas minst 60 arbetsdagar före besöket, utom i nödfall eller om de berörda parterna kommer överens om något annat. Eventuella ändringar av besöket ska avtalas mellan de berörda parterna.

Artikel 94. I artikeln erkänner parterna begreppen områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar i enlighet med SPS-avtalet samt standarderna, riktlinjerna och rekommendationerna från Världsgesamheten för djurhälsa, nedan kallad OIE, och den internationella växtskyddskonventionen, nedan kallad IPPC.

Artikel 95. Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder kan utarbeta bestämmelser om likvärdighet och ska lämna rekommendationer till handelskommittén i enlighet med detta. Underkommittén ska också fastställa förfarandet för erkännande av likvärdighet.

Artikel 96. I artikeln bestäms om öppenhet och utbyte av information. Parternas kontaktpunkter finns förtecknade i tillägg 4 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder).

Artikel 97. Det bestäms i artikeln att en part inom två arbetsdagar skriftligen till de andra parterna ska anmäla allvarliga eller betydande risker för folkhälsan eller djurs eller

växterns hälsa, inklusive nödsituationer som gäller livsmedel.

Artiklarna 98–99. Den importerande parten får på grundval av en allvarlig risk för folkhälsan eller djurs eller växterns hälsa utan föregående anmälan vidta provisoriska åtgärder och övergångsåtgärder som är nödvändiga för att skydda folkhälsan eller djurs eller växterns hälsa. Dessutom kan alternativa åtgärder för importvillkoren avtalas utifrån för den rådande situationen relevanta samråd. Åtgärderna kan till exempel bygga på internationella standarder. Den part som vidtar alternativa åtgärder är skyldig att underrätta de andra parterna.

Artikel 100. Med tillämpning av artikel 10 i SPS-avtalet kan ett avtalslutande andinsk land som har svårigheter med en föreslagen åtgärd som anmälts av EU-parten i förekommande fall begära en möjlighet att diskutera frågan i de synpunkter som lämnas till EU-parten i enlighet med artikel 7 i SPS-avtalet. Genom samråd kan parterna komma överens om alternativa importvillkor, tekniskt bistånd enligt artikel 101 och/eller en övergångsperiod.

Artikel 101. I artikeln avtalas det om tekniskt bistånd och stärkande av handelskapaciteten.

Artiklarna 102–103. Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder har i uppgift att främja samarbete i djurskyddsfrågor mellan parterna. Parterna inrättar en underkommitté för sanitära och fytosanitära åtgärder som ska utveckla och övervaka genomförandet av detta kapitel och får vid behov se över kapitlet på nytt och lämna rekommendationer. Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder får inrätta tillfälliga arbetsgrupper för att utföra specifika uppgifter och ska fastställa deras uppgifter och arbetsordning.

Artikel 104. I artikeln föreskrivs om tvistelösning.

KAPITEL 6 Rörlighet för varor

Artikel 105. Den fria rörligheten mellan de avtalslutande andinska länderna för varor med ursprung hos parterna främjas. Peru och Colombia medger varandra en behandling

som inte är mindre förmånlig än den som medges EU-parten och främjar på var sitt håll en harmonisering eller ett ömsesidigt erkännande av sina lagar och förfaranden som gäller för handel med varor.

KAPITEL 7 Undantag

Artikel 106. Artikelns innehåller undantag från de allmänna bestämmelserna i varuhandeln mellan parterna. Undantagen gäller åtgärder som är nödvändiga för att skydda allmän moral, ordning eller säkerhet, människors och organismers liv eller hälsa, eller som hänför sig till import eller export av guld eller silver. Undantagen kan också gälla bland annat produkter framställda inom kriminalvården eller nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde. Innehållet i artikeln motsvarar innehållet i artikel XX om undantag i allmänna tull- och handelsavtalet 1994 (Gatt 1994). Innan undantagsåtgärder vidtas för att trygga tillgången till vissa inhemska varor ska parterna sträva efter en gemensamt godtagbar lösning.

AVDELNING IV: Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel

KAPITEL 1 Allmänna bestämmelser

Artikel 107. I artikeln fastställs syfte och tillämpningsområde för avdelningen. Från avdelningens bestämmelser utesluts i artikeln bland annat tjänster som tillhandahålls i samband med utövande av statliga befogenheter, offentlig upphandling, statliga stöd och andra bidrag, däribland statsunderstödda lån, säkerheter och försäkringar. Dessutom bekräftas parternas rätt att reglera för att uppfylla politiska mål. Inget i avdelningen ska tolkas som att en part måste privatisera offentliga företag eller att det innebär någon rätt för fysiska personer till tillträde till en arbetsmarknad, till medborgarskap, bosättning eller fast anställning inom parternas territorium.

Artikel 108. Artikelns innehåller definitionerna som gäller för avdelningen.

Artikel 109. Artikelns ger handelskommittén som inrättas genom avtalet möjlighet att vid behov inrätta en arbetsgrupp med syfte att bland annat diskutera regleringsfrågor om handel med tjänster, etablering och elektronisk handel, underlätta för Peru och Colombia att ansluta sig till safe harbour-systemet för skydd av personuppgifter samt främja utvecklingen av elektronisk handel och utveckla anknytande uppförandekoder för att förbättra säkerheten vid bland annat elektroniska transaktioner och elektronisk förvaltning.

KAPITEL 2 Etablering

Artikel 110. Artikelns innehåller definitionerna som gäller för kapitlet.

Artikel 111. Från kapitlets skyldigheter utesluts företagsverksamhet som gäller kärnmaterial, tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel, audiovisuella tjänster, nationellt sjöfartscabotage, bearbetning av och bortskaffande av giftigt avfall samt luftfartstjänster med undantag för vissa av luftfartens kringtjänster, däribland reparation och underhåll av luftfartyg, försäljning och marknadsföring, tjänster som rör databokningssystem samt markttjänster och flygplatstjänster.

Artiklarna 112–114. Artiklarna innehåller skyldigheter som rör marknadstillträde och nationell behandling med avseende på etablering enligt vilka parterna medger etableringar och investerare från en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i förteckningarna över de särskilda åtagandena i bilaga VII med där angivna villkor, begränsningar och förutsättningar. Enligt bilaga VII gör Finland i förhållande till Peru och Colombia särskilda åtaganden som går längre än åtagandena enligt WTO:s allmänna tjänstehandelsavtal (Gats) bland annat inom sektorn för jordbruk, skogsbruk, fiske, gruvdrift, energi och industriproduktion samt avseende juridiska tjänster, bokföringstjänster, forsknings- och utvecklingstjänster, rådgivnings- och konsulttjänster i samband med industriproduktion och energidistribution, underhålls- och reparationstjänster, post- och budtjänster,

byggnadstjänster, distributionstjänster, transporttjänster, miljötjänster och energitjänster. Till den del bestämmelserna i artikeln omfattar transporttjänster innehåller de också reglering som delvis hör till medlemsstaternas behörighet. De bestämmelserna anknyter bland annat till lagen angående rättighet att idka näring (122/1919), sjölagen (674/1994), järnvägslagen (304/2011), kollektivtrafiklagen (869/2009), lagen om kommersiell godstransport på väg (693/2006) och lagen om taxitrafik (217/2007). Artiklarna kräver dock inte ändringar i lagstiftningen.

Artikel 115. Bestämmelserna i denna avdelning begränsar inte parternas och deras investerares rättigheter och skyldigheter enligt något internationellt avtal om investeringar mellan en medlemsstat i Europeiska unionen och Peru eller Colombia och tvistelösningsmekanismen i ett sådant avtal tillämpas inte på överträdelser av bestämmelserna i kapitlet. Finland har en gällande överenskommelse om främjande och skydd av investeringar med Peru (FördrS 33/1996).

Artikel 116. Parterna ska sträva efter att främja förhållanden som är attraktiva för investeringar och åtar sig i detta syfte att senast fem år efter avtalets ikraftträdande se över investeringsklimatet.

KAPITEL 3 Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster

Artikel 117. Artikeln innehåller definitionerna som gäller för kapitlet.

Artikel 118. Från kapitlets skyldigheter utesluts, analogt med artikel 111, audiovisuella tjänster, nationellt sjöfartscabotage samt luftfartstjänster, med undantag av vissa av luftfartens kringtjänster.

Artiklarna 119–121. Artiklarna innehåller skyldigheter som rör marknadstillträde och nationell behandling med avseende på gränsöverskridande tjänster, enligt vilka parterna medger tjänster och tjänstetillhandahållare från en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i förteckningarna över de särskilda åtagandena i bilaga VIII med där angivna villkor, begränsningar och förutsättningar. Enligt bilaga VIII gör Finland i förhållande till Peru och

Colombia särskilda åtaganden som går längre än Gatsåtagandena bland annat inom juridiska tjänster, bokföringstjänster, forsknings- och utvecklingstjänster, rådgivnings- och konsulttjänster i samband med industriproduktion och energidistribution, underhålls- och reparationstjänster, post- och budtjänster, byggnadstjänster, distributionstjänster, transporttjänster, miljötjänster. Enligt avtalet gör Finland ytterligare bindningar som går längre än Gatsåtagandena också inom hälso- och sjukvårds- samt socialvårdstjänster för leveranssätt 2, både med avseende på privatfinansierade och professionella tjänster. Till den del bestämmelserna i artikeln omfattar transporttjänster innehåller de också reglering som delvis hör till medlemsstaternas behörighet. De bestämmelserna anknyter bland annat till lagen angående rättighet att idka näring och till sjölagen. Artiklarna kräver dock inte ändringar i lagstiftningen.

KAPITEL 4 Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål

Artiklarna 122–123. I artiklarna definieras de grupper av fysiska personer som skyldigheterna i kapitlet gäller.

Artiklarna 124–128. Artiklarna innehåller skyldigheterna för varje grupp som fastställs i artiklarna 122–123. Varje part gör åtaganden med avseende på nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen inom de sektorer där parterna gör åtaganden som rör företagsetableringar (i enlighet med kapitel 2). Varje part gör dessutom åtaganden med avseende på säljare av företagstjänster inom de sektorer där de gör åtaganden som rör företagsetableringar eller gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster (i enlighet med kapitel 2 eller 3). När det gäller tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare gör varje part åtaganden inom särskilt nämnda sektorer. Vidare strävar parterna efter att underlätta inresa till och tillfällig vistelse i landet för affärsresenärer på tillfälligt besök. I bilaga IX anges de villkor, förutsättningar och begränsningar som gäller för alla grupper. Enligt gällande praxis gör Finland åta-

ganden med avseende på nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen samt säljare av företagstjänster, utan möjlighet att tillämpa prövning av tillgången på dessa kategorier, men reserverar sig rätten att tillämpa prövning av tillgången när det gäller tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis och oberoende yrkesutövare. Till den del bestämmelserna i artikeln omfattar transporttjänster innehåller de också reglering som delvis hör till medlemsstaternas behörighet. De bestämmelserna anknyter bland annat till sjölagen. Artiklarna kräver dock inte ändringar i lagstiftningen.

KAPITEL 5 Regelverk

AVSNITT 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 129. I artikeln kommer man överens om de villkor som ska uppfyllas för att parterna ska kunna inleda förhandlingar om avtal för ömsesidigt erkännande av tjänsteleverantörers yrkeskompetens.

Artikel 130. I artikeln avtalas det om förfarandena för att tillmötesgå en begäran från en annan part och om hanteringen av konfidentiell information i detta sammanhang.

Artikel 131. Artikeln innehåller vissa förpliktelser som gäller inhemsk reglering. Förpliktelserna gäller för sektorer där parterna har gjort särskilda åtaganden. Parterna åtar sig att se till att alla åtgärder med allmän tillämpning inom dessa sektorer som omfattas av avdelning IV och som gäller tillhandahållande av tjänster eller etablering förvaltas på ett rimligt, objektiva och opartiskt sätt. Om det krävs tillstånd för tillhandahållande av en tjänst eller för en etablering åtar sig parterna att inom rimlig tid underrätta sökanden om sitt beslut gällande ansökan. Parterna ska dessutom upprätthålla förfaranden som gör det möjligt att pröva administrativa beslut och se till att inte de krav på tillstånd och kompetens, förfaranden eller tekniska standarder som parterna tillämpar omintetgör deras särskilda åtaganden.

AVSNITT 2 DATATJÄNSTER

Artikel 132. Artikeln innehåller definitionerna som gäller för datatjänster.

AVSNITT 3 POST- OCH BUDTJÄNSTER

Artiklarna 133–138. Artiklarna innehåller definitionerna och regleringsprinciperna för post- och budtjänster. Principerna gäller förebyggande av konkurrensbegränsande metoder, hanteringen av skyldigheten till samhällsomfattande tjänster, beviljande av tillstånd som omfattas av samhällsomfattande tjänster och tillsynsorganens oberoende.

AVSNITT 4 TELEKOMMUNIKATIONSTJÄNSTER

Artiklarna 139–150. I artiklarna anges förpliktelser om regleringen för telekommunikationstjänster samt definitioner över begrepp som används i avsnittet. Förpliktelserna gäller bland annat betydande leverantörer och skyldigheter som åläggs dem, tillsynsmyndigheternas oberoende, tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster, samtrafik av nät, tilldelning och utnyttjande av knappa resurser såsom frekvenser, hantering av skyldigheten till samhällsomfattande tjänster, datasekretess samt i vissa fall lösning av tvister som gäller telekommunikationssektorn.

AVSNITT 5 FINANSIELLA TJÄNSTER

Artikel 151. I artikeln framläggs regleringsprinciperna som gäller finansiella tjänster som liberaliseras i enlighet med kapitlen 2, 3 och 4.

Artikel 152. I artikeln definieras nyckelbegreppen för finansiella tjänster. Till exempel avses med 'finansiella tjänster' försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster samt banktjänster och andra finansiella tjänster som definieras närmare i artikeln.

Artikel 153. I artikeln bestäms om tillgång till en annan parts betalnings- och clearing-system som används i samband med normal affärsverksamhet. Den andra partens aktörer får dock inte tillgång till långivare i sista instans, med andra ord till centralbanksfinan-

siering. Om en part kräver att tillhandahållare av tjänster deltar i olika slag av självreglerande system, börser eller motsvarande organisationer, ska den se till att företrädare för den andra parten får tillträde till dem på samma villkor.

Artikel 154. I artikeln bestäms om en försiktighetsklausul. Parterna får införa eller hålla kvar åtgärder av försiktighetsskäl för att skydda investerare, insättare och försäkringstagare eller för att säkra sitt finansiella systems integritet och stabilitet. Åtgärderna får dock inte leda till diskriminerande behandling. Inget i avtalet förpliktar en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan konfidentiell eller skyddad information som innehåller av offentliga institutioner. Parterna kan kräva registrering eller tillstånd för leverantörer av gränsöverskridande tjänster.

Artikel 155. I artikeln bestäms hur man ska underrätta om åtgärder med allmän tillämpning eller göra tillgängliga sina krav på ansökningar om tillhandahållande av finansiella tjänster. Vidare bestäms det i artikeln att en sökande har rätt att få besked om hur långt handläggningen av ansökan har fortskridit och om behov av ytterligare uppgifter. Enligt artikeln ska parterna göra sitt bästa för att se till att internationella standarder för reglering och tillsyn inom sektorn för finansiella tjänster genomförs och tillämpas. Artikeln kan anses höra till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs i avsnittet om behovet av riksdagens godkännande och behandlingsordning.

Artikel 156. I artikeln föreskrivs om nya finansiella tjänster. Parterna ska tillåta en leverantör av finansiella tjänster från en annan part att tillhandahålla en ny finansiell tjänst liknande de tjänster som respektive part under liknande omständigheter skulle tillåta sina egna leverantörer av finansiella tjänster att tillhandahålla enligt inhemska lagstiftning. Parterna får bestämma att det krävs en viss juridisk företagsform för att tillhandahålla den nya tjänsten och kräva tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Tillstånd får vägras endast av försiktighetsskäl. Artikeln hör till området för lagstiftningen på det sätt som redogörs i avsnittet om behovet av riks-

dagens godkännande och behandlingsordning.

Artikel 157. En part ska tillåta en leverantör av finansiella tjänster från en annan part att i bearbetnings syfte överföra uppgifter till eller från deras respektive territorium, om detta är en förutsättning för den normala affärsverksamheten för leverantören av finansiella tjänster. Parterna antar tillräckliga garantier för skydd av privatlivet samt enskildas grundläggande fri- och rättigheter, särskilt när det gäller överföring av personuppgifter.

Artikel 158. Om en part erkänner åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl av ett annat land, ska den också ge den andra parten möjligheter att ansluta sig till arrangemanget under omständigheter som skulle leda till likvärdiga regleringar och en likvärdig nivå i fråga om tillsyn, tillämpning och inbördes utbyte av information.

Artikel 159. I artikeln bestäms om särskilda undantag enligt vilka avtalet inte hindrar parterna att inom sitt territorium med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet som ingår i ett allmänt pensionssystem eller lagstadgat socialt trygghetssystem (utom i de fall då denna verksamhet enligt parternas inhemska bestämmelser får bedrivas av leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga eller privata institutioner). Bestämmelserna i avtalet gäller inte heller för verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution som ett led i penning- eller valutapolitiken. Avtalet hindrar inte en part att bedriva tjänster med ensamrätt. Avtalet hindrar inte heller en parts offentliga institutioner från att med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster, för partens räkning eller med partens garanti, eller med användande av medel beviljade av institutionerna.

AVSNITT 6 INTERNATIONELLA SJÖTRANSPORTTJÄNSTER

Artikel 160. Artikeln innehåller förpliktelser som rör internationella sjötransporttjänster som bland annat gäller tillträde till marknaden för sjötransporttjänster, till hamnar och hamntjänster för parternas tjänsteleverantörer samt förbud för avtal om lastdelning. Parterna ska dessutom tillåta att den andra partens tjänsteleverantörer etablerar sig på deras respektive territorium på lika förmånliga villkor som egna tjänsteleverantörer eller tjänsteleverantörer från ett tredjeland. Bestämmelserna innehåller till en del reglering som hör till medlemsstaternas behörighet och som bland annat anknyter till lagen angående rättighet att idka näring och lagen om privata allmänna hamnar (1156/1994). Artiklarna kräver dock inte ändringar i lagstiftningen.

Artikel 161. Artikeln innehåller definitionerna som gäller för avdelningen med avseende på sjötransporttjänster.

KAPITEL 6 Elektronisk handel

Artiklarna 162–166. I artikeln erkänner parterna att elektronisk handel ökar möjligheterna till handel och enas om samarbete och dialog om elektronisk handel som bland annat ska omfatta frågor kring elektroniska signaturer, skydd av personuppgifter och konsumentskydd, papperslös handel samt regleringsaspekter av elektronisk handel. Parterna enas om att utvecklingen av e-handeln ska uppfylla internationella krav på uppgiftsskydd och förbinder sig till att den inte ska omfattas av tullar.

KAPITEL 7 Undantag

Artikel 167. Artikeln innehåller de allmänna undantag som ska tillämpas med avseende på bestämmelserna i avdelningen, enligt vilka inget ska hindra parterna från att vidta åtgärder som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten, människors, djurs eller växters liv eller hälsa eller förhindra bedrägliga eller olagliga förfaranden.

AVDELNING V: Löpande betalningard och kapitalrörelser

Artikel 168. Parterna tillåter betalningar och överföringar i bytesbalansen mellan parterna i fritt konvertibel valuta i enlighet med artikel VIII i stadgan för Internationella valutafonden.

Artikel 169. Parterna tillåter betalningar och överföringar som krävs för löpande internationella affärstransaktioner mellan parterna i fritt konvertibel valuta i enlighet med artikel VIII i stadgan för Internationella valutafonden.

Artikel 170. Om betalningar och kapitalrörelser mellan parterna under exceptionella omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för valuta- eller penningpolitiken i EU:s medlemsstater eller i Peru eller Colombia, får de vidta skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser under högst ett år. När det gäller Colombia får skyddsåtgärderna av motiverade skäl hållas kvar under längre tid. Colombia bör dock för de andra parterna lägga fram de skäl som motiverar att åtgärderna hålls kvar. I EU och Peru får dessa skyddsåtgärder återinföras under ytterst exceptionella omständigheter, efter föregående samråd mellan parterna. Skyddsåtgärder får inte användas som handelshinder. En part som vidtar skyddsåtgärder ska utan dröjsmål underrätta de andra parterna.

Artikel 171. Avsikten är att skapa en stabil ram för långsiktiga investeringar. Parterna ska framöver samråda i syfte att underlätta rörligheten för kapital mellan dem.

AVDELNING VI: Offentlig upphandling

Artikel 172. Artikeln innehåller de viktigaste begreppen som rör offentlig upphandling.

Artikel 173. Bestämmelserna i avdelningen ska tillämpas på upphandling som anges i tillägg 1 till bilaga XII. Detta omfattar centralförvaltningens samt regional- och lokalförvaltningens upphandlande enheter, lagreglerade organ och specialesektorers upphandlande enheter och definierar upphan-

dling av varor och tjänster, entreprenader för byggkontrakt och byggkoncessioner som omfattas av avtalet samt undantag i tillämpningen. Detta omfattar centralförvaltningens samt regional- och lokalförvaltningens upphandlande enheter, lagreglerade organ och specialsektors upphandlande enheter och definierar upphandling av varor och tjänster, entreprenader för byggkontrakt och byggkoncessioner som omfattas av avtalet samt undantag i tillämpningen.

Artikel 174. Artikelns innehåller allmänna undantag som gäller för bestämmelserna i avtalet.

Artikel 175. Artikelns definierar de allmänna principerna när det gäller upphandling inom avtalets tillämpningsområde. Varje part och dess upphandlande enheter medger varor, tjänster och leverantörer från en annan part nationell behandling samt behandlar dessa leverantörer jämlikt. En upphandlande enhet ska använda öppna, selektiva och begränsade upphandlingsförfaranden enligt dess nationella lagstiftning.

Artikel 176. Artikelns innehåller bestämmelser om offentliggörande av upphandlingsinformation. Parterna ska omgående offentliggöra alla åtgärder med allmän tillämpning beträffande upphandling samt eventuella ändringar av dessa.

Artiklarna 177–178. Artikelns innehåller bestämmelser om offentliggörande av meddelanden om upphandling och om villkor för deltagande i en upphandling.

Artikel 179. Artikelns innehåller bestämmelser om selektiv upphandling, dvs. med begränsat antal leverantörer. Den upphandlande enheten utser utifrån vissa objektiva och jämlika grunder de leverantörer till vilka den egentliga anbudsbegäran skickas.

Artikel 180. Artikelns innehåller bestämmelser om en fler användningsförteckning.

Artiklarna 181–184. Artiklarna innehåller bestämmelser om användningen av tekniska specifikationer vid upphandling, om anbudsunderlag, tidsfrister vid anbuds förfaranden samt om upphandlingsförhandlingar med leverantörer.

Artikel 185. Begränsad upphandling är möjlig endast under vissa förutsättningar. Med begränsad upphandling avses direktup-

phandling enligt den finska upphandlingslagen. I EU-direktiven används för direktupphandling benämningen förhandlat förfarande utan föregående offentliggörande av meddelande om upphandling.

Artiklarna 186–188. Artiklarna innehåller bestämmelser om information som ska tillhandahållas innan en elektronisk auktion inleds, om behandling av anbud och tilldelning av kontrakt samt om insyn i upphandlingsinformation.

Artikel 189. En part ska på begäran av en annan part tillhandahålla uppgifter om en upphandling med vissa begränsningar. Den part som tar emot uppgifterna får inte lämna ut dem till en leverantör utan tillstånd från den part som lämnade uppgifterna, om det skulle vara till skada för konkurrensen vid framtida upphandlingar. En part eller dess upphandlande enheter får inte heller till en leverantör lämna uppgifter som skulle kunna motverka en sund konkurrens.

Artikel 190. Parterna ska ha inhemska förfaranden för överprövning (i finsk lagstiftning sökande av ändring) för klagomål från leverantörer. Respektive part ska ha minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som behandlar klagomål. I Finland hänvisas klagomål till marknadsdomstolen. Enligt artikelns är det under vissa förutsättningar möjligt med ett sådant arrangemang, att ett annat organ än en domstol först prövar klagomålet. Respektive part ska införa ett förfarande som säkerställer snabba provisoriska åtgärder för att bevara leverantörens möjlighet att delta i upphandlingen samt en korrigerande av en överträdelse av bestämmelserna i avdelningen eller skadeersättning.

Artikel 191. En part ska meddela de andra parterna om ändringar av omfattningen. Om en part inte godkänner den meddelande partens förslag till ersättande kompenserande justeringar, måste den inom 30 dagar från mottagandet av meddelandet göra en skriftlig invändning. Bilagan i fråga ändras efter att parterna i handelskommittén har kommit överens om de ändrade åtagandena.

Artikel 192. Artikelns innehåller bestämmelser om deltagande av mikroföretag och små och medelstora företag i offentlig upphandling. Parterna åtar sig att utbyta inför-

mation och samarbeta för att underlätta tillträdet för dessa företag till upphandling.

Artikel 193. Artikeln innehåller bestämmelser om samarbetet mellan parterna.

Artikel 194. En underkommitté för ofrentlig upphandling inrättas som samarbetsorgan. I artikeln fastställs underkommitténs uppgifter.

AVDELNING VII: Immateriella rättigheter

KAPITEL 1 Allmänna bestämmelser

Artiklarna 195–200. I artiklarna definieras målen som hänför sig till immateriella rättigheter, skyldigheternas art och omfattning, allmänna principer, nationell behandling, mest-gynnad-nationsbehandling och konsumtion av rättigheterna. Avtalet kompletterar bestämmelserna i WTO-avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (FördrS 4–5/1995), nedan kallat Tripsavtalet, samt andra multilaterala avtal om immateriella rättigheter mellan parterna. Med immateriella rättigheter avses upphovsrätt och närstående rättigheter, patenträttigheter, varumärken, firmanamn, formgivningar, kretsmönster för integrerade kretsar (topografier), geografiska beteckningar, växtsorter och skydd för företagshemligheter. Vidare omfattar avtalet skydd mot illojal konkurrens.

KAPITEL 2 Skydd av biologisk mångfald och traditionella kunskaper

Artikel 201. Artikeln definierar parternas åtgärder för att skydda och främja användningen av kunskaper, innovationer och sedvänjor hos ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen inom ramen för den nationella lagstiftningen. Parterna åtar sig att samarbeta för att säkerställa att de immateriella rättigheterna stödjer rättigheterna och skyldigheterna enligt konventionen om biologisk mångfald när det gäller genetiska resurser i ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen. I Finland har det inte utfärdats någon speciallagstiftning inom denna sektor, men kapitlets sakområde kan anses tangera upphovsrättslagen (404/1961), patentlagen (550/1967) och

lagen om växtförädlarrätt (1279/2009). Inom EU har man inlett behandlingen av ett förslag till förordning om tillträde till genetiska resurser samt fördelning av den nytta som uppstår vid deras användning.

KAPITEL 3 Bestämmelser om immateriella rättigheter

AVSNITT 1 VARUMÄRKEN

Artiklarna 202–206. Artiklarna innehåller bestämmelser om iakttagande av internationella avtal, registreringskrav, registeringsförfaranden, välkända varumärken och undantag till varumärkesrättigheter. Parterna ska rätta sig efter rättigheterna och skyldigheterna enligt Pariskonventionen (FördrS 43/1975) och Tripsavtalet. Artikel 61 i Tripsavtalet gäller straffrättsliga påföljder och rättsmedel som föreskrivs för överträdelse av de immateriella rättigheterna. Följaktligen anknyter bestämmelsen i artikel 202.1 till de straffrättsliga bestämmelserna som hör till den delade behörigheten. Strafflagen (39/1889), varumärkeslagen (7/1964) och firmalagen (128/1979) uppfyller förpliktelserna enligt Tripsavtalet. Bestämmelsen orsakar alltså inte något behov av ändringar i den nationella lagstiftningen. Bestämmelserna i artikel 202.2 och 202.3 om anslutning till protokoll till Madridöverenskommelsen och om iakttagande av fördraget om varumärkesrätt (Genève, 1994) hänför sig inte till EU:s medlemsstater.

AVSNITT 2 GEOGRAFISKA BETECKNINGAR

Artiklarna 207–214. I artiklarna definieras tillämpningsområdet för avsnittet, fastställda geografiska beteckningar, tillägg av nya geografiska beteckningar att omfattas av skyddet, omfattningen av skyddet och förhållande till varumärken. Vidare innehåller avsnittet allmänna regler, bestämmelser om samarbete och öppenhet samt en bestämmelse, enligt vilken avsnittet inte påverkar tredjeländers rättigheter som parterna redan erkänt. De förpliktande bestämmelserna i avsnittet som utgår från EU-förordningar tillämpas på

jordbruksprodukter och livsmedel, viner, spritdrycker och aromatiserade viner. Tillägg 1 till bilaga XIII innehåller en förteckning över Europeiska unionens samt Colombias och Perus geografiska beteckningar som skyddas genom avtalet och de utgör en oskiljaktlig del av avsnittet. Underkommittén för immateriella rättigheter som inrättas enligt artikel 257 i avtalet lägger fram förslag för handelskommittén om tillägg av nya geografiska beteckningar att omfattas av skyddet. Parterna förpliktas inte att skydda andra produkters geografiska beteckningar som ingår i tillägg 2 till bilaga XIII. Det finns ingen harmoniserad EU-lagstiftning om skyddet av andra produkter. I Finland beaktar varumärkeslagen skyddet av geografiska beteckningar som beviljats i EU.

AVSNITT 3 UPPHOVSRÄTT OCH NÄRSTÅENDE RÄTTIGHETER

Artiklarna 215–223. Skyddet av upphovsrätt och närstående rättigheter definieras så att det omfattar skyddet enligt de viktigaste internationella konventionerna inom den upphovsrättsliga sektorn. Skyddet kompletteras med bestämmelser som gäller moraliska rättigheter, skyddets varaktighet, radio- och televisionsutsändning och återgivning för allmänheten, skydd av tekniska åtgärder och information om rättighetsförvaltning samt följerrätt till konstverk. Bestämmelsernas lydelse beaktar EU-lagstiftningen bl.a. till den del som skyddets varaktighet är längre i EU:s medlemsstater än enligt konventionerna. Det finns ingen unionslagstiftning om moraliska rättigheter. I Finland regleras immateriella och närstående rättigheter i upphovsrättslagen.

AVSNITT 4 FORMGIVNINGAR

Artiklarna 224–229. Artiklarna innehåller bestämmelser om anslutning till Genèveakten till Haagkonventionen, krav för skydd av formgivningar, rättigheter som registrering medför, skyddets varaktighet, undantag och förhållande till upphovsrätt. Finland har anslutit sig till Genèveakten till Haagkonventionen (FördrS 50–51/2011). I Finland regleras skyddet av formgivning med mönsterrettslagen (221/1971).

AVSNITT 5 PATENT

Artikel 230. Artikelns innehåller bestämmelser om patent. Parterna följer Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål. Bestämmelsen i punkt 2 om beaktande av ikraftträdandet av patentträttskonventionen för harmonisering av formell patenträtt hänför sig inte till EU:s medlemsstater. Artikelns innehåller bestämmelser också om behandlingen av ansökningar om tillstånd för farmaceutiska produkter och jordbrukskemikalier samt om eventuell förlängning av patenttiden för farmaceutiska produkter (tillägsskydd). Finland har anslutit sig till Budapestkonventionen (FördrS 56/1985) och till patentträttskonventionen (FördrS 6–7/2006). I Finland ingår avsnittets bestämmelser i patentlagen, däribland EU:s förordning om tillägsskydd för läkemedel, läkemedelslagen (395/1987) och kemikalielagen (744/1989).

AVSNITT 6 UPPGIFTSSKYDD FÖR VISSA REGLERADE PRODUKTER

Artikel 231. Artikelns innehåller bestämmelser om uppgiftsskydd för farmaceutiska produkter och jordbrukskemikalier. Hemliga testresultat och andra uppgifter som lämnas för beviljande av marknadsföringstillstånd skyddas. I Finland regleras om bestämmelserna i artikeln i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet (1061/1978), i läkemedelslagen och i kemikalielagen.

AVSNITT 7 VÄXTSORTER

Artikel 232. Parterna åtar sig att samarbeta för att skydda växtsorter. I Finland regleras skyddet av växtsorter med lagen om växtförädlarrätt (1279/2009).

AVSNITT 8 ILLOJAL KONKURRENS

Artikel 233. Artikeln innehåller en bestämmelse om skydd mot illojal konkurrens. I Finland ingår skyddet i lagen om otillbörligt förfarande i näringsverksamhet.

KAPITEL 4 Säkerställande av skydd för immateriella rättigheter

AVSNITT 1 ALLMÄNNA BESTÄMMELSER

Artikel 234. I artikeln fastställs kapitlets tillämpningsområde och parternas allmänna förpliktelser. Kapitlets tillämpningsområde avgränsas till vissa immateriella rättigheter. Dessa är upphovsrätt och närstående rättigheter, patenträttigheter, varumärken, firmanamn, formgivning, kretsmönster för integrerade kretsar, geografiska beteckningar och växtsorter.

AVSNITT 2 CIVILRÄTTSLIGA OCH ADMINISTRATIVA PÅFÖLJDER OCH FÖRFARANDEN

Artiklarna 235–249. I artiklarna fastställs civilrättsliga och administrativa påföljder och förfaranden. I artiklarna ingår dessutom bestämmelser om berättigade sökande, bevisning, åtgärder för att skydda bevisning, rätt till information, interimis- och säkerhetsåtgärder, korrigerande åtgärder, förbudsdomar, alternativa åtgärder, skadestånd, kostnader för förfarandet, offentliggörande av rättsliga åtgöranden, presumtion om innehav av upphovs- eller äganderätt, administrativa förfaranden samt tullmyndighetsåtgärder. Förpliktelserna är i enlighet med det gällande EU-direktivet 2004/48/EG om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och EU:s produktförfalskningsförordning (EG) nr 1383/2003. I Finland ingår det civilrättsliga bestämmelser i lagen

om säkerställande av bevisning i tvistemål som gäller immateriella rättigheter (344/2000), rättegångsbalken (4/1734), upphovsrättslagen, varumärkeslagen, firmalagen, kretsmönsterlagen, mönsterrättslagen, lagen om växtförädlarrätt, patentlagen och lagen om nyttighetsmodellrätt (800/1991). I Finland regleras tullmyndigheternas verksamhet med tullagen (1466/1994).

AVSNITT 3 TJÄNSTELEVERERANDE MELLANHÄNDERS ANSVAR

Artiklarna 250–254. Artiklarna innehåller parternas förpliktelser med avseende på tjänstelevererande mellanhänders ansvar. I bestämmelserna specificeras förpliktelserna med avseende på olika slag av tjänstelevererande mellanhänder. Verksamheten indelas i enbart vidarebefordran, cachning och värdtjänster. Allmän övervakningsskyldighet får enligt artikel 254 inte åläggas tjänsteleverantörer. I Finland regleras förpliktelserna i detta avsnitt i lagen om tillhandahållande av informationssamhällets tjänster (458/2002).

KAPITEL 5 Tekniköverföring

Artikel 255. Enligt artikeln ska parterna utbyta erfarenheter och information om teknologiöverföring. Artikel 255 innehåller bestämmelser också om underlättande av tekniköverföring och teknikspridning samt bl.a. om främjande av forskningssamarbete.

KAPITEL 6 Samarbete

Artiklarna 256–257. I artiklarna kommer parterna överens om att samarbeta i frågor som gäller immateriella rättigheter. Parterna ska inrätta en underkommitté för immateriella rättigheter med uppgift att följa upp genomförandet av bestämmelserna. Underkommittén ansvarar också för bedömningen av geografiska beteckningar.

AVDELNING VIII: Konkurrens

Artikel 258. I artikeln fastställs att det i detta kapitel om konkurrens med konkurrensmyndigheter avses Europeiska kommissionen och när det gäller Colombia och Peru deras nationella konkurrensmyndigheter. Med konkurrenslagstiftning avses artiklarna 101, 102 och 106 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, EG:s koncentrationsförordning samt tillämpningsföreskrifter till dessa. När det gäller Colombia och Peru avses nationell lagstiftning i enlighet med artikel 260.

Artikel 259. Parterna konstaterar vikten av fri konkurrens och att parterna ska tillämpa sin konkurrenslagstiftning. Parterna enas om metoder som är oförenliga med detta avtal, i den mån de kan påverka handeln och investeringarna mellan parterna. Oförenliga är avtal, beslut, rekommendationer eller samordnade förfaranden som har till syfte eller effekt att hindra, begränsa eller snedvrida konkurrensen, missbruk av en dominerande ställning samt företagskoncentrationer som påtagligt hindrar konkurrensen, särskilt genom att skapa eller förstärka en dominerande ställning. Parterna erkänner också vikten av samarbete och samordning mellan deras respektive konkurrensmyndigheter och främjar åtgärder för att stärka konkurrensen.

Artikel 260. Parterna åtar sig att hålla kvar konkurrenslagstiftning avseende de metoder som avses i artikel 259 och att vidta lämpliga åtgärder med hänsyn till dessa metoder. Parterna åtar sig att hålla kvar konkurrensmyndigheter som har ansvar för att effektivt säkerställa att konkurrenslagstiftningen följs. Parterna erkänner vikten av att tillämpa konkurrenslagstiftningen på ett öppet, effektivt och icke-diskriminerande sätt. Parterna ska behålla sitt självbestämmande i fråga om att fastställa och genomföra sin respektive konkurrenspolitik.

Artikel 261. Parterna enas om att samarbeta genom sina konkurrensmyndigheter i frågor som rör genomförandet av konkurrenslagstiftningen. Parterna får inom ramen för sin lagstiftning utbyta information i syfte att underlätta en effektiv tillämpning av deras respektive konkurrenslagstiftning. Om en konkurrensbegränsande metod enligt artikel

259 har en negativ effekt på båda parter territorium eller på handelsförbindelserna mellan parterna, kan den berörda parten begära att tillsynsverksamhet inleds inom den parter territorium där metoden har påträffats.

Artikel 262. Parternas konkurrensmyndigheter åtar sig att, om dess administrativa resurser så tillåter, underrätta konkurrensmyndigheten i en annan part om verksamhet för tillsyn av konkurrenslagstiftningen som kan påverka viktiga intressen hos denna andra part.

Artikel 263. Avtalsbestämmelserna hindrar inte en part från att upprätta offentliga eller privata monopol och statliga företag i enlighet med sin lagstiftning. Parterna säkerställer att statliga företag och företag med monopolrättigheter omfattas av konkurrenslagstiftningen i den mån tillämpningen av denna lagstiftning inte rättsligt eller faktiskt hindrar dem från att utföra de särskilda offentliga uppgifter som ålagts dem. När det gäller statliga företag och företag med monopolrättigheter får ingen part vidta eller bibehålla en åtgärd som strider mot bestämmelserna i avdelningen och som snedvrider handeln och investeringarna mellan parterna. Parterna är överens om att "monopolios rentísticos" i Colombias politiska konstitution ingår i kategorin företag med monopolrättigheter och statliga företag.

Artikel 264. För att uppnå målen i avdelningen erkänner parterna betydelsen av tekniskt bistånd och ska främja initiativ i syfte att utveckla en konkurrenskultur.

Artikel 265. I syfte att främja förståelse mellan parterna eller ta itu med särskilda frågor som uppkommer enligt avdelningen ska en part, på begäran av en annan part, godta inledandet av samråd. Detta ska dock inte påverka genomförandet av en åtgärd i enlighet med dess konkurrenslagstiftning eller dess självständighet i fråga om beslut. Den part som begär samråd ska ange orsaken till samrådet och hur frågan påverkar marknadernas funktion, konsumenterna samt handeln och investeringarna mellan parterna.

Artikel 266. Parterna är överens om att de inte får tillgripa tvistelösning enligt avdelning XII (Tvistelösning) för någon fråga som uppkommer enligt avdelningen.

AVDELNING IX: Handel och hållbar utveckling

Artikel 267. I artikeln främjas internationell handel på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling. I syfte att nå detta mål strävar parterna efter att främja samarbetet mellan sig, förbättra iakttagandet av miljölagstiftningen hos respektive part och av de åtaganden som följer av internationella konventioner, stärka handelns roll för att främja bevarande och hållbart nyttjande av naturtillgångar och förbinder sig till rättvisa arbetsnormer. Bestämmelserna i avdelningen ska inte tolkas eller användas som ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln.

Artikel 268. I artikeln erkänns parternas rättighet att fastställa sin inhemska politik och sina inhemska prioriteringar för hållbar utveckling samt sina egna nivåer av miljö- och arbetarskydd i överensstämmelse med de internationellt erkända normer och överenskommelser som avses i artiklarna 269 och 270 samt att anta eller ändra sina relevanta lagar och andra författningar.

Artikel 269. I artikeln bekräftar parterna att de förbinder sig till de internationellt erkända grundläggande arbetsnormerna i ILO-konventionen och att faktiskt genomföra dem. Parterna ska utbyta information om sin respektive situation och sina respektive framsteg när det gäller ratificeringen av prioriterade ILO-konventioner och övriga konventioner som ILO klassificerat som uppdaterade.

Artikel 270. Parterna bekräftar att de i sin lagstiftning och praxis faktiskt ska genomföra de multilaterala miljöavtal som räknas upp i artikel 270.2. Avtalet begränsar inte parternas rätt att vidta eller hålla kvar åtgärder för att genomföra de avtal som anges i artikel 270.2.

Artiklarna 271–276. I artiklarna bekräftar parterna att handeln bör främja hållbar utveckling. Parterna erkänner att skyddet av biologisk mångfald, bättre skogslagstiftning med avseende på användningen av skogsre-

surser och ett förnuftigt skydd av fiskeresurserna främjar en hållbar utveckling och hållbar reursförvaltning. Samtidigt erkänner parterna behovet av att samarbeta inom ramen för regionala fiskerierorganisationer i syfte att nå målen enligt artikel 274.2. Det erkänns i artiklarna att klimatförändringen kräver ett brett samarbete mellan alla länder och deras medverkan i internationella insatser. Med tanke på det globala målet om en övergång till ett utsläppsnått samhälle kommer parterna att främja en hållbar användning av naturtillgångar samt handels- och investeringsåtgärder som underlättar tillgång till bästa tillgängliga teknik. Migrerande arbetstagares arbetsvillkor främjas.

Artikel 277. I artikeln enas parterna om att de inte ska åsidosätta eller sänka skyddsnivåerna på sin miljö- och arbetslagstiftning för att främja handeleller investeringar. En part får inte heller underlåta att effektivt tillämpa sin miljö- och arbetslagstiftning. Parterna erkänner rätten till rimligt handlande efter egen bedömning när det gäller reursfördelning för undersökning, kontroll och tillsyn av föreskrifter och normer för miljö och arbete, utan att det undergräver fullgörandet av övriga skyldigheter enligt avdelningen i fråga. Bestämmelserna ger inte en parts myndigheter rätt att bedriva tillsynsverksamhet av miljö- eller arbetslagstiftning på en annan parts territorium.

Artikel 278. I artikeln erkänns att det är viktigt att man vid utformningen och genomförandet av åtgärder som syftar till att skydda hälsa på arbetsplatsen eller miljön tar hänsyn till vetenskaplig och teknisk information samt relevanta internationella normer eller rekommendationer. Om det finns risk för allvarliga eller irreversibla skador, får bristen på fullständig vetenskaplig säkerhet dock inte anföras som ett argument för att skjuta upp skyddsåtgärder (Peru tolkar detta enligt princip 15 i Riodeklarationen).

Artiklarna 279–285. I artiklarna fastställs övervakningen av genomförandet av denna avdelning i avtalet och tvistelösningsmekanismerna för tvister i anknytning till tillämpningen av denna avdelning. Parterna ska inom sin respektive förvaltning utse ett kontor som ska fungera som kontaktpunkt i

syfte att genomföra de handelsrelaterade aspekterna av hållbar utveckling. De inrättar också en underkommitté för handel och hållbar utveckling som har i uppgift att bedöma effekterna av avtalet på arbete och miljö, att när det är lämpligt lämna rekommendationer för ett korrekt genomförande av avdelningen och att kontrollera att samarbetet genomförs effektivt, utan att det påverkar artikel 326 (tekniskt bistånd). Underkommittén behandlar frågor inom ramen för tillämpningsområdet för avdelningen, utan att det påverkar samråd på myndighetsnivå eller expertarbetsgruppens arbete. I oklara fall får en part begära nämnda samråd på myndighetsnivå i alla frågor av gemensamt intresse inom ramen för denna avdelning. I förekommande fall kan samrådet på myndighetsnivå återupptas i underkommittén för handel och hållbar utveckling. En på myndighetsnivå samrådande part får efter 90 dagar från det att begäran om samråd ingetts begära att en expertgrupp sammankallas för att undersöka en fråga som inte lösts på ett tillfredsställande sätt genom samråd. Expertgruppen utses i enlighet med förfarandena i artikel 283.3 och 283.4 och den ska avgöra huruvida en part har fullgjort sina skyldigheter enligt avdelningen. Den berörda parten i förfarandet ska underrätta underkommittén om sin handlingsplan för att genomföra expertgruppens rekommendationer och underkommittén ska övervaka genomförandet av dessa åtgärder. Denna avdelning omfattas inte av bestämmelserna om tvistelösning i avdelning XII.

Artikel 286. I artikeln fastställs samarbetsaktiviteter med avseende på miljöaspekter och sociala aspekter. Parterna erkänner vikten av samarbetsaktiviteter som kan bidra till genomförandet av avdelningen.

AVDELNING X: Öppenhet och administrativa förfaranden

Artikel 287. Parterna åtar sig att samarbeta inom relevanta bilaterala och multilaterala forum i syfte att öka öppenheten i handelsrelaterade frågor.

Artikel 288. Parterna åtar sig att offentliggöra lagar, andra författningar, rättsliga avgöranden, förfaranden och administrativa avgöranden avseende frågor som omfattas av detta avtal eller göra dem lättillgängliga för berörda personer. Parterna åtar sig att ge berörda personer möjlighet att lämna synpunkter och att beakta de synpunkter som är relevanta.

Artikel 289. I artikeln enas parterna om att bestämmelserna i avtalet inte ska innebära en skyldighet att röja uppgifter när det skulle hindra tillämpningen av lagar eller strida mot allmänintresset eller vara till skada för enskilda företags legitima kommersiella intressen.

Artikel 290. Parterna avtalar om informationsutbyte i frågor som väsentligen gäller avtalet samt om att uppgifter som definierats som konfidentiella behandlas konfidentiellt.

Artikel 291. Parterna åtar sig att vid tillämpningen av åtgärder som avses i artikel 288.1 ge rimligt varsel när ett förfarande inleds och en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grunden för inledandet av förfarandet och en allmän beskrivning av tvistefrågorna. Vidare åtar sig parterna att se till att förfarandet är förenligt med lagstiftningen samt att de berörda bereds möjlighet att lägga fram fakta och argument till stöd för sin ståndpunkt. Artikelns bestämmelser hör till de bestämmelser som omfattas av den delade behörigheten. Den viktigaste förvaltningsrättsliga regleringen i finsk lagstiftning som artikeln hänför sig till ingår i förvaltningslagen (434/2003), offentlighetslagen (621/1999), språklagen (423/2003), den samiska språklagen (1086/2003) samt lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet (13/2003). Det finns ingen bestämmelse i förvaltningslagen om skyldighet för en myndighet att underrätta berörda om att ett förfarande inleds.

Artikel 292. Parterna kommer överens om att inrätta eller hålla kvar domstolar som är oberoende av den administrativa tillsynen, där vid behov handelsrelaterade administrativa åtgärder som omfattas av detta avtal kan korrigeras. Parterna åtar sig att säkerställa att parterna i sådana domstolar har rätt till en

möjlighet att försvara sin ståndpunkt samt till ett beslut som bygger på bevisning. Vidare åtar sig parterna att säkerställa att den behöriga myndigheten genomför beslutet. Artikelns bestämmelser hör till de bestämmelser som omfattas av den delade behörigheten. Den viktigaste förvaltningsrättsliga regleringen i finsk lagstiftning som artikeln hänför sig till ingår i förvaltningslagen, förvaltningsprocesslagen (586/1996), offentlighetslagen, språklagen, den samiska språklagen samt i lagen om elektronisk kommunikation i myndigheternas verksamhet. Det finns ingen bestämmelse i förvaltningslagen om skyldighet för en myndighet att underrätta berörda om att ett förfarande inleds.

Artikel 293. Parterna åtar sig att säkerställa öppenhet i fråga om subventioner vid varuhandel genom att regelbundet offentliggöra rapporter om subventioner som beviljats av regeringen eller andra offentliga organ på en allmänt tillgänglig webbplats. Handelskommittén ska se över de framsteg som parterna har gjort när det gäller genomförandet av denna artikel. Bestämmelserna i artikeln påverkar inte parternas rätt att vidta handelspolitiska åtgärder eller inleda ett tvistlösningförfarande eller andra lämpliga åtgärder i enlighet med relevanta WTO-bestämmelser. Parterna är också överens om att utbyta information i fråga om subventioner vid tjänstehandel. Denna artikel omfattas inte av bestämmelserna i avdelning XII (Tvistelösning).

Artikel 294. Det konstateras att bestämmelserna i avdelningen inte ska påverka några särskilda bestämmelser i andra avdelningar i avtalet.

AVDELNING XI: Allmänna undantag

Artikel 295. Parterna är överens om att bestämmelserna i avtalet inte förpliktar en part att lämna upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen, hindrar en part att vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda dess väsentliga säkerhetsintressen eller hindrar en part att vidta åtgärder för att full-

göra förpliktelser i syfte att bevara internationell fred.

Artikel 296. Parterna är överens om att avtalet ska gälla för beskattning endast i den mån detta är nödvändigt för att ge verkan åt bestämmelserna i avtalet. Parterna är överens om att avtalet inte ska påverka en parts rättigheter och skyldigheter enligt skattekonventioner mellan en EU-medlemsstat och ett avtalsslutande andrinskt land och vid bristande överensstämmelse mellan föreliggande avtal och en sådan skattekonvention gäller konventionens bestämmelser. De åtgärder räknas upp som bestämmelserna i avtalet inte hindrar parterna från att vidta avseende beskattning. Det konstateras att skattermer eller skattebegrepp som inte definieras i avtalet fastställs i enlighet med skattedefinitioner och skattebegrepp enligt den inhemska lagstiftningen i den part som vidtar åtgärden.

Artikel 297. Om en part har allvarliga betalningsbalansproblem, är parterna överens om att den får införa begränsningar för handeln med varor och tjänster och för etablering. Parterna är överens om att dessa åtgärder ska vara icke-diskriminerande och tidsbegränsade, inte får gå utöver vad som är nödvändigt och måste uppfylla villkoren i WTO-avtalet och i förekommande fall vara förenliga med stadgan för Internationella valutafonden. Parterna är överens om att de ska sträva efter att undvika att införa restriktiva åtgärder men ska, om sådana införs, omgående inleda samråd i handelskommittén.

AVDELNING XII: Tvistelösning

KAPITEL 1 Mål, tillämpningsområde och definitioner

Artikel 298. Det konstateras att målet med denna avdelning är att förebygga och lösa tvister mellan parterna om tolkningen eller tillämpningen av avtalet.

Artikel 299. Parterna är överens om att bestämmelserna i denna avdelning tillämpas på alla tvister om tolkningen och tillämpningen av detta avtal, om inte annat anges.

Artikel 300. Artikeln innehåller en definition av vad som i avdelningen avses med part i tvisten.

KAPITEL 2 Samråd

Artikel 301. Parterna enas om att sträva efter att lösa alla tvister om frågor enligt artikel 299 genom att inleda samråd. Artikeln redogör för hur samråd inleds, övergång till skiljemannaförfarande, samrådets parter, varaktighet och förlopp samt samråd inom en underkommitté.

KAPITEL 3 Tvistelösningsförfaranden

Artiklarna 302–313. I artiklarna redogörs det för inledande av ett skiljeförfarande, tillsättande av skiljenämnden, förteckning över skiljemän, invändning mot, avsättande och ersättande av en skiljeman, sammanslagning av skiljeförfaranden, skiljenämndens avgörande och genomförande av avgörandet, åtgärder som vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande och följderna av bristande iakttagande, upphävande av förmåner för bristande iakttagande, begäran om förtydligande av ett avgörande samt avbrott och avslutande av skiljeförfaranden.

KAPITEL 4 Allmänna bestämmelser

Artikel 314. Parterna enas om att när de i en tvist når en ömsesidigt godtagbar lösning ska meddela handelskommittén detta, varefter tvistelösningsförfarandet avslutas.

Artikel 315. Parterna enas om att vid tvistelösningsförfaranden iakttas arbetsordningen och uppförandekoden för skiljemän vilka handelskommittén ska anta vid sitt första möte. Parterna enas om att utfrågningar i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten, om inte parterna kommer överens om annat.

Artikel 316. Parterna enas om skiljenämndens rätt att inhämta upplysningar samt om rätten för icke-statliga personer som är etablerade på territoriet för en part i tvisten att i egenskap av sakkunniga (*amicus curiae*) informera nämnden.

Artikel 317. Parterna enas om att skiljenämnden ska tolka de bestämmelserna som avses i artikel 299 i enlighet med de sedvanliga folkrättsliga tolkningsreglerna i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 33/1980).

Artikel 318. Parterna enas om att skiljenämnden ska sträva efter att fatta beslut med enhällighet. Om det inte går att uppnå enhällighet, ska frågan avgöras genom enkel majoritet. Vidare redogörs det i artikeln för detaljer i skiljenämndens avgöranden.

Artikel 319. I artikeln redogörs det för avdelningens förhållande till rättigheterna enligt WTO och val av forum för tvistelösning.

Artikel 320. Parterna kommer överens om hur tidsfristerna som fastställs i avdelningen ska räknas och om parternas möjlighet att förlänga dem genom ömsesidig överenskommelse.

Artikel 321. Parterna kommer överens om att handelskommittén får göra ändringar i arbetsordningen och uppförandekoden.

Artikel 322. Parterna enas om att en part i enlighet med bilaga XIV får begära att en annan part deltar i ett medlingsförfarande angående icke-tariffära åtgärder som rör en fråga som omfattas av avdelning III (Varuhandel).

Artikel 323. Parterna enas om att de får komma överens om förmedling, förlikning eller medling som en alternativ metod för tvistelösning.

AVDELNING XIII: Tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad

Artikel 324. I artikeln kommer parterna överens om att stärka sitt samarbete för att nå en hållbar ekonomisk utveckling och minska fattigdomen. Parterna fäster särskild vikt vid samarbetsinitiativ som syftar till att skapa nya handelsmöjligheter, främja konkurrenskraft och innovation, modernisera produktionen, underlätta handeln samt främja utvecklingen av mikroföretag och små och medelstora företag.

Artikel 325. Samarbetet ska genomföras med instrument, resurser och mekanismer som står till parternas förfogande i enlighet

med gällande förfaranden. Samarbetet ska genomföras genom de organ i parterna som är behöriga att genomföra samarbetsförbindelserna.

Artikel 326. Handelskommittén ska följa upp samarbetet inom ramen för de tidigare nämnda målen och får vid behov lämna rekommendationer för planeringen och genomförandet av samarbetet.

AVDELNING XIV: Slutbestämmelser

Artikel 327. Det konstateras att bilagorna, tilläggen, förklaringarna och fotnoterna till avtalet utgör en integrerad del av avtalet.

Artikel 328. Parterna är överens om att EU-parten ska underrätta de avtalsslutande andinska länderna om ett tredjelands ansökan om anslutning till Europeiska unionen. EU-parten ska också underrätta om alla ikraftträdanden av anslutningar till Europeiska unionen och inom ramen för handelskommittén undersöka om anslutningarna i fråga påverkar det föreliggande avtalet.

Artikel 329. Det redogörs för villkor och förfaranden i enlighet med vilka ett medlemsland i Andinska gemenskapen som inte är part i avtalet den dag då det träder i kraft mellan EU-parten och minst ett av de avtalsslutande andinska länderna kan ansluta sig till det. Artikel 328 går igenom anslutningsförhandlingarna, behandlingen av ärendet i handelskommittén, ingående av ett anslutningsprotokoll, undertecknandet av avtalet och dess ikraftträdande.

Artikel 330. Parterna är överens om att en part skriftligen till alla andra parter och den depositarie som avses i artikel 332 ska anmäla slutförandet av de interna förfaranden som krävs för avtalets ikraftträdande. Avtalet träder i kraft mellan EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land den första dagen i månaden efter den dag då depositarien tagit emot den sista anmälan från EU-parten och det avtalsslutande andinska landet om slutförandet av de förfaranden som krävs för avtalets ikraftträdande. Parterna är överens om att avtalet eller en del av avtalet får tillämpas provisoriskt innan det träder i kraft.

Artikel 331. Parterna avtalar om att avtalet ingås på obestämd tid, men en part får frånträda avtalet genom en anmälan till övriga parter och till depositarien. Frånträdet får verkan sex månader efter den dag då depositarien tagit emot anmälan.

Artikel 332. Parterna avtalar om att generalsekretariatet för Europeiska unionens råd ska vara depositarie för avtalet.

Artikel 333. Parterna kommer överens om att de bestämmelser i WTO-avtalet som införlivats i avtalet införlivas med de ändringar som trätt i kraft vid den tidpunkt då bestämmelserna tillämpas.

Artikel 334. Parterna enas om att de kan komma överens om ändringar av avtalet.

Artikel 335. Parterna enas om att avtalet inte medger några förbehåll i den mening som avses i Wienkonventionen om traktaträtten.

Artikel 336. Parterna avtalar att bestämmelserna i avtalet inte ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer utöver de som fastställs mellan parterna i enlighet med folkrätten.

Artikel 337. Giltiga texter fastställs.

Bilagor

Det ingår 14 bilagor som en integrerad del av handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan. Till regeringsspropositionen fogas bilagorna VII–IX och XIII, i vilka det ingår åtaganden som omfattas av den delade behörigheten.

Bilaga I (avveckling av tullar) innehåller en gradvis liberalisering av handeln med varor mellan parterna samt respektive parts bestämmelser om avveckling av tullar i handeln med varor i enlighet med artikel 22.

Bilaga II innehåller en definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete i enlighet med artikel 68.

Bilaga III innehåller bestämmelser om administrativt samarbete.

Bilaga IV (skyddsåtgärder på jordbruksområdet) innehåller tillämpningen av skyddsåtgärder på jordbruksområdet och lägger fram

uppgifterna och motiveringarna för åtgärden i enlighet med artiklarna 28–33.

Bilaga V (ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor) innehåller tullsamarbetet mellan parterna, ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor samt den av parterna inrättade underkommittén för tullar, handelslättnader och ursprungsregler i enlighet med artiklarna 66–68.

Bilaga VI (sanitära och fytosanitära åtgärder) innehåller parternas rättigheter och skyldigheter avseende sanitära och fytosanitära åtgärder samt tillämpningsområdet i enlighet med artiklarna 86–90.

Bilaga VII (åtaganden som gäller etablering) innehåller åtaganden som gäller etablering av parternas företag och de villkor som ska tillämpas avseende dem i enlighet med artiklarna 112–114. Bilagan inbegriper beträffande Åland ett förbehåll från Finland med avseende på geografiska zoner som gäller alla sektorer. I förbehållet konstateras följande: ”På Åland: Begränsningar av etableringsrätten för fysiska personer som inte har regionalt åländskt medborgarskap och för juridiska personer utan tillstånd från de åländska behöriga myndigheterna.”

Bilaga VIII (åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) innehåller parternas åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster och de villkor som ska tillämpas avseende dem i enlighet med artiklarna 119–121.

Bilaga IX (tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) innehåller villkoren för parternas åtaganden med avseende på företagens nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare av företagstjänster, tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på tillfälligt besök i enlighet med artiklarna 124–128.

Bilaga X innehåller informationscentralerna för handel med tjänster, etablering och elektronisk handel.

Bilaga XI innehåller en överenskommelse om punkt b i definitionen av ”tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter” enligt artikel 152 i avtalet.

Bilaga XII (offentlig upphandling) innehåller parternas ömsesidiga åtaganden om offentlig upphandling. Bilagan inbegriper beträffande Åland ett förbehåll från Finland där det konstateras att ”Finland gör förbehåll för sin uppfattning när det gäller tillämpningen av avdelning VI i detta avtal på Åland.” I bilagan definieras också medierna för offentliggörande av meddelanden, vad meddelanden om planerad upphandling ska innehålla, vad meddelanden om att leverantörer kan ansöka om att föras upp på en fleranvändningsförteckning ska innehålla, vad meddelanden om tilldelning av kontrakt ska innehålla samt anbudsunderlagen.

Bilaga XIII (geografiska beteckningar) innehåller förteckningar över geografiska beteckningar som skyddas genom avtalet.

Bilaga XIV (medlingsmekanism för icke-tariffära åtgärder) innehåller en medlingsmekanism för andra än tariffära åtgärder som hör till tillämpningsområdet för handeln med varor i enlighet med artikel 322.

2 Lagförslag

2.1 Lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

1 §. Paragrafen innehåller den i en blankettlag sedvanliga bestämmelsen som sätter i kraft de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Dessa bestämmelser refereras nedan i avsnittet om behovet av riksdagens samtycke.

2 §. Lagen föreslås träda i kraft samtidigt som avtalet träder i kraft vid en tidpunkt som bestäms genom förordning av statsrådet. I Finland föreskrivs det i 95 § 1 mom. i grundlagen om sättande i kraft av de bestämmelser i ett fördrag som inte hör till området för lagstiftningen. Enligt denna grundlagsbestämmelse ska bestämmelser som inte hör till området för lagstiftningen sättas i kraft genom

förordning. I det fallet följer av 80 § i grundlagen att förordningen ska utfärdas av statsrådet, om det inte särskilt har angetts vem som ska utfärda den. I enlighet med det anförda har fullmakten att utfärda förordning anvisats statsrådet.

2.2 Lagen om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

1 §. Paragrafen gör det möjligt att tillämpa de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet provisoriskt innan avtalet träder i kraft internationellt. Om provisorisk tillämpning föreskrivs i artikel 330.3, där det konstateras att avtalet kan tillämpas provisoriskt antingen helt eller delvis. En part ska till depositarien och alla andra parter anmäla slutförandet av de interna förfaranden som är nödvändiga för provisorisk tillämpning av avtalet.

2 §. Enligt paragrafen bestäms om ikraftträdandet av lagen genom förordning av statsrådet. Förordningen utfärdas så snart som möjligt efter det att Finland i enlighet med avtalets slutbestämmelser har anmält att avtalet godkänts. Lagen gäller till det datum då lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i avtalet träder i kraft. Lagen gäller således endast tills den egentliga lagen om sättande i kraft av avtalet träder i kraft. Det finns således inget behov av att stifta en särskild lag om upphävande.

3 Ikraftträdande

Parterna ska godkänna avtalet i enlighet med sina respektive förfaranden. Avtalet träder i kraft mellan EU-parten och respektive avtalsslutande andinskt land den första dagen i månaden efter den dag då depositarien tagit emot den sista anmälan från EU-parten och det avtalsslutande andinska landet om slutförandet av de förfaranden som krävs

för avtalets ikraftträdande. Med andra ord kan avtalet träda i kraft internationellt vid olika tider mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia, å andra sidan, och mellan EU och dess medlemsstater, å ena sidan, och Peru, å andra sidan. Generalsekretariatet för Europeiska unionens råd är depositarie för detta avtal. Vid tidpunkten för överlämnandet av propositionen till riksdagen har Estland, Peru, Slovakien och Lettland meddelat att de har godkänt avtalet.

I regeringens proposition ingår ett utkast till blankettlag om sättande i kraft av de bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen. Med anledning av de ovan relaterade eventuellt olika tiderna för ikraftträdandet i förhållande till Colombia respektive Peru kan genom förordning av statsrådet avtalet och dess ikraftträdandelag först sättas i kraft i förhållande till den andinska stat som för egen del har godkänt avtalet. Efter att den senare andinska staten har godkänt avtalet sätts i sin tur genom en annan förordning av statsrådet avtalet och lagen i kraft i förhållande till denna andinska stat som godkände avtalet senare. Om emellertid både Colombia och Peru meddelar att de har godkänt avtalet innan alla medlemsstater i EU har slutfört sina godkännandeförfaranden och EU:s eget meddelande därmed kommer sist, träder avtalet internationellt i kraft samtidigt både för Colombias och Perus del och avtalet och dess ikraftträdandelag sätts i sedvanlig ordning i kraft genom en enda förordning av statsrådet.

I artikel 330.3 bestäms också om provisorisk tillämpning av avtalet. Enligt den bestämmelsen kan avtalet tillämpas provisoriskt antingen helt eller delvis. En part ska till depositarien och alla andra parter anmäla slutförandet av de interna förfaranden som är nödvändiga för provisorisk tillämpning av avtalet. Den provisoriska tillämpningen av avtalet mellan EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land ska börja den första dagen i månaden efter den dag då depositarien tagit emot den sista anmälan från EU-parten och det avtalsslutande andinska landet. I rådets beslut om undertecknande och provisorisk tillämpning av avtalet lämnades

standardklausulen om massförstörelsevapen (artikel 2) och bestämmelsen i artikeln om immateriella rättigheter som innehåller en hänvisning till Tripsavtalet (artikel 202.1) samt bestämmelserna om administrativa förfaranden (artiklarna 291 och 291) utanför den provisoriska tillämpningen. Eftersom behörighetsfördelningen inom avtalsområdet inte är helt klar, lämnade Finland vid godkännandet av nämnda rådsbeslut ett uttalande till protokollet om att det inte kan tillämpa bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet provisoriskt innan avtalet har godkänts nationellt. Avtalet har tillämpats provisoriskt mellan EU och Peru sedan den 1 mars 2013. Innan propositionen lämnades till riksdagen hade Colombia inte gett något motsvarande meddelande.

I avtalets handelspolitiska avsnitt ingår det bestämmelser som har beröringspunkter med protokoll 2 om Åland i bilagan till fördraget om Finlands anslutning till Europeiska unionen (FördrS 103/1994). En del av bestämmelserna i fråga hör till EU:s exklusiva behörighet vilket innebär att den åländska särställningen har beaktats redan i förhandlingarna om avtalsbestämmelserna i fråga. Av detta följer att det har inkluderats ett undantag som gäller Åland i avtalets åtaganden om offentlig upphandling. Finland har ett förbehåll med avseende på tillämpningen av avtalet på offentlig upphandling på Åland. Förbehållets ordalydelse utesluter dock inte i sin helhet tillämpningen av bestämmelserna om offentlig upphandling på Åland. Likaså ingår det ett undantag i de särskilda åtagandena om tjänster och etableringar som rör Ålands rätt utifrån hembygdsrätten att begränsa tillhandahållandet av tjänster inom sitt territorium. Eftersom transporttjänsterna fortfarande åtminstone delvis anses höra till medlemsstaternas behörighet och de som en del av näringsverksamheten enligt 18 § i självstyrelselagen för Åland (1144/1991) inverkar på frågor som hör till åländsk lagstiftningsbehörighet bör Ålands samtycke inhämtas för avtalets ikraftträdandela.

4 Behovet av riksdagens samtycke och behandlingsordning

4.1 Behovet av riksdagens samtycke

Behörighetsfördelningen mellan Europeiska unionen och medlemsstaterna

Handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, är till karaktären ett så kallat blandat avtal som både innehåller bestämmelser som hör till unionens behörighet och bestämmelser som hör till medlemsstaternas behörighet. En del av dessa bestämmelser hör till unionens exklusiva behörighet, medan unionen och dess medlemsstater har delad behörighet i andra frågor. Enligt etablerad praxis godkänner riksdagen sådana avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet (t.ex. GrUU 6/2001 rd, GrUU 31/2001 rd, GrUU 16/2004 rd och GrUU 24/2004 rd).

Behörighetsfördelningen är inte entydig och frågan till vilken del bestämmelserna i ett tredjelandavtal hör till medlemsstaternas och till vilken del till unionens behörighet har tagit en ny vändning efter Lissabonfördragets ikraftträdande den 1 december 2009.

Artikel 1 om allmänna principer i avtalet och artikel 2 om icke-spridning av massförstörelsevapen, vilka även har definierats som väsentliga delar av avtalet, hör till medlemsstaternas behörighet.

Unionen har utifrån artikel 207 i EUF-fördraget behörighet avseende bestämmelserna om handel (avdelning III/varuhandel, avdelning IV/handel med tjänster, etablering och elektronisk handel, avdelning VI/offentlig upphandling, avdelning VII/immateriella rättigheter, avdelning IX/handel och hållbar utveckling, avdelning XIII/tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad). Genom Lissabonfördraget utvidgades unionens exklusiva behörighet och omfattar för närvarande utöver handeln med varor handeln med tjänster, utländska direkta investeringar och frågor kring kommersiella synvinklar på immateriell egendom. Behörighetsfördelningen är

emellertid inte entydig. Inga bestämmelser i avtalet påvisar hur behörigheten noga räknat fördelas. I Finland kan det också fortfarande finnas, och finns, gällande bestämmelser i lag också på områden som hör till unionens handelspolitiska behörighet.

Även om handelspolitiken i vid mening hör till unionens behörighet, innehåller avtalet också frågor som hör till medlemsstaternas behörighet. Sådana frågor kan anses ingå i bestämmelserna i avdelning IV om handel med tjänster och etablering till den del de gäller transporttjänster samt i bestämmelserna i avdelning VII om immateriella rättigheter, såsom varumärken och geografiska beteckningar.

Artikel 202.1 i avdelning VII om immateriella rättigheter innehåller en hänvisning till Tripsavtalet som har ingåtts som ett blandat avtal och bland annat innehåller straffrättslig reglering omfattas i princip av unionens och medlemsstaternas delade behörighet. Medlemsstaterna har emellertid inte velat att unionen utövar sin straffrättsliga kompetens. Avtalsbestämmelsen i artikel 202.1 hör därmed till medlemsstaternas behörighet.

Därutöver hör artiklarna 291 och 292 om administrativa förfaranden till medlemsstaternas behörighet.

Bestämmelser i avtalet som hör till området för lagstiftningen

Enligt 94 § 1 mom. i grundlagen krävs riksdagens godkännande för bl.a. sådana fördrag och andra internationella förpliktelser som innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen. Enligt grundlagsutskottets tolkningspraxis avser riksdagens grundlagsfästa befogenhet alla de bestämmelser i internationella förpliktelser som i materiellt hänseende hör till området för lagstiftningen. Bestämmelserna i avtalet ska anses höra till området för lagstiftningen, 1) om de gäller utövande eller begränsning av någon grundläggande fri- eller rättighet som är skyddad i grundlagen, 2) om de i övrigt gäller grunderna för individens rättigheter och skyldigheter, 3) om den sak de gäller enligt grundlagen ska föreskrivas i lag, 4) om

det finns lagbestämmelser om den sak de gäller, eller 5) om det enligt rådande uppfattning i Finland ska lagstiftas om saken. Frågan påverkas inte av om en bestämmelse strider mot eller överensstämmer med en lagbestämmelse i Finland (GrUU 11, 12 och 45/2000 rd).

I artikel 1 i avtalet konstateras det att respekt för de demokratiska principerna och de mänskliga rättigheterna utgör en väsentlig del av avtalet, sådana de har befasts i Förenta nationernas allmänna förklaring om de mänskliga rättigheterna och andra relevanta internationella instrument som rör mänskliga rättigheter som tillämpas av båda parter. Grundlagsutskottet har ansett (GrUU 45/2000 rd, GrUU 31/2001 rd) att generella och manifestbetonade bestämmelser, där parterna bekräftar sina åtaganden att respektera de mänskliga rättigheterna, inte påverkar innehållet i Finlands internationella förpliktelser eller förpliktelsernas omfattning när det gäller de mänskliga rättigheterna. Grundlagsutskottet har dock ansett att bestämmelser av detta slag jämfört med tidigare får en bindande verkan av en ny typ i och med samråds- och sanktionsförfarandet i avtalet, och därför ska avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen (se GrUU 31/2001 rd).

I artikel 96 om samråds- och sanktionsförfarandet i det avtal som grundlagsutskottet behandlade i det sistnämnda utlåtandet nämndes uttryckligen att avbrytande av tillämpning av avtalet ska ses som en sista utväg att ta till när den ena parten har brutit mot avtalsbestämmelsen om mänskliga rättigheter eller bestämmelsen om demokratiska principer och rättsstatsprincipen som har definierats som väsentliga delar i avtalet. I artikel 8 om fullgörande av skyldigheter i det föreliggande avtalet nämns avbrytande av tillämpningen av avtalet inte direkt som en åtgärd att vidta när en avtalspart väsentligen bryter mot avtalet. Avtalsbestämmelsen om samråds- och sanktionsmekanismen som ingår i nämnda artikel 8 är därmed svagare formulerad än bestämmelsen om samråds- och sanktionsmekanismen som grundlagsutskottet avsåg i sitt utlåtande.

Enligt regeringens uppfattning tillåter dock artikel 8 i det föreliggande avtalet att tillämpningen av avtalet avbryts helt eller delvis på grund av traktatbrott så som avses i artikel 60 i Wienkonventionen om traktaträtten (FördrS 33/1980). Vidare bör beaktas att det i denna artikel 8 bestäms att ett väsentligt avtalsbrott avser överträdelse av en väsentlig del i avtalet. Följaktligen anser regeringen att tillämpning av bestämmelserna i artikel 8 kan leda till att artikel 2 som har definierats som en väsentlig del i avtalet får den nya typen av bindande verkan som grundlagsutskottet avser i sitt utlåtande (se GrUU 31/2001 rd) och följaktligen bör avtalets bestämmelser om mänskliga rättigheter anses höra till området för lagstiftningen.

Också artikel 2 om icke-spridning av massförstörelsevapen har definierats som en väsentlig del av avtalet. Överträdelse av avtalsbestämmelsen i fråga är ett väsentligt avtalsbrott, vilket möjliggör tillämpning av samråds- och sanktionsförfarandet enligt artikel 8 i avtalet. Följaktligen kan bestämmelsen i fråga i ljuset av motiveringarna i det föregående bedömas ha sådan bindande verkan som avses i grundlagsutskottets utlåtande GrUU 31/2001 rd och bör därmed anses höra till området för lagstiftningen.

Bestämmelserna i avdelning IV om handel med tjänster och etablering till den del de gäller transporttjänster regleras i Finland bland annat i lagen angående rättighet att idka näring, sjölagen, järnvägslagen, kollektivtrafiklagen, lagen om kommersiell godstransport på väg och lagen om taxitrafik. Dessa bestämmelser hör följaktligen till området för lagstiftningen, men förutsätter inga ändringar i lagstiftningen. De frågor som bestämmelserna i avdelning VII om immateriella rättigheter omfattar regleras för sin del i Finland bland annat i varumärkeslagen och i upphovsrättslagen. Dessa bestämmelser hör således till området för lagstiftningen, men förutsätter inga ändringar i lagstiftningen.

Bilagorna I–VI, X–XII och XIV till handelsavtalet har inte alls tagits med i regeringens proposition, men innehållet i dem har refererats i detaljmotiveringen. Enligt vedertagen praxis godkänner riksdagen interna-

tionella överenskommelser i sin helhet (se t.ex. GrUU 13/2008 rd, s. 3/II och GrUU 5/2007 rd, s. 4–5), vilket även motsvarar formuleringarna i 94 § 1 mom. i grundlagen. Grundlagsutskottet har emellertid också ansett att det inte finns något absolut hinder för att riksdagens godkännande i vissa fall begränsas till att gälla endast bestämmelser om sådana åtaganden som kräver riksdagens godkännande. Enligt utskottet kan en sådan exceptionell situation aktualiseras bara om den del av ett åtagande som kräver riksdagens godkännande bildar en tydligt separerad del av dess andra delar både i tekniskt och sakligt hänseende. Det åtagande som på ett tekniskt sätt kan ställas utanför riksdagens godkännande får inte innefatta bestämmelser som hör till lagstiftningens område eller som påverkar dem eller andra bestämmelser som kräver riksdagens godkännande (GrUU 18/2002 rd och GrUU 16/2008 rd). De bilagor som här lämnas utanför propositionen är främst tekniska till sin karaktär. Det att bilagorna lämnas utanför regeringens proposition kan också motiveras med att riksdagen enligt vedertagen praxis godkänner blandade avtal endast till den del de hör till Finlands behörighet. Eftersom de bilagor det är fråga om här hör till unionens behörighet, kräver de inte riksdagens godkännande. Med stöd av det anförda bildar bilagorna I–VI, X–XII och XIV till handelsavtalet enligt regeringens uppfattning följaktligen en sådan tydligt separerad del av dess andra delar både i tekniskt och sakligt hänseende i enlighet med grundlagsutskottets ovan relaterade praxis, där det inte ingår bestämmelser som hör till lagstiftningens område eller som påverkar dem eller andra bestämmelser som kräver riksdagens godkännande, som kan lämnas utanför propositionen.

4.2 Behandlingsordning

Avtalet innehåller inte bestämmelser som gäller grundlagen på det sätt som avses i 94 § 2 mom. eller 95 § 2 mom. i grundlagen. Enligt regeringens uppfattning kan avtalet godkännas med enkel majoritet och förslaget till lag om sättande i kraft av avtalet behandlas i vanlig lagstiftningsordning.

Med stöd av vad som anförts ovan och i enlighet med 94 § i grundlagen föreslås att

riksdagen godkänner det i Bryssel den 26 juni 2012 utfärdade handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, till

den del det hör till Finlands behörighet.

Eftersom avtalet innehåller bestämmelser som hör till området för lagstiftningen föreläggs riksdagen samtidigt följande lagförslag:

*Lagförslag***1.**

Lag

om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i det i Bryssel den 26 juni 2012 utfärdade handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, gäller som lag sådana Finland har förbundit sig till dem.

2 §

Om sättande i kraft av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet.

2.

Lag

om provisorisk tillämpning av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan

I enlighet med riksdagens beslut föreskrivs:

1 §

De bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan, som ingicks i Bryssel den 26 juni 2012, kan tillämpas provisoriskt innan avtalet träder i kraft internationellt.

2 §

Om provisorisk tillämpning av de övriga bestämmelserna i avtalet och om ikraftträdandet av denna lag bestäms genom förordning av statsrådet. Denna lag är i kraft till den dag då lagen om sättande i kraft av de bestämmelser som hör till området för lagstiftningen i handelsavtalet mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater, å ena sidan, och Colombia och Peru, å andra sidan (/), träder i kraft.

Helsingfors den 27 juni 2013

Vid förhinder för statsministern, utrikesminister

ERKKI TUOMIOJA

Ambassadrådet *Hannu Ripatti*

Fördragstext

**HANDELSAVTAL MELLAN EUROPEISKA UNIONEN OCH DESS MEDLEMS-
STATER, Å ENA SIDAN, OCH COLOMBIA OCH PERU, Å ANDRA SIDAN**

KONUNGARIKET BELGIEN,
REPUBLIKEN BULGARIEN,
REPUBLIKEN TJECKIEN,
KONUNGARIKET DANMARK,
FÖRBUNDSREPUBLIKEN TYSKLAND,
REPUBLIKEN ESTLAND,
IRLAND,
REPUBLIKEN GREKLAND,
KONUNGARIKET SPANIEN,
REPUBLIKEN FRANKRIKE,
REPUBLIKEN ITALIEN,
REPUBLIKEN CYPERN,
REPUBLIKEN LETTLAND,
REPUBLIKEN LITAUEN,
STORHERTIGDÖMET LUXEMBURG,
UNGERN,
MALTA,
KONUNGARIKET NEDERLÄNDERNA,
REPUBLIKEN ÖSTERRIKE,
REPUBLIKEN POLEN,
REPUBLIKEN PORTUGAL,
RUMÄNIEN,
REPUBLIKEN SLOVENIEN,

REPUBLIKEN SLOVAKIEN,

REPUBLIKEN FINLAND,

KONUNGARIKET SVERIGE,

FÖRENADE KONUNGARIKET STORBRIANNIEN OCH NORDIRLAND,

Fördragsslutande parter till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, nedan kallade "Europeiska unionens medlemsstater" eller "EU-medlemsstater",

och

EUROPEISKA UNIONEN,

å ena sidan, och

REPUBLIKEN COLOMBIA (nedan kallad "Colombia"),

och

REPUBLIKEN PERU (nedan kallad "Peru"),

nedan även kallade "de avtalsslutande andinska länderna",

å andra sidan,

SOM BEAKTAR vikten av de historiska och kulturella banden och de särskilda vänskaps- och samarbetsbanden mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och de avtalsslutande andinska länderna och deras önskan att främja ekonomisk integration mellan parterna,

SOM ÄR FAST BESLUTNA att stärka dessa band genom att bygga på befintliga mekanismer som styr förbindelserna mellan Europeiska unionen och dess medlemsstater och de avtalsslutande andinska länderna,

SOM BEKRÄFTAR sitt engagemang för Förenta nationernas stadga och den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna,

SOM BIDRAR till en harmonisk utveckling och utvidgning av världshandeln och den regionala handeln och erbjuder en katalysator för internationellt samarbete,

SOM ÖNSKAR främja omfattande ekonomisk utveckling med målet att minska fattigdomen och skapa nya sysselsättningsmöjligheter och bättre arbetsvillkor samt höja levnadsstandarden inom sina respektive territorier genom att liberalisera och öka handeln och investeringarna mellan sina territorier,

SOM FÖRBINDER SIG att genomföra detta avtal i enlighet med målet om hållbar utveckling, vilket omfattar främjande av ekonomisk utveckling, respekt för arbetstagares rättigheter och miljöskydd, i enlighet med de internationella åtaganden som parterna ingått,

SOM BYGGER på sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt Marrakechavtalet om upprättande av Världshandelsorganisationen (nedan kallat *WTO-avtalet*),

SOM ÄR FAST BESLUTNA att undanröja snedvridning av den ömsesidiga handeln och att förhindra skapandet av onödiga handelshinder,

SOM ÄR FAST BESLUTNA att fastställa tydliga och ömsesidigt fördelaktiga regler för handel och att främja handel och investeringar mellan sig samt en regelbunden dialog sinsemellan om dessa frågor,

SOM ÖNSKAR främja sina företags konkurrenskraft på internationella marknader genom att ge företagen en förutsägbar rättslig ram för deras handels- och investeringsförbindelser,

SOM BEAKTAR skillnaderna i ekonomisk och social utveckling mellan de avtalsslutande andinska länderna och Europeiska unionen och dess medlemsstater,

SOM BEKRÄFTAR sina rättigheter att i största möjliga utsträckning använda den flexibilitet som finns inom den multilaterala ramen för att skydda allmänintresset,

SOM ERKÄNNER att de avtalsslutande andinska länderna är medlemmar i Andinska gemenskapen och att Andinska gemenskapens beslut 598 kräver att när dess medlemsländer förhandlar fram handelsavtal med tredjeländer ska det andinska rättssystemet bevaras i de ömsesidiga förbindelserna mellan Andinska gemenskapens medlemsländer,

SOM ERKÄNNER betydelsen av de regionala integrationsprocesserna i Europeiska unionen respektive i de avtalsslutande andinska länderna inom ramen för Andinska gemenskapen,

HAR ENATS OM FÖLJANDE.

AVDELNING I

INLEDANDE BESTÄMMELSER

KAPITEL 1

*Väsentliga delar**Artikel 1***Allmänna principer**

Respekten såväl för de demokratiska principerna och de grundläggande mänskliga rättigheterna, såsom dessa formuleras i den allmänna förklaringen om de mänskliga rättigheterna, som för rättsstatsprincipen ligger till grund för parternas inrikes- och utrikespolitik. Respekten för dessa principer utgör en väsentlig del av detta avtal.

*Artikel 2***Nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen**

1. Parterna anser att spridning av massförstörelsevapen och deras bärare, såväl till stater som till icke-statliga aktörer, utgör ett av de allvarligaste hoten mot internationell stabilitet och säkerhet.

2. Följaktligen är parterna överens om att samarbeta och bidra till att motverka spridning av massförstörelsevapen och deras bärare, genom att till fullo iaktta och på nationell nivå genomföra sina befintliga skyldigheter enligt avtal, fördrag och andra relevanta internationella förpliktelser i fråga om nedrustning och icke-spridning.

3. Genom sitt samarbete för att bidra till målet om nedrustning och icke-spridning av massförstörelsevapen är parterna överens om att tillsammans verka för att alla stater ska ansluta sig till och genomföra avtalen om dessa frågor.

4. Parterna är överens om att punkterna 1 och 2 utgör en väsentlig del av detta avtal.

KAPITEL 2

*Allmänna bestämmelser**Artikel 3***Upprättande av ett frihandelsområde**

Parterna upprättar härmed ett frihandelsområde i överensstämmelse med artikel XXIV i allmänna tull- och handelsavtalet 1994 (nedan kallat *Gatt 1994*) och artikel V i allmänna tjänstehandelsavtalet (nedan kallat *Gats*).

*Artikel 4***Mål**

Målen med detta avtal är att

a) progressivt och gradvis liberalisera varuhandeln i överensstämmelse med artikel XXIV i *Gatt 1994*,

b) underlätta varuhandeln i synnerhet genom tillämpning av de överenskomna bestämmelserna om tullar och handelslettnader, standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse samt sanitära och fytosanitära åtgärder,

c) progressivt liberalisera tjänstehandeln i överensstämmelse med artikel V i *Gats*,

d) utveckla ett klimat som främjar ökade investeringsflöden och i synnerhet förbättra etableringsvillkoren parterna emellan, på grundval av principen om icke-diskriminering,

e) underlätta handel och investeringar mellan parterna genom liberalisering av löpande betalningar och kapitalrörelser vid direktinvesteringar,

f) faktiskt och ömsesidigt öppna parternas marknader för offentlig upphandling,

g) adekvat och effektivt skydda immateriella rättigheter i enlighet med gällande internationella regler mellan parterna och samtidigt säkerställa en balans mellan de rättigheter som tillkommer innehavarna av immateriella rättigheter och allmänintresset,

h) bedriva ekonomisk verksamhet, i synnerhet sådan som rör förbindelserna mellan

parterna, i överensstämmelse med principen om fri konkurrens,

i) inrätta en snabb, effektiv och förutsägbar tvistelösningsmekanism,

j) främja internationell handel på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling och att verka för att detta mål integreras och avspeglas i parternas handelsförbindelser, och

k) se till att samarbetet om tekniskt bistånd och förstärkningen av parternas handelskapacitet bidrar till genomförandet av detta avtal och till ett optimalt tillvaratagande av de möjligheter som avtalet ger i enlighet med den befintliga rättsliga och institutionella ramen.

Artikel 5

Förhållande till WTO-avtalet

Parterna bekräftar sina befintliga inbördes rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet.

Artikel 6

Definition av parterna

1. I detta avtal avses med

— part: Europeiska unionen eller dess medlemsstater eller Europeiska unionen och dess medlemsstater inom deras respektive behörighetsområden såsom framgår av fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt (nedan kallad *EU-parten*) eller vart och ett av de avtalsslutande andinska länderna,

— parter: EU-parten, å ena sidan, och vart och ett av de avtalsslutande andinska länderna, å andra sidan.

2. När särskilda och individuella åtaganden fastställs i detta avtal med avseende på en av Europeiska unionens medlemsstater eller för ett avtalsslutande andinskt land, kommer det i detta avtal att hänvisas till det eller de berörda länderna.

3. För de avtalsslutande andinska ländernas del avses i enlighet med artikel 7 med *en an-*

nan part eller *de andra parterna* EU-parten, när dessa begrepp används i detta avtal.

Artikel 7

Handelsförbindelser och ekonomiska förbindelser som omfattas av detta avtal

1. Bestämmelserna i detta avtal gäller för de bilaterala handelsförbindelserna och ekonomiska förbindelserna mellan, å ena sidan, varje enskilt avtalsslutande andinskt land och, å andra sidan, EU-parten, men inte på handelsförbindelserna och de ekonomiska förbindelserna mellan enskilda avtalsslutande andinska länder⁽¹⁾.

2. De rättigheter och skyldigheter som parterna fastställer i detta avtal ska inte påverka rättigheterna och skyldigheterna mellan de avtalsslutande andinska länderna i egenskap av medlemsländer i Andinska gemenskapen.

Artikel 8

Fullgörande av skyldigheter

1. Respektive part ansvarar för efterlevnaden av alla bestämmelser i detta avtal och ska vidta nödvändiga åtgärder för att genomföra de skyldigheter som följer av avtalet, inbegripet efterlevnaden hos centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar och myndigheter samt hos icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats av sådana politiska beslutsförsamlingar och myndigheter⁽²⁾.

2. Om en part anser att en annan part har underlåtit att fullgöra sina skyldigheter enligt detta avtal, ska denna part uteslutande till-

⁽¹⁾ Denna bestämmelse ska inte tolkas till men för de skyldigheter som fastställs mellan de avtalsslutande andinska länderna och EU-parten i artiklarna 10 och 105.

⁽²⁾ Parterna är överens om att centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar och myndigheter omfattar parternas alla myndighets- och styrelsenivåer.

gripa och följa tvistelösningsmekanismen i avdelning XII (Tvistelösning).

3. Utan att det påverkar befintliga mekanismer för politisk dialog mellan parterna, får en part omedelbart vidta lämpliga åtgärder i enlighet med folkrätten om en annan part bryter mot de väsentliga delar som avses i artiklarna 1 och 2 i detta avtal. Den senare parten får begära att ett brådskande möte mellan de berörda parterna sammankallas inom 15 dagar för en grundlig undersökning av situationen i syfte att finna en godtagbar lösning. Åtgärderna ska stå i proportion till överträdelsen. I första hand ska de åtgärder väljas som minst stör detta avtals funktion. Dessa åtgärder ska upphävas så snart orsakerna till deras antagande har upphört att existera.

Artikel 9

Geografiskt tillämpningsområde

1. Detta avtal ska gälla på de territorier inom vilka fördraget om Europeiska unionen och fördraget om Europeiska unionens funktionssätt tillämpas, på de villkor som fastställs i de fördragen, å ena sidan, och på Colombias respektive Perus territorium, å andra sidan⁽³⁾.

2. Utan hinder av punkt 1 ska detta avtal även gälla inom Europeiska unionens tullområde (nedan kallat *EU:s tullområde*), i den mån EU:s tullområde inbegriper områden som inte omfattas av ovanstående definition av territorierna.

Artikel 10

Regional integration

1. Parterna erkänner vikten av regional integration för att främja de avtalsslutande andinska ländernas och Europeiska unionens ekonomiska och sociala utveckling, som

⁽³⁾ För tydlighetens skull: parterna förklarar härmed att hänvisningar till territorium i detta avtal uteslutande ska förstås som hänvisningar till dess geografiska tillämpningsområde.

möjliggör ett stärkande av förbindelserna mellan parterna och bidrar till målen med detta avtal.

2. Parterna erkänner och bekräftar vikten av de regionala integrationsprocesserna mellan Europeiska unionens medlemsstater och Andinska gemenskapens medlemsländer som en mekanism för att skapa större handelsmöjligheter och främja deras faktiska integration i världsekonomin.

3. Parterna erkänner att framstegen i de andinska ländernas regionala integration avgörs av Andinska gemenskapens medlemsländer.

4. Parterna erkänner att de avtalsslutande andinska länderna måste bevara det andinska rättssystemet i förbindelserna sinsemellan, i enlighet med Andinska gemenskapens beslut 598.

5. Med beaktande av parternas strävan efter att uppnå en associering mellan de två regionerna när alla medlemsländer i Andinska gemenskapen har blivit parter i detta avtal, ska handelskommittén ompröva relevanta bestämmelser, särskilt denna artikel och artikel 105, i syfte att anpassa dem till den nya situationen och stödja de regionala integrationsprocesserna.

KAPITEL 3

Allmänna definitioner

Artikel 11

Definitioner

Om inget annat anges, avses i detta avtal med

— *dagor*: kalenderdagar, inklusive helger och helgdagar,

— *vara från en part eller produkt från en part*: inhemska produkter i den mening som avses i Gatt 1994 eller sådana varor eller produkter som parterna kommer överens om, inbegripet produkter eller varor med ursprung i den parten enligt definitionen i artikel 19,

— *juridisk person*: rättssubjekt som bildats i laga ordning eller på annat sätt organiserats enligt gällande lag, antingen för vinständamål eller i annat syfte, och antingen pri-

vatägt eller i offentlig ägo, inbegripet bolag, stiftelser, handelsbolag, samriskföretag, enskilda näringsidkare och föreningar,

— *åtgärd*: handling eller underlåtenhet av en part, inklusive lagar, andra författningar, förfaranden, beslut, administrativa handlingar eller metoder, eller i annan form,

— *person*: en fysisk person eller en juridisk person.

AVDELNING II

INSTITUTIONELLA BESTÄMMELSER

Artikel 12

Handelskommittén

1. Parterna inrättar härmed en handelskommitté. Kommittén ska bestå av företrädare för EU-parten och företrädare för varje avtalsslutande andinskt land.

2. Handelskommittén ska sammanträda minst en gång per år, på ministernivå eller med företrädare som utses av denna nivå. Dessutom kan en part skriftligt begära att handelskommittén sammanträder när som helst på högre tjänstemannanivå som bemyndigats att fatta nödvändiga beslut.

3. Handelskommittén ska sammanträda växelvis i Bogotá, Bryssel och Lima, om inte parterna kommer överens om något annat. Handelskommittén ska växelvis ledas av respektive part under ett år i taget.

4. Utan att det påverkar tillämpningen av punkt 1 kan handelskommittén sammanträda i sammansättningen EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land, när det gäller frågor som

a) endast gäller de bilaterala förbindelserna mellan EU-parten och det avtalsslutande andinska landet, eller

b) har diskuterats på ett möte i ett specialiserat organ, där endast EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land har deltagit och som har hänskjutits till handelskommittén. Om ett annat avtalsslutande andinskt land uttrycker intresse för den fråga som ska diskuteras på ett sådant möte, kan landet delta i mötet, förutsatt att det godkänns i förväg av

EU-parten och det berörda avtalsslutande andinska landet.

Artikel 13

Handelskommitténs uppgifter

1. Handelskommittén ska

a) granska och underlätta genomförandet av detta avtal och en korrekt tillämpning av dess bestämmelser samt överväga andra sätt att uppnå avtalets övergripande mål,

b) utvärdera resultaten av tillämpningen av detta avtal, i synnerhet utvecklingen av handelsförbindelserna och de ekonomiska förbindelserna mellan parterna,

c) övervaka arbetet i samtliga specialiserade organ som inrättas enligt detta avtal och rekommendera eventuella åtgärder,

d) utvärdera och fatta beslut enligt detta avtal i frågor som hänskjuts till kommittén av de specialiserade organ som inrättas enligt detta avtal,

e) granska tillämpningen av artikel 105,

f) övervaka vidareutvecklingen av detta avtal,

g) utan att det påverkar de rättigheter som följer av avdelning

XII (Tvistelösning) och andra bestämmelser i detta avtal, utforska det lämpligaste sättet att förebygga eller lösa eventuella problem som kan uppstå i samband med frågor som omfattas av detta avtal,

h) vid sitt första möte anta den arbetsordning och den uppförandekod för skiljemän som avses i artikel 315,

i) fastställa arvode och kostnadsersättning för skiljemän,

j) anta sin egen arbetsordning, sitt möteschema och dagordningen för sina möten,

k) behandla alla övriga relevanta frågor som rör ett område som omfattas av detta avtal.

2. Handelskommittén får

a) inrätta och delegera uppgifter till specialiserade organ,

b) ta emot eller söka information från alla intresserade personer,

c) samtycka till att förhandlingar inleds i syfte att fördjupa den liberalisering som re-

dan uppnått i sektorer som omfattas av detta avtal,

d) överväga eventuella ändringar av bestämmelserna i detta avtal, med förbehåll för att parternas interna rättsliga förfaranden slutförs,

e) anta tolkningar av bestämmelserna i detta avtal⁽⁴⁾; sådana tolkningar ska beaktas av skiljenämnder som inrättas enligt avdelning XII (Tvistelösning),

f) vidta andra åtgärder i samband med utövandet av sina uppgifter som parterna kommit överens om,

g) främja uppnåendet av målen i detta avtal genom ändringar som föreskrivs i avtalet av

i) bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), i syfte att lägga till en eller flera varor som undantagits från en parts tidsplan för avveckling av tullar,

ii) tidsplanerna i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), i syfte att påskynda tullsänkningen,

iii) de särskilda ursprungsreglerna i bilaga II (Definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete),

iv) de upphandlande enheter som förtecknas i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling),

v) förteckningarna över åtaganden i bilagorna VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och förbehållen i bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), och

vi) andra bestämmelser som handelskommittén kan ändra i enlighet med en uttrycklig bestämmelse i avtalet. Parterna ska i enlighet med sina respektive tillämpliga rättsliga förfaranden genomföra de ändringar som avses i detta stycke.

3. Handelskommittén kan undersöka effekterna av detta avtal på parternas mikroföretag

och små och medelstora företag, inklusive eventuella fördelar.

4. Parterna ska i möjligaste mån utbyta information inom handelskommittén om avtal om upprättande eller ändring av tullunioner eller frihandelsområden och på begäran om andra viktiga frågor som rör deras respektive handelspolitik gentemot tredjeländer.

5. Vid utövandet av uppgifterna enligt denna artikel får handelskommittén fatta varje beslut enligt detta avtal.

Artikel 14

Beslutsfattande

1. Handelskommittén ska fatta sina beslut med enhällighet.

2. De beslut som handelskommittén fattar ska vara bindande för parterna, som ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att genomföra dem.

3. I de fall som avses i artikel 12.4 ska beslut fattas av EU-parten och det berörda avtalslutande andinska landet och endast ha verkan mellan dessa parter, förutsatt att besluten inte påverkar ett annat avtalslutande andinskt lands rättigheter och skyldigheter.

Artikel 15

Specialiserade organ

1. Genom detta avtal inrättas följande underkommittéer:

a) Underkommittén för marknadstillträde.

b) Underkommittén för jordbruk.

c) Underkommittén för tekniska handelshinder.

d) Underkommittén för tullar, handelslättnader och ursprungsregler.

e) Underkommittén för offentlig upphandling.

f) Underkommittén för handel och hållbar utveckling.

g) Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder.

h) Underkommittén för immateriella rättigheter.

2. Alla specialiserade organ som inrättas enligt detta avtal ska bestå av företrädare för

⁽⁴⁾ Handelskommitténs tolkningar ska inte utgöra någon ändring av bestämmelserna i detta avtal.

EU-parten och företrädare för varje avtalsslutande andinskt land.

3. Behörighetsområdet och uppgifterna för de specialiserade organ som inrättas enligt detta avtal anges i respektive avdelning.

4. Handelskommittén får inrätta andra underkommittéer, arbetsgrupper eller andra specialiserade organ som kan bistå kommittén i fullgörandet av dess uppgifter. Handelskommittén ska fastställa sådana specialiserade organs sammansättning, uppgifter och arbetsordning.

5. De specialiserade organen ska i tillräckligt god tid i förväg informera handelskommittén om sina mötesscheman och dagordningar. De ska också rapportera om sin verksamhet vid varje möte i handelskommittén.

6. Utan hinder av punkt 2 får de specialiserade organen sammanträda i sammansättningen EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land, när mötet gäller frågor som enbart rör de bilaterala förbindelserna mellan EU-parten och det berörda avtalsslutande andinska landet.

7. Om ett annat avtalsslutande andinskt land uttrycker intresse för den fråga som ska diskuteras på ett sådant möte, kan landet delta i mötet, förutsatt att det godkänns i förväg av EU-parten och det berörda avtalsslutande andinska landet.

Artikel 16

Avtalssamordnare

1. Varje part ska utse en avtalssamordnare och meddela övriga parter detta senast vid detta avtals ikraftträdande ⁽⁵⁾.

2. Avtalssamordnarna ska

a) förbereda dagordningen för och samordna förberedelserna av handelskommitténs möten,

b) i förekommande fall följa upp de beslut som handelskommittén fattat,

c) fungera som kontaktpunkter för att underlätta kommunikationen mellan parterna i alla frågor som omfattas av detta avtal, om inte annat anges i detta avtal,

d) ta emot de anmälningar och uppgifter som lämnas enligt detta avtal, inklusive anmälningar eller uppgifter som lämnas till handelskommittén, om inte annat anges, och

e) på begäran av handelskommittén behandla andra frågor som kan påverka tillämpningen av detta avtal.

3. Avtalssamordnarna får sammanträda efter behov.

AVDELNING III

VARUHANDEL

KAPITEL I

Marknadstillträde för varor

A v s n i t t 1

G e m e n s a m m a b e s t ä m m e l s e r

Artikel 17

Mål

Parterna ska under en övergångsperiod som inleds när detta avtal träder i kraft progressivt liberalisera handeln med varor, i enlighet med bestämmelserna i detta avtal och i överensstämmelse med artikel XXIV i Gatt 1994.

Artikel 18

Tillämpningsområde

Om inte annat anges i detta avtal, ska detta kapitel gälla för handel med varor mellan parterna.

⁽⁵⁾ För tydlighetens skull: när det gäller EU-parten och dess medlemsstater ska meddelandet anses få verkan när det har överlämnats till Europeiska kommissionen.

*Artikel 19***Definitioner**

I denna avdelning gäller följande definitioner:

— *tull*: varje form av tull eller annan påлага som påförs vid eller i samband med import av en vara, inbegripet varje form av extraskatt eller extrapåлага vid eller i samband med sådan import. En tull inbegriper inte

a) avgifter motsvarande en inhemsk skatt som påförs i enlighet med artikel III i Gatt 1994,

b) antidumpnings-, utjämnings- eller skyddstullar som tillämpas i överensstämmelse med Gatt 1994, WTO-avtalet om tillämpning av artikel VI i Gatt 1994 (nedan kallat *antidumpningsavtalet*), WTO-avtalet om subventioner och utjämningsåtgärder (nedan kallat *subventionsavtalet*) respektive WTO-avtalet om skyddsåtgärder (nedan kallat *avtalet om skyddsåtgärder*), i tillämpliga fall,

c) avgifter och andra pålagor som påförs i enlighet med artikel VIII i Gatt 1994.

— *ursprungsprodukt eller ursprungsvara*: produkt eller vara som uppfyller ursprungsreglerna i bilaga II (Definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete).

*Artikel 20***Klassificering av varor**

Klassificeringen av varor i handeln mellan parterna ska vara den som anges i parternas respektive tulltaxenomenklatur, i överensstämmelse med 2007 års system för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallat *HS*) och senare ändringar.

*Artikel 21***Nationell behandling**

1. Parterna ska medge varor från en annan part nationell behandling i enlighet med artikel III i Gatt 1994 med tolkningsanmärkingar. I detta syfte har artikel III i Gatt 1994

med tolkningsanmärkingar införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av det.

2. För tydlighetens skull bekräftar parterna att nationell behandling på varje styrelse- eller myndighetsnivå ska innebära en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som den styrelse- eller myndighetsnivån medger likadana direkt konkurrerande eller utbytbara inhemska varor, inklusive sådana som har sitt ursprung i det territorium där den styrelse- eller myndighetsnivån utövar jurisdiktion⁽⁶⁾.

A v s n i t t 2

Avveckling av tullar*Artikel 22***Avveckling av tullar**

1. Om inte annat anges i detta avtal, ska parterna avveckla sina tullar på varor med ursprung i en annan part i enlighet med bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

2. För varje vara ska den bastullsats på vilken de gradvisa sänkningarna ska tillämpas i enlighet med punkt 1 vara den som anges i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

3. Om en part vid något tillfälle efter det att detta avtal har trätt i kraft sänker den gällande tullsatsen för mest gynnad nation (nedan kallad *MGN*), ska denna tullsats endast tillämpas om den är lägre än den tull som beräknas enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

4. På begäran av en part ska parterna samråda för att överväga ett påskyndande och en utvidgad omfattning av avvecklingen av tullar enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

5. Ett beslut av handelskommittén om påskyndande eller utvidgad omfattning av

⁽⁶⁾ Colombia och EU-parten är överens om att denna bestämmelse inte utgör något hinder för bibehållandet och verkställandet av spritmonopolen i Colombia.

avvecklingen av tullar i enlighet med artikel 13.2 g ska ersätta den tullsats eller tullkategori som fastställs enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

6. Om inte annat anges i detta avtal, får ingen part höja en tull som anges som bastullsats i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) eller införa en ny tull på en vara med ursprung i en annan part.

7. Punkt 6 ska inte hindra en part från att

a) efter en ensidig sänkning höja en tull till den nivå som fastställs i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) för det aktuella året, eller

b) bibehålla eller höja en tull i enlighet med WTO-överenskommelsen om regler och förfaranden för tvistlösning (nedan kallad *överenskommelsen om tvistelösning*) eller avdelning XII (Tvistelösning).

A v s n i t t 3

I c k e - t a r i f f ä r a å t g ä r d e r

Artikel 23

Import- och exportrestriktioner

Ingen part får anta eller bibehålla förbud eller restriktioner vid import av en vara från en annan part eller vid export eller försäljning för export av en vara avsedd för en annan parts territorium, om inte annat anges i detta avtal eller enligt artikel XI i Gatt 1994 med tolkningsanmärkningar. I detta syfte har artikel XI i Gatt 1994 med tolkningsanmärkningar införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av det.

Artikel 24

Avgifter och pålagor

1. Parterna ska i enlighet med artikel VIII i Gatt 1994 med tolkningsanmärkningar se till att alla slags avgifter och pålagor (utom tullar, avgifter motsvarande en inhemsk skatt eller andra inhemska avgifter som påförs i enlighet med artikel III i Gatt 1994 samt antidumpnings- och utjämningstullar) som påförs vid eller i samband med import eller

export till sitt belopp begränsas till den ungefärliga kostnaden för de tillhandahållna tjänsterna och inte utgör ett indirekt skydd för inhemska varor eller en beskattning av importen eller exporten för fiskala ändamål.

2. Ingen part får kräva konsulära handlingar ⁽⁷⁾, inbegripet relaterade avgifter eller pålagor, i samband med import av varor från en annan part.

3. Parterna ska tillhandahålla och underhålla, helst via internet, uppdaterade uppgifter om alla avgifter och pålagor som påförs i samband med import eller export.

Artikel 25

Tullar och skatter vid export

Om inte annat anges i detta avtal, får ingen part anta eller bibehålla någon tull eller skatt, andra än inhemska avgifter som påförs i överensstämmelse med artikel 21, vid eller i samband med export av varor till en annan parts territorium.

Artikel 26

Import- och exportlicensförfaranden

1. Ingen part får anta eller bibehålla en åtgärd som är oförenlig med WTO-avtalet om importlicensförfaranden (nedan kallat *avtalet om importlicensförfaranden*), som har införlivats i detta avtal och i tillämpliga delar utgör en integrerad del av det.

2. Parterna ska tillämpa tillämpliga delar av bestämmelserna i avtalet om importlicensförfaranden för licensförfaranden vid export till en annan part. Den anmälan som avses i artikel 5 i avtalet om importlicensförfaranden

⁽⁷⁾ I denna punkt avses med konsulära handlingar krav på att varor från en part som är avsedda för export till en annan parts territorium först ska granskas av den importerande partens konsul på den exporterande partens territorium, i syfte att ordna konsulatfakturor eller konsulatviseringar för handelsfakturor, ursprungsintyg, manifest, avlastarnas exportdeklarationer eller andra tullhandlingar som krävs vid eller i samband med import.

ska göras mellan parterna i fråga om exportlicensförfaranden.

3. Med *importlicensförfaranden* avses administrativa förfaranden som används för hanteringen av importlicenssystem som kräver att en ansökan eller andra handlingar (andra än sådana som krävs vid förtullning) lämnas in till det berörda administrativa organet som ett förhandsvillkor för införsel till den importerande parten.

Artikel 27

Statliga handelsföretag

1. I detta avtal avses med *statliga handelsföretag* offentliga och icke-offentliga företag, oavsett ort, på central eller lägre nivå, inklusive handelsorganisationer, som har beviljats exklusiva eller särskilda rättigheter eller privilegier, inbegripet lagstadgade eller konstitutionella befogenheter, genom vilka de med sina köp eller försäljningar påverkar nivån eller flödet av import och export⁽⁸⁾.

2. Parterna erkänner att statliga handelsföretag inte bör drivas på ett sätt som skapar handelshinder och åtar sig i detta syfte förpliktelserna i denna artikel.

3. Parterna bekräftar sina befintliga rättigheter och skyldigheter enligt artikel XVII i Gatt 1994, dess tolkningsanmärkningar och kompletterande bestämmelser samt överenskommelsen om tolkningen av artikel XVII i allmänna tull- och handelsavtalet 1994, som härmed införlivas i detta avtal och i tillämpliga delar utgör en integrerad del av det.

4. Parternas ska i synnerhet se till att statliga handelsföretag uppfyller respektive parts skyldigheter enligt detta avtal vid köp eller försäljning eller när de utövar någon befogenhet, inbegripet lagstadgade eller konsti-

tutionella befogenheter, som en part har delegerat till dem på central eller lägre nivå.

5. Bestämmelserna i denna artikel ska inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt avdelning VI (Offentlig upphandling).

6. När någon av parterna anmodas lämna in kompletterande uppgifter om effekten av statliga handelsföretag på den bilaterala handeln inom ramen för parternas anmälan enligt artikel XVII i Gatt 1994, ska den anmodade parten göra sitt bästa för att säkerställa största möjliga öppenhet när den besvarar dessa anmodanden, som syftar till att inhämta information som är relevant för att avgöra om de statliga handelsföretagen uppfyller de relevanta förpliktelserna i detta avtal, i enlighet med bestämmelserna om konfidentiell information i artikel XVII.4 d i Gatt 1994.

Avsnitt 4

Jordbruksvaror

Artikel 28

Tillämpningsområde

Detta avsnitt gäller för åtgärder som parterna vidtar eller bibehåller i fråga om handeln med jordbruksvaror (nedan kallad *jordbruksvaror*) som omfattas av definitionen i bilaga I till WTOavtalet om jordbruk (nedan kallat *jordbruksavtalet*)⁽⁹⁾.

Artikel 29

Skyddsåtgärder på jordbruksområdet

1. Utan hinder av artikel 22 kan en part tillämpa en skyddsåtgärd på jordbruksom-

⁽⁸⁾ För tydlighetens skull: spritföretag som verkar inom ramen för *monopolio rentistico* enligt artikel 336 i Colombias politiska konstitution omfattas av denna definition av statliga handelsföretag.

⁽⁹⁾ När det gäller Colombia omfattar *jordbruksvaror* vid tillämpning av denna artikel även följande undernummer: 2905.45.00, 3302.10.10, 3302.10.90, 3823.11.00, 3823.12.00, 3823.13.00, 3823.19.00, 3823.70.10, 3823.70.20, 3823.70.30, 3823.70.90 och 3824.60.00.

rådet i form av tilläggsimporttullar på jordbruksvaror med ursprungsstatus som förtecknas i bilaga IV (Skyddsåtgärder på jordbruksområdet), förutsatt att villkoren i denna artikel har uppfyllts. Eventuell tilläggsimporttull och alla andra tullar på dessa varor får inte överstiga den lägre av

- a) den gällande MGN-tullsatsen, eller
- b) bastullsatsen enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar).

2. En part får tillämpa en mängdbaserad skyddsåtgärd under ett kalenderår, om importmängden av en ursprungsvara till partens tullområde under året överskrider tröskelvärdet för denna vara i partens förteckning i bilaga IV (Skyddsåtgärder på jordbruksområdet).

3. De tilläggstullar som en part tillämpar enligt punkterna 1 och 2 ska vara förenliga med partens förteckning i bilaga IV (Skyddsåtgärder på jordbruksområdet).

4. Ingen part får tillämpa en skyddsåtgärd på jordbruksområdet enligt denna artikel och samtidigt beträffande samma vara vidta eller bibehålla

- a) en skyddsåtgärd enligt kapitel 2 (Handelspolitiska åtgärder), eller
- b) en åtgärd enligt artikel XIX i Gatt 1994 och avtalet om skyddsåtgärder.

5. Ingen part får vidta eller bibehålla en skyddsåtgärd på jordbruksområdet

- a) från och med den dag då en vara är tullbefriad enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), om inte annat anges i led b, eller
- b) efter utgången av den övergångsperiod som anges i partens förteckning i bilaga IV (Skyddsåtgärder på jordbruksområdet), eller
- c) som innebär en höjning av en tull inom en tullkvot.

6. Inom tio dagar från tillämpningsdagen för en skyddsåtgärd på jordbruksområdet enligt punkterna 1 och 2 ska den part som tillämpar åtgärden skriftligen underrätta den berörda exporterande parten och lämna relevanta uppgifter och en motivering till åtgärden. Den part som tillämpar åtgärden ska ge den berörda exporterande parten möjlighet till samråd om villkoren för tillämpningen enligt de punkterna.

7. Parterna ska behålla sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt artikel 5 i jordbruksavtalet, utom för handel med jordbruksvaror som omfattas av förmånsbehandling.

Artikel 30

Prisbandssystem

Om inte annat anges i detta avtal

a) får Colombia tillämpa det andinska prisbandssystem som fastställs i Andinska gemenskapens beslut 371 och ändringarna

av detta, eller efterföljande system för jordbruksvaror som omfattas av det beslutet,

b) får Peru tillämpa det prisbandssystem som fastställs i presidentdekret 115-2001-EF och ändringarna av detta, eller efterföljande system för jordbruksvaror som omfattas av det dekretet.

Artikel 31

Ingångsprisssystem

Om inte annat anges i detta avtal, får EU-parten tillämpa det ingångsprisssystem som fastställs i kommissionens förordning (EG) nr 1580/2007 av den 21 december 2007 om tillämpningsföreskrifter för rådets förordningar (EG) nr 2200/96, (EG) nr 2201/96 och (EG) nr 1182/2007 avseende sektorn för frukt och grönsaker och ändringarna av denna, eller efterföljande system.

Artikel 32

Exportsubventioner och andra åtgärder med motsvarande verkan

1. I denna artikel ska *exportsubventioner* ha den innebörd som begreppet ges i artikel 1 e i jordbruksavtalet, inklusive eventuella ändringar av den artikeln.

2. Parterna delar målet att samarbeta inom WTO för att nå en överenskommelse om att avskaffa exportsubventioner och andra åtgärder med motsvarande verkan för jordbruksvaror.

3. När detta avtal träder i kraft får ingen part bibehålla, införa eller återinföra exportsubventioner eller andra åtgärder med motsvarande verkan för jordbruksvaror som omfattas av en fullständig och omedelbar liberalisering, eller som omfattas av en fullständig men inte omedelbar liberalisering och som omfattas av en tullfri kvot vid detta avtals ikraftträdande enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), och som är avsedda för en annan parts territorium.

4. Ingen part får bibehålla, införa eller återinföra exportsubventioner eller andra åtgärder med motsvarande verkan för jordbruksvaror som omfattas av en fullständig men inte omedelbar liberalisering och som inte omfattas av en tullfri kvot vid detta avtals ikraftträdande från och med den dag då dessa varor omfattas av en fullständig liberalisering.

5. Om en part bibehåller, inför eller återinför subventioner eller andra åtgärder med motsvarande verkan för export till en annan part av jordbruksvaror som omfattas av en delvis eller fullständig liberalisering, får den importerande parten, utan att det påverkar tillämpningen av punkterna 3 och 4, tillämpa en tilläggstull som innebär en höjning av importtullarna på dessa varor upp till nivån för den gällande MGN-tullsatsen eller bastullsatsen enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), beroende på vilket tullsats som är lägre, så länge exportsubventionen bibehålls.

6. För att den importerande parten ska avskaffa den tilläggstull som tillämpas i enlighet med punkt 5 ska den exporterande parten lämna detaljerade uppgifter som visar att bestämmelserna i denna artikel är uppfyllda.

Artikel 33

Förvaltning och genomförande av tullkvoter

1. Parterna ska förvalta och genomföra tullkvoterna för import av jordbruksvaror i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) i enlighet med artikel XIII i Gatt 1994 med tolkningsanmärkingar och avtalet om importlicensförfaranden.

2. Parterna ska förvalta tullkvoterna för import av jordbruksvaror enligt "först till kvarn"-principen.

3. På begäran av en exporterande part ska en importerande part samråda med den exporterande parten om förvaltningen av den importerande partens tullkvoter. Detta samråd ska ersätta samrådet enligt artikel 301, förutsatt att det uppfyller kraven i punkt 9 i den artikeln.

Avsnitt 5

Behandling av administrativa fel

Artikel 34

Behandling av administrativa fel

Om de behöriga myndigheterna i en part gör ett misstag vid förvaltningen av exportförmånsordningen, särskilt vid tillämpningen av bestämmelserna i bilaga II (om definition av begreppet "ursprungsprodukter" och om metoder för administrativt samarbete), och om detta misstag får konsekvenser när det gäller importtullar, får den part som drabbas av dessa konsekvenser begära att handelskommittén undersöker möjligheterna att vidta lämpliga åtgärder för att råda bot på situationen, efter det att ärendet har diskuterats tekniskt mellan de berörda parterna inom underkommittén för tullar, handelslättnader och ursprungsregler, som inrättas enligt artikel 68. Handelskommitténs beslut om lämpliga åtgärder ska fattas genom överenskommelse mellan de berörda parterna.

Avsnitt 6

Underkommittéer

Artikel 35

Underkommittén för marknadstillträde

1. Parterna inrättar härmed en underkommitté för marknadstillträde bestående av företrädare för varje part.

2. Underkommittén ska på en parts eller handelskommitténs begäran sammanträda för att behandla frågor som följer av detta kapitel och som ingen annan underkommitté ansvarar för.

3. Underkommittén ska bl.a.

a) främja varuhandeln mellan parterna, inbegripet genom samråd om påskyndande och utvidgad omfattning av avvecklingen av tullar enligt detta avtal och vid behov om andra frågor,

b) ta itu med icke-tariffära åtgärder som kan hindra varuhandeln mellan parterna och vid behov hänskjuta sådana ärenden till handelskommittén,

c) ge råd och rekommendationer till handelskommittén om samarbetsbehov i frågor som rör marknadstillträde,

d) samråda om och sträva efter att lösa eventuella meningsskiljaktigheter mellan parterna i frågor som rör ändringar av Harmoniserade systemet, inklusive klassificering av varor, för att säkerställa att parternas respektive skyldigheter enligt detta avtal inte ändras.

Artikel 36

Underkommittén för jordbruk

1. Parterna inrättar härmed en underkommitté för jordbruk bestående av företrädare för EU-parten och varje avtalsslutande and-inskt land.

2. Underkommittén för jordbruk ska

a) granska och främja samarbetet om förvaltning och genomförande enligt avsnitt 4 i syfte att underlätta handeln med jordbruksvaror mellan parterna,

b) lösa omotiverade hinder i handeln med jordbruksvaror mellan parterna,

c) samråda om frågor som rör avsnitt 4 i samordning med andra berörda underkommittéer, arbetsgrupper eller specialiserade organ enligt detta avtal,

d) bedöma utvecklingen av handeln med jordbruksvaror mellan parterna och effekterna av detta avtal på jordbrukssektorn i respektive part samt funktionen hos instrumenten i detta avtal och rekommendera lämpliga åtgärder till handelskommittén,

e) åta sig eventuellt ytterligare arbete som handelskommittén tilldelar underkommittén, och

f) rapportera till och lägga fram resultatet av sitt arbete enligt denna punkt för handelskommittén.

3. Underkommittén för jordbruk ska sammanträda minst en gång per år. När särskilda skäl föreligger, ska underkommittén på begäran av en part sammanträda enligt överenskommelse mellan parterna senast 30 dagar efter dagen för begäran. Möten i underkommittén för jordbruk kan också äga rum på bilateral nivå och ska ledas av företrädarna för den part som är värd för mötet.

4. Underkommittén för jordbruk ska fatta alla beslut med enhällighet.

KAPITEL 2

Handelspolitiska åtgärder

Avsnitt 1

Antidumpnings- och utjämningsåtgärder

Artikel 37

Allmänna bestämmelser

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt antidumpningsavtalet, subventionsavtalet och WTO-avtalet om ursprungsregler (nedan kallat *avtalet om ursprungsregler*).

2. Om Andinska gemenskapens myndighet för två eller flera medlemsländer i Andinska gemenskapen tillämpar en antidumpningstull eller utjämningsåtgärd eller godtar ett prisåtagande, ska Andinska gemenskapens behöriga rättsliga organ vara det enda forumet för rättslig prövning.

3. Parterna ska se till att regionala myndigheter och nationella myndigheter inte tillämpar antidumpningsåtgärder samtidigt på samma produkt. Samma regel ska gälla för utjämningsåtgärder.

*Artikel 38***Öppenhet**

1. Parterna är överens om att handelspolitiska åtgärder bör användas i full överensstämmelse med relevanta WTO-krav och bygga på ett öppet system.

2. Parterna erkänner fördelarna med rättsäkerhet och förutsägbarhet för ekonomiska aktörer och ska se till att deras respektive inhemska lagstiftning om handelspolitiska åtgärder är fullt förenlig med de relevanta WTO-reglerna.

3. Utan att det påverkar tillämpningen av artikel 6.5 i antidumpningsavtalet och artikel 12.4 i subventionsavtalet ska parterna säkerställa en fullständig och ändamålsenlig redogörelse för de viktigaste omständigheter och överväganden som ligger till grund för ett beslut att vidta eller inte vidta åtgärder, så snart som möjligt i enlighet med sin inhemska lagstiftning efter införandet av provisoriska åtgärder och under alla omständigheter före det slutgiltiga avgörandet. Redogörelserna ska göras skriftligen, och berörda parter ska ges tillräcklig tid att lämna synpunkter.

4. Förutsatt att detta inte onödigtvis förse-
nar genomförandet av undersökningen ska den utredande myndigheten på begäran av berörda parter ge parterna möjlighet att höras, så att de kan lämna synpunkter under undersökningar beträffande handelspolitiska åtgärder.

*Artikel 39***Beaktande av allmänintresset**

I enlighet med sin respektive inhemska lagstiftning ska EU-parten och Colombia ge industriella användare och importörer av den produkt som är föremål för undersökning och i förekommande fall representativa konsumentorganisationer möjlighet att lämna uppgifter som är relevanta för undersökningen. Dessa uppgifter ska beaktas av den utredande myndigheten, i den mån de är relevanta, väl underbyggda och lämnas in inom

de tidsfrister som anges i den inhemska lagstiftningen.

*Artikel 40***Regel om lägsta tull**

Utän hinder av deras rättigheter enligt antidumpningsavtalet och subventionsavtalet när det gäller tillämpning av antidumpningsoch utjämningstullar anser EU-parten och Colombia det önskvärt att den tull som tillämpas är lägre än motsvarande dumpnings- respektive subventionsmarginal, om en lägre tullen är tillräcklig för att avhjälpa skadan för den inhemska industrin.

*Artikel 41***Utredande myndigheter**

I detta avsnitt avses med
— *utredande myndighet*

a) för Colombia, *Ministerio de Comercio, Industria y Turismo* (ministeriet för handel, industri och turism), eller dess efterträdare,

b) för Peru, *Instituto Nacional de Defensa de la Competencia y de la Protección de la Propiedad Intelectual* (det nationella institutet för konkurrensskydd och skydd av immateriella rättigheter), eller dess efterträdare, och

c) för EU-parten, Europeiska kommissionen.

*Artikel 42***Undantag från tvistelösningsmekanismen**

Avdelning XII (Tvistelösning) är inte tillämplig på detta avsnitt.

A v s n i t t 2

**M u l t i l a t e r a l a s k y d d s -
å t g ä r d e r***Artikel 43***Allmänna bestämmelser**

Parterna behåller sina respektive rättigheter och skyldigheter enligt artikel XIX i Gatt 1994, avtalet om skyddsåtgärder och avtalet om ursprungsregler.

Artikel 44

Öppenhet

Utan hinder av artikel 43 ska, på begäran av en annan part, en part som inleder en undersökning eller avser att vidta skyddsåtgärder omedelbart lämna en särskild skriftlig under rättelse med alla relevanta upplysningar, inbegripet i tillämpliga fall om inledandet av en skyddsåtgärdsundersökning samt de preliminära och slutgiltiga resultaten av undersökningen.

Artikel 45

Icke-samtidig tillämpning av skyddsåtgärder

Ingen part får på samma vara samtidigt tillämpa

- a) en bilateral skyddsåtgärd enligt avsnitt 3 (Bilateral skyddsklausul) i detta kapitel, och
- b) en åtgärd enligt artikel XIX i Gatt 1994 och avtalet om skyddsåtgärder.

Artikel 46

Utredande myndighet

I detta avsnitt avses med *utredande myndighet*

- a) för Colombia, *Ministerio de Comercio, Industria y Turismo* (ministeriet för handel, industri och turism), eller dess efterträdare,
- b) för Peru, *Instituto Nacional de Defensa de la Competencia y de la Protección de la Propiedad Intelectual* (det nationella institutet för konkurrensskydd och skydd av immateriella rättigheter), eller dess efterträdare, och
- c) för EU-parten, Europeiska kommissionen.

Artikel 47

Undantag från tvistelösningsmekanismen

Med undantag för artikel 45 ska avdelning XII (Tvistelösning) inte vara tillämplig på detta avsnitt.

A v s n i t t 3

Bilateral skyddsklausul

Artikel 48

Tillämpning av en bilateral skyddsåtgärd

1. Utan hinder av avsnitt 2 (Multilaterala skyddsåtgärder) får den importerande parten vidta lämpliga åtgärder i enlighet med villkoren och förfarandena i detta avsnitt om en produkt med ursprung i en part till följd av medgivanden enligt detta avtal importeras till en annan parts territorium i sådana ökade mängder, i absoluta tal eller i förhållande till den inhemska produktionen, och under sådana omständigheter att det vållar eller riskerar att vålla allvarlig skada för inhemska producenter av likadana eller direkt konkurrerande produkter.

2. En part får endast tillämpa bilaterala skyddsåtgärder under övergångsperioden ⁽¹⁰⁾.

Artikel 49

Underrättelse och samråd

1. En part ska omedelbart underrätta den berörda exporterande parten om inledandet

⁽¹⁰⁾ Med *övergångsperiod* avses tio år från och med dagen för detta avtals ikraftträdande. För en vara för vilken tidsplanen i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) för den part som tillämpar åtgärden föreskriver en period för tullavveckling på tio år eller mer avses med *övergångsperiod* perioden för tullavveckling enligt den tidsplanen för denna vara, plus tre år.

av en undersökning samt tillämpningen av provisoriska och slutgiltiga åtgärder.

2. När en part anser att de omständigheter som fastställs i artikel 48 föreligger för att tillämpa eller förlänga en slutgiltig åtgärd, ska parten ge tillräckliga möjligheter till samråd med den berörda parten, i enlighet med respektive parts lagstiftning, i syfte att granska tillgängliga uppgifter, utbyta åsikter om tillämpningen eller förlängningen av en åtgärd och nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning.

3. Det samråd som avses i punkt 2 ska inledas inom 15 dagar efter den dag då den berörda parten mottagit inbjudan till samråd från den utredande myndigheten.

4. Om ingen tillfredsställande lösning har nåtts inom 45 dagar efter den dag då den berörda parten mottagit inbjudan till samråd, får den importerande parten vidta åtgärder för att avhjälpa omständigheterna i enlighet med detta avsnitt.

5. En part får tillämpa en provisorisk bilateral skyddsåtgärd utan föregående samråd.

Artikel 50

Typ av åtgärder

En bilateral skyddsåtgärd som tillämpas av en importerande part enligt artikel 48 kan bestå av en eller flera av följande åtgärder:

a) Tillfälligt upphävande av den ytterligare sänkningen av tullen på den berörda produkten enligt partens tidsplan i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), eller

b) höjning av tullen på den berörda produkten till en nivå som inte överstiger den gällande tullsatsen för mest gynnad nation för produkten vid den tidpunkt då åtgärden vidtas eller bastullsatsen enligt partens tidsplan i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar), beroende på vilken tullsats som är lägre.

Artikel 51

Undersökningsförfarande

1. En part får enbart tillämpa en bilateral skyddsåtgärd efter en undersökning utförd av dess behöriga myndigheter i enlighet med ar-

tikel 3 i avtalet om skyddsåtgärder, och i detta syfte har den artikeln införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av det.

2. En parts undersökning enligt punkt 1 ska uppfylla kraven i artikel 4.2 a och c i avtalet om skyddsåtgärder, och i detta syfte har artikel 4.2 a och c i avtalet om skyddsåtgärder införlivats i detta avtal och utgör i tillämpliga delar en integrerad del av det.

3. I tillägg till punkt 2 ska den utredande parten på grundval av objektiv bevisning visa att det finns ett orsakssamband mellan den ökade importen av produkten från den exporterande parten och den allvarliga skadan eller risken för allvarlig skada.

4. Parterna ska se till att deras respektive behöriga myndigheter slutför en undersökning inom tidsfristerna i deras respektive inhemska lagstiftning, dock inom högst 12 månader från dagen för inledande.

Artikel 52

Åtgärdernas villkor och varaktighet

1. Ingen part får tillämpa en bilateral skyddsåtgärd

a) i större utsträckning och under längre tid än vad som är nödvändigt för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada enligt artikel 48,

b) under längre tid än två år; denna period kan i undantagsfall förlängas med ytterligare två år om

i) den importerande partens behöriga myndigheter i enlighet med förfarandena i artikel 51 fastställer att åtgärden fortfarande är nödvändig för att förhindra eller avhjälpa allvarlig skada enligt artikel 48, och

ii) det finns bevisning för att den inhemska industrin anpassar sig.

Den totala tillämpningstiden för en skyddsåtgärd, inbegripet den ursprungliga tillämpningstiden och en eventuell förlängning av den, får inte överstiga fyra år.

2. När en part upphäver en bilateral skyddsåtgärd, ska tullsatsen vara den som enligt partens tidsplan i bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) skulle ha gällt utan åtgärden.

*Artikel 53***Provisoriska åtgärder**

1. Under kritiska omständigheter där ett dröjsmål skulle vålla skada som skulle vara svår att avhjälpa, får en part provisoriskt tillämpa en bilateral skyddsåtgärd sedan det preliminärt fastställts att det finns tydlig bevisning för att importen av en produkt med ursprung i den exporterande parten har ökat till följd av sänkningen eller avskaffandet av tullar enligt bilaga I (Tidsplaner för avveckling av tullar) och denna import vållar eller riskerar att vålla allvarlig skada enligt artikel 48.

2. Varaktigheten för en provisorisk åtgärd får inte överstiga 200 dagar, och under denna tid ska parten uppfylla kraven i artiklarna 49, 51.1, 51.2 och 51.3.

3. Parten ska utan dröjsmål återbetala en eventuell höjning av tullar som tillämpats enligt punkt 1 om undersökningen inte visar att kraven i artikel 48 är uppfyllda. Varaktigheten för en provisorisk åtgärd ska räknas som en del av den period som fastställs i artikel 52.1 b.

*Artikel 54***Kompensation**

1. En part som vill förlänga en bilateral skyddsåtgärd ska samråda med den part vars produkter är föremål för åtgärden, i syfte att gemensamt enas om lämplig kompensation i form av medgivanden som har väsentligen likvärdiga handelseffekter. Den importerande parten ska ge tillfälle till sådant samråd senast 30 dagar före förlängningen av den bilaterala skyddsåtgärden.

2. Om samrådet enligt punkt 1 inte leder till någon överenskommelse om kompensation inom 30 dagar från erbjudandet om samråd och den importerande parten beslutar att förlänga skyddsåtgärden, får den part vars produkter är föremål för skyddsåtgärden upphäva tillämpningen av väsentligen likvärdiga handelsmedgivanden gentemot den part som förlängt skyddsåtgärden.

*Artikel 55***Förnyad tillämpning av en åtgärd**

Ingen skyddsåtgärd som avses i detta avsnitt får tillämpas på import av en produkt som tidigare varit föremål för en sådan åtgärd, utom en enda gång under en tid motsvarande hälften av den tid under vilken den tidigare åtgärden tillämpades, förutsatt att den inte tillämpats på minst ett år.

*Artikel 56***Europeiska unionens yttersta randområden⁽¹¹⁾**

1. Om en produkt med ursprung i de avtalslutande andinska länderna förs in till territoriet för Europeiska unionens yttersta randområden (nedan kallade *EU:s yttersta randområden*) i sådana ökade mängder och under sådana omständigheter att det orsakar eller riskerar att orsaka en allvarlig försämring av den ekonomiska situationen i EU:s yttersta randområden, får EU-parten efter att ha undersökt alternativa lösningar i undantagsfall vidta skyddsåtgärder som är begränsade till det eller de berörda områdenas territorium.

2. Skyddsåtgärder för EU:s yttersta randområden ska tillämpas i enlighet med bestämmelserna i detta kapitel.

⁽¹¹⁾ På dagen för undertecknandet av detta avtal är Europeiska unionens yttersta randområden Guadeloupe, Franska Guyana, Martinique, Réunion, Saint-Martin, Azorerna, Madeira och Kanarieöarna. Denna artikel ska gälla även för ett land eller område som byter ställning till yttersta randområde genom beslut av Europeiska rådet i enlighet med de förfarande som avses i artikel 355.6 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt från och med den dag då beslutet fattas. Om ett av Europeiska unionens yttersta randområden byter ställning enligt samma förfarande, ska den här artikeln inte gälla för området från och med dagen för Europeiska rådets beslut. EU-parten ska underrätta de andra parterna om eventuella ändringar av vilka områden som anses vara Europeiska unionens yttersta randområden.

*Artikel 57***Behörig myndighet**

I detta avsnitt avses med *behörig myndighet*

a) för Colombia, *Ministerio de Comercio, Industria y Turismo* (ministeriet för handel, industri och turism), eller dess efterträdare,

b) för Peru, *Ministerio de Comercio Exterior y Turismo* (ministeriet för utrikeshandel och turism), eller dess efterträdare, och

c) för EU-parten, Europeiska kommissionen.

*KAPITEL 3***Tullar och handelslättnader***Artikel 58***Mål**

1. Parterna inser vikten av tull- och handelslätttnadsfrågor i utvecklingen av den globala handelsmiljön. Parterna är överens om att stärka samarbetet på detta område i syfte att säkerställa att de relevanta lagarna och förfarandena hos respektive part samt den administrativa kapaciteten hos deras respektive förvaltning uppfyller målen med effektiv kontroll och främjande av handelslättnader.

2. Parterna erkänner att legitima mål om allmän ordning, inbegripet målen om säkerhet samt förebyggande och bekämpning av bedrägeri, inte på något sätt får åsidosättas.

*Artikel 59***Tull och handelsrelaterade förfaranden**

1. Parterna ska inrätta effektiva, öppna och förenklade förfaranden för att minska kostnaderna och för att säkerställa förutsägbarhet för importörer och exportörer.

2. Parterna är överens om att deras respektive lagar, bestämmelser och förfaranden på handels- och tullområdet ska bygga på a) internationella instrument och standarder på tull- och handelsområdet, inbegripet rele-

vanta delar av den reviderade Kyotokonventionen om förenkling och harmonisering av tullförfaranden (nedan kallad *den reviderade Kyotokonventionen*), den internationella konventionen om systemet för harmoniserad varubeskrivning och kodifiering (nedan kallad *HS-konventionen*), Världstullorganisationens (WCO) ramverk av standarder för att säkra och underlätta världshandeln (nedan kallat *WCO:s Safe-ramverk*) och WCO:s mall för tulluppgifter (nedan kallad *tulluppgiftsmallen*),

b) skydd och underlättande av handeln genom faktisk tillämpning och efterlevnad av de rättsliga kraven,

c) krav på de ekonomiska aktörerna som är rimliga, icke-diskriminerande och förhindrar bedrägeri,

d) användning av ett administrativt enhetsdokument eller en elektronisk motsvarighet för tulldeklarationer vid import och export,

e) tillämpning av moderna tullmetoder, inbegripet riskbedömning, förenklade förfaranden för införsel och frigörande av varor, kontroller efter frigörande och metoder för företagsrevision,

f) gradvis utveckling av systemen, inklusive sådana som bygger på informationsteknik, för att underlätta elektroniskt informationsutbyte mellan ekonomiska aktörer, tullförvaltningar och andra berörda organ; för detta ändamål ska parterna i möjligaste mån arbeta för att inrätta en enda kontaktpunkt vardera för att underlätta utrikeshandelstransaktioner,

g) regler som säkerställer att påföljder för överträdelser av tullbestämmelser eller förfarandekrav är proportionella och icke-diskriminerande och att tillämpningen av dem inte oskäligt försenar varornas frigörande,

h) avgifter och pålagor som är skäliga och inte överstiger kostnaden för den tillhandahållna tjänsten i förhållande till en specifik transaktion och inte beräknas utifrån värdet; avgifter och pålagor får inte tas ut för konsulära tjänster,

i) avskaffande av alla krav på obligatoriska kontroller före sändning eller motsvarande, och

j) behovet av att säkerställa att alla behöriga administrativa enheter som utför kontroll, inbegripet fysisk kontroll, av import- eller exportvaror utför sin verksamhet samtidigt och på ett enda ställe, när så är möjligt.

3. I syfte att förbättra arbetsmetoderna och säkerställa ickediskriminering öppenhet, effektivitet, integritet och ansvarsskyldighet i verksamheten ska parterna

a) vidta ytterligare åtgärder i syfte att minska, förenkla och standardisera uppgifter och dokumentation som krävs av tullen och andra organ,

b) där så är möjligt, förenkla krav och formaliteter i fråga om omgående klarering och frigörande av varor, så att importörer kan frigöra sina varor utan att betala tull, förutsatt att det ställs en garanti i enlighet med den inhemska lagstiftningen för att säkerställa slutlig betalning av tullar, avgifter och pålagor,

c) tillhandahålla effektiva, snabba, ickediskriminerande och lättillgängliga förfaranden för att garantera rätten att överklaga tullens administrativa avgöranden och beslut om import, export eller transitering av varor; förfarandena ska vara lättillgängliga, även för mikroföretag och små och medelstora företag, och

d) se till att de högsta integritetsstandarder upprätthålls genom tillämpning av åtgärder som avspeglar principerna i de relevanta internationella konventionerna och instrumenten på detta område.

Artikel 60

Förhandsbesked

1. På skriftlig begäran ska en part innan en vara importeras till dess territorium genom sina behöriga myndigheter i enlighet med sina inhemska lagar och andra författningar ge skriftliga förhandsbesked om tullklassificering, ursprung eller liknande frågor som parterna kommer överens om.

2. Med förbehåll för eventuella sekretesskrav i respektive lagstiftning ska parterna offentliggöra, i möjligaste mån på elektronisk väg, sina förhandsbesked om tullklassificering och liknande frågor som parterna kommer överens om.

3. I syfte att underlätta handeln ska parterna i sin bilaterala dialog inkludera regelbundna uppdateringar om ändringar i deras respektive lagstiftning när det gäller de frågor som avses i punkterna 1 och 2.

4. Alla förfarandefrågor beträffande förhandsbesked ska avgöras enligt respektive parts inhemska lagstiftning i överensstämmelse med WCO:s internationella standarder. Dessa förfaranden ska offentliggöras och finnas tillgängliga för allmänheten.

Artikel 61

Riskhantering

1. Parterna ska använda riskhanteringssystem som gör det möjligt för tullmyndigheterna att koncentrera sin kontrollverksamhet på högrisktransaktioner och att påskynda frigörandet av lågriskvaror.

2. Den importerande parten ska notera den exporterande partens ansträngningar avseende säkerhet i handelsleveranskedjan.

3. Parterna ska verka för utbyte av information om de metoder för riskhantering som tillämpas av respektive tullmyndigheter, med iakttagande av informationens konfidentialitet, och vid behov utbyta kunskap.

Artikel 62

Godkänd ekonomisk aktör

Parterna ska främja genomförandet av begreppet *godkänd ekonomisk aktör* enligt WCO:s Safe-ramverk. En part ska bevilja ekonomiska aktörer som uppfyller dess tullsäkerhetsstandarder säkerhetsstatus som godkänd ekonomisk aktör och handelslättnader, i enlighet med sin inhemska lagstiftning.

Artikel 63

Transitering

1. Parterna ska säkerställa fri transitering genom sitt territorium på den färdväg som lämpar sig bäst för transiteringen.

2. Eventuella begränsningar, kontroller eller krav ska grundas på ett legitimt mål om allmän ordning, vara icke-diskriminerande och proportionella och tillämpas på ett enhetligt sätt.

3. Utan att det påverkar legitim tullkontroll och övervakning av varor som transiteras ska parterna medge transittrafik till eller från en parts territorium en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges transittrafik genom deras eget territorium.

4. Parterna ska inrätta transportsystem under tullkontroll som gör att varor kan transiteras utan att tull eller andra avgifter behöver betalas, förutsatt att lämpliga garantier ställs.

5. Parterna ska främja regionala system för transitering i syfte att minska handelshinder.

6. Parterna ska stödja sig på och använda internationella standarder och instrument i fråga om transitering.

7. Parterna ska se till att alla berörda myndigheter och organ på deras respektive territorium samarbetar och samordnar sina insatser för att underlätta transittrafik och främja samarbetet över gränserna.

Artikel 64

Förbindelser med näringslivet

Parterna är överens om att

a) se till att all tullrelaterad lagstiftning och förfaranden samt tullar, avgifter och pålagor offentliggörs tillsammans med eventuella nödvändiga förklaringar, i möjligaste mån på elektronisk väg,

b) tiden från det att ny eller ändrad tullrelaterad lagstiftning och förfaranden samt tullar, avgifter och pålagor offentliggörs till dess att de träder i kraft ska vara rimlig, i möjligaste mån,

c) ge näringslivet möjlighet att lämna synpunkter på tullrelaterade lagförslag och förfaranden; parterna ska för detta ändamål inrätta mekanismer för samråd mellan sin förvaltning och näringslivet,

d) offentliggöra relevant information av administrativ karaktär, t.ex. olika organs krav och införsel förfaranden, öppettider och rutiner på tullkontor i hamnar och vid grän-

sövergångar samt kontaktpunkter för förfrågningar,

e) verka för samarbete mellan de ekonomiska aktörerna och relevanta handelsrelaterade myndigheter genom tillämpning av objektiva och offentligt tillgängliga förfaranden, i syfte att bekämpa bedrägerier och olaglig verksamhet, förbättra säkerheten i leveranskedjan och underlätta handeln, och

f) se till att deras respektive tullkrav och tullförfaranden och relaterade krav och förfaranden fortsätter att tillgodose näringslivets behov, följer bästa praxis och fortsätter att begränsa handeln så lite som möjligt.

Artikel 65

Tullvärdeberäkning

Avtalet om tillämpning av artikel VII i Gatt 1994 (nedan kallat *avtalet om tullvärdeberäkning*) ska gälla för tullvärdeberäkning i handeln parterna emellan.

Artikel 66

Tullsamarbete

1. Parterna ska främja och underlätta samarbete mellan sina respektive tullförvaltningar för att säkerställa att målen i detta kapitel uppfylls, särskilt att sörja för en förenkling av tullförfarandena och underlätta legitim handel, samtidigt som de bibehåller sina kontrollmöjligheter.

2. Samarbetet enligt punkt 1 ska bl.a. omfatta följande:

a) Utbyte av information om tullagstiftning, tullförfaranden och tullmetoder inom följande områden:

i) Förenkling och modernisering av tullförfaranden.

ii) Förbindelser med näringslivet.

b) Utveckling av gemensamma initiativ på ömsesidigt överenskomna områden.

c) Främjande av samordning mellan relaterade organ.

3. Samarbetet beträffande tullmyndigheternas säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter ska ske i enlighet med avdelning VII (Immateriella rättigheter).

*Artikel 67***Ömsesidigt bistånd**

Parternas myndigheter ska ge varandra administrativt bistånd i tullfrågor i enlighet med bestämmelserna i bilaga V (Ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor).

*Artikel 68***Underkommittén för tullar, handelslättnader och ursprungsregler**

1. Parterna inrättar en underkommitté för tullar, handelslättnader och ursprungsregler bestående av företrädare för varje part. Underkommittén ska sammanträda på en dag och med en dagordning som parterna enats om i förväg och ska växelvis ledas av varje part under ett år i taget. Underkommittén ska rapportera till handelskommittén.

2. Underkommittén ska bl.a.

a) övervaka genomförandet och förvaltningen av detta kapitel och bilaga II (Definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete),

b) utgöra ett forum för samråd och diskussioner i alla tullfrågor, särskilt tullförfaranden, tullvärdeberäkning, tulltaxeordningar, tullnomenklatur, tullsamarbete och ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor,

c) utgöra ett forum för samråd och diskussioner i frågor som rör ursprungsregler och administrativt samarbete,

d) förbättra samarbetet om utveckling, tillämpning och verkställande av tullförfaranden, ömsesidigt administrativt bistånd i tullfrågor, ursprungsregler och administrativt samarbete,

e) för handelskommittén lägga fram förslag till ändringar av bilaga II (Definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete) för antagande,

f) utgöra ett forum för samråd och diskussioner om ansökningar om ursprungskumulation enligt artiklarna 3 och 4 i bilaga II (De-

inition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete),

g) sträva efter att nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar vid meningsskiljaktigheter mellan parterna efter en kontroll i enlighet med artikel 31 i bilaga II (Definition av begreppet ”ursprungsprodukter” och metoder för administrativt samarbete), och

h) sträva efter att nå ömsesidigt tillfredsställande lösningar vid meningsskiljaktigheter beträffande tullklassificeringen av varor mellan parterna. Om frågan inte kan lösas inom ramen för detta samråd, ska den hänskjutas till WCO:s kommitté för Harmoniserade systemet. Sådana beslut ska vara bindande för de berörda parterna.

3. Parterna kan enas om att hålla extra möten om tullsamarbete eller ursprungsregler och ömsesidigt administrativt bistånd.

*Artikel 69***Tekniskt bistånd i fråga om tullar och handelslättnader**

1. Parterna erkänner vikten av tekniskt bistånd i fråga om tullar och handelslättnader för att genomföra åtagandena i detta kapitel.

2. Parterna är överens om att samarbeta, i synnerhet men inte uteslutande, på följande områden:

a) Stärkande av det institutionella samarbetet mellan parterna.

b) Tillhandahållande av expertis och kapacitetsuppbyggnad i rättsliga och tekniska frågor för att utveckla och tillämpa tullagstiftningen.

c) Användning av moderna tullmetoder, inbegripet riskbedömning, bindande förhandsbesked, tullvärdeberäkning, förenklade metoder för införsel och frigörande av varor, kontroller efter frigörande, metoder för företagsrevision och godkända ekonomiska aktörer.

d) Införande av förfaranden och rutiner som i möjligaste mån återspeglar tillämpliga internationella instrument och standarder inom tull och handel, inbegripet WTO:s regler och WCO:s instrument och standarder, bl.a. den reviderade Kyotokonventionen och WCO:s Safe-ramverk.

e) Förenkling, harmonisering och automatisering av tullförfaranden.

Artikel 70

Genomförande

Bestämmelserna i artiklarna 59.2 f och 60 ska börja gälla för Peru två år efter detta avtals ikraftträdande.

KAPITEL 4

Tekniska handelshinder

Artikel 71

Mål

Målen med detta kapitel är att

- a) underlätta och öka varuhandeln samt få faktiskt tillträde till parternas marknad genom att förbättra genomförandet av WTO-avtalet om tekniska handelshinder (nedan kallat *TBTavtalet*),
- b) undvika att onödiga tekniska handelshinder skapas och uppmuntra att de undanröjs, och
- c) stärka samarbetet mellan parterna i frågor som omfattas av detta kapitel.

Artikel 72

Definitioner

1. I detta kapitel ska definitionerna i bilaga 1 till TBT-avtalet gälla.
2. Dessutom gäller följande definitioner:
 - *icke-permanent märkning*: att fästa information på en produkt med självhäftande etiketter, hängande lappar eller andra former av märkning som kan tas bort eller att bifoga informationen i förpackningen.
 - *permanent märkning*: att beständigt fästa information på en produkt genom att t.ex. trycka, sy eller gravera informationen på produkten.

Artikel 73

Förhållande till TBT-avtalet

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt TBT-avtalet, som i tillämpliga delar har införlivats i detta avtal och utgör en integrerad del av det.

Artikel 74

Tillämpningsområde

1. Bestämmelserna i detta kapitel gäller för utarbetande, fastställande och tillämpning av tekniska föreskrifter, standarder och förfaranden för bedömning av överensstämmelse, inklusive eventuella ändringar eller tillägg, som kan påverka varuhandeln mellan parterna.
2. Detta kapitel gäller inte för
 - a) inköpsspecifikationer som utarbetats av offentliga organ för dessa organs produktions- eller förbrukningskrav, eller
 - b) sanitära och fytosanitära åtgärder.

Artikel 75

Samarbete och handelslättnader

1. Parterna är överens om att samarbete mellan myndigheter och organ, inom både den offentliga och den privata sektorn, som arbetar med tekniska föreskrifter, standardisering, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi, gränskontroll och marknadsövervakning är viktigt för att underlätta handeln mellan parterna. Parterna åtar sig därför att
 - a) intensifiera samarbetet sinsemellan för att underlätta tillträdet till sina marknader och att öka kunskapen om och förståelsen av deras respektive system,
 - b) identifiera, utveckla och främja initiativ som underlättar handel, där deras respektive erfarenheter beaktas. Dessa initiativ kan bl.a. omfatta
 - i) utbyte av information, erfarenheter och uppgifter, vetenskapligt och tekniskt samar-

bete samt användning av god regleringspraxis,

ii) förenkling av certifieringsförfaranden och administrativa krav som fastställts i standarder eller tekniska föreskrifter och avskaffande av sådana krav på registrering eller förhandsgodkännande som inte behövs genom bestämmelserna i TBT-avtalet,

iii) arbete för att konvergera, anpassa eller fastställa likvärdighet för tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse; likvärdighet ska i princip inte innebära någon som helst skyldighet för parterna, om de inte uttryckligen kommit överens om annat,

iv) i en framtida översyn av bestämmelserna, undersökning av möjligheten att använda ackreditering eller utnämning som ett verktyg för att erkänna organ för bedömning av överensstämmelse etablerade på en annan parts territorium, och

v) främjande och underlättande av samarbete och informationsutbyte mellan relevanta offentliga eller privata organ i parterna.

2. Om en part kvarhåller varor med ursprung i en annan parts territorium vid ett införselställe på grund av misstänkt bristande efterlevnad av tekniska föreskrifter, ska den part som kvarhåller varorna utan dröjsmål meddela importören skälen till detta.

3. På begäran av en annan part ska en part vederbörligen beakta förslag från denna andra part om samarbete enligt detta kapitel.

Artikel 76

Tekniska föreskrifter

1. Parterna ska använda internationella standarder som grund när de utarbetar sina tekniska föreskrifter, såvida de internationella standarderna inte är ett ineffektivt eller olämpligt sätt att uppnå det legitima mål som eftersträvas. På begäran av en annan part ska en part motivera varför den inte använt internationella standarder som grund när den utarbetat sina tekniska föreskrifter.

2. På begäran av en annan part som är intresserad av att utarbeta liknande tekniska föreskrifter och för att minimera dubbla kostnader, ska en part så långt det är möjligt

lämna alla uppgifter, tekniska undersökningar, riskbedömningar eller andra tillgängliga relevanta handlingar till den begärande parten, med undantag för konfidentiella uppgifter, som parten använt för att utarbeta de tekniska föreskrifterna.

Artikel 77

Standarder

1. Parterna förbinder sig att

a) upprätthålla en effektiv kommunikation mellan sina tillsynsmyndigheter och sina standardiseringsorgan,

b) tillämpa *Decision of the Committee on Principles for the Development of International Standards, Guides and Recommendations with Relation to Articles 2, 5 and Annex 3 of the Agreement*, som antogs av WTO:s kommitté för tekniska handelshinder den 13 november 2000, när man fastställer om en internationell standard, riktlinje eller rekommendation föreligger enligt artiklarna 2 och 5 i och bilaga 3 till TBT-avtalet,

c) uppmuntra sina standardiseringsorgan att samarbeta med en annan parts relevanta standardiseringsorgan i det internationella standardiseringsarbetet; samarbetet kan ske inom internationella standardiseringsorgan eller på regional nivå på inbjudan av motsvarande standardiseringsorgan eller via samförståndsavtal i syfte att bl.a. utarbeta gemensamma standarder,

d) utbyta information om användningen av standarder hos respektive part i samband med tekniska föreskrifter och säkerställa att standarderna, i möjligaste mån, inte är bindande,

e) utbyta information om respektive parts standardiseringsprocesser och i vilken omfattning man använder internationella, regionala eller subregionala standarder som grund för nationella standarder, och

f) utbyta allmän information om samarbetsavtal om standardisering som ingåtts med tredjeländer.

2. Parterna ska rekommendera icke-statliga standardiseringsorgan inom sitt respektive territorium att följa bestämmelserna i denna artikel.

*Artikel 78***Bedömning av överensstämmelse och ackreditering**

1. Parterna är medvetna om att det finns en lång rad mekanismer för att på en parts territorium underlätta godtagandet av resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförts på en annan parts territorium. I enlighet med detta kan parterna komma överens om att

a) godta en leverantörsförsäkran om överensstämmelse,

b) godta resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförts av organ etablerade på en annan parts territorium,

c) ett organ för bedömning av överensstämmelse etablerat på en parts territorium får ingå frivilliga avtal om erkännande med ett organ för bedömning av överensstämmelse etablerat på en annan parts territorium för att godta resultaten av dess förfaranden för bedömning av överensstämmelse,

d) utnämna organ för bedömning av överensstämmelse etablerade på en annan parts territorium, och

e) anta ackrediteringsförfaranden för att godkänna organ för bedömning av överensstämmelse etablerade på en annan parts territorium.

2. Parterna åtar sig därför att

a) säkerställa att icke-statliga organ som används vid bedömning av överensstämmelse kan konkurrera,

b) vid förfaranden för bedömning av överensstämmelse främja godtagandet av resultaten från organ som erkänts enligt ett multilateral ackrediteringsavtal eller genom en överenskommelse mellan vissa av deras respektive organ för bedömning av överensstämmelse,

c) överväga att inleda förhandlingar om överenskommelser som underlättar godtagandet inom deras respektive territorium av resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse som genomförts av organ etablerade på en annan parts territorium, när

det ligger i parternas intresse och är ekonomiskt motiverat, och

d) uppmuntra sina organ för bedömning av överensstämmelse att medverka i överenskommelser med organ för bedömning av överensstämmelse från en annan part för att godta resultaten av förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

*Artikel 79***Öppenhet och anmälningsförfaranden**

1. Parterna ska på elektronisk väg till de kontaktpunkter som inrättats enligt artikel 10 i TBT-avtalet, direkt eller via WTO:s sekretariat, översända sina förslag till tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse eller sådana som redan antagits för att avhjälpa brådskande problem med säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet som uppstår eller riskerar att uppstå, i enlighet med TBT-avtalet. Det elektroniska översändandet av tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse ska omfatta en elektronisk länk till eller en kopia av den fullständiga texten i den handling som har gett upphov till anmälan.

2. Parterna ska också offentliggöra eller på elektronisk väg översända sådana utkast eller förslag till tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse, eller sådana som redan antagits för att avhjälpa brådskande problem med säkerhet, hälsa, miljöskydd eller nationell säkerhet som uppstår eller riskerar att uppstå, som stämmer överens med det tekniska innehållet i de relevanta internationella standarderna.

3. I enlighet med punkterna 1 och 2 ska parterna bevilja en period på minst 60 dagar, och om möjligt 90 dagar, från den dag då förslaget till tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse översänts elektroniskt, så att de andra parterna och andra berörda personer kan lämna skriftliga synpunkter. En part ska i positiv anda överväga rimliga begäranden om förlängning av tidsfristen för att lämna synpunkter.

4. En part ska ta lämplig hänsyn till synpunkterna från en annan part när förslaget till tekniska föreskrifter lämnas till offentligt samråd och på begäran av en annan part lämna skriftliga svar på synpunkterna från denna andra part.

5. Parterna ska i tryckt eller elektronisk form offentliggöra eller göra tillgängliga för allmänheten sina svar på de väsentliga synpunkterna senast den dag då de slutgiltiga tekniska föreskrifterna eller förfarandena för bedömning av överensstämmelse offentliggörs.

6. På begäran av en annan part ska en part lämna information om tekniska föreskrifter eller förfaranden för bedömning av överensstämmelse som den parten har antagit eller avser att anta.

7. Tiden mellan offentliggörande och ikraftträdande av tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse får inte vara kortare än sex månader, såvida det inte är omöjligt att uppnå de legitima målen inom den tiden. En part ska i positiv anda överväga rimliga begäranden om förlängning av denna tid.

8. Parterna ska se till att alla tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har antagits och trätt i kraft finns allmänt tillgängliga på en avgiftsfri officiell webbplats på ett sådant sätt att de är lätt kan hittas och läsas. Vid behov ska också riktlinjer för tillämpning av tekniska föreskrifter tillhandahållas, om sådana finns.

Artikel 80

Gränskontroll och marknadsövervakning

Parterna åtar sig att

a) utbyta information och erfarenheter om sin gränskontroll och marknadsövervakning, utom i de fall där dokumentationen är konfidentiell, och

b) se till att gränskontroll och marknadsövervakning bedrivs av behöriga myndigheter, som för dessa ändamål kan använda sig av ackrediterade, utnämnda eller delegerade organ, varvid intressekonflikter mellan dessa organ och de ekonomiska aktörer som kontrolleras eller övervakas ska undvikas.

Artikel 81

Märkning och etikettering

1. Om en part kräver obligatorisk märkning eller etikettering av varor gäller följande:

a) Permanent märkning eller etikettering ska endast krävas när informationen är relevant för produktens konsumenter eller användare eller för att ange att produkten överensstämmer med obligatoriska tekniska krav.

b) Ytterligare information på produktens förpackning eller emballage genom icke-permanenta etiketter får krävas, om det behövs för att säkerställa behöriga myndigheters marknadsövervakning.

c) När det gäller den information som avses i led b ska parten vid översyn av de gällande reglerna undersöka möjligheten att kräva att informationen lämnas på annat sätt.

d) Förutom om det är nödvändigt med hänsyn till produkternas risk för människors, djurs eller växters hälsa eller liv, miljön eller den nationella säkerheten, får parten inte kräva godkännande, registrering eller certifiering av etiketter eller märkningar som en förutsättning för försäljning på sina marknader. Detta led påverkar inte åtgärder som en part i enlighet med sina inhemska bestämmelser vidtar för att kontrollera att etiketterna uppfyller de obligatoriska kraven och åtgärder för att kontrollera förfaranden som kan vilseleda konsumenterna.

e) Om en part kräver att en ekonomisk aktör använder ett identifikationsnummer, ska detta utfärdas utan oskäligt dröjsmål.

f) Förutsatt att informationen inte är vilseledande, motstridig eller förvirrande i förhållande till den information som krävs i varornas bestämmelseland, ska parten tillåta

i) information på andra språk utöver det språk som krävs i varornas bestämmelseland,

ii) internationella nomenklaturer, piktogram, symboler eller bilder, och

iii) information utöver den som krävs i varornas bestämmelseland.

g) Så länge inte de legitima mål som fastställs i TBT-avtalet äventyras, ska parten sträva efter att godta icke-permanenta eller lösttagbara etiketter eller att informationen

lämnas i produktens handbok eller på dess emballage eller förpackning i stället för att tryckas eller fysiskt fästas på produkten.

2. Om en part kräver märkning eller etikettering av textilier, kläder eller skodon gäller följande:

a) Parten får endast kräva permanent märkning eller etikettering med följande:

i) För textilier och kläder: fiberinnehåll, ursprungsland, säkerhetsinstruktioner för särskilda användningsområden och skötselråd.

ii) För skodon: huvuddelarnas dominerande material, säkerhetsinstruktioner för särskilda användningsområden och ursprungsland.

b) Parten får inte fastställa

i) krav på en etiketts fysiska egenskaper eller utformning, utan att det påverkar åtgärder som parten vidtar för att skydda konsumenterna från vilseledande reklam,

ii) någon skyldighet att permanent etikettera plagg som på grund av deras storlek antingen gör detta svårt eller minskar deras värde, och

iii) någon skyldighet att märka båda delar av varor som säljs i par, när dessa är av samma material och design.

3. Parterna ska börja tillämpa denna artikel senast ett år efter detta avtals ikraftträdande.

Artikel 82

Tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad på handelsområdet

Parterna erkänner vikten av tekniskt bistånd och kapacitetsuppbyggnad på handelsområdet för att underlätta genomförandet av bestämmelserna i detta kapitel, som bör inriktas på bl.a.

a) kapacitetsuppbyggnad av nationella institutioner, deras tekniska infrastruktur och utrustning samt utbildning av personal,

b) främjande och underlättande av deltagande i internationella organ som är relevanta för detta kapitel, och

c) främjande av relationerna mellan parternas organ för standardisering, tekniska föreskrifter, bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi, gränskontroll och marknadsövervakning.

Artikel 83

Underkommittén för tekniska handelshinder

1. Parterna inrättar en underkommitté för tekniska handelshinder bestående av företrädare för varje part.

2. Underkommittén ska

a) följa upp och utvärdera genomförandet, förvaltningen och efterlevnaden av detta kapitel,

b) på lämpligt sätt ta itu med frågor som en part väcker om detta kapitel och TBT-avtalet,

c) bidra till att fastställa prioriteringar för samarbete och tekniska biståndsprogram för standarder, tekniska föreskrifter, förfaranden för bedömning av överensstämmelse, ackreditering, metrologi, gränskontroll och marknadsövervakning samt granska framstegen eller resultaten,

d) utbyta information om arbetet i icke-statliga, regionala och multilaterala forum med verksamhet som rör standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse,

e) på en parts begäran samråda om frågor som uppstår enligt detta kapitel och TBT-avtalet,

f) när så krävs för att uppnå målen i detta kapitel, inrätta arbetsgrupper för att behandla särskilda frågor som rör detta kapitel och TBT-avtalet och tydligt fastställa dessa arbetsgruppers uppgifter och ansvarsområde,

g) i förekommande fall underlätta dialog och samarbete mellan tillsynsmyndigheter enligt detta kapitel,

h) i enlighet med artikel 75.1 b i detta kapitel utarbeta ett arbetsprogram för frågor av gemensamt intresse för parterna, vilket ska ses över regelbundet,

i) undersöka alla andra frågor som rör detta kapitel och som kan bidra till att förbättra tillträdet till parternas marknader,

j) se över detta kapitel mot bakgrund av utvecklingen inom ramen för TBT-avtalet och av beslut eller rekommendationer från WTO:s kommitté för tekniska handelshinder och föreslå eventuella ändringar av detta kapitel,

k) vid behov underrätta handelskommittén om genomförandet

av detta kapitel, och

l) vidta andra åtgärder som parterna anser skulle hjälpa dem vid genomförandet av detta kapitel och TBT-avtalet och underlättandet av handeln.

3. För att underlätta genomförandet av detta kapitel ska företrädaren för respektive part i underkommittén ansvara för samordningen med institutioner i den centrala regeringen, lokala offentliga institutioner, icke-statliga institutioner och lämpliga personer inom partens territorium och på begäran av en annan part bjuda in dem till underkommitténs möten. Parternas företrädare ska rådgöra med varandra om alla frågor som rör detta kapitel.

4. Om inte parterna kommer överens om något annat, ska samrådet enligt punkt 2 e utgöra samråd enligt artikel 301, förutsatt att det uppfyller kraven i punkt 9 i den artikeln.

5. Underkommittén får sammanträda i sammansättningen EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land, när mötet gäller frågor som enbart rör de bilaterala förbindelserna mellan EU-parten och det berörda avtalsslutande andinska landet. Om ett annat avtalsslutande andinskt land uttrycker intresse för den fråga som ska diskuteras på ett sådant möte, kan landet delta i mötet, förutsatt att det godkänns i förväg av EU-parten och det berörda avtalsslutande andinska landet.

6. Om inte parterna kommer överens om något annat, ska underkommittén sammanträda minst en gång per år. Möten kan hållas personligen eller på annat sätt som parterna kommer överens om.

Artikel 84

Informationsutbyte

1. Alla upplysningar eller förtydliganden som lämnas på begäran av en part enligt bestämmelserna i detta kapitel ska tillhandahållas i tryckt eller elektronisk form inom 60 dagar, entidsfrist som kan förlängas efter förhandsmotivering av den rapporterande parten.

2. När det gäller förfrågningar som informationsställena ska vara beredda att svara på

samt hantering och behandling av sådana förfrågningar enligt artikel 10 i TBT-avtalet eller enligt detta kapitel, ska parterna tillämpa rekommendationerna från WTO:s kommitté för tekniska handelshinder av den 4 oktober 1995.

KAPITEL 5

Sanitära och fytosanitära åtgärder

Artikel 85

Mål

Målen med detta kapitel är att

a) skydda människors, djurs eller växters liv och hälsa på parternas territorier samtidigt som man underlättar handeln mellan parterna på området för sanitära och fytosanitära åtgärder,

b) samarbeta för att fortsatt genomföra WTO-avtalet om tillämpning av sanitära och fytosanitära åtgärder (nedan kallat *avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder*),

c) se till att de sanitära och fytosanitära åtgärderna inte utgör omotiverade hinder för handeln mellan parterna,

d) utveckla mekanismer och förfaranden för att effektivt lösa de problem som uppstår mellan parterna som en följd av utvecklingen och genomförandet av sanitära och fytosanitära åtgärder,

e) stärka kommunikationen och samarbetet mellan parternas behöriga myndigheter i sanitära och fytosanitära frågor,

f) underlätta genomförandet av särskild och differentierad behandling, med hänsyn till asymmetrin mellan parterna.

*Artikel 86***Rättigheter och skyldigheter**

Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder. Parterna omfattas också av bestämmelserna i detta kapitel.

*Artikel 87***Tillämpningsområde**

1. Detta kapitel ska gälla för alla sanitära och fytosanitära åtgärder som direkt eller indirekt kan påverka handeln mellan parterna.

2. Detta kapitel ska inte gälla för standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse enligt definitionerna i TBT-avtalet, utom om det i dem hänvisas till sanitära och fytosanitära åtgärder.

3. Dessutom ska detta kapitel gälla för parternas samarbete i djurskyddsfrågor.

*Artikel 88***Definitioner**

1. I detta kapitel ska definitionerna i bilaga A till avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder gälla.

2. Parterna kan komma överens om andra definitioner för tillämpningen av detta kapitel, med beaktande av ordlistor och definitioner från relevanta internationella organisationer.

*Artikel 89***Behöriga myndigheter**

I detta kapitel avses med respektive parts behöriga myndigheter de som förtecknas i tillägg 1 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder). Parterna ska underrätta varandra om eventuella ändringar av dessa behöriga myndigheter.

*Artikel 90***Allmänna principer**

1. Sanitära och fytosanitära åtgärder får inte användas som omotiverade hinder för handeln mellan parterna.

2. De förfaranden som fastställs inom ramen för detta kapitel ska tillämpas

a) på ett öppet sätt,

b) utan oskäligt dröjsmål, och

c) med villkor och krav, inklusive kostnader, som inte bör vara högre än den faktiska kostnaden för tjänsten och bör vara skäliga i förhållande till de avgifter som tas ut för likadana inhemska produkter från parterna.

3. Parterna ska varken använda de förfaranden som avses i punkt 2 eller begäranden om kompletterande upplysningar för att fördröja tillträdet för importerade produkter till sina marknader utan vetenskaplig och teknisk motivering.

*Artikel 91***Importkrav**

1. En parts allmänna importkrav ska gälla för produkter från en annan part.

2. Parterna ska se till att produkter som exporteras till en annan part uppfyller den importerande partens sanitära och fytosanitära krav.

3. Den importerande parten ska se till att dess importvillkor tillämpas på ett proportionellt och icke-diskriminerande sätt.

4. Vid ändring av en parts importkrav ska en övergångsperiod övervägas, beroende på typen av ändring, för att undvika avbrott i handelsflödet av produkter och ge den exporterande parten möjlighet att anpassa sina förfaranden till denna ändring.

5. När en riskbedömning ingår i en importerande parts importkrav, ska parten omedelbart inleda denna bedömning och underrätta den exporterande parten om den tid som behövs för bedömningen.

6. När den importerande parten dragit slutsatsen att produkterna från en exporterande

part uppfyller dess sanitära och fytosanitära importkrav, ska parten tillåta import av dessa varor inom 90 arbetsdagar ⁽¹²⁾ efter den dag då slutsatsen nåddes.

7. Inspektionsavgifter får endast täcka den behöriga myndighetens kostnader för att utföra importkontroller. Inspektionsavgifterna ska vara skäligen i förhållande till de avgifter som tas ut för inspektion av likadana inhemskt producerade produkter.

8. Den importerande parten ska så snart som möjligt underrätta en exporterande part om avgifterna ändras, inklusive skälen till ändringen.

Artikel 92

Importförfaranden

1. Vid import av animaliska produkter ska den exporterande parten underrätta den importerande parten om förteckningen över anläggningar som uppfyller den importerande partens krav.

2. På begäran av en exporterande part åtföljd av lämpliga garantier ska den importerande parten godkänna sådana anläggningar som avses i punkt 3 i tillägg 2 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder) och som ligger inom den exporterande partens territorium utan föregående kontroll av enskilda anläggningar. Godkännandet ska vara förenligt med villkoren och bestämmelserna i tillägg 2 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder) och begränsas till de produktkategorier som får importeras.

3. Utom när ytterligare information krävs ska den importerande parten inom 40 arbetsdagar efter dagen för mottagande av den begäran som avses i punkt 2 i enlighet med sina tillämpliga rättsliga förfaranden vidta de lagstiftningsåtgärder eller administrativa åtgärder som behövs för att tillåta import av produkter från de anläggningar som avses i punkt 2.

⁽¹²⁾ I detta kapitel avses med *arbetsdagar* arbetsdagar hos den part för vilken tidsfristen gäller.

4. Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder får ändra kraven och bestämmelserna för godkännande av anläggningar för produkter av animaliskt ursprung från parterna. Motsvarande ändring av tillägg 2 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder) ska antas av handelskommittén.

5. Den importerande parten ska regelbundet lägga fram en förteckning över avvisade sändningar, inklusive information om den bristande överensstämmelse som avvisningarna grundade sig på.

Artikel 93

Kontroller

1. För att upprätthålla förtroendet för det effektiva genomförandet av bestämmelserna i detta kapitel ska parterna inom tillämpningsområdet för detta kapitel ha rätt att

a) i enlighet med riktlinjerna i tillägg 3 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder) kontrollera hela eller delar av kontrollsystemet hos en annan parts myndigheter; kostnaderna för kontrollen ska bäras av den part som utför den, och

b) få information från de andra parterna om deras kontrollsystem och resultaten från de kontroller som utförts enligt det systemet.

2. En part som utför en kontroll enligt denna artikel på en annan parts territorium ska meddela denna part resultaten och slutsatserna från kontrollen.

3. När den importerande parten beslutar att göra ett kontrollbesök hos en exporterande part, ska besöket anmälas till den exporterande parten minst 60 arbetsdagar innan kontrollen ska utföras, utom i nödfall eller om de berörda parterna kommer överens om något annat. Eventuella ändringar av besöket ska avtalas mellan de berörda parterna.

Artikel 94

Åtgärder som avser djurhälsa och växtskydd

1. Parterna ska erkänna begreppen områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och

områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar i enlighet med avtalet om sanitära och fytosanitära åtgärder samt standarderna, riktlinjerna och rekommendationerna från Världsorganisationen för djurhälsa (nedan kallad *OIE*) och den internationella växtskyddskonventionen (nedan kallad *IPPC*).

2. I enlighet med punkt 1 ska underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder inrätta ett lämpligt förfarande för erkännande av områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar, med hänsyn till relevanta internationella standarder, riktlinjer och rekommendationer. Förfarandet ska omfatta situationer i samband med utbrott och förnyat angrepp.

3. Vid fastställande av områden enligt punkterna 1 och 2 ska parterna beakta faktorer såsom geografiskt läge, ekosystem, epidemiologisk övervakning och sanitära eller fytosanitära kontrollers effektivitet i det området.

4. Parterna ska etablera ett nära samarbete om fastställande av områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar, i syfte att bygga upp förtroende för respektive parts förfaranden för fastställande av områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar.

5. Vid fastställande av områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar och områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar, oavsett om det är första gången eller efter utbrott av en djursjukdom eller återinförande av en växtskadegörare, ska den importerande parten i princip grunda sitt eget fastställande av djurhälso- eller växtskyddsstatusen hos den exporterande parten eller delar av denna på de uppgifter som den exporterande parten lämnat i enlighet med SPS-avtalet samt *OIE*:s och *IPPC*:s standarder och beakta den exporterande partens fastställande.

6. Om en importerande part inte erkänner de områden som en exporterande part fastställt som områden fria från växtskadegörare

eller sjukdomar eller områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar, ska den importerande parten på begäran av den exporterande parten tillhandahålla de uppgifter som låg till grund för beslutet och/eller inleda samråd så snart som möjligt för att bedöma möjliga alternativa godtagbara lösningar.

7. Den exporterande parten ska lägga fram tillräckliga belägg för att objektivt bevisa för den importerande parten att områdena i fråga är och sannolikt kommer att förbli områden fria från växtskadegörare eller sjukdomar respektive områden med låg förekomst av växtskadegörare eller sjukdomar. För detta ändamål ska den exporterande parten på begäran bereda den importerande parten rimligt tillträde för inspektion, testning och andra relevanta förfaranden.

8. Parterna erkänner *OIE*:s princip om delområdesindelning och *IPPC*:s princip om produktionsställen fria från växtskadegörare. Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska bedöma framtida rekommendationer från *OIE* eller *IPPC* i frågan och lämna rekommendationer i enlighet med detta.

Artikel 95

Likvärdighet

Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder kan utarbeta bestämmelser om likvärdighet och ska lämna rekommendationer till handelskommittén i enlighet med detta. Underkommittén ska också fastställa förfarandet för erkännande av likvärdighet.

Artikel 96

Öppenhet och utbyte av information

1. Parterna ska

a) eftersträva öppenhet i fråga om SPS-åtgärder som är tillämpliga på handeln och i synnerhet de SPS-krav som tillämpas på import från de andra parterna,

b) öka den ömsesidiga förståelsen av respektive parts SPS-åtgärder och tillämpningen av dem,

c) utbyta information om frågor som rör utveckling och tillämpning av SPS-åtgärder, inbegripet framsteg beträffande nya tillgängliga vetenskapliga rön, som påverkar eller kan påverka handeln mellan parterna, i syfte att minimera deras negativa följder för handeln,

d) på en parts begäran, inom 15 arbetsdagar efter begäran, meddela vilka krav som gäller vid import av specifika produkter, inklusive om en riskbedömning behövs,

e) på en parts begäran meddela hur långt man kommit i förfarandet för godkännande av import av specifika produkter.

2. Parternas kontaktpunkter för informationsutbyte enligt denna artikel anges i tillägg 4 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder). Informationen ska skickas per post, fax eller e-post. Information som skickas per e-post kan undertecknas elektroniskt och ska endast skickas mellan kontaktpunkterna.

3. När den information som avses i denna artikel har gjorts tillgänglig genom anmälan till WTO enligt gällande regler eller på någon av den berörda partens officiella, allmänt tillgängliga och avgiftsfria webbplatser som anges i tillägg 4 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder), ska informationsutbyte anses ha ägt rum.

Artikel 97

Anmälan och samråd

1. En part ska inom två arbetsdagar skriftligen till de andra parterna anmäla allvarliga eller betydande risker för folkhälsan eller djurs eller växters hälsa, inklusive nödsituationer som gäller livsmedel.

2. Anmälningar enligt punkt 1 ska göras till de kontaktpunkter som anges i tillägg 4 till bilaga VI (Sanitära och fytosanitära åtgärder). Parterna ska underrätta varandra i enlighet med artikel 96 om eventuella ändringar av kontaktpunkterna. De skriftliga anmälningar som avses i punkt 1 ska göras per post, fax eller e-post.

3. Om en part har allvarliga betänkligheter beträffande en risk för folkhälsan eller djurs eller växters hälsa som påverkar produkter som handlas mellan parterna, får en part

begära samråd med den exporterande parten om situationen. Samrådet ska äga rum så snart som möjligt. Under samrådet ska parterna sträva efter att lämna alla uppgifter som är nödvändiga för att undvika störningar i handeln.

4. Samråd enligt punkt 3 kan hållas via e-post, videokonferens, telefonkonferens eller andra tekniska medel som parterna har tillgång till. Den part som begär samråd ska sörja för upprättandet av protokoll från samrådet.

Artikel 98

Nödåtgärder

1. Den importerande parten får på grundval av en allvarlig risk för folkhälsan eller djurs eller växters hälsa utan föregående anmälan vidta provisoriska åtgärder och övergångsåtgärder som är nödvändiga för att skydda folkhälsan eller djurs eller växters hälsa. För sändningar under transport mellan parterna ska den importerande parten överväga den lämpligaste och mest proportionella lösningen för att undvika onödiga störningar i handeln.

2. Den part som vidtar åtgärder enligt punkt 1 ska underrätta de andra parterna så snart som möjligt, och under alla omständigheter senast en arbetsdag efter den dag då åtgärden vidtogs. De andra parterna får begära upplysningar om den sanitära situationen hos den part som vidtar åtgärden och om åtgärden i sig. Den part som vidtar åtgärden ska svara så snart de begärda upplysningarna finns tillgängliga.

3. På en parts begäran och i enlighet med bestämmelserna i artikel 97 ska parterna samråda om situationen inom 15 arbetsdagar efter dagen för mottagandet av begäran om samråd. Samrådet ska hållas för att undvika onödiga störningar i handeln. Alternativ för att underlätta genomförandet eller ersättandet av åtgärderna kan övervägas.

*Artikel 99***Alternativa åtgärder**

1. När det gäller åtgärder som vidtagits av den importerande parten och som påverkar handeln (bl.a. fastställandet av specifika gränsvärden för tillsatser, resthalter och främmande ämnen) ska de berörda parterna på begäran av en exporterande part inleda samråd enligt artikel 97 för att komma överens om ytterligare importvillkor eller alternativa åtgärder som den importerande parten ska tillämpa. Sådana ytterligare importvillkor eller alternativa åtgärder får, när så är lämpligt, bygga på internationella standarder eller den exporterande partens åtgärder som säkerställer en skyddsnivå som är likvärdig med den importerande partens. Artikel 95 ska inte tillämpas på dessa åtgärder.

2. På den importerande partens begäran ska en exporterande part lämna alla relevanta uppgifter som krävs enligt den importerande partens lagstiftning, inklusive resultaten från dess officiella laboratorier eller andra vetenskapliga uppgifter, för utvärdering av lämpliga vetenskapliga organ. Om överenskommelse nås, ska den importerande parten vidta lagstiftningsåtgärder eller administrativa åtgärder för att tillåta import på grundval av en sådan överenskommelse.

3. Om de relevanta vetenskapliga beläggen är otillräckliga, får en part provisoriskt vidta SPS-åtgärder på grundval av tillgängliga relevanta uppgifter. I sådana fall ska parterna sträva efter att skaffa den ytterligare information som behövs för en noggrannare riskbedömning, så att den importerande parten kan se över SPS-åtgärden i enlighet med detta.

*Artikel 100***Särskild och differentierad behandling**

Med tillämpning av artikel 10 i SPS-avtalet kan ett avtalsslutande andinskt land som konstaterat svårigheter med en förslagen åtgärd som anmälts av EU-parten i de synpunkter som lämnas till EU-parten i enlighet med ar-

tikel 7 i SPS-avtalet begära en möjlighet att diskutera frågan. De berörda parterna ska inleda samråd för att komma överens om

a) alternativa importvillkor som ska tillämpas av den importerande parten, och/eller

b) tekniskt bistånd enligt artikel 101, och/eller

c) en övergångsperiod på sex månader, som undantagsvis kan förlängas med ytterligare en period på högst sex månader.

*Artikel 101***Tekniskt bistånd och stärkande av handelskapaciteten**

1. I enlighet med bestämmelserna i avdelning XIII (Tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad) är parterna överens om att stärka samarbetet för att bidra till att detta kapitel genomförs och utnyttjas på bästa möjliga sätt, för att nå så bra resultat som möjligt, öka möjligheterna och ge största möjliga fördelar för parterna när det gäller folkhälsa, djurhälsa, växtskydd och livsmedelssäkerhet. Detta samarbete ska utvecklas inom de rättsliga och institutionella ramar som gäller för samarbetsförbindelserna mellan parterna.

2. För att uppnå dessa mål är parterna överens om att fästa särskild vikt vid de samsarbetsbehov som underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder fastställt och att överföra sådan information i enlighet med avdelning XIII (Tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad). Underkommittén får även se över dessa behov.

*Artikel 102***Samarbete om djurskydd**

Underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska främja samarbete i djurskyddsfrågor mellan parterna.

*Artikel 103***Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder**

1. Parterna inrättar en underkommitté för sanitära och fyto-sanitära åtgärder som ett forum för att säkerställa och övervaka genomförandet av detta kapitel och för att behandla frågor som kan påverka efterlevnaden av bestämmelserna i det. underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder får se över detta kapitel och lämna rekommendationer i enlighet med detta.

2. Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder ska bestå av företrädare utsedda av varje part. Underkommittén ska hålla ett ordinarie möte minst en gång om året på en tid och plats som fastställs gemensamt och ska hålla extra möten på en parts begäran. underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder ska hålla sitt första ordinarie möte inom det första året efter detta avtals ikraftträdande. Vid detta första möte ska Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder anta sin arbetsordning. Parterna ska fastställa dagordningen före mötena. Underkommittén kan även sammanträda genom video- eller telefonkonferens.

3. Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder ska

a) utveckla och övervaka genomförandet av detta kapitel,

b) utgöra ett forum för att diskutera problem som uppstår vid tillämpningen av SPS-åtgärder och av detta kapitel samt hitta möjliga lösningar,

c) diskutera behovet av att upprätta gemensamma studieprogram, särskilt i samband med fastställandet av specifika gränsvärden,

d) fastställa samarbetsbehov,

e) hålla samråd enligt artikel 104 om lösning av tvister som uppstår inom ramen för detta kapitel,

f) hålla samråd enligt artikel 100 om särskild och differentierad behandling, och

g) utföra alla andra uppgifter som parterna kommer överens om.

4. Underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder får inrätta tillfälliga arbetsgrupper för att utföra specifika uppgifter och

ska fastställa deras uppgifter och arbetsordning.

*Artikel 104***Twistelösning**

1. Om en part anser att en annan parts SPS-åtgärd strider eller kan strida mot skyldigheterna enligt detta kapitel eller att en annan part har åsidosatt en skyldighet som omfattas av detta kapitel i samband med en SPS-åtgärd, kan parten begära tekniskt samråd i underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder. De behöriga myndigheter som anges i tillägg 1 till bilaga VI (Sanitära och fyto-sanitära åtgärder) ska underlätta samrådet.

2. Om inte parterna i tvisten kommer överens om något annat, ska, när en tvist varit föremål för samråd i underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder enligt punkt 1, det samrådet ersätta samråd enligt artikel 301, förutsatt att det uppfyller kraven i punkt 9 i den artikeln. Samråd i underkommittén för sanitära och fyto-sanitära åtgärder ska anses vara avslutade inom 30 dagar efter den dag då begäran ingavs, såvida inte de samrådande parterna kommer överens om att fortsätta samrådet. Samrådet kan hållas via telefonkonferens eller videokonferens eller med hjälp av andra tekniska hjälpmedel som de samrådande parterna kommer överens om.

*KAPITEL 6**Artikel 105***Rörlighet för varor**

1. Parterna erkänner att Europeiska unionen, å ena sidan, och de avtalslutande andinska länderna inom Andinska gemenskapen, å andra sidan, har nått olika långt i de regionala integrationsprocesserna. I detta avseende ska parterna agera för att nå målet att skapa förutsättningar för den fria rörligheten för varor från andra parter mellan sina respektive territorier. I detta hänseende gäller följande:

a) Produkter med ursprung i ett avtalsslutande andinskt land ska omfattas av fri rörlighet för varor inom Europeiska unionens territorium, på de villkor som fastställs i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt för fri rörlighet för varor med ursprung i tredjeländer.

b) Med förbehåll för bestämmelserna i *det andinska avtalet om subregional integration* (nedan kallat *Cartagenaavtalet*) om rörlighet för varor, ska de avtalsslutande andinska länderna medge varandra en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges EU-parten i enlighet med detta avtal. Denna skyldighet omfattas inte av avdelning XII (Tvistelösning).

c) Med beaktande av artikel 10 ska de avtalsslutande andinska länderna göra sitt bästa för att underlätta rörligheten för varor med ursprung i Europeiska unionen mellan sina territorier och undvika dubbla förfaranden och kontroller.

2. I tillägg till punkt 1 gäller följande:

a) I tullfrågor ska de avtalsslutande andinska länderna på varor med ursprung i Europeiska unionen som anländer från ett annat avtalsslutande andinskt land tillämpa de mest förmånliga tullförfaranden som gäller för varor från andra avtalsslutande andinska länder.

b) I frågor som rör tekniska handelshinder

i) ska de avtalsslutande andinska länderna tillåta att varor med ursprung i Europeiska unionen omfattas av de harmoniserade standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse som tillämpas på handeln mellan de avtalsslutande andinska länderna,

ii) ska de avtalsslutande andinska länderna inom områden av intresse göra sitt bästa för att främja en gradvis harmonisering av standarder, tekniska föreskrifter och förfaranden för bedömning av överensstämmelse.

c) I frågor som rör sanitära och fytosanitära åtgärder ska de avtalsslutande andinska länderna tillåta att varor med ursprung i Europeiska unionen omfattas av de harmoniserade förfaranden och krav som tillämpas på handeln. underkommittén för sanitära och fytosanitära åtgärder ska granska tillämpningen av detta led.

3. Om alla medlemsländer i Andinska gemenskapen blir parter i detta avtal, ska de avtalsslutande andinska länderna granska denna nya situation och föreslå EU-parten lämpliga åtgärder för att förbättra villkoren för rörlighet för varor med ursprung i Europeiska unionen mellan Andinska gemenskapens medlemsländer och i synnerhet för att undvika dubbla förfaranden, tullar och andra avgifter, inspektioner och kontroller.

4. I enlighet med punkt 3 ska de avtalsslutande andinska länderna göra sitt bästa för att främja harmonisering av sina lagar och förfaranden för tekniska föreskrifter och SPS-åtgärder samt för att främja harmonisering eller ömsesidigt erkännande av sina kontroller och inspektioner.

5. I enlighet med punkt 1 ska parterna, med hänsyn till sina behov och förhållanden, utveckla samarbetsmekanismer inom de rättsliga och institutionella ramar som gäller för samarbetsförbindelserna mellan parterna.

KAPITEL 7

Undantag

Artikel 106

Undantag från avdelningen om varuhandel

1. Med iakttagande av kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan parter där samma förhållanden råder eller en förtäckt begränsning av varuhandeln mellan parterna, ska inget i detta avtal tolkas som ett hinder för en part att vidta eller genomföra åtgärder

a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna moralen eller för att upprätthålla allmän ordning⁽¹³⁾,

b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, in-

⁽¹³⁾ Undantaget för allmän ordning får åberopas endast i de fall ett genuint och tillräckligt allvarligt hot mot samhällets fundamentala intressen föreögger.

begripet miljöåtgärder som är nödvändiga för detta syfte,

c) som hänför sig till import eller export av guld eller silver,

d) som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i detta avtal, inbegripet sådana som hänför sig till tullagstiftningens efterlevnad, upprätthållande av monopol som är förenliga med artikel 27, skydd av immateriella rättigheter och förhindrande av bedrägliga förfaranden,

e) som hänför sig till produkter framställda inom kriminalvården,

f) som vidtas för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,

g) som avser bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar, om åtgärderna tillämpas i samband med begränsningar beträffande inhemsk produktion eller konsumtion,

h) som vidtas i överensstämmelse med skyldigheterna enligt ett mellanstatligt råvaruavtal som uppfyller kriterier som lagts fram för parterna och inte avvisats av dem eller som självt lagts fram för parterna och inte avvisats av dem⁽¹⁴⁾,

i) som innebär begränsningar av exporten av inhemska råvaror som är nödvändiga för att se till att nödvändiga mängder av råvarorna finns tillgängliga för den inhemska förädlingsindustrin när det inhemska priset på dessa råvaror som ett led i en statlig stabiliseringsplan hålls under världsmarknadspriiset, förutsatt att begränsningarna inte medför någon ökning av exporten från eller skyddet för den inhemska industrin och inte avviker från bestämmelserna om icke-diskriminering i detta avtal, och

j) som är nödvändiga för införskaffande eller fördelning av produkter som det allmänt eller lokalt råder brist på, förutsatt att åtgärderna är förenliga med principen att alla parter har rätt till en skälig andel av det in-

ternationella utbudet av sådana produkter och att åtgärder som är oförenliga med andra bestämmelser i detta avtal upphävs så snart som förutsättningarna för dem inte längre föreligger.

2. Parterna är överens om att när en part avser att vidta en åtgärd enligt punkt 1 i och 1 j ska den parten förse de andra parterna med alla relevanta upplysningar i syfte att nå en för parterna godtagbar lösning. Parterna får komma överens om alla medel som är nödvändiga för att åtgärda situationen för den part som avser att vidta åtgärden. Om ingen överenskommelse nås inom 30 dagar, får parten vidta åtgärder enligt leden i och j beträffande exporten av den berörda produkten. När särskilda och kritiska omständigheter som kräver ett omedelbart ingripande medför att upplysningar eller en undersökning i förväg inte är möjliga, får dock den part som avser att vidta åtgärderna göra det, och ska i så fall snarast möjligt underrätta de andra parterna.

AVDELNING IV

HANDEL MED TJÄNSTER, ETABLERING OCH ELEKTRONISK HANDEL

KAPITEL I

Allmänna bestämmelser

Artikel 107

Syfte och tillämpningsområde

1. Parterna bekräftar sina åtaganden enligt WTO-avtalet och fastställer härmed, i syfte att underlätta sin ekonomiska integration, hållbara utveckling och kontinuerliga integration i den globala ekonomin, och med tanke på skillnaderna i utvecklingsnivå mellan parterna, de nödvändiga bestämmelserna för en progressiv liberalisering av etablering och handel med tjänster och för samarbete om elektronisk handel.

2. Inget i denna avdelning ska tolkas som att en part måste privatisera offentliga företag eller att det innebär någon skyldighet när det gäller offentlig upphandling.

⁽¹⁴⁾ Undantaget enligt detta led omfattar råvaruavtal som är förenliga med de principer som godkänts av Ekonomiska och sociala rådet genom resolution 30 (IV) av den 28 mars 1947.

3. Bestämmelserna i denna avdelning ska inte gälla för subventioner som en part beviljar⁽¹⁵⁾.

4. Bestämmelserna i denna avdelning ska inte gälla för tjänster som tillhandahålls i samband med utövande av statliga befogenheter.

5. Om inte annat anges i bestämmelserna i denna avdelning, behåller parterna rätten att utöva sina befogenheter och att reglera och införa nya föreskrifter för att uppfylla legitima mål om allmän ordning.

6. Denna avdelning ska inte gälla för åtgärder som påverkar fysiska personer som söker tillträde till en parts arbetsmarknad, och inte heller för åtgärder som rör medborgarskap, bosättning eller fast anställning.

7. Inget i denna avdelning ska hindra en part från att tillämpa åtgärder för att reglera fysiska personers inresa till eller tillfälliga vistelse på dess territorium, inbegripet sådana åtgärder som är nödvändiga för att skydda gränsernas integritet och se till att fysiska personers förflyttning över dessa sker i ordnade former, förutsatt att åtgärderna inte tillämpas på ett sådant sätt att de upphäver eller minskar de förmåner som tillkommer någon en enligt villkoren i ett särskilt åtagande i denna avdelning och dess bilagor⁽¹⁶⁾.

Artikel 108

Definitioner

I denna avdelning gäller följande definitioner:

— *avtal om ekonomisk integration*: ett avtal som avsevärt liberaliserar handel med tjänster och etablering i enlighet med WTO:s bestämmelser.

— *juridisk person från en part*: en juridisk person som bildats i överensstämmelse med

den partens lagstiftning och som har sitt säte, huvudkontor eller huvudsakliga verksamhet inom den partens territorium. Om en juridisk person endast har sitt säte eller huvudkontor inom en parts territorium, ska den inte betraktas som en juridisk person från den parten, såvida inte dess verksamhet har en faktisk och fortlöpande anknytning till den partens ekonomi⁽¹⁷⁾.

— *åtgärd*: en parts åtgärder, i form av lagar, andra författningar, regler, förfaranden, beslut och administrativa handlingar eller i någon annan form.

— *åtgärder som införs eller bibehålls av en part*: åtgärder som införs eller bibehålls av

a) centrala, regionala eller lokala politiska beslutsförsamlingar eller myndigheter, och

b) icke-statliga organ vid utövandet av befogenheter som delegerats till dem av centrala, regionala eller lokala politiska

beslutsförsamlingar eller myndigheter.

— *fysisk person från en part*: en fysisk person som är medborgare i en EU-medlemsstat eller ett avtalsslutande andinskt land enligt deras respektive inhemska lagstiftning⁽¹⁸⁾.

⁽¹⁷⁾ Rederier som är etablerade utanför Europeiska unionen och de avtalsslutande andinska länderna men som kontrolleras av medborgare i en EU-medlemsstat respektive ett avtalsslutande andinskt land ska också omfattas av bestämmelserna i denna avdelning, om deras fartyg är registrerade i enlighet med lagstiftningen i den EU-medlemsstaten eller det avtalsslutande andinska landet och seglar under en EU-medlemsstats eller ett avtalsslutande andinskt lands flagg.

⁽¹⁸⁾ Vid tillämpning av denna avdelning ska en fysisk person från en part som har dubbelt medborgarskap i en EU-medlemsstat och ett avtalsslutande andinskt land endast anses vara medborgare i den part där personen anser sig ha sitt dominerande och faktiska medborgarskap. För detta ändamål ska dominerande och faktiskt medborgarskap i en part förstås som medborgarskapet i den part där den fysiska personen har de starkaste banden, med hänsyn till faktorer såsom personens hemvist, familjeband eller beskattningssort eller den ort där personen utövar sina politiska rättigheter.

⁽¹⁵⁾ I denna punkt avses med subventioner även statsstödda lån, garantier och försäkringar.

⁽¹⁶⁾ Enbart det faktum att visum krävs för fysiska personer från vissa länder, men inte från andra, ska inte anses upphäva eller minska förmåner enligt ett särskilt åtagande.

— *tjänster*: varje tjänst inom varje sektor, utom tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter.

— *tjänst som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter*: en tjänst som varken tillhandahålls på kommersiella grunder eller i konkurrens med en eller flera tjänsteleverantörer.

— *tjänsteleverantör från en part*: en fysisk eller juridisk person från en part som tillhandahåller eller ämnar tillhandahålla en tjänst.

— *tillhandahållande av tjänst*: även produktion, distribution, marknadsföring, försäljning och leverans av en tjänst.

Artikel 109

Arbetsgrupper

I den mån det är nödvändigt och berättigat kan handelskommittén inrätta en arbetsgrupp med syfte att bl.a. utföra följande uppgifter:

a) Diskutera regleringsfrågor om handel med tjänster, etablering och elektronisk handel.

b) Föreslå riktlinjer och strategier som gör att de avtalsslutande andinska länderna kan bli en säker hamn ("safe harbour") för skydd av personuppgifter. I detta syfte ska arbetsgruppen anta en dagordning för samarbete där man fastställer prioriterade aspekter för att uppnå detta mål, särskilt när det gäller respektive förfaranden för erkännande av system för uppgiftsskydd.

c) Finna nödvändiga mekanismer för att hantera de aspekter som omfattas av artikel 162.

d) Rekommendera mekanismer för att bistå mikroföretag och små och medelstora företag att övervinna hinder för deras användning av elektronisk handel.

e) Förbättra säkerheten vid bl.a. elektroniska transaktioner och elektronisk förvaltning.

f) Uppmuntra den privata sektorns deltagande i utbildning och antagande av uppförandekoder, kontraktsmallar, riktlinjer och efterlevnadsmekanismer för elektronisk handel samt aktivt deltagande i forum som anordnas mellan parterna.

g) Upprätta samarbetsmekanismer för digital ackreditering och certifiering för elektroniska transaktioner och ömsesidigt erkännande av digitala certifikat.

h) Aktivt delta i regionala och multilaterala forum för att främja utvecklingen av elektronisk handel.

KAPITEL 2

Etablering

Artikel 110

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

— *filial till en juridisk person*: en affärsverksamhet som inte är en juridisk person och som

a) förefaller vara permanent, t.ex. en del av moderbolaget,

b) har en ledning, och

c) är materiellt så utrustad att den kan stå i affärsförbindelse med tredje parter på så sätt att sådana tredje parter, trots vetskapen om att det eventuellt uppkommer ett rättsligt förhållande med moderbolaget, vars huvudkontor finns i utlandet, inte behöver vända sig direkt till moderbolaget utan kan vända sig till filialen.

— *ekonomisk verksamhet*: omfattar inte verksamhet som bedrivs i samband med utövandet av statliga befogenheter, dvs. som varken bedrivs i kommersiellt syfte eller i konkurrens med en eller flera ekonomiska aktörer.

— *etablering*: alla former av företagsetablering eller yrkesmässig etablering⁽¹⁹⁾ genom

a) bildande, förvärv eller upprätthållande av en juridisk person⁽²⁰⁾, eller

⁽¹⁹⁾ Begreppet företagsetablering eller yrkesmässig etablering omfattar etablering i en produktiv ekonomisk verksamhet, industriell eller kommersiell, som avser produktion av varor och tillhandahållande av tjänster.

b) skapande eller upprätthållande av en filial eller ett representationskontor, på en parts territorium i syfte att bedriva ekonomisk verksamhet.

— *investerare från en part*: en fysisk eller juridisk person från den parten som genom konkreta åtgärder avser att bedriva, bedriver eller har bedrivit ekonomisk verksamhet i en annan part genom att inrätta en etablering.

— *en parts åtgärder som påverkar etablering*: omfattar åtgärder avseende all verksamhet som omfattas av definitionen av etablering.

— *dotterbolag till en juridisk person från en part*: en juridisk person som i praktiken kontrolleras av en annan juridisk person från den parten ⁽²¹⁾.

Artikel 111

Tillämpningsområde

Detta kapitel gäller för åtgärder som införs eller bibehålls av parterna och som påverkar etablering ⁽²²⁾ i en ekonomisk verksamhet, med undantag för

- a) utvinning, framställning och bearbetning av kärnmaterial,
- b) tillverkning av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel,
- c) audiovisuella tjänster,
- d) nationellt sjöfartscabotage ⁽²³⁾,

⁽²⁰⁾ Med *bildande och förvärv* av en juridisk person avses även kapitalplacering i en juridisk person i syfte att upprätta eller vidmakthålla varaktiga ekonomiska förbindelser.

⁽²¹⁾ En juridisk person kontrolleras av en annan juridisk person om den senare har befogenhet att utse en majoritet av styrelseledamöterna eller på annat sätt lagenligt leda verksamheten.

⁽²²⁾ För tydlighetens skull: utan att det påverkar skyldigheterna enligt detta kapitel omfattar detta kapitel inte bestämmelser om investeringsskydd, t.ex. bestämmelser som särskilt avser expropriation och rättvis och skälig behandling, eller förfaranden för tvistelösning mellan investerare och stater.

⁽²³⁾ Utan att det påverkar vilken verksamhet som kan betraktas som cabotage enligt relevant inhemska lagstiftning, omfattar nationellt cabotage enligt detta kapitel transport av passagerare eller varor mellan en

e) bearbetning av, förfogande över och bortscaffande av giftigt avfall, och

f) nationella och internationella luftfartstjänster, såväl reguljär som icke-reguljär luftfart, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag för

i) reparation och underhåll av luftfartyg varvid luftfartyget tas ur drift,

ii) försäljning och marknadsföring av luftfartstjänster,

iii) tjänster som rör databokningssystem (CRS), och

iv) marktjänster och flygplatstjänster.

Artikel 112

Marknadstillträde

1. I fråga om marknadstillträde genom etablering ska parterna medge etableringar och investerare från en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i de särskilda åtagandena i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering).

2. Inom de sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts, definieras de åtgärder som en part inte får bibehålla eller införa vare sig regionalt eller på hela sitt territorium, såvida inte annat anges i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering), enligt följande:

a) Begränsningar av antalet etableringar genom numeriska kvoter, monopol, ensamrätt eller andra krav på etablering, t.ex. prövning av det ekonomiska behovet.

b) Begränsningar av det totala värdet av transaktioner eller tillgångar genom numer-

hamn eller plats i ett avtalsslutande andinskt land eller en EU-medlemsstat och en annan hamn eller plats i samma avtalsslutande andinska land eller EU-medlemsstat, inklusive på dess kontinentalsockel, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i ett avtalsslutande andinskt land eller en EU-medlemsstat.

iska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

c) Begränsningar av det totala antalet transaktioner eller av den totala kvantiteten produktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet ⁽²⁴⁾.

d) Begränsningar, genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet, av det totala antalet fysiska personer som får anställas i en viss ekonomisk verksamhet eller som en etablering får anställa och som är nödvändiga för och har direkt anknytning till utövandet av den ekonomiska verksamheten.

e) Begränsningar av deltagandet av utländskt kapital genom fastställande av en högsta andel utländskt andelsägande eller en övre gräns för det totala värdet av enskilda eller sammanlagda utländska investeringar.

f) Åtgärder som begränsar eller ställer krav på vissa typer av etablering (dotterbolag, filial, representationskontor) eller samriskföretag genom vilka en investerare från en annan part får bedriva ekonomisk verksamhet ⁽²⁵⁾.

Artikel 113

Nationell behandling

1. Inom de sektorer där Colombia gjort åtaganden om marknadstillträde i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska Colombia i fråga om alla åtgärder som påverkar etablering medge etableringar och investerare från EU-parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som landet medger sina eg-

⁽²⁴⁾ Punkterna 2 a, b och c omfattar inte åtgärder som vidtas för att begränsa produktionen av en jordbruksprodukt.

⁽²⁵⁾ Parterna kan vid bildande av en juridisk person enligt deras respektive lagstiftning kräva att investerarna väljer en viss juridisk form. I den mån sådana krav tillämpas på ett icke-diskriminerande sätt behöver de inte anges i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) för att parterna ska få bibehålla eller införa dem.

na etableringar och investerare av samma slag ⁽²⁶⁾.

2. Inom de sektorer där Peru gjort åtaganden om marknadstillträde i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska Peru i fråga om alla åtgärder som påverkar etablering medge etableringar och investerare från EU-parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som landet under liknande omständigheter medger sina egna etableringar och investerare ⁽²⁷⁾.

3. Inom de sektorer där EU gjort åtaganden om marknadstillträde i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska EU-parten i fråga om alla åtgärder som påverkar etablering medge etableringar och investerare från de avtalsslutande andinska länderna en behandling som inte är mindre förmånlig än den som EU-parten beviljar sina egna etableringar och investerare av samma slag.

4. De särskilda åtagandena enligt denna artikel ska inte tolkas som att en part måste kompensera för inneboende konkurrensnackdelar som beror på de aktuella investerarnas utländska natur.

Artikel 114

Förteckningar över åtaganden

De sektorer som omfattas av åtaganden av parterna enligt detta kapitel, samt eventuella förbehåll eller begränsningar beträffande

⁽²⁶⁾ För tydlighetens skull: begreppet av samma slag påverkar inte begreppet liknande omständigheter i andra internationella avtal som Colombia ingått eller ingår.

⁽²⁷⁾ För tydlighetens skull: de rättigheter som för tjänster och tjänsteleverantörer från EU kan härledas ur Perus skyldigheter enligt Gats förblir fullt verkställbara inom ramen för WTO, särskilt när det gäller tillämpningen av principen om tjänster och tjänsteleverantörer av samma slag enligt artikel XVII i Gats.

marknadstillträde och/eller nationell behandling som gäller för etableringar och investerare från en annan part inom dessa sektorer, förtecknas i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering).

Artikel 115

Andra avtal

1. Inget i detta avsnitt ska tolkas som en begränsning av parternas och deras investerares rättigheter och skyldigheter enligt något befintligt eller framtida internationellt avtal om investeringar i vilket en av Europeiska unionens medlemsstater och ett avtalsslutande andinskt land är parter.

2. Utan hinder av punkt 1 ska en tvistelösningsmekanism som inrättas enligt ett befintligt eller framtida internationellt avtal om investeringar där Europeiska unionen, en EU-medlemsstat eller ett avtalsslutande andinskt land är part inte tillämpas på påstådda överträdelser av detta kapitel.

Artikel 116

Främjande av investeringar och översyn

1. I syfte att progressivt liberalisera investeringar ska Europeiska unionen och de avtalsslutande andinska länderna sträva efter att främja förhållanden som är attraktiva för ömsesidiga investeringar inom ramen för sina respektive befogenheter.

2. Det främjande som avses i punkt 1 ska leda till ett samarbete som bl.a. ska inbegripa en översyn av regelverket för investeringar, investeringsklimatet och investeringsflödet mellan parterna, i överensstämmelse med deras internationella åtaganden. Denna översyn ska göras senast fem år efter detta avtals ikraftträdande och därefter med jämna mellanrum.

KAPITEL 3

Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster

Artikel 117

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:
 — *gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster*: tillhandahållande av en tjänst
 a) från en parts territorium till en annan parts territorium (leveranssätt 1), och
 b) på en parts territorium till en tjänstekonsument från en annan part (leveranssätt 2).
 — *en parts åtgärd som påverkar gränsöverskridande tillhandahållande*:
 omfattar åtgärder avseende
 a) köp, betalning eller användning av en tjänst, och
 b) i samband med gränsöverskridande tillhandahållande av en tjänst, tillgång till och användning av tjänster som parten kräver ska erbjudas allmänheten.

Artikel 118

Tillämpningsområde

Detta kapitel gäller för parternas åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster inom alla tjänstesektorer, med undantag för

- a) audiovisuella tjänster,
- b) nationellt sjöfartscabotage ⁽²⁸⁾, och

⁽²⁸⁾ Utan att det påverkar vilken verksamhet som kan betraktas som cabotage enligt relevant inhemsk lagstiftning, omfattar nationellt sjöfartscabotage enligt detta kapitel transport av passagerare eller varor mellan en hamn eller plats i ett avtalsslutande andinskt land eller en EU-medlemsstat och en annan hamn eller plats i samma avtalsslutande andinska land eller EU-medlemsstat, inklusive på dess kontinentalsockel, och trafik som börjar och slutar i samma hamn eller på samma plats i ett avtalsslutande andinskt land eller en EU-medlemsstat.

c) nationella och internationella luftfartstjänster, såväl reguljär som icke-reguljär luftfart, och tjänster i direkt anslutning till utövandet av trafikrättigheter, med undantag för

- i) reparation och underhåll av luftfartyg varvid luftfartyget tas ur drift,
- ii) försäljning och marknadsföring av luftfartstjänster,
- iii) tjänster som rör databokningssystem (CRS), och
- iv) marktjänster och flygplatstjänster.

Artikel 119

Marknadstillträde

1. I fråga om marknadstillträde genom gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster ska parterna medge tjänster och tjänsteleverantörer från en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som fastställs i de särskilda åtagandena i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster).

2. Inom de sektorer där åtaganden om marknadstillträde gjorts, definieras de åtgärder som en part inte får bibehålla eller införa vare sig regionalt eller på hela sitt territorium, såvida inte annat anges i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster), enligt följande:

a) Begränsningar av antalet tjänsteleverantörer genom numeriska kvoter, monopol eller tjänsteleverantörer med ensamrätt eller genom krav på prövning av det ekonomiska behovet.

b) Begränsningar av det totala värdet av tjänstetransaktioner eller av tillgångar genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

c) Begränsningar av det totala antalet tjänster som tillhandahålls eller av den totala kvantiteten tjänsteproduktion uttryckt i angivna numeriska enheter genom kvoter eller

krav på prövning av det ekonomiska behovet⁽²⁹⁾.

Artikel 120

Nationell behandling

1. Inom de sektorer där Colombia gjort åtaganden om marknadstillträde i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska Colombia i fråga om alla åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster medge tjänster och tjänsteleverantörer från EU-parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som landet medger sina egna tjänster och tjänsteleverantörer av samma slag.

2. Inom de sektorer där Peru gjort åtaganden om marknadstillträde i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska Peru i fråga om alla åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster medge tjänster och tjänsteleverantörer från EU-parten en behandling som inte är mindre förmånlig än den som landet under liknande omständigheter medger sina egna tjänster och tjänsteleverantörer⁽³⁰⁾.

3. Inom de sektorer där åtaganden om marknadstillträde förtecknas i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och med iakttagande av de villkor och förbehåll som fastställs där, ska EU-parten i fråga

⁽²⁹⁾ Punkt 2 c omfattar inte en parts åtgärder som begränsar insatserna vid tillhandahållande av tjänster.

⁽³⁰⁾ För tydlighetens skull: de rättigheter som för tjänster och tjänsteleverantörer från EU-parten kan härledas ur Perus skyldigheter enligt Gats förblir fullt verkställbara inom ramen för WTO, särskilt när det gäller tillämpningen av principen om tjänster och tjänsteleverantörer av samma slag enligt artikel XVII i Gats.

om alla åtgärder som påverkar det gränsöverskridande tillhandahållandet av tjänster medge tjänster och tjänsteleverantörer från de avtalsslutande andinska länderna en behandling som inte är mindre förmånlig än den som EU-parten medger sina egna tjänster och tjänsteleverantörer av samma slag.

4. De särskilda åtagandena enligt denna artikel ska inte tolkas som att en part måste kompensera för inneboende konkurrensackdelar som beror på de aktuella tjänsternas eller tjänsteleverantörernas utländska natur.

Artikel 121

Förteckningar över åtaganden

De sektorer som omfattas av åtaganden av parterna enligt detta kapitel, samt eventuella förbehåll eller begränsningar beträffande marknadstillträde och/eller nationell behandling som gäller för tjänster och tjänsteleverantörer från en annan part inom dessa sektorer, förtecknas i bilaga VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster).

KAPITEL 4

Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål

Artikel 122

Tillämpningsområde

Detta kapitel gäller för åtgärder som en part vidtar avseende inresa till och tillfällig vistelse på dess territorium för nyckelpersonal, praktikanter med akademisk examen, säljare av företagstjänster, tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, oberoende yrkesutövare och affärsresenärer på tillfälligt besök enligt artikel 107.6.

Artikel 123

Definitioner

I detta kapitel gäller följande definitioner:

— *säljare av företagstjänster*: fysiska personer som företräder en tjänsteleverantör från en part och som söker rätt till tillfällig vistelse på en annan parts territorium för att förhandla om försäljning av tjänster eller ingå avtal om att sälja tjänster för den tjänsteleverantörens räkning. Säljare av företagstjänster arbetar inte med direktförsäljning till allmänheten och får inte någon ersättning från någon källa inom värdparten.

— *affärsresenärer*: fysiska personer i ledande ställning som ansvarar för att inrätta en etablering. Affärsresenärer gör inga direkta transaktioner med allmänheten och får inte någon ersättning från någon källa inom värdparten.

— *tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis*: fysiska personer som är anställda av en juridisk person från en part som inte har någon etablering på en annan parts territorium och som i god tro har tecknat ett kontrakt (annat än genom sådana förmedlare som omfattas av nr 872 i FN:s centrala produktindelning, nedan kallad CPC) för att tillhandahålla tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att de anställda tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster⁽³¹⁾.

— *praktikanter med akademisk examen*: fysiska personer som har varit anställda hos en juridisk person från en part eller dess filial under minst ett år, som har en universitetsexamen och som tillfälligt förflyttas till en etablering av den juridiska personen på en annan parts territorium för karriärutvecklingsändamål eller för att få utbildning i affärsteknik eller affärsmetoder⁽³²⁾.

⁽³¹⁾ Tjänstekontraktet ska vara förenligt med lagar, andra författningar och krav i den part där kontraktet genomförs.

⁽³²⁾ Den etablering som tar emot praktikanten kan åläggas att i förväg lämna in ett utbildningsprogram för hela vistelsen för godkännande; programmet ska visa

— *oberoende yrkesutövare*: fysiska personer som medverkar vid tillhandahållandet av en tjänst, som är etablerade som egenföretagare på en parts territorium, som inte har någon etablering på en annan parts territorium och som i god tro har tecknat ett kontrakt (annat än genom förmedlare enligt definitionen i CPC 872) för att tillhandahålla tjänster med en slutkonsument i den sistnämnda parten, vilket kräver att de tillfälligt uppehåller sig i den parten för att fullgöra kontraktet om tillhandahållande av tjänster⁽³³⁾.

— *internt förflyttad personal*: fysiska personer som har varit anställda hos eller delägare i en juridisk person eller dess filial under minst ett år och som tillfälligt förflyttas till en etablering av den juridiska personen, som kan vara ett dotterbolag, en filial eller moderbolaget, på en annan parts territorium. De fysiska personerna i fråga ska vara något av följande:

a) chefer: personer i ledande ställning inom en juridisk person som företrädesvis leder etableringens förvaltning, som huvudsakligen står under allmänt överinseende av eller får instruktioner från styrelsen eller bolagets aktieägare eller motsvarande och som bl.a.

i) leder etableringen eller en avdelning eller underavdelning av den,

ii) övervakar och kontrollerar det arbete som utförs av annan tillsyns- eller ledningspersonal eller personal med särskilda fackkunskaper,

iii) har behörighet att personligen anställa och säga upp eller tillstyrka anställning, uppsägning och andra personalåtgärder, eller

b) specialister: personer som är anställda av en juridisk person och som har ovanliga kunskaper som är av väsentlig betydelse för etableringens verksamhet, forskningsutrustning, metoder, processer, förfaranden eller förvaltning. Vid bedömningen av sådana

kunskaper beaktas inte endast kunskaper som är specifika för etableringen, utan även om personen har en hög kvalifikationsnivå för en typ av arbete eller en bransch som kräver särskild fackkunskap, inbegripet en officiellt godkänd yrkestillhörighet.

— *nyckelpersonal*: fysiska personer som är anställda av en juridisk person, som inte är en ideell organisation⁽³⁴⁾, från en part och som ansvarar för inrättande eller lämplig kontroll, förvaltning och drift av en etablering, inbegripet *affärsresenärer* med ansvar för att inrätta en etablering och *internt förflyttad personal*.

— *kvalifikationer*: examens-, utbildnings- och andra behörighetsbevis för en yrkesutbildning vilka utfärdats av en myndighet som utsetts enligt bestämmelser i lagar eller andra författningar.

Artikel 124

Nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen

1. Inom de sektorer som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitel 2 (Etablering) i denna avdelning och med iakttagande av förbehållen i bilaga VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) eller i tillägg 1 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) ska parterna tillåta att investerare från en annan part i sin etablering anställer fysiska personer från denna andra part, förutsatt att de anställda är nyckelpersonal eller praktikanter med akademisk examen enligt definitionerna i artikel 123. Inresa och tillfällig vistelse för nyckelpersonal och praktikanter med akademisk examen ska tillåtas för en period på högst tre år⁽³⁵⁾ för internt för-

att syftet med vistelsen är utbildning. För Österrike, Tjeckien, Tyskland, Frankrike, Spanien och Ungern måste utbildningen ha anknytning till den avlagda universitetsexamen.

⁽³³⁾ Tjänstekontraktet ska vara förenligt med lagar, andra författningar och krav i den part där kontraktet genomförs.

⁽³⁴⁾ Hänvisningen till ”som inte är en ideell organisation” gäller endast för Österrike, Belgien, Cypern, Tjeckien, Tyskland, Danmark, Estland, Grekland, Spanien, Finland, Frankrike, Irland, Italien, Litauen, Luxemburg, Lettland, Malta, Nederländerna, Portugal, Slovenien, Förenade kungariket och Peru.

⁽³⁵⁾ För Colombia är det maximala vistelsetiden för internt förflyttad personal två år, en tid som kan förlängas

flyttad personal, 90 dagar under en tolv månadersperiod för affärsresenärer och ett år för praktikanter med akademisk examen.

2. Inom de sektorer som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitel 2 (Etablering) i denna avdelning definieras de åtgärder som en part inte får införa eller bibehålla vare sig regionalt eller på hela sitt territorium, såvida inte annat anges i tillägg 1 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), som diskriminerande begränsningar och som begränsningar av det totala antalet fysiska personer som en investerare får anställa som nyckelpersonal eller praktikanter med akademisk examen inom en viss sektor genom numeriska kvoter eller krav på prövning av det ekonomiska behovet.

Artikel 125

Säljare av företagstjänster

Inom de sektorer som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitel 2 (Etablering) eller 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och med iakttagande av förbehållen i bilagorna VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) ska parterna tillåta inresa och tillfällig vistelse för säljare av företagstjänster för en period på högst 90 dagar under en tolv månadersperiod.

med ytterligare ett år. För Peru får anställningsavtalet uppgå till ögst tre år. För internt förflyttad personal är dock vistelsetiden högst ett år, en tid som kan förlängas om de villkor som låg till grund för beviljandet fortfarande gäller.

Artikel 126

Tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis

1. Parterna bekräftar sina respektive rättigheter och skyldigheter som följer av deras åtaganden enligt Gats i fråga om inresa och tillfällig vistelse för tjänsteleverantörer som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis.

2. Colombia och EU-parten ska tillåta tillhandahållande av tjänster på sitt territorium, genom närvaro av fysiska personer, av tjänsteleverantörer från EU-parten respektive Colombia som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, med iakttagande av de villkor som anges i punkt 4 och i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), inom följande sektorer:

- a) Juridisk rådgivning i folkrätt och utländsk rätt, för EU-parten ska i Europeiska unionens lagstiftning (nedan kallad *EULagstiftning* inte betraktas som folkrätt eller utländsk rätt.
- b) Redovisnings- och bokföringstjänster.
- c) Skatterådgivningstjänster.
- d) Arkitekttjänster.
- e) Stadsplanerings- och landskapsarkitekttjänster.
- f) Tekniska konsulttjänster.
- g) Integrerade tekniska tjänster.
- h) Läkare-, tandläkar- och psykologtjänster.
- i) Veterinärtjänster.
- j) Barnmorsketjänster.
- k) Tjänster som tillhandahålls av sjuksköterskor, sjukgymnaster och paramedicinsk personal.
- l) Datatjänster och tillhörande tjänster.
- m) Marknads- och opinionsundersökningar.
- n) Organisationskonsulttjänster.
- o) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.
- p) Designtjänster.
- q) Kemiteknik, farmaci och fotokemi.
- r) Tjänster inom kosmetikteknik.
- s) Specialiserade tjänster inom teknik, i genjörsväsen, marknadsföring och försäljning för fordonsindustrin.

t) Tjänster inom kommersiell design och marknadsföring för modeindustrin, kläder, skor och accessoarer.

u) Underhåll och reparation av utrustning, även transportutrustning, särskilt i samband med garantiserviceavtal efter försäljning eller uthyrning.

3. Peru och EU-parten ska tillåta tillhandahållande av tjänster på sitt territorium, genom närvaro av fysiska personer, av tjänsteleverantörer från EU-parten respektive Peru som tillhandahåller tjänster på kontraktbasis, med iakttagande av de villkor som anges i punkt 4 och i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), inom följande sektorer:

a) Juridisk rådgivning i folkrätt och utländsk rätt (för EU-parten ska EU-lagstiftning inte betraktas som folkrätt eller utländsk rätt).

b) Redovisnings- och bokföringstjänster.

c) Skatterådgivningstjänster.

d) Arkitekttjänster.

e) Stadsplanerings- och landskapsarkitekttjänster.

f) Tekniska konsulttjänster.

g) Integrerade tekniska tjänster.

h) Läkar-, tandläkar- och psykologtjänster.

i) Veterinärtjänster.

j) Barnmorsketjänster.

k) Datatjänster och tillhörande tjänster.

l) Marknads- och opinionsundersökningar.

m) Organisationskonsulttjänster.

n) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.

4. För parternas åtaganden ska följande villkor gälla:

a) De fysiska personerna måste medverka vid tillhandahållandet av en tjänst på tillfällig basis i egenskap av anställda hos en juridisk person som har tecknat ett tjänstekontrakt för en period av högst tolv månader.

b) De fysiska personer som reser in till en annan parts territorium bör ha erbjudit sådana tjänster i egenskap av anställda hos den juridiska person som tillhandahåller tjänsterna under minst det år som omedelbart föregår inlämnandet av ansökan om inresa till denna andra parts territorium. Dessutom måste de fysiska personerna vid inlämnandet av an-

sökan om inresa till en parts territorium ha minst tre års yrkeserfarenhet⁽³⁶⁾ från den näringsgren som kontraktet avser.

c) De fysiska personer som reser in till en annan parts territorium måste ha

i) universitetsexamen eller annan kvalifikation som styrker kunskaper på motsvarande nivå⁽³⁷⁾, och

ii) yrkeskvalifikationer när detta krävs för att bedriva en verksamhet enligt lagar, andra författningar eller krav i den part där tjänsten tillhandahålls.

d) De fysiska personerna ska inte erhålla någon annan ersättning för tillhandahållandet av tjänsterna än den ersättning som den juridiska person hos vilken de är anställda betalar under deras vistelse på en annan parts territorium.

e) De fysiska personernas inresa till och tillfälliga vistelse i den berörda parten får inte överskrida sammanlagt sex månader, eller för Luxemburg 25 veckor, under en tolv månadersperiod eller under kontraktets giltighetstid, om den är kortare.

f) Tillträde som medges enligt denna artikel gäller enbart den tjänst som kontraktet avser och medför ingen rätt att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.

g) Antalet personer som omfattas av tjänstekontraktet ska inte vara större än vad som krävs för att fullgöra kontraktet, vilket kan beslutas med stöd av lagar, andra författningar och krav i den part där tjänsten tillhandahålls.

h) Andra diskriminerande begränsningar, t.ex. av antalet fysiska personer genom prövning av det ekonomiska behovet, som anges i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål).

⁽³⁶⁾ I detta led avses med *yrkeserfarenhet* den yrkeserfarenhet som personen skaffat sig efter att ha blivit myndig.

⁽³⁷⁾ Om examen eller kvalifikationen inte har erhållits i den part där tjänsten tillhandahålls, får parten bedöma huruvida examen eller kvalifikationen är likvärdig med en universitetsexamen som krävs på dess territorium.

Artikel 127

Oberoende yrkesutövare

1. Parterna bekräftar sina respektive rättigheter och skyldigheter som följer av deras åtaganden enligt Gats i fråga om inresa och tillfällig vistelse för oberoende yrkesutövare.

2. Colombia och EU-parten ska tillåta tillhandahållande av tjänster på sitt territorium av oberoende yrkesutövare från EU-parten respektive Colombia genom närvaro av fysiska personer, med iakttagande av de villkor som anges i punkt 4 och i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), inom följande sektorer:

a) Juridisk rådgivning i folkrätt och utländsk rätt (för EU-parten ska EU-lagstiftning inte betraktas som folkrätt eller utländsk rätt).

b) Arkitekttjänster.

c) Tekniska konsulttjänster.

d) Integrerade tekniska tjänster.

e) Datatjänster och tillhörande tjänster.

f) Marknads- och opinionsundersökningar.

g) Organisationskonsulttjänster.

h) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.

i) Översättnings- och tolkningstjänster.

j) Specialiserade tjänster inom teknik, ingenjörsväsen, marknadsföring och försäljning för fordonsindustrin.

3. Peru och EU-parten ska tillåta tillhandahållande av tjänster på sitt territorium av oberoende yrkesutövare från EU-parten respektive Peru genom närvaro av fysiska personer, med iakttagande av de villkor som anges i punkt 4 och i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål), inom följande sektorer:

a) Juridisk rådgivning i folkrätt och utländsk rätt (för EU-parten ska EU-lagstiftning inte betraktas som folkrätt eller utländsk rätt).

b) Arkitekttjänster.

c) Tekniska konsulttjänster.

d) Integrerade tekniska tjänster.

e) Datatjänster och tillhörande tjänster.

f) Marknads- och opinionsundersökningar.

g) Organisationskonsulttjänster.

h) Tjänster i anslutning till organisationskonsulttjänster.

4. För parternas åtaganden ska följande villkor gälla:

a) De fysiska personerna måste medverka vid tillhandahållandet av en tjänst på tillfällig basis i egenskap av egenföretagare etablerade i en annan part och måste ha tecknat ett tjänstekontrakt för en period av högst tolv månader.

b) De fysiska personer som reser in till en annan parts territorium måste vid inlämnandet av ansökan om inresa till denna andra part ha minst sex års yrkeserfarenhet från den näringsgren som kontraktet avser.

c) De fysiska personer som reser in till en annan parts territorium måste ha

i) universitetsexamen eller annan kvalifikation som styrker kunskaper på motsvarande nivå⁽³⁸⁾, och

ii) yrkeskvalifikationer när detta krävs för att bedriva en verksamhet enligt lagar, andra författningar eller krav i den part där tjänsten tillhandahålls.

d) De fysiska personernas inresa till och tillfälliga vistelse i den berörda parten får inte överskrida sammanlagt sex månader, eller för Luxemburg 25 veckor, under en tolv månadersperiod eller under kontraktets giltighetstid, om den är kortare.

e) Tillträde som medges enligt denna artikel gäller enbart den tjänst som kontraktet avser och medför ingen rätt att använda yrkestiteln i den part där tjänsten tillhandahålls.

f) Andra diskriminerande begränsningar, t.ex. av antalet fysiska personer genom prövning av det ekonomiska behovet, som anges i tillägg 2 till bilaga IX (Förbehåll rörande tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål).

⁽³⁸⁾ Om examen eller kvalifikationen inte har erhållits i den part där tjänsten tillhandahålls, får parten bedöma huruvida examen eller kvalifikationen är likvärdig med en universitetsexamen som krävs på dess territorium.

*Artikel 128***Affärsresenärer på tillfälligt besök**

1. Parterna ska sträva efter att i enlighet med sin respektive lagstiftning underlätta inresa till och tillfällig vistelse på sina territorier för affärsresenärer på tillfälligt besök i syfte att bedriva följande verksamhet⁽³⁹⁾:

a) Forskning och formgivning: forskare inom teknik, vetenskap och statistik på uppdrag av ett företag etablerat på en annan parts territorium.

b) Marknadsundersökning: personal som bedriver forskning eller gör analyser, inklusive marknadsundersökningar, på uppdrag av ett företag etablerat på en annan parts territorium.

c) Mässor och utställningar: personal som deltar i mässor för att göra reklam för sitt företag eller dess produkter eller tjänster.

d) Anställda inom turistnäringen (representanter för hotell, resebyråer, turistguider eller researrangörer) som närvarar vid eller deltar i turistmässor eller turistutställningar eller leder en resa som börjat på en annan parts territorium. Detta gäller förutsatt att de tillfälliga besökarna

a) inte ägnar sig åt att sälja sina varor eller tjänster till allmänheten eller tillhandahålla sina varor eller tjänster själva,

b) inte för egen räkning tar emot någon ersättning från en källa i Europeiska unionen eller ett avtalsslutande andinskt land där de vistas tillfälligt, och

c) inte tillhandahåller en tjänst inom ramen för ett kontrakt som ingåtts mellan en juridisk person som inte har någon kommersiell närvaro i Europeiska unionen eller ett avtalsslutande andinskt land där affärsresenären vistas tillfälligt och en konsument i Europeiska unionen eller ett avtalsslutande andinskt land.

2. När sådan inresa till och tillfällig vistelse på en parts territorium är tillåten, ska den up-

gå till en period på högst 90 dagar under en tolv månadersperiod.

*KAPITEL 5***Regelverk***A v s n i t t l***Allmänna bestämmelser***Artikel 129***Ömsesidigt erkännande**

1. Inget i denna avdelning ska hindra en part från att kräva att fysiska personer måste ha de kvalifikationer och/eller den yrkeserfarenhet som krävs för näringsgrenen i fråga på det territorium där tjänsten tillhandahålls.

2. Parterna ska uppmuntra de relevanta yrkesorganisationerna inom sina respektive territorier att gemensamt utarbeta och lämna rekommendationer om ömsesidigt erkännande till handelskommittén, så att investerare och tjänsteleverantörer helt eller delvis ska kunna uppfylla de villkor som respektive part ställer när det gäller auktorisation, licensiering, verksamhetsutövning och certifiering av investerare och tjänsteleverantörer, i synnerhet inom sektorn för professionella tjänster.

3. När handelskommittén får en sådan rekommendation som avses i punkt 2 ska den inom rimlig tid granska rekommendationen för att avgöra om den är förenlig med detta avtal.

4. Om handelskommittén anser en sådan rekommendation vara förenlig med detta avtal i enlighet med punkt 3 och om parternas relevanta bestämmelser är tillräckligt samstämmiga, ska parterna i syfte att genomföra rekommendationen genom sina behöriga myndigheter förhandla fram ett avtal om ömsesidigt erkännande av krav, kvalifikationer, licenser och andra föreskrifter.

5. Ett avtal enligt punkt 4 ska vara förenligt med de relevanta bestämmelserna i WTO-avtalet, särskilt artikel VII i Gats.

⁽³⁹⁾ Den verksamhet som anges i leden c och d gäller endast mellan Colombia och EU-parten.

*Artikel 130***Öppenhet och utlämnande av konfidentiella uppgifter**

1. Parterna ska

a) skyndsamt tillmötesgå en begäran från en annan part om särskilda upplysningar om dess åtgärder med allmän tillämpning eller internationella avtal som avser eller påverkar denna avdelning, och

b) inrätta en eller flera informationscentraler för att på begäran lämna särskild information till investerare och tjänsteleverantörer från en annan part i alla frågor som avses i led a. En förteckning över dessa informationscentraler finns i bilaga X (Informationscentraler för handel med tjänster, etablering och elektronisk handel). informationscentralerna behöver inte vara depositarier för lagar och andra författningar.

2. Inget i denna avdelning ska innebära en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle hindra tillämpningen av lagar eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima kommersiella intressen.

*Artikel 131***Inhemska regleringar**

1. Inom de sektorer där särskilda åtaganden görs ska parterna se till att alla åtgärder med allmän tillämpning som omfattas av denna avdelning förvaltas på ett rimligt, objektivet och opartiskt sätt.

2. Om tillstånd krävs för tillhandahållande av en tjänst eller för en etablering för vilken ett särskilt åtagande har gjorts, ska en parts behöriga myndigheter inom rimlig tid efter det att en ansökan gjorts, förutsatt att ansökan kan anses överensstämma med inhemska lagar och andra författningar, underrätta sökanden om sitt beslut. På begäran av sökanden ska partens behöriga myndigheter utan oskäligt dröjsmål lämna information om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit.

3. Parterna ska bibehålla eller inrätta allmänna domstolar, skiljedomstolar eller förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden som på en berörd investerares eller tjänsteleverantörs begäran snabbt kan pröva och vid behov vidta lämpliga åtgärder i fråga om förvaltningsbeslut som påverkar etablering, gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster eller fysiska personers tillfälliga närvaro för affärsändamål. Om sådana förfaranden inte är oberoende av den myndighet som svarar för förvaltningsbeslutet i fråga, ska parterna garantera att förfarandena verkligen säkerställer en objektiv och opartisk prövning.

4. Efter nödvändigt samråd mellan parterna ska denna artikel vid behov ändras för att i denna avdelning införliva resultaten från förhandlingar enligt artikel VI.4 i Gats eller från liknande förhandlingar i andra multilaterala forum där parterna deltar, så snart de åtaganden som följer därav träder i kraft.

5. I avvaktan på slutförandet av de förhandlingar enligt artikel VI.4 i Gats som avses i punkt 4 får ingen part tillämpa krav och förfaranden avseende licenser och kvalifikationer eller tekniska standarder som upphäver eller minskar dess särskilda åtaganden på ett sätt som

a) inte är förenligt med kriterierna i artikel VI.4 a, b och c i Gats, och

b) inte rimligen kunde ha förväntats av denna part när de särskilda åtagandena gjordes.

6. Vid bedömningen av huruvida en part fullgjort sina skyldigheter enligt punkt 5 ska hänsyn tas till internationella standarder från behöriga internationella organisationer ⁽⁴⁰⁾ som den parten tillämpar.

⁽⁴⁰⁾ Med behöriga internationella organisationer avses internationella organ som parternas behöriga organ kan bli medlemmar i.

A v s n i t t 2

D a t a t j ä n s t e r*Artikel 132***Överenskommelse om datatjänster**

I den mån handeln med datatjänster liberaliseras i enlighet med kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) ansluter sig parterna till överenskommelsen i följande led:

a) Koden CPC 84, som används för att klassificera datatjänster och tillhörande tjänster, omfattar de viktigaste inlagen i tillhandahållandet av alla datatjänster och tillhörande tjänster: datorprogram, dvs. den uppsättning instruktioner som behövs för att få datorerna att fungera och kommunicera (inklusive utveckling och tillämpning av programmen), databehandling och dataagring, liksom tjänster med anknytning därtill, t.ex. konsulttjänster och utbildning av kunders personal. Den tekniska utvecklingen har medfört ett ökat utbud av dessa tjänster som en samling närliggande tjänster som kan omfatta några eller samtliga av dessa huvudsakliga inlag. Exempelvis består tjänster såsom webbhotell och domänhosting, datautvinningstjänster och gridteknik av en kombination av de viktigaste inlagen för datatjänster.

b) Oberoende av om de tillhandahålls via ett nät, t.ex. internet, eller inte, omfattar datatjänster och tillhörande tjänster alla tjänster som består av

i) rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikation, formgivning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, stöd, tekniskt bistånd eller förvaltning av eller för datorer eller datorsystem,

ii) datorprogram, dvs. den uppsättning instruktioner som behövs för att få datorerna att fungera och kommunicera (själva), samt rådgivning, strategi, analys, planering, behovsspecifikation, formgivning, utveckling, installation, tillämpning, integrering, provning, avlusning, uppdatering, anpassning, un-

derhåll, stöd, tekniskt bistånd, förvaltning eller användning av eller för datorprogram,

iii) databehandling, dataagring, datavärdskap eller databastjänster,

iv) underhåll och reparation av kontorsmaskiner och kontorsutrustning, inbegripet datorer, eller

v) utbildning av kunders personal i fråga om datorprogram, datorer eller datorsystem, som inte ingår någon annanstans.

c) Datatjänster och tillhörande tjänster gör det möjligt att tillhandahålla andra tjänster, t.ex. banktjänster, på elektronisk och annan väg. Det är dock viktigt att skilja mellan stödtjänsten, t.ex. webbhotell eller programvärdskap, och det innehåll eller den kärntjänst som tillhandahålls elektroniskt, t.ex. banktjänster. I sådana fall omfattas innehållet eller kärntjänsten inte av koden CPC 84.

A v s n i t t 3

P o s t - o c h b u d t j ä n s t e r*Artikel 133***Tillämpningsområde**

I detta avsnitt anges principerna för regelverket för alla postoch budtjänster som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål).

*Artikel 134***Definitioner**

I detta avsnitt och i kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) gäller följande definitioner:

— *enskilt tillstånd*: auktorisering, koncession eller annan form av tillstånd som en tillsynsmyndighet beviljar en enskild leverantör och som krävs innan en viss tjänst får tillhandahållas.

— *samhällsomfattande tjänst*: stadigvarande tillhandahållen posttjänst av fastställd kvalitet inom en parts hela territorium till rimliga priser för samtliga användare.

Artikel 135

Förebyggande av konkurrensbegränsande metoder i sektorn för post- och budtjänster

I enlighet med bestämmelserna i avdelning VIII (Konkurrens) ska parterna införa eller bibehålla lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller tillsammans i väsentlig grad kan påverka villkoren för deltagande (med avseende på pris och utbud) på den aktuella marknaden för post- och budtjänster genom att använda sin ställning på marknaden börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkurrensbegränsande metoder.

Artikel 136

Samhällsomfattande tjänster

Parterna har rätt att bestämma vilket slags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster de önskar införa eller bibehålla. En sådan skyldighet ska inte betraktas som konkurrensbegränsande i sig, förutsatt att den administreras på ett öppet, icke-diskriminerande och konkurrensneutralt sätt och inte är mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som parten fastställt.

Artikel 137

Enskilda tillstånd

1. En part får endast kräva enskilt tillstånd för tjänster som omfattas av samhällsomfattande tjänster⁽⁴¹⁾.

⁽⁴¹⁾ I Colombia är den officiella postoperatören eller koncessionshavaren en juridisk person som tillhandahåller samhällsomfattande posttjänster enligt ett koncessionsavtal. Övriga posttjänster omfattas av ett

2. Om en part kräver enskilt tillstånd, ska följande uppgifter offentliggöras:

a) Samtliga kriterier för tillståndet samt uppgift om hur lång tid det normalt tar att behandla en tillståndsansökan.

b) Villkoren för enskilda tillstånd.

3. Om en part avslår en ansökan om enskilt tillstånd, ska parten på begäran underrätta sökanden om skälen till avslaget. Parterna ska inrätta eller bibehålla ett förfarande för överklagande respektive överprövning inför ett oberoende organ⁽⁴²⁾. Förfarandena ska vara öppna och icke-diskriminerande och grundas på objektiva kriterier.

Artikel 138

Tillsynsorganens oberoende

Tillsynsorganen ska vara juridiskt åtskilda från och inte ansvara inför någon leverantör av post- och budtjänster. Tillsynsorganens beslut och de förfaranden som de tillämpar ska vara opartiska i förhållande till alla aktörer på marknaden.

Avsnitt 4

Telekommunikationstjänster

Artikel 139

Tillämpningsområde

I detta avsnitt anges principerna för regelverket för telekommunikationstjänster,

påskyndat tillståndssystem som förvaltas av *Ministerio de las Tecnologías de la Información y las Comunicaciones* (ministeriet för informationsteknik och kommunikation). I Peru är den utsedda postoperatören en juridisk person som enligt en lagstadgad koncession utan ensamrätt är skyldig att tillhandahålla posttjänster i hela landet. Övriga posttjänster omfattas av ett system med tillstånd som beviljas av *Ministerio de Transportes y Comunicaciones* (ministeriet för transport och kommunikation).

⁽⁴²⁾ För tydlighetens skull: det oberoende organet kan ha domstolskaraktär.

utom radio- och tv-utsändningar ⁽⁴³⁾, som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för af-färsändamål) ⁽⁴⁴⁾⁽⁴⁵⁾.

Artikel 140

Definitioner

I detta avsnitt gäller följande definitioner:

— *nödvändiga telekommunikations-faciliteter*: funktioner i allmänna telekom-munikationsnät eller telekommunika-tionstjänster ⁽⁴⁶⁾ som

a) endast eller till övervägande del tillhandahålls av en enda leverantör eller ett be-gränsat antal leverantörer, och

b) det inte är ekonomiskt eller tekniskt möjligt att ersätta för att en tjänst ska kunna tillhandahållas.

— *samtrafik*: sammankoppling med lever-antörer som tillhandahåller allmänna tele-

kommunikationsnät eller telekommunika-tionstjänster ⁽⁴⁷⁾ för att göra det möjligt för användare av en leverantörs tjänster att kommunicera med användare av en annan leverantörs tjänster och att få tillgång till tjänster som tillhandahålls av en annan lever-antör.

— *betydande leverantör*: en leverantör in-om telekommunikationssektorn som i väsen-tlig grad kan påverka villkoren för delta-gande (med avseende på pris och utbud) på den relevanta marknaden för telekommunika-tionstjänster till följd av sin kontroll över nödvändiga faciliteter eller genom att an-vända sin ställning på marknaden.

— *tillsynsmyndighet*: det eller de organ in-om telekommunikationssektorn som ansvarar för reglering av telekommunikationer enligt detta avsnitt.

— *telekommunikationstjänster*: alla tjän-ster som består i vidarebefordran och motta-gande av signaler på elektromagnetisk väg, men inte ekonomisk verksamhet som består av tillhandahållande av innehåll som kräver telekommunikationstjänster för överföring.

Artikel 141

Konkurrensskydd gentemot betydande le- verantörer

I enlighet med bestämmelserna i avdelning VIII (Konkurrens) ska parterna införa eller bibehålla lämpliga åtgärder för att förhindra att leverantörer som på egen hand eller till-sammans är en betydande leverantör börjar tillämpa eller fortsätter att tillämpa konkur-rensbegränsande metoder. Sådana konkur-rensbegränsande metoder inbegriper i syn-nerhet

a) konkurrensbegränsande korssubvention-ering eller marginalpress ⁽⁴⁸⁾,

⁽⁴³⁾ *radio- och tv-utsändning*: den oavbrutna över-föringskedja som krävs för utsändning av tv- och ra-dioprogramsignaler till allmänheten, men inte åter-utsändningslänkar mellan operatörerna.

⁽⁴⁴⁾ Mellan EU-parten och Peru ska detta avsnitt endast för gälla för telekommunikationstjänster som erbjuds allmänheten och som innefattar överföring i realtid av information från kunden mellan två eller flera punkter utan förändring mellan ändpunkterna av kundens in-formation till vare sig form eller innehåll.

⁽⁴⁵⁾ Mellan EU-parten och Colombia ska detta avsnitt också gälla för telekommunikationstjänster med mer-värde. För tydlighetens skull: i detta avsnitt samt i bila-gorna VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i frå-ga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjän-ster) avses för Colombia och EU-parten med *telekom-munikationstjänster med mervärde* telekommunika-tionstjänster där leverantörerna ger ett ”mervärde” till kundens information genom att förbättra dess form el-ler innehåll eller genom att tillhandahålla lagring och hämtning av informationen.

⁽⁴⁶⁾ För tydlighetens skull: *allmän telekommunika-tionstjänst* ska förstås i enlighet med bilagan om tele-kommunikationer till Gats.

⁽⁴⁷⁾ För tydlighetens skull: *allmän telekommunika-tionstjänst* ska förstås i enlighet med bilagan om tele-kommunikationer till Gats.

⁽⁴⁸⁾ Hänvisningen till marginalpress gäller endast för EU-parten.

b) utnyttjande av upplysningar från konkurrenter, med konkurrensbegränsning som följd, och

c) underlåtenhet att i god tid tillhandahålla tekniska uppgifter om nödvändiga faciliteter och kommersiellt relevanta uppgifter som är nödvändiga för att andra tjänsteleverantörer ska kunna tillhandahålla sina tjänster.

Artikel 142 ⁽⁴⁹⁾

Ytterligare skyldigheter för betydande leverantörer

1. I enlighet med parternas respektive inhemska lagstiftning och förfaranden ska parternas respektive tillsynsmyndighet i förekommande fall ålägga betydande leverantörer följande skyldigheter:

a) Skyldigheter avseende insyn när det gäller samtrafik och/eller tillträde. Om en betydande leverantör omfattas av skyldigheter avseende icke-diskriminering enligt led b, kan tillsynsmyndigheten kräva att den betydande leverantören offentliggör ett referensanbud som är tillräckligt specificerat för att leverantörerna inte ska behöva betala för faciliteter som inte behövs för den begärda tjänsten. Referensanbudet ska också innehålla en beskrivning av de berörda erbjudandena uppdelade på olika komponenter i enlighet med marknadens behov samt därmed förbundna villkor, inbegripet prissättning.

b) Skyldigheter avseende icke-diskriminering när det gäller samtrafik och/eller tillträde:

i) Att säkerställa att betydande leverantörer inom partens territorium tillämpar likvärdiga villkor under likvärdiga omständigheter på leverantörer av telekommunikationstjänster

från en annan part som tillhandahåller likvärdiga tjänster.

ii) Att de tjänster och den information som erbjuds andra leverantörer tillhandahålls på samma villkor och med samma kvalitet som gäller för deras egna tjänster eller för deras dotterbolags eller samarbetspartners tjänster.

c) Skyldigheter avseende kostnadstäckning och priskontroller, inbegripet skyldighet att tillämpa kostnadsorienterad prissättning och kostnadsredovisningssystem, för specifika typer av samtrafik och/eller tillträde.

d) Skyldigheter att tillmötesgå rimliga ansökningar från leverantörer från en annan part om tillträde till och användning av specifika nätdelar och tillhörande faciliteter bl.a. i situationer där tillsynsmyndigheten anser att ett nekat tillträde eller orimliga villkor med liknande verkan skulle hindra uppkomsten av en hållbar konkurrensutsatt marknad på slutkundens nivå eller inte skulle ligga i slutanvändarnas intresse.

2. I enlighet med punkt 1 d kan betydande leverantörer bl.a. åläggas att

a) ge tredje part tillträde till specificerade nätdelar och/eller nätfaciliteter,

b) förhandla med god vilja med företag som begär tillträde,

c) erbjuda specificerade tjänster på grossistbasis som tredje part kan återförsälja,

d) bevilja tillträde till tekniska gränssnitt, protokoll och annan nyckelteknik som är nödvändiga för samverkan mellan nätverk och som på begäran tillåter samtrafik i fler punkter än bara de nätan slutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot kostnader som återspeglar kostnaderna för att upprätta nödvändiga ytterligare faciliteter,

e) erbjuda samlokalisering eller andra möjligheter till gemensamt utnyttjande av faciliteter, t.ex. ledningar, byggnader eller master,

f) erbjuda specificerade tjänster som krävs för att säkerställa samverkan mellan tjänster ända fram till slutanvändarna, t.ex. faciliteter för intelligenta nättjänster eller roaming på mobilnät, och

g) förbinda nät eller nätfaciliteter.

Artikel 143

⁽⁴⁹⁾ Denna artikel utgör inte en del av åtagandena mellan Peru och EUparten enligt detta avtal, utan att detta påverkar respektive parts inhemska lagstiftning. För Colombia och EU-parten ska denna artikel endast gälla för telekommunikationstjänster som innefattar överföring i realtid av information från kunden mellan två eller flera punkter utan förändring mellan ändpunkterna av kundens information till vare sig form eller innehåll.

Tillsynsmyndigheter

1. Tillsynsmyndigheterna för telekommunikationstjänster ska vara juridiskt fristående från och funktionellt oberoende av leverantörer av telekommunikationstjänster.

2. Tillsynsmyndigheten ska ha de befogenheter som krävs för att reglera sektorn. Tillsynsmyndighetens uppgifter ska vara tydliga och lättillgängliga för allmänheten, särskilt när uppgifterna utförs av fler än ett organ.

3. Tillsynsmyndigheternas beslut och de förfaranden som de tillämpar ska vara öppna och opartiska i förhållande till alla aktörer på marknaden.

4. En leverantör som påverkas av ett beslut av en tillsynsmyndighet i Colombia ska ha rätt till ett överklagande- respektive överprövningsförfarande inför ett organ som är oberoende av tillsynsmyndigheten.

5. En leverantör som påverkas av ett beslut av en tillsynsmyndighet i Peru eller EU-parten ska ha rätt att överklaga beslutet till en överklagandeinstans som är oberoende av de inblandade parterna och som kan ha domstolskaraktär eller annan karaktär.

6. Om en överklagandeinstans i en part inte har domstolskaraktär, ska den alltid lämna en skriftlig motivering till sitt beslut, som dessutom ska prövas av en opartisk och oberoende rättslig myndighet. Beslut som fattats av en parts överprövningsrespektive överklagandeinstanser ska verkställas effektivt.

Artikel 144

Tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster

1. Parterna ska sträva efter att tillämpa förenklade förfaranden när tillstånd ges för tillhandahållande av telekommunikationstjänster.

2. I enlighet med respektive parts inhemska lagstiftning kan ett tillstånd ⁽⁵⁰⁾ krävas för att

⁽⁵⁰⁾ I detta avsnitt avses med *tillstånd* licenser, koncessioner, godkännanden, registreringar eller andra tillstånd som en part kan kräva för tillhandahållande av telekommunikationstjänster.

reglera frågor om tilldelning av nummer och frekvenser. Villkoren för sådana tillstånd ska göras tillgängliga för allmänheten.

3. När ett tillstånd krävs

a) ska samtliga villkor för tillståndet samt uppgift om den rimliga tid som det normalt tar att behandla en tillståndsansökan göras tillgängliga för allmänheten,

b) ska skälen till avslag på en tillståndsansökan på begäran skriftligen delges sökanden,

c) om en tillståndsansökan avslås på felaktiga grunder, ska sökanden kunna begära överprövning av och/eller överklaga beslutet i enlighet med respektive parts inhemska lagstiftning,

d) får de tillståndsavgifter som en part tar ut inte överskrida de normala administrativa kostnaderna för förvaltning, kontroll och upprätthållande av de gällande tillstånden ⁽⁵¹⁾.

Artikel 145

Samtrafik

1. Parterna ska se till att de leverantörer som har tillstånd att tillhandahålla telekommunikationstjänster på deras respektive territorium har rätt att förhandla om samtrafik med andra leverantörer av allmänt tillgängliga telekommunikationsnät och telekommunikationstjänster. Beslut om samtrafik bör i princip fattas enligt överenskommelse efter förhandlingar mellan de berörda leverantörerna.

2. Parternas tillsynsmyndigheter ska kräva att leverantörer som får information från en annan leverantör under förhandlingarna om samtrafik endast använder denna information för det avsedda syftet och alltid respekterar

⁽⁵¹⁾ Tillståndsavgifter omfattar inte betalningar vid auktioner, upphandlingar eller andra icke-diskriminerande sätt att tilldela koncessioner eller obligatoriska bidrag till tillhandahållandet av samhällsomfattande tjänster. För tydlighetens skull: detta led ska inte tolkas som ett hinder för parternas rätt att kräva betalning vid fördelning av knappa resurser, såsom frekvensspektrumet.

de överlämnade eller lagrade uppgifternas konfidentiella karaktär.

3. Samtrafik med en betydande leverantör ska säkerställas på varje punkt i nätet där det är tekniskt möjligt. Sådan samtrafik ska erbjudas

a) på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till taxor som är icke-diskriminerande och till en kvalitet som är minst lika hög som den som tillhandahålls för egna liknande tjänster eller för liknande tjänster som tillhandahålls av icke-närstående tjänsteleverantörer eller av dotterbolag eller andra närstående företag,

b) i god tid samt på villkor (inbegripet tekniska standarder och specifikationer) och till kostnadsorienterade taxor som är tydliga, skäliga, med hänsyn till vad som är ekonomiskt möjligt, och tillräckligt specificerade för att leverantören inte ska behöva betala för de delar av nätet eller de faciliteter som den inte behöver för att tjänsten ska kunna tillhandahållas, och

c) på begäran, i punkter förutom de nätanslutningspunkter som erbjuds majoriteten av användarna, mot kostnader som återspeglar kostnaderna för att upprätta nödvändiga ytterligare faciliteter.

4. Parterna ska se till att förfarandena för samtrafik med en betydande leverantör görs tillgängliga för allmänheten.

5. Parterna ska kräva att betydande leverantörer offentliggör antingen sina avtal om samtrafik eller sina referensanbud avseende samtrafik.

6. Parterna ska se till att en tjänsteleverantör som ansöker om samtrafik med en betydande leverantör får tillgång, antingen när som helst eller efter en rimlig och ofentliggjord tidsfrist, till ett oberoende inhemskt organ, som kan vara en tillsynsmyndighet enligt artikel 143, för att lösa tvister om lämpliga villkor och taxor för samtrafik inom rimlig tid.

Artikel 146

Knappa resurser

Parterna ska se till att alla förfaranden för tilldelning och utnyttjande av knappa re-

surser, inbegripet frekvenser, nummer och ledningsrätter, i god tid genomförs på ett objektivt, öppet och icke-diskriminerande sätt. Den rådande situationen i fråga om tilldelade frekvensband ska offentliggöras, men det krävs inga detaljerade angivelser om vilka frekvenser som tilldelats för särskilda statliga användningsområden.

Artikel 147

Samhällsomfattande tjänster

1. Parterna har rätt att bestämma vilket slags skyldighet att tillhandahålla samhällsomfattande tjänster de önskar införa eller bibehålla.

2. Skyldigheterna enligt punkt 1 ska inte betraktas som konkurrensbegränsande i sig, förutsatt att de administreras på ett öppet, objektivt och icke-diskriminerande sätt. Administrationen av skyldigheterna ska dessutom vara konkurrensneutral och inte vara mer betungande än nödvändigt för det slags samhällsomfattande tjänst som respektive part fastställt.

3. Alla leverantörer bör vara berättigade att säkerställa samhällsomfattande tjänster och ingen leverantör får uteslutas på förhand. Utnämningen ska göras genom ett effektivt, öppet och icke-diskriminerande förfarande i enlighet med respektive parts inhemska lagstiftning.

Artikel 148

Telefonförteckningar

Parterna ska se till att

a) användarna har tillgång till förteckningar över alla fasta telefonabbonenter i en form som godkänts av den nationella tillsynsmyndigheten, i tryckt eller elektronisk form eller båda, och att förteckningarna uppdateras regelbundet, minst en gång per år, och

b) organisationer som tillhandahåller de tjänster som avses i led a tillämpar principen om icke-diskriminering när de behandlar uppgifter som de fått från andra organisationer.

*Artikel 149***Sekretess**

Parterna ska säkerställa konfidentiell behandling av telekommunikationsuppgifter och därmed förbundna trafikuppgifter genom allmänt tillgängliga telekommunikationsnät och telekommunikationstjänster, utan att begränsa handeln med tjänster.

*Artikel 150***Twister mellan leverantörer**

1. Om det uppstår en tvist mellan leverantörer av telekommunikationsnät eller telekommunikationstjänster i samband med de rättigheter och skyldigheter som följer av detta avsnitt, ska den berörda partens tillsynsmyndighet på begäran av en part i tvisten avge ett bindande beslut så att tvisten kan lösas på kortast möjliga tid.

2. Om tvisten rör gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, ska tillsynsmyndigheterna i de berörda parterna samordna sina insatser för att lösa den.

A v s n i t t 5

Finansiella tjänster*Artikel 151***Tillämpningsområde**

I detta avsnitt anges principerna för regelverket avseende alla finansiella tjänster som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) i denna avdelning. Detta avsnitt gäller för åtgärder som påverkar tillhandahållandet av finansiella tjänster⁽⁵²⁾.

⁽⁵²⁾ Med tillhandahållande av en finansiell tjänst avses i detta avsnitt tillhandahållande av en tjänst i enlighet med definitionen i artikel 108.

*Artikel 152***Definitioner**

I detta kapitel och i kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) i denna avdelning gäller följande definitioner:

— *finansiell tjänst*: varje tjänst av finansiell natur som erbjuds av en leverantör av finansiella tjänster från en part. Finansiella tjänster omfattar alla försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster samt alla banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag för försäkringar). Finansiella tjänster omfattar följande verksamheter:

a) Försäkringstjänster och försäkringsrelaterade tjänster:

i) Direkt försäkring (inklusive koassurans):

A) Livförsäkring.

B) Skadeförsäkring.

ii) Återförsäkring och retrocession.

iii) Försäkringsförmedling, såsom mäklari och agenturverksamhet.

iv) Försäkringsrelaterade tjänster, såsom konsult-, aktuarie-, riskprövnings- och skaderegleringstjänster.

b) Banktjänster och andra finansiella tjänster (med undantag för försäkringstjänster):

i) Mottagande av insättningar och andra återbetalningspliktiga medel från allmänheten.

ii) Utlåning av alla slag, inbegripet konsumentkrediter, hypotekslån, factoring och finansiering av affärstransaktioner.

iii) Finansiell leasing.

iv) Alla betalnings- och penningförmedlingstjänster, inbegripet betal- och kreditkort, resecheckar och bankväxlar.

v) Borgensförbindelser och garantier.

vi) Handel för egen eller annans räkning, på en börs, genom direkthandel eller på annat sätt, med

A) penningmarknadsinstrument (bl.a. checkar, växlar och bankcertifikat),

B) utländsk valuta,

C) derivatinstrument innefattande, men inte begränsade till, terminer och optioner,

D) valuta- och ränteinstrument, inbegripet sådana produkter som swappar och ränteterminer,

E) överlåtbara värdepapper, och

F) andra överlåtbara instrument och finansiella tillgångar, inklusive guld- och silvertackor.

vii) Medverkan som utställare, garant eller emissionsinstitut vid utfärdandet av alla slags värdepapper, offentligt eller privat, samt andra tjänster med anknytning därtill.

viii) Penninghandel.

ix) Förvaltning av tillgångar, såsom medels- eller portföljförvaltning, alla former av fondförvaltning, pensionsfondsförvaltning samt förvarings- och notariattjänster.

x) Clearing- och avvecklingstjänster rörande alla finansiella tillgångar, inbegripet värdepapper, derivatinstrument och andra överlåtbara instrument.

xi) Tillhandahållande och överföring av finansiell information och bearbetning av finansiella data och tillhörande programvara.

xii) Rådgivnings- och förmedlingstjänster och andra till finansiella tjänster relaterade tjänster avseende all verksamhet enligt leden i–xi, inbegripet kreditupplysning och kreditanalys, tillhandahållande av investeringsunderlag, investeringsrådgivning samt rådgivning om företagsförvärv, omstrukturering av företag och affärsstrategi.

— *leverantör av finansiella tjänster*: en fysisk eller juridisk person från en part som tillhandahåller eller ämnar tillhandahålla finansiella tjänster. Begreppet *leverantör av finansiella tjänster* inbegriper inte offentliga institutioner.

— *ny finansiell tjänst*: en tjänst av finansiell natur, inbegripet tjänster med anknytning till befintliga eller nya produkter eller till det sätt på vilket en produkt tillhandahålls, som inte tillhandahålls av någon leverantör av finansiella tjänster på en parts territorium, men däremot tillhandahålls på en annan parts territorium.

— offentlig institution:

a) en politisk beslutsförsamling, en centralbank eller en penningpolitisk myndighet i en part, eller en institution som ägs eller kontrolleras av en part, vilken huvudsakligen har offentliga uppgifter eller bedriver verksam-

heter för offentliga ändamål, med undantag för institutioner som huvudsakligen arbetar med att tillhandahålla finansiella tjänster på kommersiella villkor, eller

b) ett privat institut som utför uppgifter som vanligen utförs av en centralbank eller en penningpolitisk myndighet.

— *självreglerande organisation*: ett icke-statligt organ, inbegripet börser eller marknader för värdepapper eller terminer, clearingorgan eller andra organisationer eller sammanslutningar som utövar egna eller delegerade tillsynsbefogenheter över leverantörer av finansiella tjänster. För tydlighetens skull gäller att en självreglerande organisation inte ska betraktas som ett företag med monopolrättigheter vid tillämpning av avdelning VIII (Konkurrens).

— tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter: vid tillämpning av artikel 108 även

a) verksamhet som bedrivs av en centralbank eller penningpolitisk myndighet eller av någon annan offentlig institution som ett led i penning- eller valutapolitiken,

b) verksamhet som ingår i ett lagstadgat socialt trygghetssystem eller allmänna pensionssystem, och

c) annan verksamhet som bedrivs av en offentlig institution för statens räkning, med statlig garanti eller med användande av statliga medel. Vid tillämpning av definitionen av *tjänster som tillhandahålls i samband med utövandet av statliga befogenheter* i artikel 108 gäller att om en part tillåter att en verksamhet som avses i led b eller c bedrivs av dess leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med en offentlig institution eller en annan leverantör av finansiella tjänster, ska definitionen av *tjänster* i artikel 108 omfatta sådan verksamhet.

Artikel 153

Clearing- och betalningssystem

1. Enligt de villkor som medger nationell behandling ska parterna ge leverantörer av finansiella tjänster från en annan part som är etablerade på deras respektive territorium tillgång till betalnings- och clearingsystem

som drivs av offentliga institutioner och till officiella kredit- och återfinansieringstjänster som är tillgängliga i samband med normal affärsverksamhet. Denna punkt syftar inte till att ge tillgång till en parts möjligheter när det gäller långgivare i sista instans.

2. Om en part

a) som ett villkor för att leverantörer av finansiella tjänster från en annan part ska få tillhandahålla finansiella tjänster på lika villkor med inhemska leverantörer av finansiella tjänster, kräver medlemskap eller deltagande i eller tillgång till en självreglerande organisation, börser eller marknader för värdepapper eller terminer, clearingorgan eller andra organisationer eller sammanslutningar, eller

b) direkt eller indirekt medger sådana organ privilegier eller fördelar vid tillhandahållandet av finansiella tjänster, ska parten se till att sådana organ medger nationell behandling av leverantörer av finansiella tjänster från en annan part som är etablerade på dess territorium.

Artikel 154

Försiktighetsklausul

1. Utan hinder av andra bestämmelser i denna avdelning eller avdelning V (Löpande betalningar och kapitalrörelser) får en part införa eller bibehålla åtgärder av försiktighetsskäl t.ex. för att

a) skydda investerare, insättare, försäkringstagare eller personer vars egendom förvaltas av en leverantör av finansiella tjänster,

b) säkra sitt finansiella systems integritet och stabilitet.

2. Sådana åtgärder som avses i punkt 1 ska inte vara mer betungande än vad som är nödvändigt för att uppnå syftet med dem och ska inte diskriminera finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster från en annan part i förhållande till partens egna finansiella tjänster eller leverantörer av finansiella tjänster av samma slag.

3. Inget i detta avtal ska tolkas som en skyldighet för en part att lämna ut information om enskilda kunders affärer och konton eller sådan konfidentiell eller skyddad infor-

mation som innehas av offentliga institutioner.

4. Utan att det påverkar andra former av tillsyn av gränsöverskridande tillhandahållande av finansiella tjänster, kan en part föreskriva registrering av eller tillstånd för leverantörer av gränsöverskridande finansiella tjänster från en annan part och finansiella instrument.

Artikel 155

Effektiva och öppna föreskrifter

1. En part ska göra sitt bästa för att i förväg underrätta alla berörda personer om åtgärder med allmän tillämpning som parten avser att vidta, så att dessa personer ges möjlighet att framföra synpunkter på åtgärden. Underrättelse om åtgärden ska lämnas

a) genom offentligt tillkännagivande, eller
b) i annan skriftlig eller elektronisk form.

2. Parterna ska för berörda personer göra tillgängliga sina krav på ansökningar om tillhandahållande av finansiella tjänster.

3. På begäran av en sökande ska den berörda parten upplysa sökanden om hur långt handläggningen av ansökan fortskridit. Om den berörda parten behöver ytterligare uppgifter från sökanden ska den underrätta sökanden om detta utan oskäligt dröjsmål.

4. Parterna ska göra sitt bästa för att se till att internationella standarder för reglering och tillsyn inom sektorn för finansiella tjänster och för bekämpning av penningtvätt och finansiering av terrorism genomförs och tillämpas på deras respektive territorium. Sådana internationella standarder är bl.a. *Core Principles for Effective Banking Supervision* (grundprinciper för en effektiv banktillsyn) från Baselkommittén, *Insurance Core Principles and Methodology* (grundprinciper för försäkring och metod) från den internationella organisationen för försäkringstillsynsmyndigheter, *Objectives and Principles of Securities Regulation* (mål och principer för värdepapperstillsyn) från den internationella organisationen för värdepapperstillsyn samt *Forty Recommendations on Money Laundering* (fyrtio rekommendationer om penningtvätt) och *Nine Special Recommen-*

dations on Terrorist Financing (nio särskilda rekommendationer om finansiering av terrorism) från arbetsgruppen för finansiella åtgärder.

5. Parterna noterar också *Ten Key Principles for Information Sharing* (tio huvudprinciper för informationsutbyte) från G7-ländernas finansministrar, *Agreement on Exchange of Information on Tax Matters* (avtal om informationsutbyte i skattefrågor) från Organisationen för ekonomiskt samarbete och utveckling (nedan kallad *OECD*) och *Statement on Transparency and exchange of information for tax purposes* (uttalande om öppenhet och informationsutbyte i skatteärenden) från G20.

Artikel 156

Nya finansiella tjänster

Parterna ska tillåta en leverantör av finansiella tjänster från en annan part som är etablerad på deras respektive territorium att tillhandla en ny finansiell tjänst liknande de tjänster som respektive part under liknande omständigheter skulle tillåta sina egna leverantörer av finansiella tjänster att tillhandla enligt inhemsk lagstiftning. En part får fastställa i vilken institutionell och juridisk form den nya finansiella tjänsten får tillhandahållas och får kräva tillstånd för tillhandahållande av tjänsten. Om tillstånd krävs, ska beslut fattas inom rimlig tid, och tillstånd får vägras endast av försiktighetsskäl.

Artikel 157

Databehandling

1. Parterna ska tillåta en leverantör av finansiella tjänster från en annan part att i bearbetningssyfte överföra uppgifter i elektronisk eller annan form till eller från deras respektive territorium, om bearbetningen är en förutsättning för den normala affärsverksamheten för leverantören av finansiella tjänster.

2. Parterna ska anta tillräckliga garantier för skydd av privatlivet och frihet från inblandning i privatliv, familj, hem eller enskildas korrespondens, särskilt när det gäller överföring av personuppgifter.

Artikel 158

Erkännande av åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl

1. En part kan erkänna ett annat lands åtgärder som vidtagits av försiktighetsskäl när den bestämmer hur de egna åtgärderna rörande finansiella tjänster ska tillämpas. Ett sådant erkännande, som kan ske genom harmonisering eller på annat sätt, kan grundas på ett avtal eller arrangemang med landet ifråga eller beviljas ensidigt.

2. En part som är part i ett sådant framtida eller befintligt avtal eller arrangemang som avses i punkt 1 ska ge en annan part tillräckliga möjligheter att förhandla om anslutning till detta avtal eller arrangemang eller ingå ett jämförbart avtal eller arrangemang under omständigheter som skulle leda till likvärdiga regleringar och en likvärdig nivå i fråga om tillsyn, tillämpning och i förekommande fall förfaranden för utbyte av information mellan parterna i avtalet eller arrangemanget. Om en part ensidigt beviljar erkännande, ska den ge en annan part tillräckliga möjligheter att visa att dessa omständigheter föreligger.

*Artikel 159***Särskilda undantag**

1. Inget i denna avdelning ska tolkas som ett hinder för en part, inbegripet dess offentliga institutioner, att inom sitt territorium med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster som ingår i ett allmänt pensionssystem eller lagstadgat socialt trygghetssystem, utom i de fall då denna verksamhet enligt partens inhemska bestämmelser får bedrivas av leverantörer av finansiella tjänster i konkurrens med offentliga eller privata institutioner.

2. Inget i detta avtal gäller för verksamhet eller åtgärder som bedrivs eller införs av en centralbank eller penning-, valuta- eller kreditpolitisk myndighet av eller någon annan offentlig institution som ett led i penningpolitiken och den därmed förbundna kredit- eller valutapolitiken.

3. Inget i denna avdelning ska tolkas som ett hinder för en part, inbegripet dess offentliga institutioner, att inom sitt territorium med ensamrätt bedriva eller tillhandahålla verksamhet eller tjänster för partens eller dess offentliga institutioners räkning, med partens eller dess offentliga institutioners garanti eller med användande av partens eller dess offentliga institutioners medel.

A v s n i t t 6

Internationella sjötransporttjänster*Artikel 160***Tillämpningsområde och principer**

1. I detta avsnitt anges principerna för internationella sjötransporttjänster som omfattas av åtaganden i enlighet med kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) i denna avdelning.

2. Med hänsyn till den liberalisering som redan uppnåtts mellan parterna när det gäller internationell sjötransport ska parterna

a) på affärsmässig och icke-diskriminerande grund effektivt tillämpa principen om oinskränkt tillträde till den internationella sjöfartsmarknaden och sjöfartshandeln, och

b) medge fartyg som seglar under en annan parts flagg eller som drivs av tjänsteleverantörer från en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som medges de egna fartygen vad gäller bl.a. tillträde till hamnar, användning av hamnarnas infrastruktur och andra sjöfartstjänster, relaterade avgifter, tullfaciliteter, tilldelning av kajplatser och möjligheter till lastning och lossning.

3. Vid tillämpning av dessa principer ska parterna

a) avstå från att införa bestämmelser om lastdelning i framtida bilaterala avtal med tredjeländer om sjötransporttjänster, inbegripet tank- och torrlastsjöfart samt linjetrafik, och inom rimlig tid upphäva sådana bestämmelser om lastdelning som finns i tidigare bilaterala avtal, och

b) vid detta avtals ikraftträdande avskaffa och avstå från att införa ensidiga åtgärder samt administrativa, tekniska och andra hinder som skulle kunna utgöra en förtäckt begränsning av eller ha diskriminerande verkan på det fria tillhandahållandet av internationella sjötransporttjänster.

4. Parterna ska tillåta leverantörer av internationella sjötransporttjänster, inbegripet agent- och mäklartjänster, från en annan part att ha en etablering på deras respektive territorium på villkor för etablering och verksamhet som inte är mindre förmånliga än de villkor som parterna medger sina egna tjänsteleverantörer eller tjänsteleverantörer från ett tredjeland, om de villkoren är förmånligare.

5. Parterna ska på rimliga och icke-diskriminerande villkor ge leverantörer av internationella sjötransporttjänster från en annan part tillgång till följande hamntjänster: lotsning, bogsering, proviantering, påfyllning av bränsle och vatten, sophämtning och hämtning av ballastavfall, hamnkaptentjänster, navigationshjälpmedel och landbaserade operativa tjänster som är nödvändiga för sjöfart, däribland kommunikationer, vatten- och elförsörjning, reparationsmöjligheter för

nödsituationer samt ankrings-, kajplats- och förtöjningstjänster.

Artikel 161

Definitioner

I detta avsnitt och i kapitlen 2 (Etablering), 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och 4 (Tillfällig närvaro av fysiska personer för affärsändamål) gäller följande definitioner:

— *containerterminaler och depåttjänster*: verksamhet som består i lagerhållning av containrar, i hamnområden eller inne i landet, i syfte att fylla/tömma, reparera och tillhandahålla dem för transport.

— *tullklareringstjänster (eller tullombudstjänster)*: verksamhet som består i att för någon annans räkning utföra tullformaliteter i samband med import, export eller genomgående transport, oavsett om dessa tjänster är tjänsteleverantörens huvudsakliga verksamhet eller ett vanligt komplement till den huvudsakliga verksamheten.

— *fraktspeditionstjänster*: verksamhet som utgörs av att organisera och övervaka sändningar för avlastarens räkning, genom upphandling av transport och stödtjänster, förberedelse av dokumentation och tillhandahållande av företagsinformation.

— *internationella sjötransporter*: omfattar transporter från dörr till dörr och multimodala transporter, dvs. kombinerade godstransporter, i vilka ett av transportsätten är sjötransport, som omfattas av ett enda transportdokument och som för detta ändamål inbegriper rätten att direkt teckna avtal med tillhandahållare av andra transportsätt.

— *agent- och mäklartjänster*: verksamhet som utgörs av att en agent i ett visst geografiskt område företräder ett eller flera linjerederiers eller rederiers företagsintressen, i syfte att

a) marknadsföra och sälja sjötransporttjänster och därmed förbundna tjänster, från lämnande av offerter till fakturering, utfärdande av konossement för företagets räkning, upphandling av nödvändiga stödtjänster, förberedelse av dokumentation och tillhandahållande av företagsinformation, och

b) för rederiernas räkning organisera fartygets hamnanlöpeller övertagandet av last vid behov.

— *godshantering i samband med sjöfart*: verksamhet som bedrivs av stuveriföretag, inbegripet terminaloperatörer, men inte hamnarbetares verksamhet som sådan, när dessa organiseras oberoende av stuveriföretagen eller terminaloperatörerna. I den verksamhet som omfattas ingår organisation och övervakning av

- a) lastning och lossning av gods,
- b) surrning av last, och
- c) mottagande/leverans och förvaring av gods före transporten eller efter lossningen.

KAPITEL 6

Elektronisk handel

Artikel 162

Mål och principer

1. Parterna, som erkänner att elektronisk handel ökar möjligheterna till handel inom många sektorer, är överens om att främja utvecklingen av elektronisk handel mellan sig, särskilt genom att samarbeta om frågor som elektronisk handel ger upphov till i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning.

2. Parterna är överens om att utvecklingen av den elektroniska handeln ska uppfylla internationella uppgiftsskyddskrav, så att användarna får förtroende för den elektroniska handeln.

3. Parterna är överens om att leverans på elektronisk väg ska anses vara tillhandahållande av tjänster i den mening som avses i kapitel 3 (Gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) och inte ska omfattas av tullar.

*Artikel 163***Regleringsaspekter av elektronisk handel**

1. Parterna ska föra en dialog om regleringsfrågor som den elektroniska handeln ger upphov till, bl.a.

a) erkännande av certifikat för elektroniska signaturer som utfärdats till allmänheten och underlättande av certifieringstjänster över gränserna,

b) tjänsteleverantörers förmedlingsansvar vid överföring eller lagring av uppgifter,

c) behandling av obeställd elektronisk marknadskommunikation,

d) konsumentskydd vid elektronisk handel mot bl.a. bedrägliga och vilseledande affärsmetoder i gränsöverskridande sammanhang,

e) skydd av personuppgifter,

f) främjande av papperslös handel, och

g) övriga frågor som är relevanta för utvecklingen av den elektroniska handeln.

2. Parterna ska samarbeta genom bl.a. utbyte av information om sin respektive relevanta lagstiftning och rättspraxis och om genomförandet av denna lagstiftning.

*Artikel 164***Skydd av personuppgifter**

Parterna ska i möjligaste mån och inom ramen för sina respektive befogenheter sträva efter att utveckla eller bibehålla föreskrifter för skydd av personuppgifter.

*Artikel 165***Förvaltning av papperslös handel**

Parterna ska i möjligaste mån och inom ramen för sina respektive befogenheter sträva efter att

a) göra handelsförvaltningsdokument tillgängliga för allmänheten i elektronisk form, och

b) godta elektroniskt inlämnade handelsförvaltningsdokument (53⁵³) som rättsligt likvärdiga pappersversionen.

*Artikel 166***Konsumentskydd**

1. Parterna erkänner vikten av att bibehålla och införa öppna

och effektiva åtgärder för att skydda konsumenterna från bedrägliga

och vilseledande affärsmetoder i samband med transaktioner

inom elektronisk handel.

2. Parterna erkänner vikten av ett stärkt konsumentskydd

och av samarbete mellan de inhemska konsumentskyddsmyndigheterna

i verksamhet som rör elektronisk handel.

*KAPITEL 7***Undantag***Artikel 167***Allmänna undantag**

1. Med iakttagande av kravet att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av etablering eller gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster, ska inget i denna avdelning och avdelning V (Löpande betalningar och kapitalrörelser) tolkas som ett hinder för en part att vidta eller genomföra åtgärder

a) som är nödvändiga för att skydda den allmänna säkerheten eller moralen eller för att upprätthålla allmän ordning (⁵⁴),

(⁵³) För tydlighetens skull: för Colombia och Peru avses med *handelsförvaltningsdokument* formulär som utfärdats eller kontrolleras av en part och som måste fyllas i av eller för en importör eller exportör i samband med import eller export av varor.

b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, inbegripet miljöåtgärder som är nödvändiga för detta syfte,

c) som avser bevarandet av levande och icke-levande uttömliga naturtillgångar, om åtgärderna tillämpas i samband med begränsningar beträffande inhemska investerare eller beträffande inhemskt tillhandahållande eller inhemsk konsumtion av tjänster,

d) som är nödvändiga för att skydda nationella skatter av konstnärligt, historiskt eller arkeologiskt värde,

e) som är nödvändiga för att säkerställa efterlevnaden av lagar och andra författningar som inte är oförenliga med bestämmelserna i denna avdelning och avdelning V (Löpande betalningar och kapitalrörelser) ⁽⁵⁵⁾ inbegripet sådana som avser

i) förhindrande av bedrägliga eller olagliga förfaranden eller åtgärder vid ett bristande fullgörande av avtalsförpliktelser,

ii) skydd av enskildas privatliv i samband med bearbetning och spridning av personuppgifter samt skydd av sekretess för individuella register och konton,

iii) säkerhet.

⁽⁵⁴⁾ Undantaget för allmän ordning får återopas endast i de fall ett genuint och tillräckligt allvarligt hot mot samhällets fundamentala intressen föreligger.

⁽⁵⁵⁾ För tydlighetens skull: för Peru ska verkställandet av åtgärder som hindrar en penningöverföring genom en rättvis och icke-diskriminerande tillämpning i god tro av peruanska lagar om

a) konkurs, insolvens eller skydd av borgenärernas rättigheter,

b) emission av eller handel med värdepapper, terminer, optioner eller derivat,

c) straffbara handlingar,

d) ekonomisk rapportering eller redovisning av överföringar som behövs för att bistå de brottsbekämpande myndigheterna eller finanstillsynsmyndigheterna, eller

e) säkerställande av efterlevnaden av rättsliga eller administrativa beslut eller avgöranden i rättsliga eller administrativa förfaranden, inte anses vara oförenligt med bestämmelserna i denna avdelning och avdelning V (Löpande betalningar och kapitalrörelser).

2. Bestämmelserna i denna avdelning, bilagorna VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) samt avdelning V (Löpande betalningar och kapitalrörelser) ska inte tillämpas på parternas respektive sociala trygghetssystem eller på verksamhet på en parts territorium som ens tillfälligt har anknytning till myndighetsutövning.

AVDELNING V

LÖPANDE BETALNINGAR OCH KAPITALRÖRELSE

Artikel 168

Bytesbalans

Parterna ska tillåta betalningar och överföringar i bytesbalansen mellan parterna i fritt konvertibel valuta i enlighet med bestämmelserna i artikel VIII i stadgan för Internationella valutafonden.

Artikel 169

Kapitalbalans

När det gäller transaktioner i kapitalbalansen och den finansiella balansen, ska parterna efter detta avtals ikraftträdande säkerställa den fria rörligheten för kapital i samband med direktinvesteringar ⁽⁵⁶⁾ i juridiska personer som bildats i enlighet med värdlandets lagstiftning samt investeringar och andra transaktioner som görs i enlighet med avdelning IV (Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel) ⁽⁵⁷⁾ liksom likvida-

⁽⁵⁶⁾ För tydlighetens skull: med *direktinvesteringar* avses inte krediter för utrikeshandel, portföljinvesteringar i enlighet med inhemsk lagstiftning eller statsskuld och tillhörande krediter.

⁽⁵⁷⁾ För tydlighetens skull: kapitel 7 (Undantag) i avdelning IV (Handel med tjänster, etablering och elektronisk handel) ska även gälla för denna avdelning.

tion och repatriering av sådana investeringar och eventuell vinst därav.

Artikel 170

Skyddsåtgärder

1. Vad gäller Colombia, om betalningar och kapitalrörelser under exceptionella omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för valuta- eller penningpolitiken i Colombia, får Colombia vidta skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser under högst ett år. Skyddsåtgärderna får av motiverade skäl bibehållas under längre tid, när så krävs för att övervinna de exceptionella omständigheter som ledde till att de vidtogs. I så fall ska Colombia i förväg för de andra parterna lägga fram de skäl som motiverar att de bibehålls.

2. Vad gäller Peru och EU-parten, om betalningar och kapitalrörelser under exceptionella omständigheter orsakar eller riskerar att orsaka allvarliga svårigheter för valuta- eller penningpolitiken i Peru eller Europeiska unionen, får Peru respektive EU-parten vidta skyddsåtgärder avseende kapitalrörelser under högst ett år.

3. Tillämpningen av skyddsåtgärder enligt punkt 2 får förlängas genom formellt återinförande under ytterst exceptionella omständigheter, efter föregående samordning av genomförandet av det föreslagna formella återinförandet mellan de berörda parterna.

4. Under inga omständigheter får de åtgärder som avses i punkterna 1 och 2 användas som handelspolitiska skyddsåtgärder eller för att skydda en viss bransch.

5. En part som vidtar eller bibehåller skyddsåtgärder enligt punkt 1, 2 eller 3 ska utan dröjsmål underrätta de andra parterna om åtgärdernas berättigande och omfattning och så snart som möjligt lägga fram en tidsplan för deras upphävande.

Artikel 171

Slutbestämmelser

I syfte att stödja en stabil och säker ram för långsiktiga investeringar ska parterna sam-

råda i syfte att underlätta rörligheten för kapital mellan dem, och i synnerhet en progressiv liberalisering av kapitalbalansen och den finansiella balansen.

AVDELNING VI

OFFENTLIG UPPHANDLING

Artikel 172

Definitioner

I denna avdelning gäller följande definitioner:

— *kontrakt av typen bygga-driva-överlåta (BOT) och byggkoncession*: en avtalsförbindelse där huvudföremålet är byggande eller renovering av fysisk infrastruktur, fabriker, byggnader, anläggningar eller andra offentliga byggtreprenader och enligt vilken en upphandlande enhet, för fullgörandet av en leverantörs avtalsenliga skyldigheter, under en bestämd tidsperiod ger leverantören tillfälligt ägarskap till eller rätt att bestämma över, förvalta och kräva betalning för användning av denna byggtreprenad under den tid kontraktet löper.

— *kommersiella varor eller tjänster*: varor eller tjänster av ett slag som i allmänhet säljs eller erbjuds på den kommersiella marknaden till, och som vanligen köps av, icke-statliga köpare för icke-statliga ändamål.

— *bygg- och anläggningstjänst*: en tjänst vars syfte är att på valfritt sätt utföra bygg- eller anläggningsarbeten i enlighet med huvudgrupp 51 i FN:s preliminära centrala produktindelning (CPPC).

— *elektronisk auktion*: en upprepad process där leverantörer med hjälp av elektroniska medel presenterar antingen nya priser eller nya värden för kvantifierbara icke prisrelaterade delar av anbudet med anknytning till utvärderingskriterierna, eller båda, vilket leder till en rangordning eller en ny rangordning av anbudet.

— *skriftligen eller skriftligt*: varje enhet av ord eller siffror som kan läsas, återges och senare meddelas. Den kan omfatta elektroniskt överförd och lagrad information.

— *begränsad upphandling*: ett förfarande där den upphandlande enheten kontaktar en leverantör eller leverantörer som den själv valt ut.

— *åtgärd*: lagar, andra författningar, förfaranden, administrativa riktlinjer eller praxis eller åtgärder från en upphandlande enhets sida i samband med en upphandling som omfattas.

— *fleranvändningsförteckning*: en förteckning över leverantörer som en upphandlande enhet anser uppfylla kraven för att ingå i förteckningen och som den upphandlande enheten har för avsikt att använda mer än en gång.

— *meddelande om planerad upphandling*: ett meddelande som offentliggörs av en upphandlande enhet i vilket intresserade leverantörer uppmanas att lämna in en begäran om deltagande, ett anbud eller båda.

— *motkrav*: villkor eller åtaganden som främjar lokal utveckling eller förbättrar en parts betalningsbalans, t.ex. användning av inhemskt innehåll, tekniklicensiering, investeringar, motköp och liknande åtgärder eller krav.

— *öppen upphandling*: ett förfarande där alla intresserade leverantörer har möjlighet att lämna anbud.

— *upphandlande enhet*: en enhet i en part som anges i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

— *kvalificerad leverantör*: en leverantör som en upphandlande enhet anser ha uppfyllt villkoren för deltagande.

— *selektiv upphandling*: ett förfarande där den upphandlande enheten enbart uppmanar kvalificerade leverantörer att lämna anbud.

— *tjänster*: omfattar bygg- och anläggningstjänster, om inte annat anges.

— *teknisk specifikation*: ett krav i samband med ett anbuds förfarande som

a) anger egenskaperna hos de varor eller tjänster som ska upphandlas, t.ex. kvalitet, prestanda, säkerhet och dimensioner, eller processerna och metoderna för tillverkningen eller tillhandahållandet av dessa, eller

b) avser terminologi, symboler eller förpacknings-, märknings- eller etiketteringskrav för en vara eller en tjänst.

Artikel 173

Tillämpningsområde

1. Denna avdelning gäller för alla åtgärder som en part vidtar i samband med upphandling som omfattas.

2. I denna avdelning avses med *upphandling som omfattas* upphandling för offentliga ändamål av varor, tjänster eller en kombination av dessa, såsom för respektive part anges i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling),

a) som inte upphandlas för kommersiell försäljning eller återförsäljning eller för produktion eller tillhandahållande av varor eller tjänster för kommersiell försäljning eller återförsäljning,

b) genom alla former av avtal, t.ex. köp, hyrköp, leasing eller hyra, med eller utan rätt till köp, kontrakt av typen byggdrivaöverlåta (BOT) och byggkoncessioner,

c) till ett värde som vid offentliggörandet av ett meddelande i enlighet med artikel 176 uppgår till minst det tröskelvärdet som anges för respektive part i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling),

d) genom en upphandlande enhet, och

e) som inte på annat sätt är undantagen från denna avdelnings tillämpningsområde.

3. Såvida inget annat anges, gäller denna avdelning inte för

a) förvärv eller hyra av mark, befintliga byggnader eller annan fast egendom eller därmed sammanhängande rättigheter,

b) icke-avtalsgrundande överenskommelser eller någon form av bistånd som en part tillhandahåller, inklusive samarbetsavtal, bidrag, lån, subventioner, kapitaltillskott, garantier och skatteincitament,

c) upphandling eller förvärv av tjänster på skatteområdet eller förvaringstjänster, likvidations- eller förvaltningstjänster för reglerade finansinstitut eller tjänster som rör försäljning, inlösen och distribution i sam-

band med statlig upplåning, inklusive lån, statsobligationer och andra värdepapper⁽⁵⁸⁾,

d) offentliga anställningsavtal och tillhörande åtgärder, och

e) upphandling som genomförs

i) särskilt i syfte att tillhandahålla internationellt bistånd, inklusive utvecklingsbistånd, ii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som fastställs i en internationell överenskommelse om

A) stationering av trupper, eller

B) de avtalslutande ländernas gemensamma genomförande av ett projekt,

iii) enligt det särskilda förfarande eller på de särskilda villkor som gäller för en internationell organisation, eller som finansieras genom internationella bidrag, lån eller annat bistånd, när det tillämpliga förfarandet eller de tillämpliga villkoren skulle vara oförenliga med denna avdelning.

4. Parterna ska ange följande uppgifter i sin respektive underavdelning i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling):

a) I underavsnitt 1 de offentliga enheter på central nivå vars upphandling omfattas av denna avdelning.

b) I underavsnitt 2 de offentliga enheter på lägre nivå vars upphandling omfattas av denna avdelning.

c) I underavsnitt 3 alla andra enheter vars upphandling omfattas av denna avdelning.

d) I underavsnitt 4 de varor som omfattas av denna avdelning.

e) I underavsnitt 5 de tjänster, utom bygg- och anläggningstjänster, som omfattas av denna avdelning.

f) I underavsnitt 6 de bygg- och anläggningstjänster som omfattas av denna avdelning.

g) I underavsnitt 7 allmänna anmärkningar.

5. Om en upphandlande enhet i samband med upphandling som omfattas kräver att

personer som inte omfattas av tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling) för en part ska upphandla i enlighet med särskilda krav, ska artikel 175 gälla i tillämpliga delar för dessa krav.

Värdering

6. Vid beräkningen av värdet av en upphandling i syfte att bedöma om den är en upphandling som omfattas får den upphandlande enheten varken dela upp upphandlingen i separata upphandlingar eller välja eller använda en särskild värderingsmetod för att beräkna värdet av upphandlingen i syfte att helt eller delvis undanta den från tillämpningen av denna avdelning.

7. Den upphandlande enheten ska inkludera det uppskattade maximala totalvärdet av upphandlingen under hela dess löptid, oavsett om den tilldelas en eller flera leverantörer, med hänsyn till alla sorters ersättning, inklusive premier, avgifter, provisioner och ränta. Om upphandlingen innehåller optionsklausuler, ska den upphandlande enheten inkludera upphandlingens uppskattade maximala totalvärde, inbegripet optionsköp.

8. Om ett enskilt upphandlingskrav resulterar i tilldelning av fler än ett kontrakt eller i tilldelning av kontrakt i separata delar (nedan kallat *återkommande upphandlingar*), ska beräkningen av det uppskattade maximala totalvärdet baseras på

a) upphandlingens maximala totalvärde under hela dess löptid, eller

b) värdet av återkommande upphandlingar av samma typ av vara eller tjänst som tilldelats under de föregående tolv månaderna eller den upphandlande enhetens föregående räkenskapsår, om möjligt justerat med hänsyn till förväntade förändringar i den kvantitet eller det värd av varan eller tjänsten som ska upphandlas under de kommande tolv månaderna, eller

c) det uppskattade värdet av återkommande upphandlingar av samma typ av vara eller tjänst som ska tilldelas under de tolv månader som följer på tilldelningen av det första kontraktet eller den upphandlande enhetens räkenskapsår.

⁽⁵⁸⁾ För tydlighetens skull: denna avdelning gäller inte för upphandling av banktjänster, finanstjänster eller specialiserade tjänster inom följande verksamhet:

a) Offentlig skuldsättning, eller

b) förvaltning av offentlig skuld.

9. Inget i denna avdelning ska hindra en part från att utveckla nya upphandlingsstrategier, upphandlingsförfaranden eller former av avtal, förutsatt att de är förenliga med denna avdelning.

Artikel 174

Undantag

Förutsatt att sådana åtgärder inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av den internationella handeln ska inget i denna avdelning tolkas som ett hinder för en part att vidta eller bibehålla åtgärder

a) som är nödvändiga för att skydda allmän moral, ordning eller säkerhet,

b) som är nödvändiga för att skydda människors, djurs eller växters liv eller hälsa, inbegripet motsvarande miljöåtgärder,

c) som är nödvändiga för att skydda immateriella rättigheter, eller

d) som avser varor eller tjänster som tillhandahålls av personer med funktionsnedsättning, av välgörenhetsinrättningar eller inom kriminalvården.

Artikel 175

Allmänna principer

1. När det gäller åtgärder beträffande upphandling som omfattas ska

a) EU-parten och dess upphandlande enheter⁽⁵⁹⁾ omedelbart och utan förbehåll medge varor och tjänster från de avtalslutande andinska länderna och leverantörer från de avtalslutande andinska länderna som tillhandahåller sådana varor eller tjänster en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som medges sina egna varor, tjänster och leverantörer,

b) de avtalslutande andinska länder och deras respektive upphandlande enheter omedelbart och utan förbehåll medge varor och tjänster från EU-parten och leverantörer från EU-parten som tillhandahåller sådana varor eller tjänster en behandling som inte är mindre förmånlig än den behandling som de medger sina egna varor, tjänster och leverantörer.

2. När det gäller åtgärder beträffande upphandling som omfattas får en part och dess upphandlande enheter inte

a) behandla en lokalt etablerad leverantör mindre förmånligt än en annan lokalt etablerad leverantör på grund av graden av utländsk anknytning eller utländskt ägarskap, eller

b) diskriminera en lokalt etablerad leverantör av det skälet att de varor eller tjänster som leverantören erbjuder i samband med en viss upphandling utgörs av varor eller tjänster från en annan part.

Genomförande av upphandling

3. En upphandlande enhet ska genomföra upphandling som omfattas på ett öppet och opartiskt sätt som gör att intressekonflikter undviks och som förhindrar korruption.

Upphandlingsförfaranden

4. En upphandlande enhet ska använda metoder såsom öppna, selektiva och begränsade upphandlingsförfaranden enligt dess nationella lagstiftning i enlighet med denna avdelning.

Användning av elektroniska medel

5. När en upphandlande enhet genomför upphandling som omfattas genomförs med hjälp av elektroniska medel, ska den

a) säkerställa att upphandlingen genomförs med hjälp av itsystem och programvaror, inklusive sådana som rör autentisering och kryptering av information, som är allmänt tillgängliga och kompatibla med andra allmänt tillgängliga itsystem och programvaror, och

⁽⁵⁹⁾ EU-partens *upphandlande enheter* omfattar *upphandlande enheter* i Europeiska unionens medlemsstater i enlighet med tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

b) upprätthålla mekanismer som säkerställer integriteten för begäranden om deltagande och anbud, bl.a. fastställande av tidpunkten för mottagande och förhindrande av otillbörlig tillgång.

Ursprungsregler

6. Ingen part får vid upphandling som omfattas tillämpa sådana ursprungsregler på varor eller tjänster som importeras från eller tillhandahålls av en annan part som avviker från de ursprungsregler som parten samtidigt vid normal handel tillämpar på import eller tillhandahållande av samma varor eller tjänster från samma part.

Motkrav

7. Om inte annat anges i denna avdelning eller den tillhörande bilagan, får ingen part begära, beakta, ålägga eller verkställa motkrav.

Åtgärder som inte är specifika för upphandling

8. Punkterna 1 och 2 ska inte tillämpas på tullar och avgifter, oavsett slag, som tas ut vid eller i samband med import, sättet att uppbära sådana tullar och avgifter, andra importbestämmelser eller importformaliteter och andra åtgärder som påverkar handeln med tjänster än åtgärder som reglerar upphandling som omfattas.

Artikel 176

Offentliggörande av upphandlingsinformation

1. Parterna ska

a) omgående offentliggöra alla åtgärder med allmän tillämpning beträffande upphandling som omfattas, samt eventuella ändringar av dessa, i officiellt utsedda elektroniska medier eller publikationer som har stor spridning och är lättillgängliga för allmänheten,

b) på begäran lämna en förklaring till detta till en annan part,

c) i tillägg 2 till bilaga XII (Offentlig upphandling) förteckna de elektroniska medier eller publikationer där respektive part offentliggör den information som avses i led a, och

d) i tillägg 3 till bilaga XII (Offentlig upphandling) förteckna de elektroniska medier där respektive part offentliggör de meddelanden som avses i denna artikel samt artiklarna 177, 180.1 och 188.2.

2. Parterna ska omgående till de andra parterna anmäla ändringar av den information som de förtecknat i tillägg 2 eller 3 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

Artikel 177

Offentliggörande av meddelanden

Meddelande om planerad upphandling

1. För varje upphandling som omfattas, utom under de omständigheter som anges i artikel 185, ska en upphandlande enhet offentliggöra ett meddelande om planerad upphandling i ett av de medier som förtecknas i tillägg 3 till bilaga XII (Offentlig upphandling). Meddelandena ska innehålla de uppgifter som anges i tillägg 4 till bilaga XII (Offentlig upphandling). Meddelandena ska kostnadsfritt vara elektroniskt tillgängliga via en enda tillträdespunkt.

Meddelande om planerade upphandlingar

2. Parterna ska uppmuntra sina upphandlande enheter att så tidigt som möjligt varje räkenskapsår offentliggöra ett meddelande om sina upphandlingsplaner. Meddelandet bör innehålla uppgifter om upphandlingens föremål och den planerade tidpunkten för offentliggörande av meddelandet om planerad upphandling.

3. En upphandlande enhet som förtecknas i underavsnitt 3 i tillägg 1 till bilaga XII (Offentlig upphandling) får använda ett meddelande om planerade upphandlingar som meddelande om planerad upphandling, förutsatt att det innehåller alla tillgängliga uppgifter som krävs enligt tillägg 4 till bilaga XII (Of-

fentlig upphandling) och en uppmaning till leverantörer att anmäla intresse för att delta i upphandlingen till den upphandlande enheten.

Artikel 178

Villkor för deltagande

1. En upphandlande enhet ska begränsa villkoren för deltagande i en upphandling till vad som krävs för att säkerställa att en leverantör har rättslig och ekonomisk kapacitet samt kommersiell och teknisk förmåga att åta sig den aktuella upphandlingen.

2. Vid bedömningen av huruvida en leverantör uppfyller villkoren för deltagande ska den upphandlande enheten bedöma leverantörens ekonomiska, kommersiella och tekniska förmåga på grundval av leverantörens affärsverksamhet både inom och utanför territoriet för den part som den upphandlande enheten tillhör, och den får inte ställa som villkor att en leverantör, för att få delta i en upphandling, tidigare ska ha tilldelats ett eller flera kontrakt av en upphandlande enhet i en viss part eller att leverantören ska ha tidigare erfarenhet av arbete på en viss parts territorium.

3. Vid den bedömning som avses i punkt 2 ska den upphandlande enheten grunda sin utvärdering på de villkor som den i förväg angett i meddelanden eller anbudsunderlag.

4. En upphandlande enhet får utesluta en leverantör av skäl såsom konkurs, oriktiga uppgifter, allvarliga eller ihållande brister vid uppfyllandet av väsentliga krav eller skyldigheter i tidigare kontrakt, domar med anledning av allvarliga brott, fel i yrkesutövningen eller underlåtenhet att betala skatt.

5. En upphandlande enhet får begära att anbudsgivaren i anbudet anger om någon del av kontraktet kan komma att läggas ut på tredje part och vilka underleverantörer som föreslås. Ett sådant angivande ska inte påverka frågan om huvudentreprenörens ansvar.

Artikel 179

Selektiv upphandling

1. När en upphandlande enhet avser att använda sig av selektiv upphandling ska den

a) i meddelandet om planerad upphandling åtminstone inkludera uppgifterna i leden a, b, d, e, h, och i i tillägg 4 till bilaga XII (Offentlig upphandling) och uppmana leverantörerna att lämna in en begäran om deltagande, och

b) senast när tidsfristen för att lämna in anbud börjar löpa, lämna åtminstone uppgifterna i leden c, f och g i tillägg 4 till bilaga XII (Offentlig upphandling) till de kvalificerade leverantörerna.

2. En upphandlande enhet ska som kvalificerade leverantörer erkänna alla inhemska leverantörer och alla leverantörer från en annan part som uppfyller villkoren för deltagande i en viss upphandling, såvida den inte i meddelandet om planerad upphandling anger en begränsning av antalet leverantörer som kommer att få lämna anbud och kriterierna för urvalet av dessa.

3. Om anbudsunderlaget inte görs allmänt tillgängligt från och med datumet för offentliggörandet av det meddelande som avses i punkt 1, ska den upphandlande enheten se till att alla kvalificerade leverantörer som valts ut i enlighet med punkt 2 får tillgång till dessa dokument samtidigt.

Artikel 180

Fleranvändningsförteckning ⁽⁶⁰⁾

⁽⁶⁰⁾ För Colombia gäller vid tillämpning av punkterna 3 och 4 c i denna artikel för *concurso de méritos* att fleranvändningsförteckningar med en löptid på högst ett år har en särskild tidsfrist för upprättande som fastställs av den upphandlande enheten. När denna tidsfrist har löpt ut, kommer inga nya leverantörer att kunna läggas till. Endast leverantörer som ingår i förteckningen kan lägga anbud.

1. En upphandlande enhet får upprätta eller bibehålla en fleranvändningsförteckning över leverantörer, förutsatt att ett meddelande med en uppmaning till intresserade leverantörer att ansöka om att föras upp på förteckningen offentliggörs varje år och, om meddelandet offentliggörs elektroniskt, att det fortlöpande görs tillgängligt i lämpligt medium enligt förteckningen i tillägg 3 till bilaga XII (Offentlig upphandling). Meddelandet ska innehålla de uppgifter som anges i tillägg 5 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

2. Om en fleranvändningsförteckning är giltig i tre år eller mindre, får en upphandlande enhet, utan hinder av punkt 1, offentliggöra det meddelande som avses i den punkten endast en gång, i början av förteckningens giltighetstid, förutsatt att giltighetstiden anges i meddelandet liksom att inga fler meddelanden kommer att offentliggöras.

3. En upphandlande enhet ska tillåta leverantörer att när som helst ansöka om att föras upp på en fleranvändningsförteckning och inom rimligt kort tid inkludera alla kvalificerade leverantörer i förteckningen.

4. En upphandlande enhet får använda ett meddelande med en uppmaning till leverantörer att ansöka om att föras upp på en fleranvändningsförteckning som meddelande om planerad upphandling förutsatt att

a) meddelandet offentliggörs i enlighet med punkt 1 och innehåller de uppgifter som krävs enligt tillägg 5 till bilaga XII (Offentlig upphandling) och alla tillgängliga uppgifter som krävs enligt tillägg 4 till bilaga XII (Offentlig upphandling) samt information om att det utgör ett meddelande om planerad upphandling,

b) enheten omgående tillhandahåller leverantörer som för enheten har uttryckt sitt intresse för en viss upphandling tillräcklig information för att de ska kunna bedöma sitt intresse av att delta i upphandlingen, däribland alla övriga uppgifter som krävs enligt tillägg 4 till bilaga XII (Offentlig upphandling) i den mån sådana uppgifter är tillgängliga, och

c) en leverantör som har ansökt om att föras upp på en fleranvändningsförteckning i enlighet med punkt 3 får lämna anbud i en viss upphandling, om den upphandlande en-

heten har tillräckligt med tid för att undersöka om leverantören uppfyller villkoren för deltagande.

5. En upphandlande enhet ska omgående underrätta alla leverantörer som lämnar in en begäran om att delta i en upphandling eller en ansökan om att föras upp på en fleranvändningsförteckning om sitt beslut om begäran eller ansökan.

6. Om en upphandlande enhet avslår en leverantörs begäran om att delta i en upphandling eller ansökan om att föras upp på en fleranvändningsförteckning, inte längre erkänner en leverantör som kvalificerad eller stryker en leverantör från en fleranvändningsförteckning, ska enheten omgående underrätta leverantören och på dennes begäran lämna en skriftlig förklaring av skälen till sitt beslut.

Artikel 181

Tekniska specifikationer

1. En upphandlande enhet får inte utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer eller fastställa förfaranden för bedömning av överensstämmelse som har som syfte eller resultat att skapa onödiga hinder för internationell handel.

2. Vid fastställandet av de tekniska specifikationerna för de varor eller tjänster som upphandlingen gäller ska den upphandlande enheten i förekommande fall

a) definiera de tekniska specifikationerna efter prestanda- och funktionskrav snarare än efter utformning eller beskrivande kännetecken, och

b) basera de tekniska specifikationerna på internationella standarder när sådana finns, och i annat fall på nationella tekniska föreskrifter, erkända nationella standarder eller byggnadsnormer.

3. Om kriterier rörande utformning eller beskrivande kännetecken används i de tekniska specifikationerna, bör den upphandlande enheten i tillämpliga fall ange att den kommer att beakta anbud avseende likvärdiga varor eller tjänster som tydligt uppfyller kraven för upphandlingen genom

att inkludera en formulering såsom ”eller likvärdig” i anbudsunderlaget.

4. Den upphandlande enheten får i de tekniska specifikationerna inte ställa krav på eller hänvisa till särskilda varumärken eller handelsnamn, patent, upphovsrätt, utformning, typ, särskilt ursprung, tillverkare eller leverantör, utom om det inte finns något annat sätt att beskriva upphandlingskraven tillräckligt exakt och klart, och förutsatt att anbudsunderlaget i så fall innehåller en formulering såsom ”eller likvärdig”.

5. Den upphandlande enheten får inte, på ett sätt som kan hindra konkurrens, efterfråga eller ta emot råd som kan användas för att utarbeta eller anta en teknisk specifikation för en viss upphandling från personer som kan ha kommersiella intressen i upphandlingen.

6. Parterna och deras upphandlande enheter får i enlighet med denna artikel utarbeta, anta eller tillämpa tekniska specifikationer för att främja bevarande av naturtillgångar eller skydda miljön.

Artikel 182

Anbudsunderlag

1. Den upphandlande enheten ska till leverantörerna lämna anbudsunderlag som innehåller alla uppgifter de behöver för att utarbeta och lämna in väl underbyggda anbud. Om detta inte redan tillhandahållits i meddelandet om planerad upphandling, ska anbudsunderlaget omfatta en fullständig beskrivning av kraven i tillägg 8 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

2. Den upphandlande enheten ska omgående tillgodose alla skäligen önskade relevanta upplysningar från en leverantör som deltar i upphandlingen, förutsatt att dessa upplysningar inte ger leverantören någon fördel i förhållande till konkurrenterna i upphandlingen.

3. Om den upphandlande enheten före tilldelningen av ett kontrakt ändrar de kriterier eller krav som anges i meddelandet om planerad upphandling eller i det anbudsunderlag som lämnats till de deltagande leverantörerna eller om den ändrar meddelandet eller anbud-

sunderlaget, ska den skriftligen skicka alla sådana ändringar eller det ändrade eller nya meddelandet eller anbudsunderlaget

a) till alla leverantörer som deltar vid den tidpunkt då informationen ändras, om dessa är kända, och i alla andra fall på samma sätt som den ursprungliga informationen, och

b) i tillräckligt god tid så att dessa leverantörer har möjlighet att ändra och på nytt lämna in sina ändrade anbud.

Artikel 183

Tidsfrister

Den upphandlande enheten ska i enlighet med sina egna rimliga behov ge leverantörerna tillräckligt med tid för att utarbeta och lämna in begäranden om deltagande i en upphandling och väl underbyggda anbud, med beaktande av sådana faktorer som upphandlingens art och komplexitet, omfattningen av beräknad underentreprenad samt den tid det tar att befordra ett anbud från utländska respektive inhemska orter i de fall då detta inte sker elektroniskt. De tillämpliga tidsfristerna anges i tillägg 6 till bilaga XII (Offentlig upphandling).

Artikel 184

Förhandlingar

1. En part kan besluta att dess upphandlande enheter ska föra förhandlingar

a) i samband med upphandlingar där de upphandlande enheterna har uttryckt en sådan avsikt i meddelandet om planerad upphandling, eller

b) när det av utvärderingen framgår att inget anbud är det uppenbart mest fördelaktiga enligt de särskilda utvärderingskriterierna i meddelandena eller anbudsunderlaget.

2. En upphandlande enhet ska

a) säkerställa att uteslutning av leverantörer som deltar i förhandlingarna sker i enlighet med utvärderingskriterierna i meddelandena eller anbudsunderlaget, och

b) i förekommande fall, när förhandlingarna avslutats fastställa en gemensam tids-

frist för de resterande leverantörerna att lämna in nya eller ändrade anbud.

Artikel 185

Begränsad upphandling

En upphandlande enhet får använda begränsad upphandling och kan välja att inte tillämpa artiklarna 177–180, 182–184, 186 och 187 enbart under följande förutsättningar:

- a) Om
 - i) inga anbud lämnats in eller inga leverantörer begärt att få delta,
 - ii) inga anbud som uppfyller de grundläggande kraven i anbudsunderlaget lämnats in,
 - iii) inga leverantörer uppfyllde villkoren för deltagande, eller
 - iv) de inlämnade anbudena tillkommit genom anbudskartell, förutsatt att kraven i anbudsunderlaget inte väsentligt ändrats.
- b) Om varor eller tjänster kan levereras endast av en viss leverantör och det inte finns några rimliga alternativ eller rimliga ersättningsvaror eller ersättningstjänster eftersom upphandlingen avser ett konstverk, på grund av skydd av patent, upphovsrätt eller andra exklusiva rättigheter eller på grund av att det av tekniska orsaker saknas konkurrens, såsom vid upphandling av tjänster som bygger på ömsesidigt förtroende.
- c) När det är fråga om kompletterande leveranser från den ursprungliga leverantören av varor eller tjänster som inte ingick i den ursprungliga upphandlingen och ett byte av leverantör för dessa kompletterande varor eller tjänster
 - i) inte kan ske av ekonomiska eller tekniska skäl, såsom krav på utbytbarhet eller kompatibilitet med befintliga utrustningar, programvaror, tjänster eller installationer som upphandlats vid den ursprungliga upphandlingen, och
 - ii) skulle medföra betydande olägenheter eller betydligt större omkostnader för den upphandlande enheten.
- d) I den utsträckning som det är absolut nödvändigt, när varorna eller tjänsterna inte kan erhållas i tid genom öppen eller selektiv upphandling, på grund av synnerlig brådska

föränledd av händelser som den upphandlande enheten inte kunnat förutse.

e) För varor som köps på en råvarumarknad.

f) När en upphandlande enhet upphandlar en prototyp eller en ny vara eller tjänst som utvecklats på dess begäran i samband med och för ett visst kontrakt avseende forskning, försöksverksamhet, undersökning eller grundläggande utvecklingsarbete.

g) När det är fråga om inköp under ytterst gynnsamma förhållanden som enbart uppstår på mycket kort sikt i samband med en icke sedvanlig försäljning, t.ex. vid likvidation, tvångsförvaltning eller konkurs, och inte fråga om rutininköp från normala leverantörer.

h) När det är fråga om ett kontrakt som tilldelas vinnaren av en förmgivningstävling, förutsatt att tävlingen organiserats på ett sätt som är förenligt med principerna i denna avdelning och deltagarna bedömts av en oberoende jury i syfte att ge ett designkontrakt till vinnaren.

Artikel 186

Elektroniska auktioner

När en upphandlande enhet avser att genomföra en upphandling som omfattas genom elektronisk auktion, ska enheten innan den elektroniska auktionen börjar tillhandahålla alla deltagare

a) den automatiska utvärderingsmetoden, inbegripet den matematiska formeln, som bygger på utvärderingskriterierna i anbudsunderlaget och som kommer att användas vid den automatiska rangordningen eller vid en ändring av rangordningen under auktionen,

b) resultatet av en eventuell första utvärdering av delarna av deltagarnas anbud, om kontraktet kommer att tilldelas det mest fördelaktiga anbudet, och

c) annan relevant information om genomförandet av auktionen.

*Artikel 187***Behandling av anbud och tilldelning av kontrakt**

1. Den upphandlande enheten ska ta emot, öppna och behandla alla anbud med iakttagande av förfaranden som säkerställer att upphandlingsprocessen är rättvis och opartisk och att den sekretess som gäller för anbuden bevaras. Enheten ska också behandla anbuden konfidentiellt, åtminstone fram till öppnandet av anbuden.

2. För att ett anbud ska komma ifråga för antagande ska det vara skriftligt och vid tidpunkten för öppnandet uppfylla de grundläggande kraven i meddelandena och anbudsunderlaget samt vara inlämnat av en leverantör som uppfyller villkoren för deltagande.

3. Såvida inte den upphandlande enheten beslutar att det inte ligger i det allmännas intresse att tilldela ett kontrakt, ska kontraktet tilldelas den leverantör som enheten bedömer vara i stånd att uppfylla avtalsvillkoren och som, utslutande på grundval av utvärderingskriterierna i meddelandena och anbudsunderlaget, antingen lagt det mest fördelaktiga anbudet eller, om priset är det enda tilldelningskriteriet, det lägsta anbudet.

4. Om den upphandlande enheten får ett anbud till ett pris som i förhållande till övriga ligger onormalt lågt, får den kontrollera med leverantören att denne uppfyller villkoren för deltagande och är i stånd att uppfylla avtalsvillkoren.

*Artikel 188***Insyn i upphandlingsinformation**

1. Den upphandlande enheten ska omgående informera deltagande leverantörer om sitt beslut om tilldelningen av kontrakt, på begäran skriftligen. Den upphandlande enheten ska på begäran, med iakttagande av artikel 189.2 och 189.3, ge en leverantör vars anbud förkastats en förklaring av varför enheten inte valde dess anbud och de relativa fördelarna med anbudet från den leverantör som tilldelades kontraktet.

2. Senast 72 dagar efter tilldelningen av ett kontrakt som omfattas av denna avdelning ska den upphandlande enheten offentliggöra ett meddelande om tilldelning som åtminstone ska innehålla uppgifterna i tillägg 7 till bilaga XII (Offentlig upphandling) i någon av de publikationer eller elektroniska medier som förtecknas i tillägg 2 till bilaga XII (Offentlig upphandling). Om meddelandet endast offentliggörs elektroniskt ska uppgifterna finnas lättillgängliga under rimlig tid.

3. Den upphandlande enheten ska upprätta rapporter och föra register över upphandlingsförfaranden för upphandlingar som omfattas, inbegripet de rapporter som föreskrivs i tillägg 7 till bilaga XII (Offentlig upphandling), och ska spara dessa rapporter och register under minst tre år efter en kontraktstilldelning.

*Artikel 189***Utlämnande av information**

1. En part ska på begäran av en annan part omgående tillhandahålla alla uppgifter som är nödvändiga för att avgöra om upphandlingen genomfördes på ett rättvist och opartiskt sätt och i enlighet med denna avdelning, inbegripet uppgifter om vad som utmärker det antagna anbudet och om dess relativa fördelar. I fall där det skulle vara till skada för konkurrensen vid framtida upphandlingar att lämna ut dessa uppgifter, får den part som tar emot uppgifterna endast lämna ut dem till en leverantör efter samråd med och tillstånd från den part som lämnade uppgifterna.

2. Utan hinder av övriga bestämmelser i denna avdelning får en part och dess upphandlande enheter inte ge någon leverantör uppgifter som skulle kunna motverka en sund konkurrens mellan leverantörer.

3. Inget i denna avdelning ska tolkas som en skyldighet för en part och dess upphandlande enheter, myndigheter och överprövningsinstanser att lämna ut konfidentiella uppgifter, om utlämnandet skulle hindra tillämpningen av lagar, skulle kunna motverka sund konkurrens mellan leverantörer, skulle skada enskilda personers legitima kommersiella intressen, inbegripet

skydd av immateriella rättigheter, eller på annat sätt skulle strida mot allmänintresset.

Artikel 190

Inhemska överprövningsförfaranden

1. Parterna ska bibehålla eller införa snabba, effektiva, öppna och icke-diskriminerande förfaranden för administrativ eller rättslig överprövning genom vilka en leverantör som har eller har haft intresse i en upphandling som omfattas kan begära överprövning med hänvisning till

a) en överträdelse av denna avdelning, eller
b) underlåtenhet att följa de åtgärder som en part vidtagit för att genomföra denna avdelning, om leverantören enligt partens inhemska lagstiftning inte har rätt att direkt begära överprövning av en överträdelse av denna avdelning, i samband med en upphandling som omfattas.

2. Förfarandereglerna för alla begäranden om överprövning enligt punkt 1 ska vara skriftliga och göras allmänt tillgängliga.

3. Vid ett klagomål om överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1 från en leverantör i samband med en upphandling som omfattas i vilken leverantören har eller har haft intresse, ska den berörda parten uppmantra sin upphandlande enhet och leverantören att söka lösa tvisten genom samråd. Den upphandlande enheten ska opartiskt och utan dröjsmål handlägga sådana klagomål på ett sätt som inte motverkar leverantörens deltagande i pågående eller framtida upphandlingar eller dennes rätt att ansöka om korrigerande åtgärder enligt förfarandet för administrativ eller rättslig överprövning.

4. Alla leverantörer ska medges en rimlig tidsfrist för att förbereda och lämna in en begäran om överprövning, som inte får vara kortare än tio dagar räknat från den tidpunkt då leverantören fick eller rimligen borde ha fått kännedom om de omständigheter som ligger till grund för begäran.

5. Respektive part ska inrätta eller utse minst en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av dess upphandlande enheter och som ska ta emot och behandla begäranden om överprövning från

leverantörer i samband med upphandling som omfattas.

6. När ett annat organ än den myndighet som avses i punkt 5 ursprungligen ansvarar för överprövningen, ska parten sörja för att leverantören kan överklaga det ursprungliga beslutet till en opartisk administrativ eller rättslig myndighet som är oberoende av den upphandlande enhet vars upphandling är föremål för begäran. Ett överprövningsorgan som inte är en domstol ska antingen vara underkastat rättslig kontroll eller erbjuda förfaranden som säkerställer att

a) den upphandlande enheten besvara begäran om överprövning skriftligt och överlämnar alla relevanta handlingar till överprövningsorganet,

b) deltagarna i förfarandet (nedan kallade *deltagarna*) har rätt att bli hörda innan överprövningsorganet fattar beslut om begäran om överprövning,

c) deltagarna har rätt att låta sig representeras och åtföljas av biträde,

d) deltagarna har tillträde till alla förhandlingar,

e) deltagarna har rätt att begära att förhandlingarna ska vara offentliga och att vittnen får närvara, och

f) beslut eller rekommendationer som rör begäranden om överprövning från leverantörer utan dröjsmål tillhandahållas skriftligen med en förklaring av grunden till beslutet eller rekommendationen.

7. Parterna ska införa eller bibehålla förfaranden som säkerställer följande:

a) Snabba provisoriska åtgärder för att bevara leverantörens möjlighet att delta i upphandlingen. Sådana provisoriska åtgärder kan få till följd att upphandlingsförfarandet avbryts. Det kan i förfarandena föreskrivas att övergripande negativa konsekvenser för berörda intressen, inbegripet allmänintresset, får beaktas när beslut om tillämpning av sådana åtgärder fattas. Skälig grund för att inte agera ska anges skriftligen.

b) Korrigerande av en överträdelse av denna avdelning eller ersättning för förlust eller skada som uppstått, om ett överprövningsorgan har konstaterat överträdelse eller underlåtenhet enligt punkt 1. Sådan korrigerande eller ersättning kan begränsas till antingen

kostnaderna för utarbetandet av anbudet eller kostnaderna för begäran om överprövning, eller bådadera.

Artikel 191

Ändringar och rättelser av omfattningen

1. Om en part ändrar sin omfattning av upphandling enligt denna avdelning, ska den

a) skriftligen meddela de andra parterna, och

b) i meddelandet föreslå de andra parterna lämpliga kompenseringar justeringar för att upprätthålla en nivå av omfattning som är jämförbar med den som rådde före ändringen.

2. Utan hinder av punkt 1 b behöver en part inte göra kompenseringar justeringar om

a) ändringen i fråga är en mindre ändring eller en rättelse av rent formellt slag, eller

b) den föreslagna ändringen avser en enhet över vilken partens kontroll eller inflytande faktiskt har upphört helt.

3. Om en annan part inte håller med om att

a) den justering som föreslås enligt punkt 1 b är tillräcklig för att upprätthålla en jämförbar nivå av ömsesidigt överenskommen omfattning,

b) den föreslagna ändringen är en mindre ändring eller en rättelse enligt punkt 2 a, eller

c) den föreslagna ändringen avser en enhet över vilken partens kontroll eller inflytande faktiskt har upphört helt enligt punkt 2 b, måste den göra en skriftlig invändning inom 30 dagar från mottagandet av det meddelande som avses i punkt 1; annars anses parten ha samtyckt till justeringen eller den föreslagna ändringen, inbegripet vid tillämpning av avdelning XII (Tvistelösning).

4. Om parterna inom handelskommittén kommer överens om föreslagna ändringar, rättelser eller mindre ändringar, inbegripet om en part inte invänt inom 30 dagar enligt punkt

3, ska parterna omgående ändra den berörda bilagan.

5. EU-parten kan när som helst inleda bilaterala förhandlingar med ett avtalsslutande andinskt land i syfte att utöka det marknad-

stillträde som medges ömsesidigt enligt denna avdelning.

Artikel 192

Deltagande av mikroföretag och små och medelstora företag

1. Parterna erkänner vikten av att mikroföretag och små och medelstora företag deltar i offentliga upphandlingar.

2. Parterna erkänner även vikten av företagsarbeten mellan leverantörer från parterna, i synnerhet mellan mikroföretag och små och medelstora företag, inbegripet gemensamt deltagande i upphandlingsförfaranden.

3. Parterna är överens om att utbyta information och samarbeta för att underlätta tillträdet för mikroföretag och små och medelstora företag till förfaranden, metoder och avtalskrav för offentlig upphandling, med fokus på deras särskilda behov.

Artikel 193

Samarbete

1. Parterna erkänner vikten av att samarbeta i syfte att uppnå ökad förståelse av varandras system för offentlig upphandling och ett förbättrat tillträde till deras respektive marknader, särskilt för leverantörer som är mikroföretag eller små eller medelstora företag.

2. Parterna ska sträva efter att samarbeta i frågor såsom

a) utbyte av erfarenheter och information såsom regelverk, bästa praxis och statistik,

b) utveckling och användning av elektronisk kommunikation i system för offentlig upphandling,

c) kapacitetsuppbyggnad och tekniskt bistånd till leverantörer för att de ska kunna få tillträde till marknaden för offentlig upphandling,

d) institutionell förstärkning för genomförandet av bestämmelserna i denna avdelning, inklusive utbildning av offentliga tjänstemän, och

e) kapacitetsuppbyggnad för att erbjuda flerspråkig tillgång till upphandlingsmöjligheter.

3. EU-parten ska på begäran ge potentiella anbudsgivare från de avtalsslutande andinska länderna bistånd som det anser vara lämpligt när de lämnar anbud och väljer de varor eller tjänster som kan vara av intresse för de upphandlande enheterna i Europeiska unionen eller dess medlemsstater. Likaså ska EU-parten hjälpa dem att efterleva tekniska föreskrifter och standarder för varor eller tjänster som omfattas av den planerade upphandlingen.

Artikel 194

Underkommittén för offentlig upphandling

1. Parterna inrättar härmed en underkommitté för offentlig upphandling bestående av företrädare för varje part.

2. Underkommittén ska

a) utvärdera genomförandet av denna avdelning, inklusive användningen av de möjligheter som ges genom ökat tillträde till offentliga upphandlingar, och rekommendera parterna lämplig verksamhet,

b) utvärdera och följa upp de samarbetsaktiviteter som parterna lägger fram, och

c) utan att det påverkar tillämpningen av artikel 191.5, överväga ytterligare förhandlingar som syftar till att utöka omfattningen av denna avdelning.

3. Underkommittén för offentlig upphandling ska sammanträda på begäran av en part på avtalad plats och dag och ska föra skriftligt protokoll över sina möten.

AVDELNING VII

IMMATERIELLA RÄTTIGHETER

KAPITEL 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 195

Mål

Målen med denna avdelning är att

a) främja innovation och kreativitet och underlätta tillverkning och marknadsföring av innovativa och kreativa produkter mellan parterna, och

b) uppnå ett fullgott och effektivt skydd och säkerställande av skydd för immateriella rättigheter som bidrar till överföringen och spridningen av teknik samt främjar den sociala och ekonomiska välfärden och balansen mellan innehavarnas rättigheter och allmänintresset.

Artikel 196

Skyldigheternas art och omfattning

1. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet om handelsrelaterade aspekter av immaterialrätter (nedan kallat *Tripsavtalet*) samt andra multilaterala avtal om immateriella rättigheter och avtal som förvaltas under överinseende av Världspannsorganisationen för den intellektuella äganderätten (nedan kallad *Wipo*) där parterna är parter.

2. Bestämmelserna i denna avdelning ska komplettera och specificera parternas rättigheter och skyldigheter enligt Tripsavtalet och andra multilaterala avtal om immateriella rättigheter där parterna är parter, och därför får ingen bestämmelse i denna avdelning motsäga eller vara till men för bestämmelserna i sådana multilaterala avtal.

3. Parterna erkänner behovet av att upprätthålla en balans mellan de rättigheter som innehavarna av immateriella rättigheter har och allmänintresset, särskilt i fråga om utbildning, kultur, forskning, folkhälsa, livsmedelssäkerhet, miljö, tillgång till information och tekniköverföring.

4. Parterna erkänner och bekräftar rättigheterna och skyldigheterna enligt konventionen om biologisk mångfald (nedan kallad *CBD*), som antogs den 5 juni 1992, och stöder och uppmuntrar insatserna för att etablera ett ömsesidigt stödjande förhållande mellan Tripsavtalet och den konventionen.

5. Vid tillämpning av detta avtal ska immateriella rättigheter omfatta

- a) upphovsrätt, inbegripet upphovsrätt till datorprogram och databaser,
 - b) upphovsrätten närstående rättigheter,
 - c) patenträttigheter,
 - d) varumärken,
 - e) handelsnamn, i den mån dessa skyddas som exklusiva rättigheter i den berörda inhemska lagstiftningen,
 - f) formgivningar,
 - g) kretsmönster för integrerade kretsar (topografier),
 - h) geografiska beteckningar,
 - i) växtsorter, och
 - j) skydd för företagshemligheter.
6. I detta avtal omfattar skydd av immateriella rättigheter skydd mot illojal konkurrens enligt artikel 10a i Pariskonventionen för skydd av den industriella äganderätten (i dess lydelse enligt Stockholmsakten 1967) (nedan kallad *Pariskonventionen*).

Artikel 197

Allmänna principer

1. Med beaktande av bestämmelserna i denna avdelning får parterna då de utarbetar eller ändrar sina lagar och andra författningar utnyttja de undantag och den flexibilitet som tillåts i de multilaterala avtalen om immateriella rättigheter, särskilt när de beslutar om åtgärder som är nödvändiga för att skydda folkhälsa och nutrition och för att garantera tillgång till läkemedel.

2. Parterna erkänner betydelsen av förklaringen från den fjärde ministerkonferensen i Doha och i synnerhet Dohaförklaringen om Tripsavtalet och folkhälsan, som WTO:s ministerkonferens antog den 14 november 2001, och dess senare utveckling. I detta avseende ska parterna vid tolkning och tillämpning av rättigheterna och skyldigheterna enligt denna avdelning följa denna förklaring.

3. Parterna ska bidra till genomförandet och efterlevnaden av WTO:s allmänna råds beslut av den 30 augusti 2003 om punkt 6 i Dohaförklaringen om Tripsavtalet och folkhälsan samt protokollet om ändring av

Tripsavtalet, undertecknat i Genève den 6 december 2005.

4. Parterna erkänner också vikten av att främja genomförandet av resolution WHA 61.21 om en global strategi och handlingsplan för folkhälsa, innovation och immaterialrätt, som antogs av Världshälsoförsamlingen den 24 maj 2008.

5. I enlighet med Tripsavtalet ska ingen bestämmelse i denna avdelning hindra en part från att vidta nödvändiga åtgärder för att förhindra missbruk av immateriella rättigheter från rättighetshavarnas sida eller användning av förfaranden som otillbörligt begränsar handeln eller negativt påverkar den internationella överföringen av teknik.

6. Parterna erkänner att tekniköverföring bidrar till att stärka den nationella kapaciteten i syfte att skapa en sund och livskraftig teknisk grund.

7. Parterna erkänner effekten av informations- och kommunikationsteknik på användningen av litterära och konstnärliga verk, konstnärliga framföranden, framställda fonogram och utsändningar och således behovet av att tillhandahålla ett tillräckligt skydd av upphovsrätt och närstående rättigheter i den digitala miljön.

Artikel 198

Nationell behandling

Parterna ska medge medborgare i en annan part en behandling som inte är mindre förmånlig än den som de medger sina egna medborgare med avseende på skydd⁽⁶¹⁾ av immateriella rättigheter, med beaktande av undantagen som redan anges i artiklarna 3 och 5 i Tripsavtalet.

⁽⁶¹⁾ Vid tillämpning av artiklarna 198 och 199 ska skydd omfatta frågor rörande tillgång, förvärv, omfattning, upprätthållande och säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter samt de frågor rörande användningen av immateriella rättigheter som särskilt behandlas i denna avdelning.

*Artikel 199***Mest-gynnad-nationsbehandling**

När det gäller skyddet av immateriella rättigheter, ska fördelar, förmåner, friheter eller rättigheter som en part medger medborgare i något annat land omedelbart och utan förbehåll medges medborgare i de andra parterna, med beaktande av undantagen i artiklarna 4 och 5 i Tripsavtalet.

*Artikel 200***Konsumtion**

Parterna ska fritt kunna inrätta sina egna ordningar för konsumtion av immateriella rättigheter, med beaktande av bestämmelserna i Tripsavtalet.

KAPITEL 2

Skydd av biologisk mångfald och traditionella kunskaper*Artikel 201*

1. Parterna erkänner vikten och värdet av biologisk mångfald och dess komponenter och tillhörande traditionella kunskaper, innovationer och sedvänjor hos ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen⁽⁶²⁾. Parterna bekräftar vidare sin suveräna rätt över sina naturtillgångar och erkänner sina rättigheter och skyldigheter enligt CBD om tillträde till genetiska resurser och en rättvis fördelning av de vinster som uppstår vid utnyttjande av dessa genetiska resurser.

2. Parterna erkänner ursprungsbefolkningars och lokala samhällens tidigare, nuvarande och framtida bidrag till bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald och alla dess komponenter samt i allmänhet bi-

draget från deras ursprungsbefolkningars och lokalsamhällens traditionella kunskaper⁽⁶³⁾ till nationernas kultur samt ekonomiska och sociala utveckling.

3. Med förbehåll för deras inhemska lagstiftning ska parterna i enlighet med artikel 8 j i CBD respektera, bevara och bibehålla kunskaper, innovationer och sedvänjor hos ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen med traditionella livssätt som är relevanta för bevarandet och det hållbara nyttjandet av biologisk mångfald och främja en bredare tillämpning av dessa, med förbehåll för i förväg lämnat informerat medgivande av innehavarna av sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor, samt främja en rättvis fördelning av de vinster som uppstår vid utnyttjandet av sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor.

4. I enlighet med artikel 15.7 i CBD bekräftar parterna sin skyldighet att vidta åtgärder för att vinsterna från utnyttjande av genetiska resurser ska fördelas på ett skäligt och rättvist sätt. Parterna erkänner också att villkor som fastställs gemensamt kan innehålla nyttofördelningskrav i fråga om immateriella rättigheter som härrör från utnyttjande av genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper.

5. Colombia och EU-parten ska samarbeta för att ytterligare klargöra problemet med och begreppet tillgrepp av genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper, innovationer och sedvänjor, för att vid behov och i enlighet med internationell och inhemska rätt hitta lämpliga åtgärder för att åtgärda detta problem.

6. Med beaktande av inhemska lagstiftning och internationell rätt ska parterna samarbeta för att säkerställa att immateriella rättigheter understöder och inte strider mot parternas rättigheter och skyldigheter enligt CBD när det gäller genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper hos ursprungsbefolkningar.

⁽⁶²⁾ I förekommande fall avses med *ursprungsbefolkningar och lokala samhällen* även afroamerikanska ättlingar.

⁽⁶³⁾ Utan att det påverkar genomförandet av detta kapitel erkänner parterna att begreppet traditionella kunskaper diskuteras i relevanta internationella forum.

folkningar och lokala samhällen på deras respektive territorier. Parterna bekräftar sina rättigheter och skyldigheter enligt artikel 16.3 i CBD i förhållande till länder som tillhandahåller genetiska resurser att vidta åtgärder i syfte att ge tillgång till och överföra teknik som utnyttjar dessa resurser, på villkor som fastställs gemensamt. Denna bestämmelse påverkar inte rättigheterna och skyldigheterna enligt artikel 31 i Tripsavtalet.

7. Parterna erkänner nyttan av att kräva att genetiska resursers och tillhörande traditionella kunskapers ursprung eller källa anges i patentansökningar, med tanke på att detta bidrar till insyn i hur genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper används.

8. Parterna ska i enlighet med sin inhemska lagstiftning sörja för att ge verkan åt ett sådant krav för att stödja efterlevnaden av bestämmelserna om tillträde till genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper, innovationer och sedvänjor.

9. Parterna ska sträva efter att underlätta utbyte av information om patentansökningar och beviljade patent avseende genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper, för att denna information ska kunna beaktas i den materiella prövningen, särskilt för att fastställa teknikens ståndpunkt.

10. Om inte annat anges i kapitel 6 (Samarbete) i denna avdelning, ska parterna samarbeta på ömsesidigt överenskomna villkor när det gäller utbildning av patentgranskare i granskning av patentansökningar som avser genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper.

11. Parterna erkänner att databaser eller digitala bibliotek med relevant information utgör användbara verktyg för patenterbarhetsprövning av uppfinningar som har med genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper att göra.

12. I enlighet med tillämplig internationell och inhemska rätt är parterna överens om att samarbeta vid tillämpningen av inhemska ramar för tillträde till genetiska resurser och tillhörande traditionella kunskaper, innovationer och sedvänjor.

13. Efter ömsesidig överenskommelse får parterna se över detta kapitel med beaktande

av resultaten och slutsatserna från multilaterala diskussioner.

KAPITEL 3

Bestämmelser om immateriella rättigheter

A v s n i t t 1

V a r u m ä r k e n

Artikel 202

Internationella avtal

1. Parterna ska rätta sig efter rättigheterna och skyldigheterna enligt Pariskonventionen och Tripsavtalet.

2. Europeiska unionen och Colombia ska ansluta sig till *protokollet till Madridöverenskommelsen om den internationella registreringen av varumärken*, antaget i Madrid den 27 juni 1989 (nedan kallat *Madridprotokollet*) inom tio år från undertecknandet av detta avtal. Peru ska vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till Madridprotokollet.

3. Europeiska unionen och Peru ska vidta alla rimliga åtgärder för att efterleva fördraget om varumärkesrätt, antaget i Genève den 27 oktober 1994 (nedan kallat *fördraget om varumärkesrätt*). Colombia ska vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till fördraget om varumärkesrätt.

Artikel 203

Registreringskrav

Varje tecken eller kombination av tecken som kan särskilja ett företags varor eller tjänster från andra företags kan utgöra ett varumärke på marknaden. Sådana tecken kan bildas framför allt genom ord, inbegripet kombinationer av ord, personnamn, bokstäver, siffror, figurer, ljud och färgkombinationer samt genom en kombination av sådana tecken. Om tecken inte i sig särskiljer varorna eller tjänsterna i fråga, kan en part för registrering kräva inarbetning. En part kan

som registreringsvillkor kräva att tecken ska vara synliga för ögat.

Artikel 204

Registreringsförfarande

1. Parterna ska använda klassificeringen i Niceöverenskommelsen rörande den internationella klassificeringen av varor och tjänster för vilka varumärken gäller, antagen i Nice den 15 juni 1957, med gällande ändringar, vid klassificering av varor och tjänster på vilka varumärkena används.

2. Parterna⁽⁶⁴⁾ ska sörja för att det inrättas ett system för registrering av varumärken där alla slutgiltiga beslut som fattas av den behöriga varumärkesmyndigheten motiveras och avges skriftligen. Skälen till avslag på varumärkesregistrering ska lämnas skriftligen till sökanden, som ska ha möjlighet att begära omprövning av avslaget och att överklaga det slutgiltiga beslutet till domstol. Parterna ska även sörja för en möjlighet att invända mot varumärkesansökningar. Sådana invändningsförfaranden ska vara kontradiktoriska. Parterna ska tillhandahålla en allmänt tillgänglig elektronisk databas över varumärkesansökningar och varumärkesregistreringar.

Artikel 205

Välkända varumärken

Parterna ska samarbeta för att säkerställa skyddet av välkända varumärken enligt artikel 6a i Pariskonventionen och artikel 16.2 och 16.3 i Tripsavtalet.

Artikel 206

Undantag till varumärkesrättigheter

1. Förutsatt att de legitima intressen som rättighetshavarna till varumärken och tredje

⁽⁶⁴⁾ När det gäller EU-parten ska de skyldigheter som föreskrivs i denna punkt gälla för Europeiska unionen endast med avseende på dess gemenskapsvarumärke.

parter har beaktas, ska parterna som ett begränsat undantag⁽⁶⁵⁾ till varumärkesrättigheter medge skäligen användning i ekonomisk verksamhet av deras namn och adress eller beskrivande ord om varornas eller tjänsternas art, kvalitet, kvantitet, avsedda användning, värde eller geografiska ursprung, tiden för framställning av varorna respektive tillhandahållande av tjänsterna eller andra egenskaper hos varorna eller tjänsterna.

2. Parterna ska också sörja för begränsade undantag som tillåter en person att använda varumärket om det behövs för att ange en varas eller en tjänsts avsedda användning, särskilt som tillbehör eller reservdel, förutsatt att varumärket används i enlighet med god affärsed i industriella eller kommersiella frågor.

A v s n i t t 2

G e o g r a f i s k a b e t e c k n i n g a r

Artikel 207

Tillämpningsområde för detta avsnitt

När det gäller erkännande och skydd av geografiska beteckningar som har sitt ursprung i en parts territorium, gäller följande:

a) I denna avdelning avses med *geografiska beteckningar* uppgifter som består av namnet på ett visst land, en viss region eller en viss ort eller ett namn som, utan att vara beteckning för ett visst land, en viss region eller en viss ort, hänvisar till ett visst geografiskt område och som talar om att en produkt härstammar därifrån, när en viss kvalitet, renommé eller annan egenskap hos produkten uteslutande eller huvudsakligen beror på den geografiska miljö där den framställs med

⁽⁶⁵⁾ Ett begränsat undantag förstås som ett undantag som gör att tredje parter på marknaden får använda ett beskrivande ord utan att behöva rättighetshavarens medgivande, förutsatt att användningen sker med ärligt uppsåt och inte utgör användning som varumärke.

dess inneboende naturliga och mänskliga faktorer.

b) En parts geografiska beteckningar som ska skyddas av en annan part ska endast omfattas av denna avdelning om de är erkända och fastställda som sådana på dess territorium.

c) Parterna ska skydda geografiska beteckningar för jordbruks- och livsmedelsprodukter, viner, spritdrycker och aromatiserade viner enligt tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) i enlighet med de förfaranden som avses i artikel 208 från och med detta avtals ikraftträdande.

d) Geografiska beteckningar för andra produkter än jordbruks- och livsmedelsprodukter, viner, spritdrycker och aromatiserade viner enligt tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) kan skyddas i enlighet med respektive parts tillämpliga lagar och andra författningar. Parterna erkänner att de geografiska beteckningar som förtecknas i tillägg 2 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) är skyddade som geografiska beteckningar i ursprungslandet.

e) Användning⁽⁶⁶⁾ av geografiska beteckningar avseende produkter med ursprung i en parts territorium ska förbehållas producenter, tillverkare eller hantverkare med produktions- eller tillverkningsanläggningar på den ort eller i den region inom parten som anges i eller associeras till denna beteckning.

f) Om en part inrättar eller bibehåller ett system för godkännande av användning av geografiska ursprungsbeteckningar, ska systemet endast tillämpas på geografiska beteckningar med ursprung i dess territorium.

g) Offentliga eller privata organ som företräder dem som är berättigade att använda geografiska beteckningar eller organ som utsetts för detta ändamål ska till sitt förfogande ha mekanismer som möjliggör en ef-

ektiv kontroll över användningen av skyddade geografiska beteckningar.

h) Geografiska beteckningar som är skyddade i enlighet med denna avdelning ska så länge de förblir skyddade i ursprungslandet inte anses vara den allmänna eller generiska beteckningen för den produkt de kännetecknar.

Artikel 208

Fastställda geografiska beteckningar

1. Efter att ha genomfört ett invändningsförfarande och granskat Europeiska unionens geografiska beteckningar som anges i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) och som har registrerats av EU-parten, ska de avtalsslutande andinska länderna skydda dessa geografiska beteckningar enligt den skyddsnivå som föreskrivs i detta avsnitt.

2. Efter att ha genomfört ett invändningsförfarande och granskat ett avtalsslutande andinskt lands geografiska beteckningar som anges i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) och som har registrerats av detta avtalsslutande andinska land, ska EU-parten skydda dessa geografiska beteckningar enligt den skyddsnivå som föreskrivs i detta avsnitt.

Artikel 209

Tillägg av nya geografiska beteckningar

1. Parterna är överens om möjligheten att lägga till nya geografiska beteckningar i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) efter att ha genomfört invändningsförfarandet och ha granskat de geografiska beteckningarna i enlighet med artikel 208.

2. En part som vill lägga till en ny geografisk beteckning i förteckningen i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) ska lämna in en ansökan om detta till en annan part inom underkommittén för immateriella rättigheter.

3. Dagen för ansökan om skydd ska vara den dag då ansökan skickas till en annan

⁽⁶⁶⁾ I detta led avses med *användning* produktion och/eller bearbetning och/eller beredning av den produkt som den geografiska beteckningen kännetecknar.

part. Detta informationsutbyte ska ske inom underkommittén för immateriella rättigheter.

Artikel 210

Omfattning av skyddet av geografiska beteckningar

1. En parts geografiska beteckningar som förtecknas i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) och de som läggs till i enlighet med artikel 209 ska skyddas av en annan part mot åtminstone följande:

a) Kommersiell användning av en skyddad geografisk beteckning i) för identiska eller liknande produkter som inte uppfyller produktspecifikationen för den geografiska beteckningen, eller

ii) i den mån användningen innebär utnyttjande av den geografiska beteckningens renommé.

b) Annan icke-godkänd användning⁽⁶⁷⁾ av andra geografiska beteckningar än dem för viner, aromatiserade viner eller spritdrycker som skapar förvirring, inbegripet då namnet åtföljs av uppgifter såsom stil, typ, imitation eller liknande som skapar förvirring för konsumenterna. Utan att det påverkar detta led, ska en part som ändrar sin lagstiftning för att ge andra geografiska beteckningar än dem för viner, aromatiserade viner och spritdrycker ett högre skydd än det skydd som föreskrivs i detta avtal utvidga detta skydd till att omfatta de geografiska beteckningarna i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar).

c) När det gäller geografiska beteckningar för viner, aromatiserade viner eller spritdrycker, obehörigt bruk, imitation eller anspelning, åtminstone för produkter av detta slag, även om produktens verkliga ursprung anges eller den skyddade beteckningen har översatts eller åtföljs av uttryck såsom ”stil”,

”typ”, ”metod”, ”såsom framställs i”, ”imitation”, ”smak”, ”liknande” eller dylikt.

d) Annan osann eller vilseledande uppgift om produktens härkomst, ursprung, beskaffenhet eller väsentliga egenskaper på den inre eller yttre förpackningen eller i reklammaterial för den berörda produkten som kan ge en oriktig föreställning om produktens ursprung.

e) Annat agerande som kan vilseleda konsumenterna om produktens verkliga ursprung.

2. Om en part i samband med förhandlingar med ett tredjeland föreslår att skydda en geografisk beteckning från detta tredjeland och namnet är homonymt med en geografisk beteckning från en annan part, ska denna part informeras och ges tillfälle att yttra sig innan namnet blir skyddat.

3. Parterna ska underrätta varandra om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad i ursprungslandet.

Artikel 211

Förhållande till varumärken

1. Parterna ska vägra att registrera eller ska sörja för ogiltigförklaring av ett varumärke som motsvarar någon av de situationer som avses i artikel 210.1 i förhållande till en skyddad geografisk beteckning för identiska eller liknande produkter, förutsatt att en ansökan om registrering av varumärket lämnas in efter dagen för ansökan om skydd av den geografiska beteckningen på dess territorium.

2. Utan att det påverkar grunderna för att vägra skydd av geografiska beteckningar enligt dess inhemska lagstiftning, ska ingen part vara skyldig att skydda en geografisk beteckning om skyddet med hänsyn till ett renomméerat eller välkänt varumärke skulle kunna vilseleda konsumenterna om produktens verkliga identitet.

⁽⁶⁷⁾ Begreppet *icke-godkänd användning* kan avse alla former av obehörigt bruk, imitation eller anspelning.

*Artikel 212***Allmänna regler**

1. Parterna kan utbyta ytterligare information om de tekniska specifikationerna för de produkter som skyddas av geografiska beteckningar i tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) i underkommittén för immateriella rättigheter. Dessutom kan parterna underlätta utbyte av information om kontrollorgan inom sitt territorium.

2. Inget i detta avsnitt ska förplikta en part att skydda en geografisk beteckning som inte är eller som upphör att vara skyddad i ursprungslandet. Den part som är ursprungsteritoriet för en geografisk beteckning ska underrätta de andra parterna om en geografisk beteckning upphör att vara skyddad i ursprungslandet.

3. En produktspecifikation enligt detta avsnitt ska vara den som godkänts, inbegripet eventuella ändringar som också godkänts, av myndigheterna i den part på vars territorium produkten har sitt ursprung.

*Artikel 213***Samarbete och öppenhet**

1. I underkommittén för immateriella rättigheter får en part begära att en annan part lämnar information om efterlevnaden för produkter försedda med geografiska beteckningar som skyddas enligt detta avsnitt av respektive produktspecifikationer och ändringar därav samt kontaktpunkterna för att vid behov underlätta kontroller.

2. När det gäller geografiska beteckningar från en annan part som är skyddade enligt detta avsnitt, får parterna offentliggöra respektive produktspecifikationer, eller en sammanfattning därav, samt kontaktpunkterna för att underlätta kontroller.

Artikel 214

Detta avsnitt ska inte påverka de rättigheter som parterna redan erkänt i frihandelsavtal med tredjeländer.

A v s n i t t 3

**U p p h o v s r ä t t o c h n ä r s t å e n d e
r ä t t i g h e t e r***Artikel 215***Skydd**

1. Parterna ska på ett så effektivt och enhetligt sätt som möjligt skydda upphovsmäns rättigheter till sina litterära och konstnärliga verk. Parterna ska också skydda utövande konstnärers, fonogramframställares och radio- och televisionsföretags rättigheter till sina framföranden, fonogram respektive utsändningar.

2. Parterna ska iaktta befintliga rättigheter och skyldigheter enligt Bernkonventionen för skydd av litterära och konstnärliga verk av den 9 september 1886 (nedan kallad *Bernkonventionen*), Romkonventionen om skydd för utövande konstnärer, framställare av fonogram samt radioföretag av den 26 oktober 1961 (nedan kallad *Romkonventionen*), Wipo-fördraget om upphovsrätt (nedan kallat *WCT*) och Wipo-fördraget om framföranden och fonogram (nedan kallat *WPPT*), som båda antogs den 20 december 1996.

*Artikel 216***Ideella rättigheter**

1. Oberoende av en upphovsmans ekonomiska rättigheter och även efter överlåtelse av dessa, ska upphovsmannen ha rätt att åtminstone anges som upphovsman till verket och att motsätta sig varje förvanskning, stympling eller annan ändring av eller varje kränkande förfarande med avseende på verket som skulle vara till men för dennes ära eller anseende.

2. De rättigheter som tillkommer upphovsmannen enligt punkt 1 ska bestå även efter dennes död åtminstone tills de ekonomiska rättigheterna löper ut och ska kunna utövas av de personer eller institutioner som bemyndigats därtill enligt lagstiftningen i det land där skydd begärs.

3. Oberoende av en utövande konstnärs ekonomiska rättigheter och även efter överlåtelse av dessa, ska den utövande konstnären med avseende på sina levande framföranden av ljud eller på framföranden upptagna på fonogram ha rätt att begära att anges som utövande konstnär av sina framföranden, utom där underlåtenheten i detta hänseende föranleds av det sätt på vilket framförandet utnyttjas, samt att motsätta sig varje förvanskning, stympning eller annan ändring av hans eller hennes framföranden som skulle vara till men för hans eller hennes anseende. Denna punkt påverkar inte tillämpningen av andra ideella rättigheter enligt inhemsk lagstiftning.

4. De möjligheter att vidta rättsliga åtgärder som krävs för skydd av de rättigheter som följer av denna artikel ska regleras av lagstiftningen i den part där skydd begärs.

5. Parterna får föreskriva ett högre skydd för ideella rättigheter än det som fastställs i denna artikel.

Artikel 217

Organisationer för kollektiv förvaltning

Parterna erkänner betydelsen av organisationer för kollektiv förvaltning av upphovsrätt och närstående rättigheter för att säkerställa en effektiv förvaltning av de rättigheter som anförtrots dem och en rättvis fördelning av insamlade ersättningar, som står i proportion till utnyttjandet av verk, framföranden eller fonogram inom ramen för öppenhet och god förvaltningssed i enlighet med den inhemska lagstiftningen hos respektive part.

Artikel 218

Upphovsrättens varaktighet

1. En upphovsmans upphovsrätt till ett litterärt eller konstnärligt verk enligt artikel 2 i Bernkonventionen ska löpa under upphovsmannens livstid och 70 år efter dennes död.

2. I fråga om verk med gemensamt upphovsmannaskap ska den skyddstid som avses i punkt 1 beräknas från den sist avlidne upphovsmannens dödsdag.

3. I fråga om anonyma eller pseudonyma verk ska skyddstiden enligt detta avtal löpa ut 70 år efter det att verket lagligen gjorts tillgängligt för allmänheten. Om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om dennes identitet, ska dock den skyddstid som fastställs i punkt 1 gälla. Om upphovsmannen till ett anonymt eller pseudonymt verk avslöjar sin identitet under ovanstående tidsperiod, ska den skyddstid som fastställs i punkt 1 gälla. Ingen part ska vara skyldig att skydda anonyma eller pseudonyma verk där det är rimligt att anta att deras upphovsman har varit död i 70 år.

4. När skyddstiden för ett annat verk än ett fotografiskt verk eller ett verk av brukskonst beräknas med en annan utgångspunkt än en fysisk persons livslängd, ska skyddstiden inte vara kortare än 70 år från utgången av det kalenderår då det godkända offentliggörandet ägde rum eller, om sådant godkänt offentliggörande inte äger rum inom 50 år efter verkets tillkomst, 70 år från utgången av det kalenderår då verket tillkom.

5. Skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk ska vara minst 70 år efter det att verket har gjorts tillgängligt för allmänheten med upphovsmannens medgivande, eller, om så inte skett inom minst 50 år från verkets tillkomst, minst 70 år efter dess tillkomst. Alternativt kan en part fastställa att skyddstiden för filmverk eller audiovisuella verk ska löpa ut 70 år efter dödsdagen för den sist avlidna person som anses som upphovsman enligt inhemsk rätt.

Artikel 219

Närstående rättigheters varaktighet

1. Den skyddstid som ska medges utövande konstnärer i enlighet med detta avtal ska löpa åtminstone till utgången av en period på 50 år räknat från utgången av det år då framförandet togs upp.

2. Den skyddstid som ska medges fonogramframställare i enlighet med detta avtal ska löpa åtminstone till utgången av en period på 50 år räknat från utgången av det år då fonogrammet gavs ut eller, om fonogrammet inte ges ut inom 50 år från upptag-

ningen av det, minst 50 år räknat från utgången av det år då upptagningen gjordes.

3. Den skyddstid som medges radio- och televisionsföretag ska vara åtminstone 50 år från utgången av det kalenderår då utsändningen ägde rum.

Artikel 220

Radio- och televisionsutsändning och återgivning för allmänheten

1. I denna artikel gäller följande definitioner:

— *radio- och televisionsutsändning*: trådlös överföring för allmänhetens mottagande av ljud eller av bilder och ljud eller av framställningar därav. Sådan överföring via satellit är också radio- eller televisionsutsändning. Överföring av krypterade signaler utgör radio- eller televisionsutsändning när medlen för avkryptering tillhandahålls allmänheten av radio- eller televisionsföretaget eller med dess medgivande.

— *återgivning för allmänheten av ett framförande eller ett fonogram*: överföring till allmänheten, genom något annat medel än radio- eller televisionsutsändning, av ljud från ett framförande eller ljud eller framställningar av ljud upptagna på fonogram. I punkt 3 avses med *återgivning för allmänheten* även att göra ljud eller framställningar av ljud upptagna på fonogram hörbara för allmänheten.

2. Utövande konstnärer ska med avseende på sina framföranden ha ensamrätt att tillåta

a) utsändning och återgivning för allmänheten av sina icke upptagna framföranden, utom om framförandet redan är ett utsänt framförande, och

b) upptagning av sina icke upptagna framföranden.

3. Utövande konstnärer och fonogramframställare ska ha rätt till en skäligenångsersättning för direkt eller indirekt användning av fonogram som getts ut i kommersiellt syfte för radioeller televisionsutsändning eller återgivning för allmänheten. Parterna ska i sin inhemska lagstiftning föreskriva att den utövande konstnären eller fonogramframställaren eller båda ska

avkräva användaren den skäligenångsersättningen. Parterna kan anta inhemska lagstiftning där det i avsaknad av en överenskommelse mellan den utövande konstnären och fonogramframställaren fastställs villkor enligt vilka de utövande konstnärerna och fonogramframställarna ska dela den skäligenångsersättningen.

4. Parterna ska medge utövande konstnärer ensamrätt att med avseende på sina upptagna framföranden tillåta eller förbjuda

a) direkt eller indirekt mångfaldigande,

b) distribution genom försäljning eller annan överlåtelse,

c) uthyrning till allmänheten av original och kopior, och

d) tillgängliggörande för allmänheten på trådbunden eller trådlös väg, så att enskilda personer kan få tillgång till framförandena från en plats och vid en tidpunkt som de själva väljer.

5. När utövande konstnärer har överlåtit rätten att tillhandahålla eller hyra ut, får en part föreskriva att de utövande konstnärerna behåller sin oeftergivliga rätt till skäligenångsersättning, som kan samlas in av en upphovsrättsorganisation som vederbörligen bemyndigats i enlighet med partens inhemska lagstiftning.

6. Parterna får tillerkänna utövande konstnärer av audiovisuella verk en oeftergivlig rätt till skäligenångsersättning för radio- och televisionsutsändning eller återgivning för allmänheten av deras upptagna framföranden, där ersättningen kan samlas in av en upphovsrättsorganisation som vederbörligen bemyndigats i enlighet med den inhemska lagstiftningen.

7. Parterna får i sin inhemska lagstiftning föreskriva begränsningar av eller undantag från de rättigheter som utövande konstnärer av audiovisuella verk har i vissa särskilda fall som inte strider mot ett normalt utnyttjande av framförandena och inte oskäligt inkräktar på de utövande konstnärernas legitima intressen.

8. Parterna ska medge radio- och televisionsföretag ensamrätt att tillåta eller förbjuda återutsändning av sina utsändningar på åtminstone trådlös väg.

*Artikel 221***Skydd av tekniska åtgärder**

Parterna ska följa bestämmelserna i artikel 11 i WCT och artikel 18 i WPPT.

*Artikel 222***Skydd av information om rättighetsförvaltning**

Parterna ska följa bestämmelserna i artikel 12 i WCT och artikel 19 i WPPT.

*Artikel 223***Konstnärers följerrätt till konstverk**

1. Utan att det påverkar artikel 14b.2 i Bernkonventionen ska parterna medge upphovsmannen till ett konstverk, och vid dennes död de efterföljande rättighetshavarna, en oförytterlig och oeftergivlig rätt till ersättning grundad på försäljningspriset vid vidareförsäljning av verket efter upphovsmannens första överlåtelse av verket.

2. Den rätt som avses i punkt 1 ska gälla i enlighet med den inhemska lagstiftningen för all vidareförsäljning på auktion eller genom yrkesverksamma på konstmarknaden, såsom auktionskammare, konstgallerier eller andra konsthandlare.

A v s n i t t 4

F o r m g i v n i n g a r*Artikel 224***Internationella avtal**

Parterna ska vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till Genèveakten till Haagkonventionen om internationell registrering av industriella formgivningar, antagen i Genève den 2 juli 1999.

*Artikel 225***Krav för skydd av formgivningar ⁽⁶⁸⁾**

1. Parterna ska tillhandahålla skydd för självständigt skapade formgivningar som är nya. Om en parts lagstiftning föreskriver detta, kan det även krävas att sådana formgivningar har särprägel. Skyddet ska tillhandahållas genom registrering och ska ge innehavarna ensamrätt enligt bestämmelserna i detta avsnitt.

2. En formgivning som används på eller ingår i en produkt som utgör en beståndsdel i en sammansatt produkt ska endast anses skyddad enligt punkt 1 om beståndsdelens närhet har infogats i den sammansatta produkten ⁽⁶⁹⁾ förblir synlig vid normal användning ⁽⁷⁰⁾ och om dessa synliga detaljer i beståndsdelens sig uppfyller kraven för att kunna skyddas.

*Artikel 226***Rättigheter som registrering medför**

1. Innehavaren av en registrerad formgivning ska ha ensamrätt att åtminstone hindra en tredje part som inte har innehavarens medgivande från att framställa, saluföra, sälja, importera, exportera eller förvara sådana produkter eller att använda varor som försetts med eller omfattar den skyddade formgivningen, om en sådan handling har kommersiellt syfte.

⁽⁶⁸⁾ Vid tillämpning av detta avsnitt medger Europeiska unionen även skydd av oregistrerad formgivning som uppfyller kraven i rådets förordning (EG) nr 6/2002 av den 12 december 2001 om gemenskapsformgivning, senast ändrad genom rådets förordning (EG) nr 1891/2006 av den 18 december 2006.

⁽⁶⁹⁾ I detta avsnitt avses med *sammansatt produkt* en produkt som är hopsatt av flera utbytbara beståndsdelar, så att produkten kan tas isär och återhopfogas.

⁽⁷⁰⁾ I detta avsnitt avses med *normal användning* slutanvändarens användning, dock inte underhåll, service och reparationsarbeten.

2. Innehavaren av en registrerad formgivning ska också ha rätt att vidta rättsliga åtgärder mot en person som tillverkar eller marknadsför en produkt vars formgivning endast uppvisar smärre skillnader i förhållande till den skyddade formgivningen eller som ser likadan ut som den skyddade formgivningen.

Artikel 227

Skyddets varaktighet

Varaktigheten för skydd av en industriell formgivning ska uppgå till minst tio år från dagen för inlämnandet av registreringsansökan. Parterna kan genomföra en längre varaktighet för skydd i sin inhemska lagstiftning.

Artikel 228

Undantag

1. Parterna kan fastställa begränsade undantag från formgivningsskydd, förutsatt att sådana undantag inte otillbörligt strider mot ett normalt utnyttjande av skyddad formgivning och inte oskäligt inkräktar på de legitima intressen som innehavaren av den skyddade formgivningen har, med beaktande av tredje parters legitima intressen.

2. Skyddet ska inte utsträckas till formgivningar som uteslutande är betingade av tekniska eller funktionella överväganden.

3. Formskydd kan inte erhållas för sådana detaljer i en produkts utseende som måste återges exakt till formen och dimensionerna för att den produkt som formgivningen ingår i eller används på ska gå att mekaniskt ansluta till eller placera i, kring eller mot en annan produkt så att båda produkterna fyller sin respektive funktion.

4. En formgivning ska inte medföra några rättigheter när den strider mot allmän ordning eller moral.

Artikel 229

Förhållande till upphovsrätt

Föremålet för formskyddet kan skyddas enligt upphovsrättslagstiftning, om villkoren för sådant skydd är uppfyllda. I vilken utsträckning och under vilka förutsättningar sådant skydd medges, inklusive verkshöjd, ska avgöras av respektive part.

A v s n i t t 5

P a t e n t

Artikel 230

1. Parterna ska följa artiklarna 2–9 i Budapestkonventionen om internationellt erkännande av deponering av mikroorganismer för patentändamål, antagen i Budapest den 28 april 1977 och ändrad den 26 september 1980.

2. Europeiska unionen ska vidta alla rimliga åtgärder för att efterleva *patenträttskonventionen*, antagen i Genève den 1 juni 2000. De avtalslutande andinska länderna ska vidta alla rimliga åtgärder för att ansluta sig till patenträttskonventionen.

3. Om marknadsföring av ett läkemedel eller en lantbrukskemisk produkt ⁽⁷¹⁾ i en part förutsätter ett tillstånd från dess behöriga myndigheter i sådana frågor, ska parten göra

⁽⁷¹⁾ För EU-parten avses i denna avdelning med *lantbrukskemiska produkter* verksamma ämnen och preparat som innehåller ett eller flera verksamma ämnen, i den form de levereras till användaren och avsedda att

- skydda växter eller växtprodukter mot alla skadliga organismer eller förhindra inverkan från sådana organismer, i den mån sådana ämnen eller preparat inte definieras på annat sätt nedan,
- påverka växters livsprocesser på annat sätt än som näring (t.ex. tillväxtreglerande medel),
- bevara växtprodukter, i den mån ämnena eller produkterna inte omfattas av särskilda bestämmelser om konserveringsmedel som har beslutats av rådet eller kommissionen,
- förstöra oönskade växter, eller
- förstöra växtdelar samt hämma eller förhindra oönskad tillväxt hos växter.

sitt bästa för att behandla motsvarande ansökan skyndsamt i syfte att undvika oskäligen fördröjning. Parterna ska samarbeta och tillhandahålla ömsesidigt bistånd för att uppnå detta mål.

4. Med avseende på läkemedel som omfattas av ett patent får respektive part i enlighet med sin inhemska lagstiftning tillhandahålla en mekanism för att kompensera patenthavaren för en oskäligen förkortning av den effektiva patenttiden till följd av det första godkännandet för marknadsföring av läkemedlet i parten. En sådan mekanism ska medge all ensamrätt från ett patent, med samma begränsningar och undantag som gäller för det ursprungliga patentet.

A v s n i t t 6

U p p g i f t s s k y d d f ö r v i s s a r e g l e r a d e p r o d u k t e r

Artikel 231

1. Parterna ska skydda hemliga testresultat eller andra uppgifter om läkemedels⁽⁷²⁾ och lantbrukskemiska produkters säkerhet och effekt i enlighet med artikel 39 i Tripsavtalet och sin respektive inhemska lagstiftning.

2. I enlighet med punkt 1 och med förbehåll för punkt 4 ska en part som kräver inlämnande av förtroliga testresultat eller andra uppgifter om säkerhet och effekt som ett villkor för att godkänna marknadsföring av läkemedel eller lantbrukskemiska produkter som innehåller nya kemiska enheter medge ensamrätt under normalt fem år från dagen för godkännande för marknadsföring på part-

ens territorium för läkemedel och tio år för lantbrukskemiska produkter, under vilken en tredje part inte får marknadsföra en produkt baserad på sådana uppgifter, såvida inte denna lägger fram bevis för ett uttryckligt medgivande från innehavaren av de skyddade uppgifterna eller sina egna testresultat.

3. I denna artikel avses med *ny kemisk enhet* en enhet som inte tidigare har godkänts på partens territorium för användning i ett läkemedel eller en lantbrukskemisk produkt i enlighet med partens inhemska lagstiftning. Följaktligen behöver parterna inte tillämpa denna artikel på läkemedel som innehåller en kemisk enhet som tidigare har godkänts på partens territorium.

4. Parterna kan reglera

a) undantag med hänsyn till allmänintresset, nationella nödsituationer eller synnerlig brådska, när det är nödvändigt att ge tredje part tillgång till dessa uppgifter, och

b) förkortade förfaranden för godkännande för marknadsföring på sitt respektive territorium på grundval av ett godkännande för marknadsföring som beviljats av en annan part. I sådana fall ska perioden för ensamrätt att använda de uppgifter som lämnats i samband med beviljandet av godkännandet börja löpa dagen för det första godkännande för marknadsföring som ligger till grund för förfarandet, om godkännandet beviljas inom sex månader från det att en fullständig ansökan lämnats in.

5. När det gäller lantbrukskemiska produkter kan parterna sörja för förfaranden som gör det möjligt att återropa eller hänvisa till förtroliga uppgifter om säkerhet och effekt från undersökningar och studier av ryggradsdjur. Under skyddstiden ska en person som vill använda sådana uppgifter ersätta innehavaren av de skyddade uppgifterna. Kostnaderna för en sådan ersättning ska fastställas på ett skäligt, rättvist, öppet och ickediskriminerande sätt. Rätten till denna ersättning ska gälla så länge skyddet av de förtroliga uppgifterna om säkerhet och effekt varar.

6. I enlighet med bestämmelserna i artikel 197.5 hindrar inte skyddet enligt denna artikel en part från att vidta åtgärder till följd av missbruk av immateriella rättigheter eller

⁽⁷²⁾ För Colombia och EU-parten ska detta skydd inbegripa uppgiftsskydd för biologiska och biotekniska produkter. För Perus del ska skydd av förtrolig produktinformation mot avslöjande och metoder som strider mot god affärssed beviljas i enlighet med artikel 39.2 i Tripsavtalet, i avsaknad av särskild lagstiftning om detta.

förfaranden som otillbörligt begränsar handeln.

A v s n i t t 7

V ä x t s o r t e r

Artikel 232

Parterna ska samarbeta för att främja och säkerställa skyddet av växtsorter på grundval av den internationella konventionen om skydd för växtförädlingsprodukter (nedan kallad *Upov-konventionen*) i dess ändrade lydelse av den 19 mars 1991, inklusive det frivilliga undantag från förädlarrätten som avses i artikel 15.2 i den konventionen.

A v s n i t t 8

I l l o j a l k o n k u r r e n s

Artikel 233

1. Parterna ska medge ett effektivt skydd mot illojal konkurrens i enlighet med artikel 10a i Pariskonventionen. För detta ändamål ska varje handling avseende industriell äganderätt i ekonomisk verksamhet som strider mot god affärssed anses vara illojal i enlighet med respektive parts inhemska lagstiftning.

2. I enlighet med respektive parts inhemska lagstiftning kan denna artikel tillämpas utan att det påverkar det skydd som medges enligt denna avdelning.

KAPITEL 4

Säkerställande av skydd för immateriella rättigheter

A v s n i t t 1

Allmänna bestämmelser

Artikel 234

1. Utan att det påverkar deras respektive rättigheter och skyldigheter enligt Tripsav-

talet, i synnerhet del III i det avtalet, ska parterna fastställa de åtgärder, förfaranden och påföljder i enlighet med detta kapitel som behövs för att säkerställa skyddet för immateriella rättigheter enligt definitionen i artikel 196.5 a–i.

2. Bestämmelserna i detta kapitel ska inbegripa åtgärder, förfaranden och påföljder som är snabba, effektiva och proportionella och som avskräcker från vidare intrång och ska tillämpas på ett sätt som är ägnat att dels undvika att hinder för legitim handel skapas, dels säkerställa att de inte missbrukas.

3. Förfarandena för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter ska vara rättvisa och skäliga och inte vara onödigt komplicerade eller kostsamma eller medföra oskäliga tidsfrister eller omotiverade dröjsmål.

4. Detta kapitel medför inte någon skyldighet för parterna att inrätta en från den övriga rättsordningen skild ordning för säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter eller någon skyldighet beträffande fördelningen av resurser mellan säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter och rättssystemet i allmänhet.

A v s n i t t 2

Civilrättsliga och administrativa påföljder och förfaranden

Artikel 235

Artiklarna 237, 239 och 240 ska tillämpas på handlingar som utförs i kommersiell skala, och om detta medges i deras inhemska lagstiftning får parterna vidta de åtgärder som föreskrivs i de artiklarna för andra handlingar.

Artikel 236

Berättigade sökande

Parterna ska tillerkänna följande personer och organ rätten att ansöka om tillämpning av de åtgärder, förfaranden och påföljder

som avses i detta avsnitt och i del III i Trip-savtalet:

a) Innehavare av immateriella rättigheter, i överensstämmelse med tillämplig lagstiftning.

b) Alla andra personer som har tillåtelse att utnyttja dessa rättigheter, i synnerhet innehavare av exklusiva licenser och andra licensinnehavare, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

c) Organ för kollektiv förvaltning av immateriella rättigheter som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

d) Organ som tillvaratar branschintressen och som regelmässigt anses ha rätt att företräda innehavare av immateriella rättigheter, i den mån detta tillåts i och överensstämmer med tillämplig lagstiftning.

Artikel 237

Bevisning

Vid intrång i en immateriell rättighet i kommersiell skala ska parterna vidta nödvändiga åtgärder för att göra det möjligt för de behöriga rättsliga myndigheterna att, där så är lämpligt och på begäran av en part, besluta att bank-, finans- eller affärshandlingar som motparten förfogar över ska läggas fram, förutsatt att konfidentiell information skyddas.

Artikel 238

Åtgärder för att säkra bevisning

Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, redan innan prövningen av sakfrågan inletts och på begäran av en person som har lagt fram skälig bevisning till stöd för sina påståenden att ett intrång i hans eller hennes immateriella rättigheter har begåtts eller är omedelbart förestående, får besluta om omedelbara, effektiva och proportionella interimsåtgärder för att säkra relevant bevisning om det påstådda intrånget, förutsatt att konfidentiell information skyddas. Sådana åtgärder kan bl.a. inbegripa en detaljerad be-

skrivning, med eller utan provexemplar, eller, om detta är tillåtet enligt den inhemska lagstiftningen, beslag av de påstått intrångsgörande varorna och där så är lämpligt det material och de verktyg som använts för tillverkningen och/eller distributionen av dessa varor samt tillhörande handlingar. Åtgärderna ska om nödvändigt vidtas utan att motparten hörs, särskilt om ett dröjsmål kan antas medföra irreparabel skada för rättighetshavaren eller om det finns en uppenbar risk för att bevisningen kan komma att förstöras.

Artikel 239

Rätt till information

1. Parterna ska se till att de behöriga rättsliga myndigheterna, i samband med ett förfarande beträffande intrång i en immateriell rättighet och som svar på en berättigad och proportionell begäran av käranden, får besluta att information om ursprung och distributionsnät för de intrångsgörande varorna eller tjänsterna ska lämnas av intrångsgöraren och/eller en annan person som

a) har befunnits förfoga över de intrångsgörande varorna i kommersiell skala,

b) har befunnits använda de intrångsgörande tjänsterna i kommersiell skala,

c) har befunnits i kommersiell skala tillhandahålla tjänster som använts i intrångsgörande verksamhet, eller

d) har pekats ut av den person som avses i led a, b eller c såsom delaktig i produktionen, tillverkningen eller distributionen av varorna eller tillhandahållandet av tjänsterna.

2. Den information som avses i punkt 1 ska i förekommande fall omfatta

a) namn på och adress till producenter, tillverkare, distributörer, leverantörer och andra tidigare innehavare av varorna eller tjänsterna samt tilltänkta grossister och detaljister,

b) uppgifter om hur mycket som producerats, tillverkats, levererats, mottagits eller beställts samt om erhållet pris på varorna eller tjänsterna.

3. Punkterna 1 och 2 ska inte påverka tillämpningen av andra lagbestämmelser som

a) ger rättighetshavaren rätt till ytterligare information,

b) reglerar hur information som lämnas enligt denna artikel får användas i civilrättsliga eller straffrättsliga förfaranden,

c) reglerar ansvar för missbruk av rätten till information,

d) gör det möjligt att vägra att lämna sådan information som skulle tvinga den person som avses i punkt 1 att medge egen eller nära anhörigs medverkan i ett immaterialrättsintrång, eller

e) reglerar sekretesskydd för informationsskällor eller behandling av personuppgifter.

Artikel 240

Interims- och säkerhetsåtgärder

1. Parterna ska i enlighet med sin respektive inhemska lagstiftning se till att de rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden får utfärda ett interimistiskt föreläggande mot en annan part i syfte att hindra ett omedelbart förestående intrång i en immateriell rättighet eller tillfälligt förbjuda, vid behov förenat med vite om så föreskrivs i inhemska lagstiftning, en fortsättning av det påstådda intrånget eller göra en fortsättning avhängig av att det ställs säkerhet för ersättning till rättighetshavaren.

2. Ett interimistiskt föreläggande får även utfärdas i syfte att besluta om beslag eller återkallande av varor som misstänks göra intrång i en immateriell rättighet för att förhindra att de införs till eller omsätts på marknaden.

Artikel 241

Korrigerande åtgärder

1. Parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att de behöriga rättsliga myndigheterna på begäran av sökanden, utan att det påverkar det skadestånd som kan utgå till rättighetshavaren på grund av intrånget och utan att någon form av ersättning utgår till intrångsgöraren, får besluta att varor som har konstaterats göra intrång i en immateriell rät-

tighet ska återkallas från marknaden, slutgiltigt avlägsnas från marknaden eller förstöras. Där så är lämpligt, får de behöriga rättsliga myndigheterna även besluta att material och verktyg som huvudsakligen har använts för att skapa eller tillverka dessa varor ska förstöras.

2. De rättsliga myndigheterna ska förordna om att åtgärderna enligt punkt 1 ska vidtas på intrångsgörarens bekostnad, såvida det inte åberopas särskilda skäl mot detta.

Artikel 242

Förelägganden

Utan att det påverkar bestämmelserna i artikel 44.2 i Tripsavtalet ska parterna se till att de rättsliga myndigheterna, när de har fastställt att ett intrång har begåtts i en immateriell rättighet, får utfärda ett föreläggande mot intrångsgöraren med förbud att fortsätta intrånget. Om så föreskrivs i en parts inhemska lagstiftning, ska föreläggandet, där så är lämpligt, förenas med vite för att säkerställa efterlevnad⁽⁷³⁾.

Artikel 243

Alternativa åtgärder

Parterna får i enlighet med sin respektive inhemska lagstiftning föreskriva att de behöriga rättsliga myndigheterna, när detta är lämpligt och på begäran av den person som kan bli föremål för sådana åtgärder som föreskrivs i artikel 241 och/eller artikel 242, får besluta att ekonomisk ersättning ska utgå till den skadelidande parten i stället för att tillämpa de åtgärder som föreskrivs i artikel 241 och/eller artikel 242, om personen i fråga varken har handlat uppsåtligt eller oaktsamt,

⁽⁷³⁾ Parterna ska säkerställa att de åtgärder som avses i denna punkt också kan tillämpas mot dem vars tjänster har använts för att begå intrång i immateriella rättigheter, i den mån de har varit delaktiga i processen.

om ett verkställande av åtgärderna i fråga skulle orsaka denna person oproportionellt stor skada och om ekonomisk ersättning till den skadelidande parten framstår som rimligt tillfredsställande.

Artikel 244

Skadestånd

1. Parterna ska se till att de rättsliga myndigheterna när de fastställer skadeståndet

a) beaktar alla relevanta omständigheter, såsom de negativa ekonomiska konsekvenserna, däribland utebliven vinst, för den skadelidande parten, den otillbörliga vinst som intrångsgöraren gjort och, där så är lämpligt, omständigheter av annan än rent ekonomisk karaktär, såsom ideell skada som rättighetshavaren har förorsakats genom intrånget, eller

b) som ett alternativ till led a, där så är lämpligt, får fastställa skadeståndet till ett engångsbelopp på grundval av sådana faktorer som åtminstone det belopp som skulle ha betalats i royalty eller avgift om intrångsgöraren hade begärt tillstånd att nyttja den immateriella rättigheten i fråga.

2. Om intrångsgöraren har begått immaterialrättsintrång utan att veta om den eller utan rimlig grund att veta om det, får parterna föreskriva att de rättsliga myndigheterna får förordna om återbetalning av vinst eller betalning av ett skadestånd som kan vara fastställt i förväg.

Artikel 245

Kostnader för förfarandet

Parterna ska se till att rimliga och proportionella processkostnader och andra förfarandekostnader, inbegripet kostnader för juridiskt biträde, som har åsamkats den vinnande parten i allmänhet ersätts av den förlorande parten, om inte detta är oskäligt eller andra skäl föreligger, i enlighet med inhemsk lagstiftning.

Artikel 246

Offentliggörande av rättsliga avgöranden

Parterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att de rättsliga myndigheterna i rättsliga förfaranden beträffande intrång i en immateriell rättighet, på begäran av sökanden och på intrångsgörarens bekostnad, får förordna om lämpliga åtgärder för att sprida information om avgörandet, innefattande att avgörandet ska anslås och offentliggöras helt eller delvis. Parterna får även föreskriva ytterligare lämpliga åtgärder för offentliggörande som är anpassade till de särskilda förhållandena, inbegripet väl synlig annonsering.

Artikel 247

Presumtion om innehav av upphovs- eller äganderätt

Vid tillämpning av de åtgärder, förfaranden och påföljder som föreskrivs i detta avtal i förhållande till säkerställandet av skyddet för upphovsrätt och närstående rättigheter

a) ska det för att upphovsmannen till ett litterärt eller konstnärligt verk, om inte motsatsen bevisas, ska anses som sådan och följaktligen ha rätt att föra talan om intrång, vara tillräckligt att dennes namn på sedvanligt sätt finns angivet på verket; detta led ska vara tillämpligt även om namnet är en pseudonym, om den pseudonym som upphovsmannen antagit inte medger något tvivel om dennes identitet,

b) ska led a ska gälla i tillämpliga delar för innehavare av upphovsrätten närstående rättigheter i fråga om deras skyddade alster.

Artikel 248

Administrativa förfaranden

I den utsträckning civilrättsliga påföljder kan föreläggas till följd av administrativa förfaranden beträffande sakfrågan, ska dessa förfaranden vara förenliga med principer som i allt väsentligt motsvarar principerna i relevanta bestämmelser i detta avsnitt.

*Artikel 249***Gränsåtgärder**

1. Om inte annat följer av denna artikel, ska parterna införa förfaranden ⁽⁷⁴⁾ som gör det möjligt för en rättighetshavare, som har giltiga skäl att misstänka att varor som gör intrång i en upphovsrätt eller varumärkesrätt ⁽⁷⁵⁾ skulle kunna importeras, exporteras eller transiteras, att lämna in en skriftlig begäran till de behöriga myndigheterna om att tullmyndigheterna ska skjuta upp övergången till fri omsättning av sådana varor eller kvarhålla dem. Parterna ska utvärdera tillämpningen av dessa åtgärder på varor som misstänks göra intrång i en geografisk beteckning.

⁽⁷⁴⁾ Parterna är överens om att det inte ska finnas någon skyldighet att tillämpa sådana förfaranden på import av varor som saluförs i ett annat land av rättighetshavaren eller med dennes medgivande.

⁽⁷⁵⁾ I denna bestämmelse avses med varor som gör intrång i en upphovsrätt eller varumärkesrätt

a) varumärkesförfalskade varor:

i) varor, inbegripet emballage, som utan tillstånd har försetts med ett varumärke som är identiskt med det giltigt registrerade varumärket för varor av samma slag eller som i väsentliga drag inte kan skiljas från ett sådant varumärke och som därigenom gör intrång i varumärkesinnehavarens rättigheter,

ii) varje varumärkessymbol (inbegripet logotyp, etikett, klistermärke, broschyr, bruksanvisning eller garantihandling med en sådan symbol), även om den föreligger separat, under samma omständigheter som de varor som avses i led i,

iii) emballagematerial som är försett med varumärken för varumärkesförfalskade varor och som föreligger separat, under samma omständigheter som de varor som avses i led i,

b) pirattillverkade varor: varor som är eller innehåller kopior som tillverkats utan medgivande från innehavaren av upphovsrätten eller närstående rättigheter eller av formskyddet, oavsett om den är registrerad enligt nationell lagstiftning eller inte, eller från en person med vederbörligt tillstånd av innehavaren i tillverkningslandet.

2. Parterna ska föreskriva att om det vid tullmyndigheternas tjänsteutövande framkommer att det finns tillräckliga skäl att misstänka att varor gör intrång i en upphovsrätt eller varumärkesrätt, får tullmyndigheterna skjuta upp frigörandet av varorna eller kvarhålla dem på eget initiativ så att rättighetshavaren, med förbehåll för respektive parts inhemska lagstiftning, kan begära juridiskt eller administrativt ingripande i enlighet med punkt 1.

3. De rättigheter eller skyldigheter enligt del III avsnitt 4 i Tripsavtalet som rör importören ska även gälla för exportören eller mottagaren av varorna.

A v s n i t t 3

Tjänstelevererande mellan händers ansvar*Artikel 250***Användning av mellanhänders tjänster**

Parterna erkänner att tredje parter kan komma att använda mellanhänders tjänster för intrångsverksamhet. För att säkerställa fri rörlighet för informationstjänster och samtidigt säkerställa skydd av upphovsrätt och närstående rättigheter i den digitala miljön, ska parterna föreskriva åtgärderna i detta avsnitt för tjänstelevererande mellanhänder när dessa på intet sätt har något att göra med den vidarebefordrade informationen.

*Artikel 251***Tjänstelevererande mellanhänders ansvar: enbart vidarebefordran ("mere conduit")**

1. Parterna ska se till att när en tjänst består av överföring i ett kommunikationsnät av information som lämnats av tjänstemottagaren eller tillhandahållande av tillgång till ett kommunikationsnät ska tjänsteleverantören inte hållas ansvarig för den överförda informationen, förutsatt att tjänsteleverantören

a) inte initieraröverföringen,

b) inte väljer ut mottagaren av den överförda informationen, och

c) inte väljer ut eller ändrar den överförda informationen.

2. Överföring och tillhandahållande av tillgång enligt punkt 1 omfattar automatisk, mellanliggande och tillfällig lagring av den överförda informationen, i den mån lagringen enbart görs för att utföra överföringen i kommunikationsnätet och förutsatt att informationen inte lagras längre än vad som rimligtvis krävs för överföringen.

3. Detta avsnitt ska inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med respektive parts rättsystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar ett intrång.

Artikel 252

Tjänstelevererande mellanhänders ansvar: cachning

1. Parterna ska se till att när en tjänst består av överföring i ett kommunikationsnät av information som lämnats av tjänstemottagaren ska tjänsteleverantören inte hållas ansvarig för den automatiska, mellanliggande och tillfälliga lagring av informationen som ägt rum enbart för att effektivisera vidare överföring av informationen till andra tjänstemottagare på deras begäran, förutsatt att tjänsteleverantören

a) inte ändrar informationen,

b) uppfyller villkoren för tillgång till informationen,

c) följer regler för uppdatering av informationen, vilka fastställts på ett sätt som är allmänt vedertaget och använt inom branschen,

d) inte ingriper i den lagliga användningen av den teknik som är allmänt vedertagen och som används inom branschen för att få fram data om hur informationen används, och

e) handlar utan dröjsmål för att avlägsna den information denne har lagrat eller göra den oåtkomlig så snart denne fått kännedom om att den information som ursprungligen överfördes har avlägsnats från nätet eller gjorts oåtkomlig, eller att en domstol eller

administrativ myndighet har bestämt att den ska avlägsnas eller göras oåtkomlig.

2. Detta avsnitt ska inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med respektive parts rättsystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar ett intrång.

Artikel 253

Tjänstelevererande mellanhänders ansvar: värdtjänster

1. Parterna ska se till att när en tjänst består av lagring av information som lämnats av tjänstemottagaren ska tjänsteleverantören inte hållas ansvarig för information som lagrats på begäran av tjänstemottagaren, förutsatt att tjänsteleverantören

a) inte hade kännedom om olaglig verksamhet eller information och, beträffande skadeståndsanspråk, inte var medveten om fakta eller omständigheter som gjort den olagliga verksamheten eller informationen uppenbar, eller

b) så snart denne fått sådan kännedom eller blivit medveten om detta handlat utan dröjsmål för att avlägsna informationen eller göra den oåtkomlig.

2. Punkt 1 ska inte vara tillämplig om tjänstemottagaren handlar under tjänsteleverantörens ledning eller överinseende.

3. Detta avsnitt ska inte påverka möjligheten för en domstol eller administrativ myndighet att i enlighet med respektive parts rättsystem kräva att tjänsteleverantören upphör med eller förhindrar ett intrång, och inte heller ska den påverka en parts möjlighet att inrätta förfaranden för att avlägsna information eller göra den oåtkomlig.

Artikel 254

Avsaknad av allmän övervakningsskyldighet

1. En part får inte ålägga tjänsteleverantörer en allmän skyldighet att i samband med tillhandahållande av tjänster som omfattas av artiklarna 251, 252 och 253 övervaka

den information de överför eller lagrar, och inte heller någon allmän skyldighet att aktivt efterforska fakta eller omständigheter som kan tyda på olaglig verksamhet.

2. Parterna kan fastställa skyldigheter för tjänsteleverantörer att omedelbart informera de behöriga offentliga myndigheterna om påstådd olaglig verksamhet som utförts eller olaglig information som tillhandahållits av mottagarna av deras tjänster eller att till behöriga myndigheter på deras begäran lämna information som gör det möjligt att identifiera de tjänstemottagare med vilka de ingått lagringsavtal.

KAPITEL 5

Tekniköverföring

Artikel 255

1. Parterna är överens om att utbyta erfarenheter och information om sin inhemska och internationell praxis och politik som påverkar tekniköverföring⁽⁷⁶⁾. Utbytet ska i synnerhet omfatta åtgärder för att underlätta informationsflöden, partnerskap mellan företag, licensiering och frivilliga underleverantörskontrakt. Särskild uppmärksamhet ska ägnas åt de nödvändiga villkoren för att skapa en gynnsam miljö för att främja varaktiga förbindelser mellan parternas forskarsamfund och för att intensifiera verksamhet som främjar sammankoppling, innovation och tekniköverföring mellan parterna, t.ex. i frågor såsom regelverk och utveckling av humankapital.

2. Parterna ska underlätta och uppmuntra forskning, innovation, teknisk utveckling, tekniköverföring och teknikspridning mellan sig, med inriktning på bl.a. företag, offentliga organ, universitet och forsknings- och teknikcentrum. Parterna ska främja kapacitetsuppbyggnad, utbyte och utbildning av

personal inom detta område inom ramen för sina möjligheter.

3. Parterna ska uppmuntra mekanismer för att organ och experter inom deras respektive system för vetenskap, teknik och innovation ska kunna delta i projekt och gemensamma forsknings-, utvecklings- och innovationsnätverk, i syfte att stärka deras kapacitet inom vetenskap, teknik och innovation.

De mekanismerna kan inbegripa

- a) gemensam forskning, innovation och teknisk utveckling samt utbildningsprojekt,
- b) besök och utbyten av vetenskapsmän, forskare, praktikanter och tekniska experter,
- c) gemensamt anordnande av vetenskapliga seminarier, konferenser, symposier och workshoppar samt experters deltagande i dessa evenemang,
- d) gemensamma forsknings-, utvecklings- och innovationsnätverk,
- e) utbyte och delning av utrustning och material,
- f) främjande av utvärdering av gemensamt arbete och spridning av resultat, och
- g) annan verksamhet som parterna kommer överens om.

4. Parterna bör överväga att inrätta mekanismer för utbyte av information om forsknings-, utvecklings- och innovationsprojekt som finansieras med offentliga medel.

5. EU-parten ska underlätta och främja användningen av incitament till institutioner och företag inom sitt territorium för tekniköverföring till institutioner och företag i de avtalsslutande andinska länderna, i syfte att ge dem möjlighet att skapa en livskraftig teknisk grund.

6. Parterna ska göra sitt bästa för att utvärdera möjligheterna att underlätta införsel till och utförsel från sitt respektive territorium av uppgifter och utrustning med anknytning till eller som används i parterna forskning, innovation och tekniska utveckling i enlighet med bestämmelserna i denna artikel och i överensstämmelse med tillämpliga lagar och andra författningar på respektive parts territorium, inklusive ordningarna för exportkontroll av produkter med dubbla användningsområden och den tillhörande lagstiftningen.

⁽⁷⁶⁾ För tydlighetens skull: tekniköverföring inbegriper tillgång till och användning av teknik samt processen för teknikutveckling.

*KAPITEL 6***Samarbete***Artikel 256*

1. Parterna är överens om att samarbeta för att stödja genomförandet av åtagandena och skyldigheterna enligt denna avdelning.

2. Om inte annat anges i bestämmelserna i avdelning XIII (Tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad), omfattar samarbetsområdena, men är inte begränsade till, följande:

a) Utbyte av information om regelverket för immateriella rättigheter och de gällande bestämmelserna för skydd och säkerställande av skydd, samt utbyte av erfarenheter av framsteg på lagstiftningsområdet mellan EU-parten och respektive avtalsslutande andinskt land.

b) Utbyte av erfarenheter mellan EU-parten och respektive avtalsslutande andinskt land om säkerställande av skyddet för immateriella rättigheter.

c) Kapacitetsuppbyggnad samt utbyte och utbildning av personal.

d) Främjande och spridning av information om immateriella rättigheter, bl.a. i näringslivet och det civila samhället, samt allmänt medvetandegörande av konsumenter och rättighetshavare.

e) Stärkande av det institutionella samarbetet t.ex. mellan myndigheter för immateriella rättigheter.

f) Aktivt främjande av medvetenheten hos och utbildning av allmänheten om politiken för immateriella rättigheter.

*Artikel 257***Underkommittén för immateriella rättigheter**

1. Parterna inrättar härmed en underkommitté för immateriella rättigheter som ska följa upp genomförandet av bestämmelserna i denna avdelning. Underkommittén ska sammanträda minst en gång om året, om inte parterna kommer överens om annat. Dessa

möten kan genomföras via varje överenskommet medel.

2. Underkommittén för immateriella rättigheter ska anta sina beslut med enhällighet. Underkommittén får fastställa sin arbetsordning. Underkommittén för immateriella rättigheter ska ansvara för bedömningen av den information som avses i artikel 209 och för att för handelskommittén föreslå ändringar av tillägg 1 till bilaga XIII (Förteckning över geografiska beteckningar) i fråga om geografiska beteckningar.

AVDELNING VIII

KONKURRENS*Artikel 258***Definitioner**

1. I denna avdelning gäller följande definitioner:

— *konkurrenslagstiftning*:

a) när det gäller EU-parten, artiklarna 101, 102 och 106 i fördraget om Europeiska unionens funktionssätt, rådets förordning (EG) nr 139/2004 av den 20 januari 2004 om kontroll av företagskoncentrationer (nedan kallad *EG:s koncentrationsförordning*) samt tillämpningsföreskrifter till och ändringar av dessa,

b) när det gäller Colombia och Peru, följande i förekommande fall:

i) inhemska konkurrenslagor som antagits eller bibehålls i enlighet med artikel 260 samt tillämpningsföreskrifter till och ändringar av dessa, och/eller

ii) Andinska gemenskapens lagstiftning som är tillämplig i Colombia eller Peru samt tillämpningsföreskrifter till och ändringar av denna,

— *konkurrensmyndighet och konkurrensmyndigheter*:

a) när det gäller EU-parten, Europeiska kommissionen, och

b) när det gäller Colombia och Peru, deras respektive nationella konkurrensmyndigheter.

2. Inget i denna artikel ska påverka de befogenheter som parterna gett sina respektive

regionala och nationella myndigheter för ett effektivt och konsekvent genomförande av deras respektive konkurrenslagstiftning.

Artikel 259

Mål och principer

1. Parterna erkänner vikten av fri konkurrens och det faktum att konkurrensbegränsande metoder kan störa marknadernas funktion, påverka den ekonomiska och sociala utvecklingen, den ekonomiska effektiviteten och konsumenternas välfärd samt undergräva de fördelar som följer av genomförandet av detta avtal, och parterna ska därför tillämpa sin respektive konkurrenspolitik och konkurrenslagstiftning.

2. Parterna är överens om att följande metoder är oförenliga med detta avtal, i den mån de kan påverka handeln och investeringarna mellan parterna:

a) Avtal, beslut, rekommendationer eller samordnade förfaranden som har till syfte eller effekt att hindra, begränsa eller snedvrída konkurrensen enligt parternas respektive konkurrenslagstiftning.

b) Missbruk av en dominerande ställning enligt parternas respektive konkurrenslagstiftning.

c) Företagskoncentrationer som påtagligt hindrar konkurrensen, särskilt genom att skapa eller förstärka en dominerande ställning enligt parternas respektive konkurrenslagstiftning.

3. Parterna erkänner vikten av samarbete och samordning mellan deras respektive konkurrensmyndigheter för att främja en effektiv konkurrenspolitik och en effektiv tillämpning av konkurrenslagstiftningen, inbegripet underrättelser enligt artikel 262, samråd, informationsutbyte, tekniskt bistånd och främjande av konkurrensen.

4. Parterna ska stödja och främja åtgärder för att stärka konkurrensen inom sina respektive jurisdiktioner i enlighet med målen för detta avtal.

Artikel 260

Konkurrenslagstiftning, konkurrensmyndigheter och konkurrenspolitik

1. Parterna ska bibehålla konkurrenslagstiftning avseende de metoder som avses i artikel 259.2 och vidta lämpliga åtgärder med hänsyn till dessa metoder.

2. Parterna ska inrätta eller bibehålla konkurrensmyndigheter som har ansvar och är lämpligt utrustade för att effektivt säkerställa efterlevnaden av deras respektive konkurrenslagstiftning.

3. Parterna erkänner vikten av att tillämpa sin respektive konkurrenslagstiftning på ett öppet, effektivt och icke-diskriminerande sätt med respekt för principerna om korrekta förfaranden och rätten till försvar.

4. Parterna ska behålla sitt självbestämmande i fråga om att fastställa, utveckla och genomföra sin respektive konkurrenspolitik.

Artikel 261

Samarbete och informationsutbyte

1. Parterna ska göra sitt bästa för att samarbeta genom sina konkurrensmyndigheter i frågor som rör genomförandet av konkurrenslagstiftningen.

2. En parts konkurrensmyndighet kan begära samarbete med en annan parts konkurrensmyndighet om tillsynsverksamhet. Samarbetet ska inte hindra de berörda parterna från att fatta självständiga beslut.

3. Konkurrensmyndigheterna får utbyta information i syfte att underlätta en effektiv tillämpning av deras respektive konkurrenslagstiftning.

4. När konkurrensmyndigheterna utbyter information enligt denna artikel, ska de ta hänsyn till begränsningarna enligt deras respektive lagstiftning.

5. Om en part anser att en konkurrensbegränsande metod enligt artikel 259.2 som utövas inom en annan parts territorium har en negativ effekt på båda parter territorium eller på handelsförbindelserna mellan dessa parter, kan den parten begära att denna andra

part inleder den tillsynsverksamhet som fastställs i dess lagstiftning.

6. Konkurrensmyndigheterna får ytterligare stärka samarbetet genom lämpliga medel eller instrument, i enlighet med deras intresse och förmåga.

Artikel 262

Underrättelse

1. En parts konkurrensmyndighet ska, om dess administrativa resurser så tillåter, underrätta konkurrensmyndigheten i en annan part om verksamhet för tillsyn av konkurrenslagstiftningen som den underrättande konkurrensmyndigheten anser kunna påverka viktiga intressen⁽⁷⁷⁾ hos denna andra part.

2. En underrättelse enligt punkt 1 ska göras så snart som möjligt, i den mån detta inte strider mot konkurrenslagstiftningen i den part som lämnar underrättelsen eller påverkar en pågående utredning.

Artikel 263

Företag med monopolrättigheter och statliga företag

1. Inget i detta avtal ska hindra en part från att upprätta eller bibehålla offentliga eller privata monopol och statliga företag i enlighet med sin lagstiftning⁽⁷⁸⁾.

2. Parterna ska säkerställa att statliga företag och företag med monopolrättigheter omfattas av deras respektive konkurrenslagstiftning i den mån tillämpningen av denna lagstiftning inte rättsligt eller faktiskt hindrar dem från att utföra de särskilda offentliga uppgifter som ålagts dem.

⁽⁷⁷⁾ I synnerhet då underrättelsen kan bidra till att uppnå målen för tillsynsverksamheten hos den mottagande konkurrensmyndigheten.

⁽⁷⁸⁾ För tydlighetens skull: parterna är överens om att *monopolios rentísticos* enligt artikel 336 i Colombias politiska konstitution ingår i kategorin företag med monopolrättigheter och statliga företag.

3. När det gäller statliga företag och företag med monopolrättigheter får ingen part vidta eller bibehålla en åtgärd som strider mot bestämmelserna i denna avdelning och som snedvrider handeln och investeringarna mellan parterna.

Artikel 264

Tekniskt bistånd

1. För att uppnå målen i denna avdelning erkänner parterna betydelsen av tekniskt bistånd och ska främja initiativ i syfte att utveckla en konkurrenskultur.

2. Initiativ enligt punkt 1 ska bland annat inriktas på att stärka den tekniska och institutionella kapaciteten för att genomföra konkurrenspolitiken, säkerställa efterlevnaden av konkurrenslagstiftningen, utbilda personal och utbyta erfarenheter.

Artikel 265

Samråd

1. I syfte att främja förståelse mellan parterna eller ta itu med särskilda frågor som uppkommer enligt denna avdelning ska en part, på begäran av en annan part, godta inledandet av samråd, utan att det påverkar genomförandet av en åtgärd i enlighet med dess konkurrenslagstiftning, med bevarande av dess oinskränkta självständighet i fråga om slutgiltiga beslut om de frågor som är föremål för samråd.

2. Den part som begär samråd enligt punkt 1 ska ange hur frågan påverkar marknadernas funktion, konsumenterna samt handeln och investeringarna mellan parterna. Den anmodade parten ska till fullo beakta den begärande partens farhågor.

Artikel 266

Tvistlösning

Ingen av parterna får tillgripa tvistlösning enligt avdelning XII (Tvistlösning) för någon fråga som uppkommer enligt denna avdelning.

AVDELNING IX

HANDEL OCH HÅLLBAR UTVECKLING*Artikel 267***Bakgrund och mål**

1. Parterna erinrar om Riodeklarationen om miljö och utveckling och Agenda 21, som antogs vid FN:s konferens om miljö och utveckling den 14 juni 1992, millennieutvecklingsmålen, som antogs i september 2000, Johannesburgdeklarationen om hållbar utveckling och dess genomförandeplan, som antogs den 4 september 2002, och ministerdeklarationen om full och produktiv sysselsättning och anständigt arbete, som antogs av FN:s ekonomiska och sociala råd i september 2006, och bekräftar sitt engagemang för hållbar utveckling för nuvarande och kommande generationers välfärd. I detta avseende är parterna överens om att främja internationell handel på ett sätt som bidrar till målet om hållbar utveckling och att verka för att se till att detta mål integreras och avspeglas i deras handelsförbindelser. Parterna understryker i synnerhet nyttan med att betrakta handelsrelaterade arbets-⁽⁷⁹⁾ och miljöfrågor som en del av en övergripande strategi för handel och hållbar utveckling.

2. Mot bakgrund av punkt 1 är målen med denna avdelning bl.a. att

a) främja dialog och samarbete mellan parterna i syfte att underlätta genomförandet av bestämmelserna i denna avdelning och stärka förhållandet mellan handel och politik och praxis på arbets- och miljöområdet,

b) förbättra efterlevnaden av arbets- och miljölagstiftningen hos respektive part och av de åtaganden som följer av de internationella konventioner och avtal som avses i artiklarna 269 och 270, som ett viktigt led i

att öka handelns bidrag till en hållbar utveckling,

c) stärka handelns och handelspolitikens roll för att främja bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald och naturtillgångar samt för att minska föroreningarna i enlighet med målet om hållbar utveckling,

d) stärka engagemanget för arbetsnormerna och arbetstagares rättigheter i enlighet med bestämmelserna i denna avdelning, som ett viktigt led i att öka handelns bidrag till en hållbar utveckling,

e) främja allmänhetens medverkan i de frågor som omfattas av denna avdelning.

3. Parterna bekräftar att de är fast beslutna att fullgöra sina åtaganden enligt denna avdelning med hänsyn till sin förmåga, särskilt i tekniskt och finansiellt avseende.

4. Parterna bekräftar sitt åtagande att ta itu med de globala miljöutmaningarna i enlighet med principen om gemensamt men differentierat ansvar.

5. Bestämmelserna i denna avdelning ska inte tolkas eller användas som ett medel för godtycklig eller oberättigad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln eller investeringarna.

*Artikel 268***Rätt att reglera och skydds nivåer**

Med erkännande av respektive parts suveräna rätt att fastställa sin inhemska politik och sina inhemska prioriteringar för hållbar utveckling samt sina egna nivåer av miljö- och arbetarskydd i överensstämmelse med de internationellt erkända normer och överenskommelser som avses i artiklarna 269 och 270 samt att anta eller ändra sina relevanta lagar och andra författningar samt sin politik i enlighet med detta, ska parterna sträva efter att säkerställa att deras respektive relevanta lagstiftning och politik föreskriver och uppmuntrar till en hög nivå av miljö- och arbetarskydd.

⁽⁷⁹⁾ I denna avdelning inbegriper *arbete* de frågor som är relevanta för Internationella arbetsorganisationens strategiska mål.

*Artikel 269***Multilaterala arbetsnormer och arbetsavtal**

1. Parterna erkänner att internationell handel, produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla är grundläggande faktorer för att hantera globaliseringsprocessen och bekräftar sina åtaganden att främja utvecklingen av den internationella handeln på ett sätt som bidrar till produktiv sysselsättning och anständigt arbete för alla.

2. Parterna ska föra en dialog och samarbeta vid behov i handelsrelaterade arbetsfrågor av gemensamt intresse.

3. Parterna förbinder sig att i sin respektive lagstiftning och praxis och på hela sitt respektive territorium främja och faktiskt genomföra de internationellt erkända grundläggande arbetsnormerna i Internationella arbetsorganisationens (nedan kallad *ILO*) grundläggande konventioner:

a) Föreningsfrihet och erkännande av rätten till kollektiva förhandlingar.

b) Avskaffande av alla former av tvångsarbete och obligatoriskt arbete.

c) Avskaffande av barnarbete.

d) Avskaffande av diskriminering vid anställning och yrkesutövning.

4. Parterna ska utbyta information om sin respektive situation och sina respektive framsteg när det gäller ratificeringen av prioriterade *ILO*-konventioner och övriga konventioner som *ILO* klassificerat som uppdaterade.

5. Parterna betonar att arbetsnormer inte bör användas i handelsprotektionistiskt syfte och dessutom att en parts komparativa fördel på intet sätt bör ifrågasättas.

*Artikel 270***Multilaterala miljönormer och miljöavtal**

1. Parterna erkänner värdet av internationell miljöförvaltning och internationella miljöavtal som ett av det internationella samfundets svar på globala och regionala miljöproblem och betonar behovet av att öka det ömsesidiga stödet mellan handel och miljö. I

detta sammanhang ska parterna föra en dialog och vid behov samarbeta i handelsrelaterade miljöfrågor av gemensamt intresse.

2. Parterna bekräftar sitt åtagande att i sin lagstiftning och praxis faktiskt genomföra följande multilaterala miljöavtal: Montrealprotokollet om ämnen som bryter ned ozonskiktet, antaget den 16 september 1987, Baselkonventionen om kontroll av gränsöverskridande transporter och om slutligt omhändertagande av farligt avfall, antagen den 22 mars 1989, Stockholmskonventionen om långlivade organiska föroreningar, antagen den 22 maj 2001, konventionen om internationell handel med utrotningshotade arter av vilda djur och växter, undertecknad den 3 mars 1973 (nedan kallad *Cites*), CBD, Cartagena-protokollet om biosäkerhet till CBD, antaget den 29 januari 2000, Kyotoprotokollet till Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar, antaget den 11 december 1997 (nedan kallat *Kyotoprotokollet*), och Rotterdamkonventionen om förfarandet med förhandsgodkännande sedan information lämnats för vissa farliga kemikalier och bekämpningsmedel i internationell handel, antagen den 10 september 1998⁽⁸⁰⁾.

3. Handelskommittén får rekommendera en utvidgning av tillämpningen av punkt 2 till att omfatta andra multilaterala miljöavtal på förslag från underkommittén för handel och hållbar utveckling.

4. Inget i detta avtal ska begränsa rätten för en part att vidta eller bibehålla åtgärder för att genomföra de avtal som anges i punkt 2. Sådana åtgärder ska inte tillämpas på ett sätt som skulle utgöra ett medel för godtycklig eller ooberättigad diskriminering mellan parterna eller en förtäckt begränsning av handeln.

⁽⁸⁰⁾ Vid tillämpning av denna punkt ska de multilaterala miljöavtal som det hänvisas till omfatta de protokoll, ändringar, bilagor och rättelser som parterna ratificerat.

*Artikel 271***Handel som främjar hållbar utveckling**

1. Parterna bekräftar att handeln bör främja hållbar utveckling. Parterna erkänner också den positiva betydelse som grundläggande arbetsnormer och anständigt arbete kan ha för ekonomisk effektivitet, innovation och produktivitet samt värdet av större samstämmighet mellan handelspolitiken å ena sidan och arbetspolitiken å andra sidan.

2. Parterna ska sträva efter att underlätta och främja handel och utländska direktinvesteringar i miljövaror och miljötjänster.

3. Parterna är överens om att främja bästa affärspraxis i fråga om företagens sociala ansvar.

4. Parterna erkänner att mekanismer som är flexibla och frivilliga och bygger på incitament kan bidra till samstämmighet mellan handelsmetoder och målen för hållbar utveckling. I detta avseende och i enlighet med sin respektive lagstiftning och politik ska parterna främja utveckling och användning av sådana mekanismer.

*Artikel 272***Biologisk mångfald**

1. Parterna erkänner vikten av bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald och alla dess komponenter som ett viktigt led i att uppnå hållbar utveckling. Parterna bekräftar sitt åtagande att bevara och hållbart nyttja biologisk mångfald i enlighet med CBD och andra relevanta internationella avtal där parterna är parter.

2. Parterna ska fortsätta att verka för att uppfylla sina internationella mål att inrätta och bibehålla ett omfattande, effektivt förvaltad och ekologiskt representativt nationellt och regionalt system för skyddade land- och havsområden senast 2010 respektive 2012, som grundläggande verktyg för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald. Parterna erkänner också betydelsen av skyddade områden för välfärden hos befolkningen i dessa områden och deras buffertzoner.

3. Parterna ska sträva efter att gemensamt främja utarbetande av praxis och program som syftar till att gynna uppkomsten av en skälig ekonomisk avkastning från bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald.

4. Parterna erkänner sitt åtagande i enlighet med CBD att, med förbehåll för sin inhemska lagstiftning, respektera, bevara och bibehålla kunskaper, innovationer och sedvänjor hos ursprungsbefolkningar och lokalsamhällen med traditionella livssätt som är relevanta för bevarandet och det hållbara nyttjandet av biologisk mångfald och främja en bredare tillämpning av dessa, med förbehåll för i förväg lämnat informerat medgivande av innehavarna av sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor, samt främja en rättvis och skälig fördelning av de vinster som uppstår vid utnyttjandet av sådana kunskaper, innovationer och sedvänjor.

5. Parterna erinrar om artikel 15 i CBD och erkänner staters suveräna rätt över sina naturtillgångar och att befogenheten att besluta om tillträde till genetiska resurser vilar hos de nationella regeringarna och är underkastad inhemsk lagstiftning. Vidare erkänner parterna att de ska sträva efter att skapa förhållanden som underlättar tillträde till genetiska resurser för miljöanpassad användning och inte införa restriktioner som strider mot målen i CBD samt att tillträde till genetiska resurser ska förutsätta i förväg lämnat informerat medgivande av den part som tillhandahåller sådana resurser, om inte denna part bestämt annat. Parterna ska vidta lämpliga åtgärder i enlighet med CBD i syfte att på ett skäligt och rättvist sätt och på ömsesidigt överenskomna villkor dela resultaten av forskning och utveckling och de vinster som uppstår vid kommersiellt eller annat utnyttjande av genetiska resurser med den part som tillhandahåller sådana resurser.

6. Parterna ska sträva efter att stärka och utöka kapaciteten hos nationella institutioner som ansvarar för bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald, genom instrument såsom kapacitetsförstärkning och tekniskt bistånd.

*Artikel 273***Handel med skogsprodukter**

I syfte att främja en hållbar förvaltning av skogsresurser erkänner parterna vikten av att ha metoder som i enlighet med inhemska lagar och förfaranden förbättrar efterlevnaden och förvaltningen av skogslagstiftningen och främjar den lagliga och hållbara handeln med skogsprodukter, vilka kan omfatta

a) effektivt genomförande och användande av Cites när det gäller träslag som kan betraktas som utrotningshotade i enlighet med kriterierna i och inom ramen för den konventionen,

b) utveckling av system och mekanismer som möjliggör kontroll av träprodukters lagliga ursprung i hela handelskedjan,

c) främjande av frivilliga mekanismer för skogscertifiering som erkänns på internationella marknader,

d) öppenhet och främjande av allmänhetens medverkan i förvaltningen av skogsresurser för virkesproduktion, och

e) förstärkning av kontrollmekanismer för virkesproduktion, bl.a. genom oberoende tillsynsinstitutioner, i enlighet med respektive parts regelverk.

*Artikel 274***Handel med fiskeriprodukter**

1. Parterna erkänner behovet av att bevara och förvalta fiskeresurser på ett rationellt och ansvarsfullt sätt, i syfte att säkra deras hållbarhet.

2. Parterna erkänner behovet av att samarbeta inom ramen för regionala fiskeriorganisationer där de är part i syfte att

a) revidera och anpassa fiskekapaciteten till fiskeresurserna, inbegripet de som är föremål för överfiske, för att säkerställa att fiskemetoderna står i proportion till de tillgängliga fiskemöjligheterna,

b) anta effektiva verktyg för övervakning och kontroll, t.ex. observatörsprogram, fartygsovervakningssystem, omlastningskontroll och hamnstatskontroll, i syfte att säkerställa

full överensstämmelse med gällande bevarandeåtgärder,

c) vidta åtgärder för att bekämpa olagligt, orapporterat och oreglerat fiske. I detta syfte är parterna överens om att se till att fartyg under deras flagg bedriver fiske enligt de regler som antagits inom de regionala fiskeriorganisationerna och att vidta åtgärder mot fartyg som överträder dessa regler i enlighet med sin inhemska lagstiftning.

*Artikel 275***Klimatförändringar**

1. Med beaktande av Förenta nationernas ramkonvention om klimatförändringar (nedan kallad *UNFCCC*) och Kyotoprotokollet erkänner parterna att klimatförändringarna är ett gemensamt och globalt problem som kräver bredast möjliga samarbete mellan alla länder och deras medverkan i effektiva och lämpliga internationella insatser, till gagn för mänsklighetens nuvarande och framtida generationer.

2. Parterna är fast beslutna att öka sina ansträngningar mot klimatförändringarna, som leds av utvecklade länder, bl.a. genom främjande av inhemska strategier och lämpliga internationella initiativ för att begränsa och anpassa sig till klimatförändringarna, på grundval av rättvisa och i enlighet med deras gemensamma men differentierade ansvar och respektive möjligheter samt deras sociala och ekonomiska förhållanden, och med särskilt beaktande av behoven, omständigheterna och den höga sårbarheten för de negativa effekterna av klimatförändringarna hos de parter som är utvecklingsländer.

3. Parterna erkänner också att effekten av klimatförändringarna kan påverka deras nuvarande och framtida utveckling och understryker därför vikten av att öka och främja anpassningsåtgärder, särskilt hos de parter som är utvecklingsländer.

4. Med tanke på det globala målet om en snabb övergång till ett utsläppsnålt samhälle kommer parterna att främja en hållbar användning av naturtillgångar samt handels- och investeringsåtgärder som främjar och underlättar tillgång till samt spridning och

användning av bästa tillgängliga teknik för ren energiproduktion och energianvändning och för begränsning av och anpassning till klimatförändringarna.

5. Parterna är överens om att överväga åtgärder för att bidra till att uppnå målen om begränsning av och anpassning till klimatförändringarna genom sin handels- och investeringspolitik, bl.a. genom att

a) underlätta avlägsnande av handels- och investeringshinder för tillgång till samt innovation, utveckling och användning av varor, tjänster och teknik som kan bidra till begränsning eller anpassning, med hänsyn till utvecklingsländernas omständigheter,

b) främja åtgärder för energieffektivitet och förnybar energi som motsvarar miljömässiga och ekonomiska behov och minimerar tekniska handelshinder.

Artikel 276

Migrerande arbetstagare

Parterna erkänner vikten av att främja likabehandling i fråga om arbetsvillkor i syfte att avskaffa all diskriminering i detta sammanhang för alla arbetstagare, inklusive migrerande arbetstagare som är lagligen anställda på deras territorier.

Artikel 277

Upprätthållande av skyddsnivåer

1. Ingen part får främja handel eller investeringar genom att sänka skyddsnivåerna i sin miljö- och arbetslagstiftning. Följaktligen får ingen part åsidosätta eller på annat sätt göra undantag från sin miljö- och arbetslagstiftning så att skyddet i denna lagstiftning sänks för att främja handel eller investeringar.

2. En part får inte underlåta att effektivt tillämpa sin miljö- och arbetslagstiftning genom att kontinuerligt eller återkommande handla eller försumma att handla på ett sätt som påverkar handeln eller investeringarna mellan parterna.

3. Parterna erkänner alla parters rätt till rimligt handlande efter egen bedömning när

det gäller beslut om resursfördelning för undersökning, kontroll och tillsyn av inhemska föreskrifter och normer för miljö och arbete, utan att det undergräver fullgörandet av skyldigheterna enligt denna avdelning.

4. Inget i denna avdelning ska tolkas som att en parts myndigheter har rätt att bedriva tillsynsverksamhet av miljö- eller arbetslagstiftning på en annan parts territorium.

Artikel 278

Vetenskaplig information

Parterna anser att det är viktigt att man vid utformningen och genomförandet av åtgärder som syftar till att skydda hälsa och säkerhet på arbetsplatsen eller miljön och som påverkar handeln mellan parterna tar hänsyn till vetenskaplig och teknisk information samt relevanta internationella normer, riktlinjer eller rekommendationer, samtidigt som bristen på fullständig vetenskaplig säkerhet inte bör anföras som ett argument för att skjuta upp skyddsåtgärder om det finns risk för allvarliga eller irreversibla skador⁽⁸¹⁾.

Artikel 279

Översyn av hållbarhetseffekter

Parterna åtar sig att granska, övervaka och bedöma effekterna av genomförandet av detta avtal på arbete och miljö så som respektive part anser lämpligt, genom sina respektive inhemska medinflytandeförfaranden.

Artikel 280

Institutionell mekanism och övervakningsmekanism

1. Parterna ska inom sin respektive förvaltning utse ett kontor som ska fungera som kontaktpunkt för de andra parterna i syfte att

⁽⁸¹⁾ Peru tolkar denna artikel mot bakgrund av princip 15 i Riodeklarationen om miljö och utveckling.

genomföra de handelsrelaterade aspekterna av hållbar utveckling och kanalisera alla ärenden och all kommunikation som kan uppstå i samband med denna avdelning.

2. Parterna inrättar härmed en underkommitté för handel och hållbar utveckling. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska bestå av företrädare på hög nivå från de myndigheter som hos respektive part ansvarar för arbets-, miljö- och handelsfrågor.

3. Utan hinder av punkt 2 ska underkommittén för handel och hållbar utveckling sammanträda i sammansättningen EU-parten och ett av de avtalsslutande andinska länderna när frågan enbart avser de bilaterala förbindelserna mellan EU-parten och detta avtalsslutande andinska land, inbegripet frågor som tas upp inom ramen för samråd på myndighetsnivå enligt artikel 283 och den expertgrupp som inrättas enligt artikel 284.

4. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska sammanträda inom ett år från dagen för detta avtals ikraftträdande och därefter vid behov, för att övervaka genomförandet av denna avdelning, inklusive de samarbetsaktiviteter som avses i artikel 286, och för att diskutera frågor av gemensamt intresse beträffande denna avdelning. Underkommittén ska fastställa sin egen arbetsordning och fatta beslut med enhällighet.

5. Arbetet i underkommittén för handel och hållbar utveckling ska bygga på dialog, effektivt samarbete och främjande av åtaganden och initiativ enligt denna avdelning samt på att söka ömsesidigt tillfredsställande lösningar på de svårigheter som kan uppstå.

6. Underkommittén för handel och hållbar utveckling har följande uppgifter:

a) Att göra en uppföljning av denna avdelning och fastställa åtgärder för att uppnå målen för hållbar utveckling.

b) Att när den finner det lämpligt lämna rekommendationer till handelskommittén för ett korrekt genomförande och bästa möjliga användning av denna avdelning.

c) Att kartlägga samarbetsområden och kontrollera att samarbetet genomförs effektivt, utan att det påverkar artikel 326.

d) Att när den finner det lämpligt bedöma effekterna av genomförandet av detta avtal på arbete och miljö.

e) Att behandla andra frågor inom ramen för tillämpningsområdet för denna avdelning, utan att det påverkar mekanismerna i artiklarna 283, 284 och 285.

7. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska främja öppenhet och allmänhetens medverkan i sitt arbete. Därför ska beslut från underkommittén, liksom rapporter om genomförandet av denna avdelning som den utarbetar, offentliggöras såvida inte underkommittén beslutar något annat. Vidare ska underkommittén vara öppen för att ta emot och pröva allmänhetens bidrag, anmärkningar och synpunkter i frågor som rör denna avdelning.

Artikel 281

Inhemska mekanismer

Parterna ska rådgöra med inhemska kommittéer eller grupper för arbetsfrågor, miljöfrågor eller frågor om hållbar utveckling eller skapa sådana kommittéer eller grupper om de inte redan finns. Sådana kommittéer eller grupper får lämna yttranden och rekommendationer om genomförandet av denna avdelning, även på eget initiativ, genom parternas respektive interna kanaler. Förfarandena för inrättande av och samråd med dessa kommittéer eller grupper, där representativa organisationer inom ovannämnda områden ska vara företrädare på ett balanserat sätt, ska överensstämna med inhemsk lagstiftning.

Artikel 282

Dialog med det civila samhället

1. Med förbehåll för artikel 280.3 ska underkommittén för handel och hållbar utveckling kalla till ett möte en gång om året, om inte annat avtalas mellan parterna, med det civila samhällets organisationer och allmänheten i stort för att föra en dialog om frågor som rör genomförandet av denna avdelning. Parterna ska komma överens om förfarandet för sådana möten med det civila samhället senast ett år efter detta avtals ikraftträdande.

2. För att främja en balanserad representation av relevanta intressen ska parterna ge alla berörda parter inom de områden som anges i artikel 281 möjlighet att delta i mötena. Sammanfattningar av dessa möten ska offentliggöras.

Artikel 283

Samråd på myndighetsnivå ⁽⁸²⁾

1. En part får begära samråd med en annan part i alla frågor av gemensamt intresse som uppkommer inom ramen för denna avdelning, genom att sända en skriftlig begäran till den partens kontaktpunkt. Den anmodade parten ska svara snabbt.

2. De samrådande parterna ska göra sitt bästa för att genom dialog och samråd nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning på frågan. I förekommande fall och enligt överenskommelse mellan bägge samrådande parter ska de söka information eller synpunkter hos personer, organisationer eller organ som kan bidra till behandlingen av frågan, inklusive internationella organisationer eller organ i de avtal som avses i artiklarna 269 och 270.

3. Om en samrådande part anser att en fråga behöver diskuteras närmare, kan den parten, genom att sända en skriftlig begäran till den andra samrådande partens kontaktpunkt, begära att underkommittén för handel och hållbar utveckling sammankallas för att behandla frågan. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska genast sammanträda och försöka komma fram till en lösning i frågan. Såvida inte underkommittén beslutar annat, ska dess slutsatser offentliggöras.

⁽⁸²⁾ De parter som deltar i sådant samråd på myndighetsnivå som avses i denna avdelning (nedan kallade *samrådande part* eller *samrådande parter*) ska å ena sidan vara Europeiska unionen och å andra sidan ett avtalsslutande andinskt land. Ett avtalsslutande andinskt land kan inte begära samråd med ett annat avtalsslutande andinskt land.

4. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska regelbundet offentliggöra rapporter om resultatet av genomförda samråd och, när den finner det lämpligt, rapporter om pågående samråd.

Artikel 284

Expertgrupp

1. Om inte de samrådande parterna kommer överens om något annat, får en samrådande part efter 90 dagar från det att begäran om samråd ingetts begära att en expertgrupp sammankallas för att undersöka en fråga som inte lösts på ett tillfredsställande sätt genom samråd på myndighetsnivå enligt artikel 283.

2. Den expertgrupp som utses i enlighet med förfarandena i punkterna 3 och 4 ska avgöra huruvida en part har fullgjort sina skyldigheter enligt denna avdelning.

3. Vid detta avtals ikraftträdande ska parterna till handelskommittén lämna en förteckning över minst 15 personer med sakkunskap i de frågor som omfattas av denna avdelning, varav minst 5 personer inte får vara medborgare i någon part och ska kunna fungera som ordförande för expertgruppen. Förteckningen ska godkännas vid handelskommitténs första möte. Experterna ska vara oberoende av och inte ta emot instruktioner från någon av parterna.

4. Vardera parten i ett förfarande ⁽⁸³⁾ ska utse en expert från förteckningen över experter inom 30 dagar från mottagandet av begäran om tillsättande av en expertgrupp. Parterna i förfarandet kan enas om att utse experter som inte finns med i förteckningen för att tjänstgöra i expertgruppen om de anser det nödvändigt. Om en part i förfarandet inte utser sin expert inom utsatt tid, ska den andra parten i förfarandet från förteckningen över experter utse en medborgare i den part i förfarandet som inte utsett någon expert. De två utsedda experterna ska enas om ordföranden, som inte får vara medborgare i någondera

⁽⁸³⁾ Med *part i ett förfarande* avses en samrådande part som deltar i ett förfarande inför en expertgrupp.

parten i förfarandet. Vid oenighet ska ordföranden utses genom lottning. Expertgruppen ska tillsättas inom 40 dagar efter dagen för mottagandet av begäran om tillsättande.

5. Parterna i förfarandet kan lägga fram inlagor till expertgruppen. Expertgruppen kan begära och få skriftliga inlagor eller andra uppgifter från organisationer, institutioner och personer som har relevanta uppgifter eller specialkunskaper, inbegripet skriftliga inlagor eller uppgifter från berörda internationella organisationer och organ i frågor som rör de internationella konventioner och avtal som avses i artiklarna 269 och 270.

6. Vid detta avtals ikraftträdande ska parterna överlämna expertgruppens arbetsordning till handelskommittén för godkännande vid dess första möte.

Artikel 285

Expertgruppens rapport ⁽⁸⁴⁾

1. Expertgruppen ska inom 60 dagar efter det att den sistaexperten utsetts för parterna i förfarandet lägga fram en första rapport med sina preliminära slutsatser i frågan. Parterna i förfarandet kan lämna skriftliga synpunkter till expertgruppen på dess första rapport inom 15 dagar efter det att rapporten lagts fram. Efter granskning av de skriftliga synpunkterna kan expertgruppen ompröva den första rapporten. Expertgruppens slutrapport ska behandla alla argument som parterna i förfarandet lagt fram i sina skriftliga synpunkter.

2. Expertgruppen ska för parterna i förfarandet lägga fram sin slutrapport, inklusive sina rekommendationer, inom 45 dagar efter den dag då den första rapporten lades fram enligt punkt 1. Parterna i förfarandet ska offentliggöra en icke-konfidentiell version av slutrapporten inom 15 dagar efter det att den lades fram.

3. Parterna i förfarandet får enas om att förlänga tidsfristerna i punkterna 1 och 2.

4. Den berörda parten i förfarandet ska underrätta underkommittén för handel och hållbar utveckling om sina avsikter när det gäller expertgruppens rekommendationer, inbegripet framläggandet av en handlingsplan för att genomföra rekommendationerna. Underkommittén för handel och hållbar utveckling ska övervaka genomförandet av de åtgärder som parten fastställt.

5. Denna avdelning omfattas inte av avdelning XII (Tvistelösning),

Artikel 286

Samarbete om handel och hållbar utveckling

Med hänsyn till inriktningen på samarbete i denna avdelning och bestämmelserna i avdelning XIII (Tekniskt bistånd och handelsrelaterad kapacitetsuppbyggnad) erkänner parterna vikten av samarbetsaktiviteter som kan bidra till genomförandet och en bättre användning av denna avdelning och i synnerhet till en förbättring av politik och praxis för arbetar- och miljöskydd i enlighet med bestämmelserna i den. Samarbetsaktiviteterna bör omfatta verksamhet inom områden av gemensamt intresse, exempelvis

a) verksamhet rörande utvärderingen av effekterna av detta avtal på miljö och arbete, inklusive verksamhet som syftar till att förbättra metoder och indikatorer för denna utvärdering,

b) verksamhet rörande undersökning, övervakning och effektivt genomförande av ILO:s grundläggande konventioner och de multilaterala miljöavtalen, inbegripet handelsrelaterade aspekter,

c) studier rörande nivåer och normer för arbetar- och miljöskydd och mekanismer för att övervaka dessa nivåer,

d) verksamhet rörande anpassning till och begränsning av klimatförändringarna, inklusive verksamhet rörande minskning av utsläppen från avskogning och skogsförstörelse (nedan kallad *Redd*),

e) verksamhet rörande de aspekter av den internationella klimatförändringsstrategin som är relevanta för handel, inklusive han-

⁽⁸⁴⁾ När expertgruppen utfärdar sina rekommendationer ska den ta hänsyn till det multilaterala sammanhanget för förpliktelserna i de avtal och konventioner som avses i artiklarna 269 och 270.

dels- och investeringsverksamhet för att bidra till uppnåendet av målen i UNFCCC,

f) verksamhet rörande bevarande och hållbart nyttjande av biologisk mångfald i enlighet med denna avdelning,

g) verksamhet rörande fastställande av skogsprodukters lagliga ursprung, frivilliga certifieringssystem för skogsbruk och spårbarhet för olika skogsprodukter,

h) verksamhet för att uppmuntra bästa praxis för ett hållbart skogsbruk,

i) verksamhet rörande handel med fiskeriprodukter i enlighet med denna avdelning,

j) utbyte av information och erfarenheter rörande främjande och genomförande av god praxis för företagens sociala ansvar, och

k) verksamhet rörande handelsrelaterade aspekter av ILO:s agenda för anständigt arbete, bl.a. om sambanden mellan handel och produktiv sysselsättning, grundläggande arbetsnormer, socialt skydd och social dialog.

AVDELNING X

ÖPPENHET OCH ADMINISTRATIVA FÖRFARANDE

Artikel 287

Samarbete för att främja öppenhet

Parterna ska samarbeta inom relevanta bilaterala och multilaterala forum i syfte att öka öppenheten i handelsrelaterade frågor.

Artikel 288

Offentliggörande

1. Parterna ska se till att deras åtgärder med allmän tillämpning, inklusive lagar, andra författningar, rättsliga avgöranden, förfaranden och administrativa avgöranden avseende frågor som omfattas av detta avtal omedelbart offentliggörs eller på annat sätt görs lättillgängliga för berörda personer på ett sätt som gör att de kan sätta sig in i dem.

2. Parterna ska i möjligaste mån ge berörda personer möjlighet att lämna synpunkter på föreslagna lagar, andra författningar, förfaranden eller administrativa avgöranden med

allmän tillämpning som avser frågor som omfattas av detta avtal och ska beakta de synpunkter som är relevanta.

3. Den information som avses i punkt 1 ska anses ha lämnats av en part om informationen gjorts tillgänglig genom en vederbörlig anmälan till WTO eller om den gjorts tillgänglig på en officiell, offentlig och kostnadsfritt tillgänglig webbplats hos den parten.

Artikel 289

Konfidentiella uppgifter

Inget i detta avtal ska innebära en skyldighet för en part att tillhandahålla konfidentiella uppgifter vars utlämnande skulle hindra tillämpningen av lagar eller på annat sätt strida mot allmänintresset eller vara till skada för enskilda offentliga eller privata företags legitima kommersiella intressen.

Artikel 290

Informationsutbyte

1. En part ska på en annan parts begäran, så långt det enligt lagen är möjligt, genom sin avtalssamordnare lämna upplysningar och omedelbart besvara alla frågor om förhållanden som väsentligen kan påverka detta avtal.

2. När en part i enlighet med detta avtal lämnar uppgifter som den betraktar som konfidentiella till en annan part, ska den parten behandla uppgifterna som konfidentiella.

3. På en parts begäran ska en annan parts avtalssamordnare ange vilket organ eller vilken tjänsteman som ansvarar för frågor som gäller genomförandet av detta avtal samt lämna det stöd som behövs för att underlätta kontakterna med den begärande parten.

Artikel 291

Administrativa förfaranden

Parterna ska förvalta alla åtgärder med allmän tillämpning som avses i artikel 288.1 på ett enhetligt, opartiskt och skäligt sätt. För detta ändamål ska parterna vid tillämpning av

sådana åtgärder på enskilda personer, varor, tjänster eller etableringar från en annan part i specifika fall

a) när så är möjligt och i enlighet med sin inhemska lagstiftning ge de personer som direkt berörs av ett förfarande rimligt varsel när ett förfarande inleds, inklusive en beskrivning av förfarandets art, en redogörelse för den rättsliga grunden för inledandet av förfarandet och en allmän beskrivning av tvistefrågorna,

b) se till att sådana personer bereds skälig möjlighet att lägga fram fakta och argument till stöd för sin ståndpunkt innan en slutgiltig administrativ åtgärd vidtas, om tiden, förfarandets art och allmänintresset tillåter det, och

c) se till att förfarandena bygger på och är förenliga med den inhemska lagstiftningen.

Artikel 292

Överprövning och överklagande

1. Parterna ska inrätta eller bibehålla allmänna domstolar, domstolsliknande instanser, förvaltningsdomstolar eller motsvarande förfaranden för snabb prövning och vid behov korrigerande av slutgiltiga administrativa åtgärder i handelsrelaterade frågor som omfattas av detta avtal. Dessa domstolar eller förfaranden ska vara oberoende av den instans eller myndighet som svarar för den administrativa tillsynen, och de som är ansvariga för dem ska vara opartiska och får inte ha ett väsentligt intresse i ärendets utgång.

2. Parterna ska säkerställa att parterna i förfarandet i sådana domstolar eller förfaranden har rätt till

a) en rimlig möjlighet att stödja eller försvara sin ståndpunkt, och

b) ett beslut som bygger på bevisning och inlämnade handlingar eller, när så krävs i den inhemska lagstiftningen, handlingar som den administrativa myndigheten sammanställt.

3. Med förbehåll för överklagande eller ytterligare prövning i enlighet med dess inhemska lagstiftning ska respektive part se till att den instans eller myndighet som ansvarar för den administrativa åtgärden i fråga genomför beslutet och rättar sig efter det i sin praxis.

Artikel 293

Öppenhet om subventioner

1. I detta avtal avses med subvention vid varuhandel en åtgärd som omfattas av definitionen i artikel 1.1 i subventionsavtalet och som är selektiv i den mening som avses i artikel 2 i det avtalet.

2. Parterna ska säkerställa öppenhet i fråga om subventioner vid varuhandel. Parterna ska med början två år efter detta avtals ikraftträdande vartannat år för de andra parterna lägga fram en rapport om den rättsliga grunden, formen och beloppet eller budgeten för och om möjligt mottagaren av subventioner som beviljats av regeringen eller andra offentliga organ. En sådan rapport ska anses ha lagts fram om de relevanta uppgifterna gjorts tillgängliga på en allmänt tillgänglig webbplats av den berörda parten eller för dess räkning. När parterna utbyter information ska de beakta tystnadsplikten och skyddet för företagshemligheter.

3. Handelskommittén ska regelbundet se över de framsteg som parterna har gjort när det gäller genomförandet av denna artikel.

4. Bestämmelserna i denna artikel påverkar inte parternas rätt att vidta handelspolitiska åtgärder eller inleda ett tvistelösningsförfarande eller andra lämpliga åtgärder mot en subvention som en annan part beviljat, i enlighet med relevanta WTO-bestämmelser.

5. Parterna är överens om att på begäran av en part utbyta information i frågor om subventioner vid tjänstehandel och att hålla det första åsiktsutbytet om dessa frågor ett år efter detta avtals ikraftträdande.

6. Denna avdelning omfattas inte av avdelning XII (Tvistelösning).

Artikel 294

Särskilda bestämmelser

Bestämmelserna i denna avdelning ska inte påverka några särskilda bestämmelser i andra avdelningar i detta avtal.

AVDELNING XI

ALLMÄNNA UNDANTAG*Artikel 295***Undantag i säkerhetssyfte**

1. Inget i detta avtal ska tolkas som
- a) en skyldighet för en part att lämna eller ge tillgång till upplysningar vars utlämnande parten anser strida mot dess väsentliga säkerhetsintressen, eller
 - b) ett hinder för en part att vidta åtgärder som den anser nödvändiga för att skydda dess väsentliga säkerhetsintressen, där sådana åtgärder
 - i) avser offentlig upphandling som är absolut nödvändig för nationella säkerhets- eller försvarssyften,
 - ii) avser klyvbara ämnen eller fusionsämnen eller ämnen ur vilka sådana ämnen kan framställas, eller
 - iii) rör tillverkning av, offentlig upphandling av eller handel med vapen, ammunition och krigsmateriel och avser handel med andra varor och annan materiel och tillhandahållande av tjänster eller en etablering som direkt eller indirekt äger rum för att försörja en militär inrättning,
 - iv) vidtas i krigstid eller i andra kritiska lägen i de internationella relationerna, eller
 - c) ett hinder för en part att vidta åtgärder som är nödvändiga för att fullgöra de förpliktelser som parten ingått i syfte att bevara eller återställa internationell fred och säkerhet.
2. Handelskommittén ska i möjligaste mån underrättas om åtgärder som en part vidtar enligt punkt 1 b och c och om deras upphörande.

*Artikel 296***Beskattning**

1. Detta avtal ska endast gälla för skatteåtgärder i den mån detta är nödvändigt för att ge verkan åt bestämmelserna i detta avtal.
2. Inget i detta avtal ska påverka en parts rättigheter och skyldigheter enligt skattekon-

ventioner ⁽⁸⁵⁾ mellan en EU-medlemsstat och ett avtalsslutande andinskt land. Vid bristande överensstämmelse mellan detta avtal och en sådan skattekonvention gäller konventionens bestämmelser. Om det finns en skattekonvention mellan en EU-medlemsstat och ett avtalsslutande andinskt land, ska de behöriga myndigheterna enligt konventionen ha ensamt ansvar för att fastställa om det råder bristande överensstämmelse mellan detta avtal och konventionen.

3. Inget i detta avtal ska tolkas som ett hinder för en part att vidta eller genomföra åtgärder som

a) syftar till att säkerställa en effektiv och skälig beskattning och uppbörd av direkta skatter,

b) vid tillämpning av relevanta bestämmelser i den inhemska skattelagstiftningen, inbegripet bestämmelser som syftar till att säkerställa beskattning och uppbörd av skatter, skiljer mellan skattebetalare med skilda omständigheter, särskilt vad gäller bosättningsort eller den plats där deras kapital är investerat,

c) syftar till att förhindra att skatt undviks eller kringgås i enlighet med skattebestämmelserna i avtal om undvikande av dubbelbeskattning eller andra skatteöverenskomelser eller inhemsk skattelagstiftning, eller

d) är oförenliga med en MGN-skyldighet enligt detta avtal, förutsatt att skillnaden i behandling beror på en skattekonvention.

4. Skattetermer eller skattebegrepp som inte definieras i dett avtal fastställs i enlighet med skattedefinitioner och skattebegrepp, eller likvärdiga eller liknande definitioner och begrepp, enligt den inhemska lagstiftningen i den part som vidtar åtgärden.

*Artikel 297***Betalningsbalans**

⁽⁸⁵⁾ I denna artikel avses med *skattekonventioner* avtal för undvikande av dubbelbeskattning eller andra internationella skatteavtal eller skatteöverenskomelser.

1. Om en part har allvarliga externa finansiella svårigheter eller problem med betalningsbalansen eller om sådana svårigheter eller problem riskerar att uppkomma, får parten införa eller bibehålla begränsningar för handeln med varor och tjänster och för etablering, inbegripet betalningar eller överföringar i samband med sådana transaktioner.

2. Eventuella restriktiva åtgärder som införs eller bibehålls enligt punkt 1 ska vara icke-diskriminerande och tidsbegränsade, får inte gå utöver vad som är nödvändigt för att avhjälpa betalningsbalanssituationen och måste uppfylla villkoren i WTO-avtalet och i förekommande fall vara förenliga med stadgan för Internationella valutafonden⁽⁸⁶⁾.

3. Parterna ska sträva efter att undvika att införa de restriktiva åtgärder som avses i punkt 1. Om en part inför eller ändrar sådana begränsningar ska den omedelbart anmäla detta till de andra parterna och snarast möjligt redovisa en tidsplan för upphävandet av begränsningarna.

4. Samråd ska omgående äga rum i handelskommittén. Vid samrådet ska situationen för betalningsbalansen hos den part som inför eller bibehåller begränsningar enligt denna artikel samt själva begränsningarna bedömas, varvid bl.a. följande faktorer ska beaktas:

a) Arten hos problemen med betalningsbalansen och de externa finansiella svårigheterna och omfattning.

b) Den externa ekonomiska situationen och handelssituationen.

c) Alternativa korrigerande åtgärder som kan stå till buds.

Vid samrådet ska frågan om huruvida begränsningarna är förenliga med punkterna 2 och 3 tas upp. Alla uppgifter av statistisk natur och andra faktauppgifter från Internationella valutafonden som gäller valutor, valutareserver och betalningsbalans ska godtas,

och slutsatserna ska grundas på Internationella valutafondens bedömning av betalningsbalanssituationen och den externa finansiella situationen hos den part som inför begränsningarna.

AVDELNING XII

TVISTELÖSNING

KAPITEL I

Mål, tillämpningsområde och definitioner

Artikel 298

Mål

Målet med denna avdelning är att förebygga och lösa tvister mellan parterna om tolkningen och tillämpningen av detta avtal och att när så är möjligt nå en ömsesidigt tillfredsställande lösning på problem som kan påverka dess funktion. Om en ömsesidigt godtagbar lösning inte kunnat nås, ska det första målet med denna avdelning i allmänhet vara att säkerställa tillbakadragande av de berörda åtgärderna, om dessa befinns vara oförenliga med bestämmelserna i detta avtal.

Artikel 299

Tillämpningsområde

1. Om inte annat anges i detta avtal, ska bestämmelserna i denna avdelning tillämpas på tvister om tolkningen och tillämpningen av detta avtal, i synnerhet när en av parterna anser att en åtgärd som en annan part vidtagit är eller skulle kunna vara oförenlig med partens skyldigheter enligt detta avtal.

2. Denna avdelning ska inte tillämpas på tvister mellan de avtalsslutande andinska länderna.

Artikel 300

Definitioner

⁽⁸⁶⁾ De villkor som fastställts i WTO-avtalet och som avses i denna artikel ska i tillämpliga delar gälla för betalningsbalansåtgärder beträffande etablering i andra sektorer än tjänstesektorer.

I denna avdelning avses med *part i tvisten* eller *part i en tvist* och *parter i tvisten* eller *parter i en tvist* en part eller parter i detta avtal som är part eller parter i ett tvistelösningsförfarande enligt denna avdelning.

KAPITEL 2

Samråd

Artikel 301

Samråd

1. Parterna ska sträva efter att lösa tvister om frågor enligt artikel 299 genom att inleda samråd i god tro för att gemensamt nå en lösning.

2. För att inleda samråd kan en part skicka en skriftlig begäran till en annan part, med kopia till handelskommittén, och i den ange vilka åtgärder det gäller och den rättsliga grunden för klagomålet.

3. Den anmodade parten ska besvara begäran om samråd, med kopia till handelskommittén, inom tio dagar efter mottagandet av begäran. I brådskande fall ska fristen vara fem dagar.

4. Parterna i tvisten kan komma överens om att inte inleda samråd enligt denna artikel och i stället gå direkt vidare till skiljeförfarandet enligt artikel 302. Detta beslut ska anmälas skriftligen till handelskommittén senast fem dagar före begäran om att en skiljenämnd ska tillsättas.

5. Om inte de samrådande parterna kommer överens om annat, ska samrådet hållas och anses vara avslutat inom 30 dagar efter det att den anmodade parten tagit emot begäran samt äga rum på den anmodade partens territorium. Efter överenskommelse mellan parterna i tvisten kan samrådet äga rum med valfritt tillgängligt tekniskt medel. Samrådet och all information som lämnas ut under det ska förbli konfidentiella.

6. I brådskande fall, inbegripet sådana som gäller lättfördärliga varor eller andra varor eller tjänster som snabbt förlorar sitt marknadsvärde, t.ex. vissa säsongsvaror eller säsongstjänster, ska samrådet inledas inom

15 dagar efter det att den anmodade parten tagit emot begäran och anses vara avslutat inom dessa 15 dagar.

7. Vid samråd ska de samrådande parterna lämna tillräckliga faktauppgifter för att möjliggöra en fullständig undersökning av hur den gällande eller föreslagna åtgärden eller en annan fråga kan påverka funktionen hos och tillämpningen av detta avtal.

8. Vid samråd enligt denna artikel ska de samrådande parterna se till att tjänstemän från deras behöriga offentliga myndigheter med relevant kunskap i den fråga som är föremål för samrådet deltar.

9. Om inte de samrådande parterna kommer överens om annat, kan, när en tvist varit föremål för samråd inom en underkommitté som inrättas genom detta avtal, det samrådet ersätta samråd enligt denna artikel, förutsatt att den aktuella åtgärden och den rättsliga grunden för klagomålet vederbörligen har fastställts under det samrådet. Om inte de samrådande parterna kommer överens om annat, ska samråd inom en underkommitté anses vara avslutat inom 30 dagar efter det att den anmodade parten tagit emot begäran om samråd.

10. Inom fem dagar efter mottagandet av begäran om samråd får en part som inte är en samrådande part och som har intresse i det ärende som är föremål för samråd skriftligen, med kopia till handelskommittén, begära av de samrådande parterna att få delta i samrådet. Förutsatt att ingen av de samrådande parterna avslår begäran, får denna part delta som tredje part i enlighet med den arbetsordning som föreskrivs i artikel 315 (nedan kallad *arbetsordningen*).

KAPITEL 3

Twistelösningsförfaranden

Artikel 302

Inledande av ett skiljeförfarande

1. Den klagande parten kan begära att en skiljenämnd tillsätts om

a) den svarande parten inte svarar på begäran om samråd enligt artikel 301.3,

b) samrådet inte hålls inom den tid som fastställs i artikel 301.5 eller 301.6,

c) de samrådande parterna inte lyckats lösa tvisten genom samråd, eller

d) parterna i tvisten har enats om att inte inleda samråd i enlighet med artikel 301.4.

2. Begäran om tillsättande av en skiljenämnd ska lämnas skriftligen till den svarande parten och till handelskommittén. Den klagande parten ska i sin begäran ange den särskilda åtgärd klagomålet gäller och förklara hur åtgärden strider mot bestämmelserna i detta avtal, så att klagomålets rättsliga grund tydligt framgår.

3. En part får inte begära att en skiljenämnd tillsätts för att granska en föreslagen åtgärd.

4. Inom tio dagar efter mottagandet av begäran om tillsättande av en skiljenämnd kan en part som inte är part i tvisten men som har ett väsentligt intresse i den skriftligen, med kopia till handelskommittén, begära av parterna i tvisten att få delta i skiljeförfarandet. Denna part får delta som tredje part i enlighet med arbetsordningen.

Artikel 303

Tillsättande av skiljenämnden

1. En skiljenämnd ska bestå av tre skiljemän.

2. Inom tolv dagar efter den svarande partens mottagande av begäran om tillsättande av en skiljenämnd kan vardera parten i tvisten utse en skiljeman från de kandidater som någon av parterna har föreslagit till förteckningen enligt artikel 304. Om någon av parterna i tvisten inte utser sin skiljeman, ska handelskommitténs ordförande eller dennes

ställföreträdare på begäran av den andra parten i tvisten genom lottning utse skiljemanen bland de kandidater som den parten i tvisten föreslagit till förteckningen över skiljemän.

3. Om inte parterna i tvisten enas om skiljenämndens ordförande inom den tid som anges i punkt 2, ska handelskommitténs ordförande eller dennes ställföreträdare på begäran av någon av parterna i tvisten genom lottning utse skiljenämndens ordförande bland de kandidater som utsetts för detta i förteckningen över skiljemän.

4. Handelskommitténs ordförande eller dennes ställföreträdare ska genom lottning utse skiljemän från förteckningen enligt artikel 304 inom fem dagar efter mottagandet av en begäran enligt punkt 2 eller 3.

5. Utan hinder av punkterna 2–4 får parterna i tvisten i samförstånd och inom tio dagar efter det att den svarande parten tagit emot begäran till skiljemän utse personer som inte ingår i förteckningen över skiljemän men som uppfyller kraven i artikel 304.3.

6. Skiljenämnden ska anses ha tillsatts den dag då samtliga utsedda skiljemän har bekräftat sitt godtagande i enlighet med arbetsordningen.

Artikel 304

Förteckning över skiljemän

1. Handelskommittén ska vid sitt första möte upprätta en förteckning över 25 personer som är villiga och har möjlighet att fungera som skiljemän. Varje part ska föreslå fem personer till skiljemän. Parterna ska även efter ömsesidig överenskommelse utse tio personer som inte är medborgare⁽⁸⁷⁾ i någon av parterna och som ska fungera som skiljenämndens ordförande.

⁽⁸⁷⁾ I denna avdelning avses med *medborgare* en fysisk person som är medborgare i en EU-medlemsstat eller ett avtalsslutande andinskt land eller som är stadigvarande bosatt i en EU-medlemsstat eller ett avtalsslutande andinskt land.

2. Handelskommittén ska se till att den förteckning som upprättats i enlighet med punkt 1 alltid är fullständig. Under alla omständigheter kan förteckningen användas i enlighet med artikel 303 även om den inte är fullständig.

3. Skiljemännen ska ha specialkunskaper eller erfarenhet inom juridik, internationell handel eller tvistelösning enligt internationella handelsavtal. De ska vara oberoende och opartiska, får inte ha någon direkt eller indirekt förbindelse med någon av parterna och får inte ta emot instruktioner från någon part eller från någon organisation. Skiljemännen ska följa den uppförandekod som upprättas i enlighet med denna avdelning (nedan kallad *uppförandekoden*).

4. Handelskommittén ska dessutom uppräta ytterligare förteckningar med tolv personer med sektorsspecifik erfarenhet av de särskilda frågor som omfattas av avtalet. För detta ändamål ska varje part utse tre personer till skiljemän. Parterna ska i samförstånd välja ut tre personer som inte är medborgare i någon av parterna till skiljenämndens ordförande. Vardera parten i tvisten kan välja att utse sin skiljeman bland dem som någon av parterna föreslagit till en sektorsbaserad förteckning. När urvalsförfarandet i artikel 303.3 tillämpas, får handelskommitténs ordförande eller dennes ställföreträdare använda en sektorsbaserad förteckning efter överenskommelse med parterna i tvisten.

Artikel 305

Invändning, avsättande och ersättande

1. En part i tvisten får invända mot en skiljeman om berättigat tvivel uppstår om huruvida skiljemannen följer uppförandekoden. Beslutet om invändning mot eller avsättande av en skiljeman ska fattas i enlighet med arbetsordningen.

2. Om en skiljeman inte kan delta i förfarandet, avsäger sig uppdraget eller måste ersättas, ska ersättaren väljas enligt artikel 303.

Artikel 306

Sammanlagning av skiljeförfaranden

Om mer än en part begär att en skiljenämnd ska tillsättas för samma åtgärd och på samma rättsliga grund ska om möjligt en enda skiljenämnd tillsättas för att granska begärandena.

Artikel 307

Skiljenämndens avgörande

1. Skiljenämnderna ska inom 120 dagar från den dag då de tillsattes meddela parterna i tvisten och handelskommittén sitt avgörande. Om en skiljenämnd anser att denna tidsfrist inte kan hållas, ska dess ordförande skriftligen underrätta parterna i tvisten och handelskommittén om detta och ange skälen till förseningen samt det datum då nämnden kommer att meddela sitt avgörande. Avgörandet bör under inga omständigheter meddelas senare än 150 dagar från den dag då skiljenämnden tillsattes.

2. I brådskande fall, inbegripet sådana som gäller lättfördärliga varor eller andra varor eller tjänster som snabbt förlorar sitt marknadsvärde, t.ex. vissa säsongsvaror eller säsongstjänster, ska skiljenämnden meddela sitt avgörande om huruvida den anser ärendet vara brådskande inom tio dagar från den dag då den tillsattes. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande inom 60 dagar från den dag då den tillsattes och under inga omständigheter senare än 75 dagar från den dagen.

Artikel 308

Genomförande av skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska vidta alla nödvändiga åtgärder för att utan dröjsmål följa skiljenämndens avgörande.

2. Den svarande parten ska inom 30 dagar från mottagandet av avgörandet meddela den klagande parten om följande:

- a) de särskilda åtgärder som parten anser krävs för att följa avgörandet,
- b) en rimlig tidsfrist för detta, och

c) ett konkret erbjudande om tillfällig ersättning i väntan på fullständigt genomförande av den särskilda åtgärd som parten anser krävs för att följa avgörandet.

3. Vid meningsskiljaktigheter mellan parterna i tvisten om innehållet i meddelandet får den klagande parten begära att den skiljenämnden som meddelade avgörandet ska fastställa om de föreslagna åtgärderna enligt punkt 2 a är förenliga med detta avtal, om tidsfristen för att följa avgörandet är rimlig och/eller om erbjudandet om ersättning är uppenbart oproportionellt. Avgörandet ska meddelas inom 45 dagar efter inlämnandet av begäran.

4. Om den ursprungliga skiljenämnden eller någon av dess ledamöter inte kan sammanträda, ska förfarandena i artikel 303 tillämpas. Tidsfristen för att meddela avgörandet ska vara 45 dagar från den dag då den nya skiljenämnden tillsattes.

5. Den rimliga tidsfrist som avses i punkt 2 b får förlängas genom överenskommelse mellan parterna i tvisten.

Artikel 309

Översyn av åtgärder som vidtagits för att följa skiljenämndens avgörande

1. Den svarande parten ska före utgången av den rimliga tidsfristen enligt artikel 308.2 b och 308.3 eller 308.5 till den klagande parten och handelskommittén anmäla vilka åtgärder den har vidtagit för att avhjälpa det bristande fullgörandet av sina skyldigheter enligt detta avtal.

2. Om de åtgärder som den svarande parten anmält enligt punkt 1 inte liknar dem som parten tidigare anmält enligt artikel 308.2 a eller om den klagande parten tillgripit skiljeförfarande enligt artikel 308.3 och de åtgärder som anmälts enligt punkt 1 inte liknar dem som skiljenämnden befann vara förenliga med detta avtal, och i händelse av oenighet mellan parterna i tvisten om att de anmälda åtgärderna vidtagits eller om deras förenlighet med avtalet, kan den klagande parten skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. I begäran ska det anges vilken särskild åtgärd det gäller

och förklaras i vilken utsträckning åtgärden är oförenlig med detta avtal. Skiljenämnden ska meddela sitt avgörande inom 30 dagar från dagen för begäran.

3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller någon av dess ledamöter inte är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 303 tillämpas. Avgörandet ska meddelas inom 30 dagar från den dag då den nya skiljenämnden tillsattes.

Artikel 310

Tillfällig kompensation vid bristande efterlevnad

1. Om den svarande parten inte anmäler vidtagandet av en åtgärd för att följa skiljenämndens avgörande före utgången av den rimliga tidsfristen eller om skiljenämnden i enlighet med artikel 309.2 beslutar att en anmäld åtgärd är oförenlig med detta avtal, får den klagande parten

a) begära ersättning för bristande efterlevnad från den svarande parten, antingen i form av fortsatt tillfällig ersättning eller annan ersättning, eller

b) underrätta den svarande parten och handelskommittén om sin avsikt att upphäva medgivanden som följer av någon bestämmelse som avses i artikel 299 i en omfattning som motsvarar de upphävda eller minskade förmåner som orsakats av den överträdelsen.

2. Om parterna i tvisten efter en period på 20 dagar efter utgången av den rimliga tidsfristen eller efter skiljenämndens beslut att den åtgärd som anmälts enligt artikel 311.2 är oförenlig med detta avtal inte kan komma överens om ersättningsenligt punkt 1 a, får den klagande parten underrätta den svarande parten och handelskommittén om sin avsikt att upphäva förmåner som följer av någon bestämmelse som avses i artikel 299 i en omfattning som motsvarar de upphävda eller minskade förmåner som orsakats av överträdelsen.

3. Om den svarande parten inte genomför den tillfälliga ersättningen enligt artikel 308

inom rimlig tid ⁽⁸⁸⁾, får den klagande parten underrätta den svarande parten och handelskommittén om sin avsikt att upphäva förmaner som följer av någon bestämmelse som avses i artikel 299 i en omfattning som motsvarar den tillfälliga ersättningen i väntan på att den tillfälliga ersättningen ska genomföras eller att den svarande parten ska vidta en åtgärd för att säkerställa efterlevnad, beroende på vilket som inträffar först.

4. När den klagande parten meddelar sin avsikt att upphäva förmaner i enlighet med punkt 2 eller 3, får parten börja tillämpa upphävandet tio dagar efter meddelandet, såvida inte den svarande parten begär skiljeförfarande enligt punkt 5.

5. Om den svarande parten anser att omfattningen av det meddelade upphävandet inte motsvarar de upphävda eller minskade förmaner som orsakats av den bristande efterlevnaden, får parten skriftligen begära att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. Begäran ska anmälas till den klagande parten och till handelskommittén innan fristen på tio dagar i punkt 4 löper ut. Den ursprungliga skiljenämnden ska meddela sitt avgörande om omfattningen av upphävandet av förmaner till parterna i tvisten och till handelskommittén inom 30 dagar från den dag då skiljenämnden tagit emot begäran. Förmanerna får inte upphävas förrän den ursprungliga skiljenämnden har meddelat sitt avgörande till parterna i tvisten, och upphävandet ska följa avgörandet.

6. Om den ursprungliga skiljenämnden eller någon av dess ledamöter inte är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 303 tillämpas. Avgörandet ska meddelas inom 45 dagar från den dag då den nya skiljenämnden tillsattes.

⁽⁸⁸⁾ För tydlighetens skull: den svarande parten har inte genomfört den tillfälliga ersättningen inom rimlig tid endast om den svarande parten inte inleder sitt interna förfarande för att genomföra ersättningen inom rimlig tid eller om det interna förfarandet leder till ett beslut som förhindrar genomförandet av den tillfälliga ersättningen.

7. Ersättning och upphävande av förmaner enligt denna artikel ska vara tillfälliga och inte upphäva den svarande partens skyldighet att efterleva avgörandet. Sådan kompensation ska endast tillämpas tills den åtgärd som förklarats vara oförenlig med detta avtal dragits tillbaka eller ändrats för att överensstämja med bestämmelserna i detta avtal eller tills parterna i tvisten gemensamt nått en lösning.

Artikel 311

Översyn av åtgärder som har vidtagits efter upphävande av förmaner eller ersättning för bristande efterlevnad

1. Den svarande parten får när som helst meddela den klagande parten och handelskommittén att den vidtagit en åtgärd för att följa skiljenämndens avgörande och sin begäran att den klagande parten ska avsluta sitt tillfälliga upphävande av förmaner eller sin avsikt att avsluta tillämpningen av ersättning för bristande efterlevnad, i förekommande fall. Utom i det fall som avses i punkt 2 ska upphävandet av förmaner upphöra 30 dagar efter detta meddelande.

2. Om parterna i tvisten inte kan komma överens om huruvida den anmälda åtgärden är förenlig med bestämmelserna i detta avtal inom 30 dagar från dagen för det meddelande som avses i punkt 1, kan någon av dessa parter lämna in en skriftlig begäran om att den ursprungliga skiljenämnden ska avgöra frågan. Begäran ska anmälas samtidigt till den svarande parten och handelskommittén. Skiljenämndens avgörande ska meddelas parterna i tvisten och handelskommittén inom 45 dagar från dagen för begäran. Om skiljenämnden fastställer att efterlevnadsåtgärden är förenlig med bestämmelserna i detta avtal, ska upphävandet av förmaner upphöra.

3. Om den ursprungliga skiljenämnden eller någon av dess ledamöter inte är tillgänglig, ska förfarandena i artikel 303 tillämpas. Avgörandet ska meddelas inom 45 dagar från den dag då den nya skiljenämnden tillsattes.

4. Om ingen av parterna i tvisten har begärt att den ursprungliga skiljenämnden ska besluta om förenligheten hos den anmälda åtgärden enligt punkt 1 efter den period på 30 dagar som avses i punkt 2 och den klagande parten inte har fullgjort sin skyldighet att avsluta upphävandet av förmåner, får den svarande parten upphäva förmåner i en omfattning som motsvarar den som den klagande parten tillämpar, så länge den klagande upphäver förmåner.

Artikel 312

Begäran om förtydligande av ett avgörande

1. Inom tio dagar från meddelandet av avgörandet kan en part i tvisten skriftligen till skiljenämnden göra en begäran, med kopia till den andra parten i tvisten och handelskommittén, om klargörande av vissa specifika aspekter av fastställanden eller rekommendationer i avgörandet som parten anser vara tvetydiga, inbegripet fastställanden och rekommendationer som rör efterlevnaden. Den andra parten i tvisten får lämna synpunkter på begäran till skiljenämnden, med kopia till den part som lämnade in den ursprungliga begäran om klargörande. Skiljenämnden ska svara på begäran inom 10 dagar från dagen för mottagande.

2. Inlämnande av en begäran enligt punkt 1 ska inte påverka de tidsfrister som avses i artikel 308.

Artikel 313

Avbrott och avslutande av skiljeförfaranden

1. Parterna i tvisten får när som helst komma överens om att avbryta skiljenämndens arbete under en tidsperiod som inte får överstiga 12 månader från dagen för överenskommelsen. Parterna i tvisten ska skriftligen, med kopia till handelskommittén, underätta skiljenämndens ordförande om överenskommelsen. I händelse av sådant avbrott ska tidsfristerna i artikel 307 förlängas med den tid som arbetet har avbrutits.

2. Om arbetet i skiljenämnden har avbrutits under längre tid än 12 månader, ska under alla omständigheter skiljenämndens mandat upphöra, såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat. Om skiljenämndens mandat upphör, ska inget i denna artikel hindra en part från att inleda ett annat skiljeförfarande i samma ärende.

3. Parterna i en tvist kan när som helst komma överens om att avsluta skiljeförfarandet genom en gemensam skriftlig under rättelse till skiljenämndens ordförande, med kopia till handelskommittén.

KAPITEL 4

Allmänna bestämmelser

Artikel 314

Ömsesidigt godtagbar lösning

Parterna i tvisten får när som helst nå en ömsesidigt godtagbar lösning på en tvist som omfattas av denna avdelning. Parterna i tvisten ska gemensamt meddela handelskommittén en sådan lösning. Efter meddelandet av den ömsesidigt godtagbara lösningen ska förfarandet avslutas.

Artikel 315

Arbetsordning och uppförandekod

1. Tvistelösningsförfarandena enligt denna avdelning ska omfattas av den arbetsordning som handelskommittén ska anta vid sitt första möte efter detta avtals ikraftträdande. Handelskommittén ska vid detta möte även anta uppförandekoden för skiljemän.

2. Utfrågningar i skiljenämnden ska vara öppna för allmänheten i enlighet med arbetsordningen, om inte parterna i tvisten kommer överens om annat.

Artikel 316

Upplysningar och råd i sakfrågor

1. På begäran av en part i tvisten eller på eget initiativ kan skiljenämnden inhämta alla upplysningar som den anser lämpliga från alla källor, inbegripet parterna i tvisten. Skiljenämnden har också rätt att begära expertutlåtanden om den finner det lämpligt. Alla upplysningar som inhämtas på detta sätt ska delges båda parterna i tvisten så att de kan lämna synpunkter.

2. Skiljenämnden får också ge berörda icke-statliga personer som är etablerade på territoriet för en part i tvisten rätt att i egenkap av sakkunniga (*amicus curiae*) informera nämnden i enlighet med arbetsordningen.

Artikel 317

Tolkningsregler

Skiljenämnden ska tolka de bestämmelserna som avses i artikel 299 i enlighet med de sedvanliga folkrättsliga tolkningsreglerna i *Wienkonventionen om traktaträtten*, antagen i Wien den 23 maj 1969. Skiljenämndens avgöranden kan inte utvidga eller begränsa rättigheterna och skyldigheterna enligt de bestämmelser som avses i artikel 299.

Artikel 318

Skiljenämndens beslut och avgöranden

1. Skiljenämnden ska sträva efter att fatta beslut med enhällighet. Om det inte går att uppnå enhällighet, ska frågan avgöras genom enkel majoritet. Skiljemännens avvikande meningar ska dock aldrig offentliggöras.

2. Skiljenämndens avgöranden ska vara bindande för parterna i tvisten och får inte ge upphov till några rättigheter eller skyldigheter för fysiska eller juridiska personer. I avgörandet ska skiljenämnden fastställa sakliga beslut, tillämpligheten för de relevanta bestämmelserna i detta avtal, huruvida den berörda parten fullgjort sina skyldigheter enligt avtalet och de viktigaste skälen till sina beslut och slutsatser.

3. På begäran av en part i tvisten får skiljenämnden utfärda rekommendationer om hur beslutet ska genomföras.

4. Skiljenämndens avgöranden ska vara offentliga, såvida inte parterna i tvisten kommer överens om annat.

Artikel 319

Förhållande till rättigheterna enligt WTO och val av forum

1. Bestämmelserna i denna avdelning ska inte påverka parternas rättigheter och skyldigheter enligt WTO-avtalet, inbegripet åtgärder för tvistelösning.

2. Tvister som rör en och samma åtgärd enligt detta avtal och i kraft av WTO-avtalet kan regleras enligt denna avdelning eller enligt överenskommelsen om tvistelösning enligt den klagande partens gottfinnande. När en part har begärt att en panel ska tillsättas i enlighet med artikel 6 i överenskommelsen om tvistelösning eller en skiljenämnd ska tillsättas i enlighet med artikel 303, får parten dock inte inleda ett annat förfarande i samma fråga i det andra forumet, förutom om det behöriga organet i det valda forumet inte fattat beslut i sakfrågan på grund av skäl som rör förfarandet eller juridisk behörighet.

3. Parterna är överens om att två eller flera tvister avser samma fråga när tvisterna rör samma parter i tvisten, avser samma åtgärd och handlar om samma väsentliga överträdelse.

4. Ingen bestämmelse i denna avdelning ska hindra en part från att tillämpa ett upphävande av förmåner som godkänts av WTO:s tvistelösningsorgan. WTO-avtalet får inte åberopas för att hindra en part från att upphäva förmåner i enlighet med denna avdelning.

Artikel 320

Tidsfrister

1. Alla tidsfrister som fastställs i denna avdelning, inklusive tidsfristerna för skiljenämnderna att meddela sina avgöranden, ska räknas från och med den första dagen efter

den dag då den åtgärd eller händelse som de avser inträffade.

2. Alla tidsfrister som anges i denna avdelning får förlängas genom överenskommelse mellan parterna i tvisten.

Artikel 321

Ändringar i arbetsordningen och uppförandekoden

Handelskommittén får göra ändringar i arbetsordningen och uppförandekoden.

Artikel 322

Medlingsmekanism

I enlighet med bilaga XIV (Medlingsmekanism för icke-tariffära åtgärder) får en part begära att en annan part deltar i ett medlingsförfarande angående någon av den anmodade partens icketariffära åtgärder som rör en fråga som omfattas av avdelning III (Varuhandel) och som den begärande parten anser påverkar handeln negativt.

Artikel 323

Förmedling, förlikning och medling

1. Utan hinder av artikel 322 får parterna när som helst komma överens om förmedling, förlikning eller medling som en alternativ metod för tvistelösning.

2. De alternativa tvistelösningsmetoder som avses i punkt 1 ska tillämpas i enlighet med förfaranden som de inblandade parterna kommit överens om.

3. De förfaranden som fastställs enligt denna artikel kan inledas när som helst, och en av de inblandade parterna kan tillfälligt avbryta eller avsluta dem när som helst.

4. Förfarandena enligt denna artikel är konfidentiella och påverkar inte de inblandade parternas rättigheter i något annat förfarande.

AVDELNING XIII

TEKNISKT BISTÅND OCH HANDELSRELATERAD KAPACITETSUPPBYGGNAD

Artikel 324

Mål

1. Parterna är överens om att stärka samarbete som bidrar till genomförandet av detta avtal och att utnyttja det på bästa möjliga sätt, för att nå så bra resultat som möjligt, öka möjligheterna och få största möjliga fördelar för parterna. Samarbetet ska utvecklas inom de rättsliga och institutionella ramar som gäller för samarbetsförbindelserna mellan parterna, där ett av de främsta målen är att stärka en hållbar ekonomisk utveckling som gör det möjligt att uppnå en ökad social sammanhållning och i synnerhet att minska fattigdomen.

2. För att uppnå de mål som avses i punkt 1 är parterna överens om att fästa särskild vikt vid samarbetsinitiativ som syftar till att

a) förbättra och skapa nya handels- och investeringsmöjligheter, främja konkurrenskraft och innovation samt modernisera produktionen och underlätta handeln och överföra teknik,

b) främja utvecklingen av mikroföretag och små och medelstora företag genom att använda handeln som ett verktyg för att minska fattigdom,

c) främja rättvis handel och underlätta tillgången till fördelarna i detta avtal för alla produktionssektorer, i synnerhet de svagaste,

d) stärka den kommersiella och institutionella kapaciteten på detta område för att genomföra avtalet och utnyttja det på bästa sätt, och

e) tillgodose de samarbetsbehov som fastställts i andra delar av detta avtal.

Artikel 325

Omfattning och medel

1. Samarbetet ska genomföras med instrument, resurser och mekanismer som står till

parternas förfogande i enlighet medgällande regler och förfaranden och genom de organ i parterna som är behöriga att genomföra samarbetsförbindelserna, inklusive handelsrelaterat samarbete.

2. I enlighet med punkt 1 kan parterna använda instrument såsom utbyte av information, erfarenheter och bästa praxis, tekniskt och finansiellt bistånd och gemensamt fastställande, utarbetande och genomförande av projekt.

Artikel 326

Handelskommitténs uppgifter när det gäller samarbete enligt denna avdelning

1. Parterna ska fästa särskild vikt vid att följa upp de samarbetsåtgärder som vidtagits för att bidra till att detta avtal genomförs och dess fördelar utnyttjas på bästa möjliga sätt.

2. Handelskommittén ska följa upp och vid behov ge stimulans och vägledning i fråga om de viktigaste aspekterna av samarbetet inom ramen för de mål som avses i artikel 324.1 och 324.2.

3. Handelskommittén får lämna rekommendationer till de behöriga organ i parterna som ansvarar för planeringen och genomförandet av samarbetet.

AVDELNING XIV

SLUTBESTÄMMELSER

Artikel 327

Bilagor, tillägg, förklaringar och fotnoter

Bilagorna, tilläggen, förklaringarna och fotnoterna till detta avtal utgör en integrerad del av avtalet.

Artikel 328

Nya medlemsstaters anslutning till Europeiska unionen

1. EU-parten ska underrätta de avtalsslutande andinska länderna om ett tredjelands

ansökan om anslutning till Europeiska unionen.

2. Under förhandlingarna mellan Europeiska unionen och det kandidatland som ansöker om anslutning till Europeiska unionen, ska EU-parten

a) på begäran av ett avtalsslutande andinskt land i möjligaste mån tillhandahålla information om frågor som omfattas av detta avtal, och

b) beakta eventuell oro som de avtalsslutande andinska länderna uttrycker.

3. EU-parten ska underrätta de avtalsslutande andinska länderna om ikraftträdandet av en anslutning till Europeiska unionen.

4. I tillräckligt god tid före dagen för ett tredjelands anslutning till Europeiska unionen ska EU-parten och de avtalsslutande andinska länderna inom ramen för handelskommittén undersöka om anslutningen påverkar detta avtal. Handelskommittén ska besluta om eventuella nödvändiga anpassnings- eller övergångsåtgärder.

Artikel 329

Anslutning av andra medlemsländer i Andinska gemenskapen till detta avtal

1. Ett medlemsland i Andinska gemenskapen som inte är part i detta avtal den dag då det träder i kraft mellan EU-parten och minst ett av de avtalsslutande andinska länderna (nedan kallat *ansökande andinskt land*) kan ansluta sig till detta avtal i enlighet med villkoren och förfarandena i denna artikel.

2. EU-parten ska förhandla med det ansökande andinska landet om villkoren för landets anslutning till detta avtal. Vid dessa förhandlingar ska EU-parten ha som mål att bevara avtalets integritet genom att begränsa flexibiliteten till förhandlingarna om de förteckningar över ömsesidiga medgivanden som motsvarar bilagorna I (Tidsplaner för avveckling av tullar), VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsoverskridande tillhandahållande av tjänster) och de aspekter där sådan flexibilitet krävs för det ansökande andinska landets anslut-

ning. EU-parten ska underrätta handelskommittén om slutförandet av dessa förhandlingar för det samråd som avses i punkt 3.

3. EU-parten ska samråda med de avtalsslutande andinska länderna inom handelskommittén om de resultat av anslutningsförhandlingarna med ett ansökande andinskt land som kan påverka de avtalsslutande andinska ländernas rättigheter eller skyldigheter. På begäran av en part ska handelskommittén se över effekterna av det ansökande andinska landets anslutning till detta avtal och besluta om eventuella ytterligare nödvändiga åtgärder.

4. Ett ansökande andinskt lands anslutning ska få verkan genom ingåendet av ett anslutningsprotokoll som handelskommittén ska ha godkänt i förväg⁽⁸⁹⁾. Parterna ska genomföra de interna förfaranden som krävs för protokollets ikraftträdande.

5. Detta avtal ska träda i kraft mellan ett ansökande andinskt land och respektive part den första dagen i månaden efter det att depositarien tagit emot den sista anmälan från det ansökande andinska landet och respektive part om att de interna förfaranden som krävs för anslutningsprotokollets ikraftträdande har slutförts. Detta avtal kan också tillämpas provisoriskt, om detta medges i anslutningsprotokollet.

6. Om ett medlemsland i Andinska gemenskapen som deltagit i antagandet av texten i detta avtal inte undertecknat avtalet den dag då det träder i kraft mellan EU-parten och minst ett avtalsslutande andinskt land, ska landet ha rätt att underteckna avtalet och ska inte betraktas som ett ansökande andinskt land enligt punkt 1.

⁽⁸⁹⁾ Utan hinder av denna punkt är parterna överens om att de förteckningar över medgivanden i bilagorna I (Tidsplaner för avveckling av tullar), VII (Förteckning över åtaganden som gäller etablering) och VIII (Förteckning över åtaganden i fråga om gränsöverskridande tillhandahållande av tjänster) som förhandlas fram mellan EU-parten och det ansökande andinska landet ska införlivas i anslutningsprotokollet utan att handelskommittén måste godkänna det.

Artikel 330

Ikraftträdande

1. En part ska skriftligen till alla andra parter och den depositarie som avses i artikel 332 anmäla slutförandet av de interna förfaranden som krävs för detta avtals ikraftträdande.

2. Detta avtal träder i kraft mellan EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land den första dagen i månaden efter den dag då depositarien tagit emot den sista anmälan enligt punkt 1 från EU-parten och det avtalsslutande andinska landet, om inte de berörda parterna har enats om ett annat datum.

3. Utan hinder av punkt 2 kan parterna provisoriskt tillämpa detta avtal helt eller delvis. En part ska till depositarien och alla andra parter anmäla slutförandet av de interna förfaranden som är nödvändiga för provisorisk tillämpning av detta avtal. Den provisoriska tillämpningen av detta avtal mellan EU-parten och ett avtalsslutande andinskt land ska börja den första dagen i månaden efter den dag då depositarien tagit emot den sista anmälan från EU-parten och det avtalsslutande andinska landet.

4. När parterna i enlighet med punkt 3 tillämpar en bestämmelse i detta avtal i avvaktan på avtalets ikraftträdande, ska en hänvisning i den bestämmelsen till dagen för detta avtals ikraftträdande förstås som en hänvisning till den dag från och med vilken parterna är överens om att börja tillämpa bestämmelsen i enlighet med punkt 3.

Artikel 331

Giltighetstid och frånträde

1. Detta avtal ska ingås på obestämd tid.

2. En part får frånträda detta avtal genom en skriftlig anmälan till övriga parter och till depositarien. Frånträdet ska få verkan sex månader efter den dag då depositarien tagit emot anmälan.

3. Om ett avtalsslutande andinskt land frånträder detta avtal, ska avtalet utan hinder av punkt 2 fortsätta att gälla mellan EU-

parten och övriga avtalsslutande andinska länder. Detta avtal ska upphöra att gälla om EU-parten frånträder det.

Artikel 332

Depositarie

Generalsekreteraren för Europeiska unionens råd ska vara depositarie för detta avtal.

Artikel 333

Ändringar av WTO-avtalet

Parterna är överens om att de bestämmelser i WTO-avtalet som införlivats i detta avtal införlivas med de ändringar som trätt i kraft vid den tidpunkt då bestämmelserna tillämpas.

Artikel 334

Ändringar

1. Parterna kan skriftligen komma överens om ändringar av detta avtal.
2. En ändring ska träda i kraft och utgöra en integrerad del av avtalet i enlighet med villkoren i artikel 330 i tillämpliga delar.
3. Parterna kan ytterligare utveckla de åtaganden som gjorts i detta avtal eller utvidga dess tillämpningsområde genom att godkänna ändringar av avtalet eller genom att ingå avtal om särskilda sektorer eller verksamheter, med hänsyn till erfarenheterna från genomförandet av avtalet.

Artikel 335

Förbehåll

Detta avtal medger inga förbehåll i den mening som avses i Wienkonventionen om traktaträtten.

Artikel 336

Rättigheter och skyldigheter enligt detta avtal

Inget i detta avtal ska tolkas som att det ger rättigheter eller medför skyldigheter för personer utöver de som fastställs mellan parterna i enlighet med folkrätten.

Artikel 337

Giltiga texter

Detta avtal är upprättat i tre exemplar på bulgariska, danska, engelska, estniska, finska, franska, grekiska, italienska, lettiska, litauiska, maltesiska, nederländska, polska, portugisiska, rumänska, slovakiska, slovenska, spanska, svenska, tjeckiska, tyska och ungerska språken, vilka alla texter är lika giltiga.

TILL BEVIS HÄRPÅ har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.